

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Η ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ

Το σπίτι του ΚΑΛΦΑ (Γιωργάκη Γιόση) 1848. Τώρα Αντίεκο

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΤΕΥΧΟΣ Δ' (τελευταίο)

(Περιέχει χρονικά των ετών 1879 - 1913, Τοπωνυμίες, Βουρμπιανίτικες οικογένειες, Ταχυδρόμοι και Κερατζήδες, Παλιοί Κυνηγοί κ.λ π.)

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1990

Στην απέναντι φωτογραφία εικονίζονται μαθητές και δάσκαλοι των Σχολείων της Βούρμπιανης περί έτος 1931. ΔΙΑΚΡΙΝΩΝΤΑΙ από αριστερά προς τα δεξιά. Α' σειρά ΚΑΘΗΜΕΝΟΙ 1. Αναστασία Α. Βενέτη 2. ... 3. Σπύρος Ν. Ζούνης, 4. Αναστασία Μ. Τσόκα Παπαζήση, 5. Αλεξάνδρα Χ. Ρεμπέλη, 6. Παναγ. Μ. Λαμπρινίδης, 7. Ζήσης Δ. Παπαγεωργίου, 8. Αλέκος Μ. Τσόφας - Παπαζήσης, 9. Πηνελόπη Ι. Σιούλη, 10 ... Β. ΣΕΙΡΑ 1. Χρυσάνθη Γ. Πορφύρη, 2. Λαμρινή Λ. Μήγιου, 3. Αθηνά Λιόλη - Λάλου, 4. Βασιλική Χ. Ρεμπέλη, 5. Χρυσάνθη Μ. Γιόση, 6. Αναστασία Χ. Κίσκα, 7. Αλεξάνδρα Α. Δημάρατου, 8. Γλυκερία Β. Τέρση. Γ. ΣΕΙΡΑ 1. Αλεξάνδρα Παπακώστα, 2. Γεώρ. Ψύλλας, 3. Αθαν. Δ. Μποζώνας, 4. Ελένη Δ. Κουλούρη, 5. Ελευθερία Χ. Ρεμπέλη, 6. Μελπ. Μανέση, 7. Αναστάσιος Ευθυμίου, 8. Γεώρ. Τζόγιας ΟΡΘΙΟΙ Α' ΣΕΙΡΑ 1. Σπυρ. Θεοδοσίου δάσκαλος, 2. Όλγα Παπασπύρου, 3. Σταματ. Α. Παπαγεωργίου, 4. Κώστας Κονίνης, 5. Χρήστος Μπάρκης, 6. Βασιλική Κυπαρίση, 7. Νικ. Μιλ. Δόδης, 8. Ανδρονίκη Παπαχρήστου, 9. Τασία Λ. Μήγιου, 10. Ιωάν. Δόδης. Β' ΣΕΙΡΑ όρθιοι 1. Χρήστος Κονίνης, 2. Ελένη Παπαδημητρίου, 3. Σταματ. Παπαγιανοπούλου, 4. Φρόσω Δημοπούλου, 5. Δημ. Γ. Πορφύρης, 6. Ευφημία Τζόγια, 7. Μάνθος Δ. Παπαγεωργίου, 8. Αγλαΐα Σ. Οικονόμου, 9. Χαράλαμπος Ρεμπέλης δάσκαλος, 10. Ιωάν. Βολογιαννίδης δάσκαλος, 11 Ευδοκία Πασχάλη - Φούντου δασκάλα. Γ' ΣΕΙΡΑ Λουκάς Μάστακας και Ιωάννης Αδάμος.

και το ωραίο προσφορά

στη βιβλιοθήκη της

Κόνιτσας. Ο συγγραφέας

[Signature]

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

355

ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΤΑΞΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Δ97580

ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

1-9-1990

Παρ' όλο που τα έξοδα εκτυπώσεως των προηγούμενων τευχών δεν εκαλύφθησαν, από αδιαφορία των περισσοτέρων συγχωριανών μας, που δεν ενδιαφέρονται για την ιστορία της ιδιαίτερης πατρίδας των - αν και είναι τόσο λαμπρή και ενδιαφέρουσα - εμείς και πάλι από το υστερημά μας προβαίνουμε στην έκδοση του τετάρτου τεύχους και έτσι τελειώνει ο πρώτος τόμος με σταθμό το έτος 1914. Στο δεύτερο τόμο θα πραγματευθούμε την ιστορία και τα γεγονότα της Βούρμπιανης από το 1914 μέχρι σήμερα. Θα αργήσει βέβαια ακόμη να αποπερατωθεί. Ελπίζουμε όμως να προλάβωμε να τον αποπερατώσωμε και να τον αφήσωμε έστω και χειρόγραφο. Παρακαλούμε δε τους απανταχού συγχωριανούς μας να μας στείλουν καταλόγους και πληροφορίες για τους μετά το 1912 επιστήμονες, διανοούμενους, στρατιωτικούς κ.λπ. για να συμπληρώσωμε το σχετικό μ' αυτούς κεφάλαιο που προορίζομε για τον Β. Τόμο.

Ευχαριστούμε όλους εκείνους που μας υποστήριξαν στην μέχρι τώρα προσπάθειά μας προμηθευόμενοι τα προηγούμενα τεύχη. Επίσης δε κι' εκείνους που μας προσέφεραν και έκταχτες συνδρομές ΟΠΩΣ ο αείμνηστος φιλόπατρις εκλεκτός ιατρός κ. Ιωάννης Δ. Τζόγιας 25.000 δραχ. Η ερίτιμος αδελφή του και Ευγενία Σόμπολα 25.000 ο κ. Βασίλης Παπαγεωργίου Πρόεδρος Συλλόγου Πυρσογιανιτών δια 6 τεύχη 15.000. Ανώνυμος εκλεκτός συμπατριώτης δια 6 τεύχη 18.000. Ανώνυμη κυρία 5.000 ο κ. Γεώργιος Φ. Βλάχος 25.000 και άλλοι μικρότερα ποσά. Επίσης ευχαριστούμε προκαταβολικά και τους μέλλοντας να μας βοηθήσουν εις την κάλυψη των εξόδων εκδόσεως του παρόντος τεύχους.

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφή ή τη σφραγίδα του συγγραφέα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
ΔΟΓΟΤΕΧΝΗΣ - ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΗΣ
ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ 1 - Τηλ. 37044
45221 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τα τεύχη ή ολόκληρος ο Α' τόμος διατίθενται από τον συγγραφέα στη Βούρμπιανη και στα Ιωάννινα, οδός Γ. Ζαλοκώστα 1, ΤΚ. 45221 ΙΩΑΝΝΙΝΑ τηλέφωνο 0651 - 37044.

**ΔΙΑΦΟΡΑ
ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

«με χρονολογική σειρά»

1879

1879

Περιοδεύοντας τα διάφορα χωριά ο Επίσκοπος Βελλιάς και Κονίτσης Βασίλειος επεσκέφθηκε και τη Βούρμπιανη.

1880

Παρουσιάστηκε ελαφρή επιδημία πανούκλας στη Βούρμπιανη.

21-8-1880. «Από εφημερίδα της εποχής»

Εις Αθήνας εφονεύθη υπό αστυνομικού κλητήρος κατά την διάρκεια συμπλοκής εξ αιτίας τυχηρών παιγνιδίων ο εκ Βούρμπιανης νεαρός Απόστολος Αλεξίου Κακαβάς.

Ιούλιος 1883. Ταμίας του παραρτήματος Ιωαννίνων (της Φιλεκπ. Αδελφότητος) ήταν ο Ιωάννης Τζόγιας.

1884

5-2-1884 «από τον Κώδικα της εκκλησίας»

Τη 5 Φεβρουαρίου 1884 συνελθούσα εν κοινή συνελεύσει η Κοινότης Βούρμπιανης εξελέξατο καθώς το έγγραφο δηλοί (το κρατούμενο εις τα πρακτικά του Δ. Συμβουλίου εν Αθήναις), επιτροπή τριμελή απαρτιζόμενη υπό των κ.κ. Χαραλ. Ν. Τσούκαλη Ιατρού, Παπαζήση Οικονόμου και Νικολάου Δόδη.

5-2-1884. Κατάλογος των εγγραφέντων τακτικών μελών της εν Βούρμπιανη τριμελούς Επιτροπής της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφό-

τητος της το κέντρον εν Αθήναις έχουσης.

1) Κωτούλας Δ. Παππά, 2) Χαρ. Ν. Τσούκαλη ιατρός, 3) Παπαζήσης Οικονόμος, 4) Νικ. Δόδης, 5) Δημ. Ι. Δημάρατος, 6) Ζήσης Δόδης, 7) Κων/νος Κούτσης, 8) Κων. Δ. Νότης εκ Γκρεμενίου, 9) Ιωάν. Ν. Παπατζήμα, 10) Πολύκαρπος Α. Μυλωνάς, 11) Απόστ. Τζούκαλης, 12) Ιωάνν. Σκούφιας, 13) Χριστόδ. Ζ. Μπάρκης, 14) Γεώργιος Σοφίας, 15) Νικόλ. Τσόφας, 16) Αλέξ. Παπανικολάου, 17) Γεώργ. Λιόλης, 18) Χριστόδ. Γ. Χατζής, 19) Λουκ. Πρόκος, 20) Χαράλ. Γ. Κονίνης, 21) Χαρίση Τσόλης, 22) Παπαδημήτριος Παπασωτήρης, 23) Παπαχρήστος Παπαναστασίου, 24) Παπαδημήτριος Στρέκος, 25) Αθανάσιος Α. Πορφύρης, 26) Δημ. Ιω. Μπάρκης, 27) Ζήσης Δ. Τζιτζής.

1884

25-6-1884. Με απόφαση της Κοινότητας τα δύο ταμεία, της Εκκλησίας και της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας, μια και οι σκοποί των συνέπιπταν, συγχωνεύτηκαν σε ένα και μοναδικό. Εξαίρεση έκαναν για την εκκλησία της Μεταμορφώσεως. Αυτής τα εισοδήματα θα τα διαχειριζόταν επί τρία χρόνια οι ενορίτες της μέχρις ότου την αποπερατώσουν γιατί ανακαινιζόταν.

Δεκέμβριος 1884. Αποφασίστηκε από την Κοινότητα και τη Φιλεκπ. Αδελφότητα η διενέργεια εράνου μεταξύ των απανταχού βουρμπιανιτών, για την ανέργεση αμιλιακού (ξενώνος), το οποίο θα χρησίμευε για κατάλυμα των διαφόρων τουρκικών αποσπασμάτων που ως τότε φιλοξενούσαν κατ' ανάγκην στα σπίτια, πράγμα το οποίο ήταν ενοχλητικό και άτοπο.

1885

Εις 80-100 περίπου λίρες οθωμανικές υπολογίζονταν το ετήσιο εισόδημα από τις εκκλησίες, τα ζυγιστικά δικαιώματα και από το βουνό της Κρούσιας που εισέπρατε η Εφοροεπιτροπή της Βούρμπιανης. Ταμίας του τμήματος της Φιλεκπ. Αδελφότητος στο Λαύριο ήταν ο Δημήτρης Θάνος.

14-4-1885. Κατά τη Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητας στις 14-4-1885 στην Αθήνα, ο Πρόεδρος Ζ. Νούτσης ανακοίνωσε ότι συγκεντρώθηκαν από ιδιαίτερο έρανο 423 δραχμές και 35 λεπτά για την ανέργεση του αμιλιακού (ξενώνος) της Βούρμπιανης.

Ιούλιος 1885. Πρόεδρος του τμήματος (της φιλ. Αδελφότητας) στα Γιάννενα ήταν ο Κων/νος Σούρλας Πυρσόγιαννίτης, Αντιπρόεδρος ο Αλκιβιάδης Κυριακόπουλος Γιαννιώτης και ταμίας ο Απόστολος Ζοφώλης. Του δε τμήματος Πατρών ήταν Πρόεδρος ο Χαράλαμπος Γ. Ψύλλας και ταμίας ο Γεώργιος Κυπαρίσσης.

1886

Μάρτιος 1886. Ετελέσθη το πρώτο αρχιερατικό μνημόσυνο υπέρ του Μεγάλου ευεργέτου Χαρίση Ι. Ζήκου από τη Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα στην Αθήνα στον Ι. Ναό της Χρυσοσπηλαιώτισσας και εξεφώνησε κατανυκτικό λόγο (εγκώμιο) για τον ευεργέτη ο Θεολόγος Ηπειρώτης Αρχιδιάκονος Βενέδικτος Γεωργιάδης.

Ιούνιος 1886. Κατά τις εκλογές του τμήματος της Φιλ/κής Αδελφότητας Πατρών αναδείχτηκαν: Πρόεδρος ο Γεωρ. Παπακώστας, Γραμματέας ο Ιωάν. Ψύλλας και Ταμίας ο Γεώρ. Εξάρχου. Τα δε μέλη του τμήματος ήταν 76.

1887

6-1-1887. Το τμήμα Πατρών απέστειλε προς το Κεντρικό Συμβούλιο της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας συγχαρητήρια επιστολή δια την αποπεράτωση του Σχολείου της Βούρμπιανης, συνιστώντας συγχρόνως αγάπη και ομόνοια μεταξύ των αντιφρονούντων μερίδων της Αδελφότητας. Με την ίδια επιστολή γνωρίζουν ότι λόγω του χειμώνας και της ανεργίας, τα μέλη του τμήματος Πατρών δεν εξόφλησαν τις προς την Αδελφότητα οφειλόμενες συνδρομές των.

4-3-1887. Συναντήθηκαν εις το κατάστημα του Θεμ. Πάνου οι: Ζ.

Νούτσης Πρόεδρος της Φιλ. Αδελφότητας, Θεμ. Πάνος και άλλοι οπαδοί των αφ' ενός και οι Κ. Ψύλλας, Γεώρ. Ν. Γιόσης, Ξεν. Ζήσης, Ιω. Παπανικολάου αφ' ετέρου και συνεζήτησαν, συνεννοήθηκαν και αποφάσισαν την συμφιλίωση των δύο αντιμαχόμενων μερίδων της Αδελφότητας και την προκήρυξη εκλογών προς ανάδειξη νέου Διοικ. Συμβουλίου.

Ιούλιος 1887. Κατά τη θερινή περιοδεία του ο Επίσκοπος Βασίλειος επεσκέφθηκε και τη Βούρμπιανη και ετέλεσε Αρχιερατική Λειτουργία. Ταμίας στο τμήμα της Φιλεκπ. Αδελφότητας Λαρίσσης ήταν ο Ιωάννης Παπανικολάου.

1888

18-10-1888. Το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλεκπ. Αδελφότητας εκήρυξε επίτιμο Πρόεδρο της τον υποστράτηγο Δημήτριο Νότη Μπότσαρη και του απέστειλε την ακόλουθη επιστολή.

«Εξοχώτατε υποστράτηγε κ. Δ. Νότη Μπότσαρη, το Διοικητικόν Συμβούλιον της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Βούρμπιανης της Ηπείρου συνελθόν σήμερον εις έκτακτον συνεδρίαν επί ταίς επικείμεναις πανελλήνιους εορτάς της Α.Μ. του Βασιλέως των Ελλήνων Γεωργίου του Α' εψηφίσατο Υμάς ομοφώνως επίτιμον αυτής Προέδρον και αναθέτει υπό την ιδιότητα ταύτην τη υμετέρα εξοχότητι την αντιπροσωπείαν της Αδελφότητας κατά τας επί τη εικοσιπενταετηρίδι εορτάς της Α.Μ. του βασιλέως.

Ελπίζοντες ότι ευμενώς θέλετε αποδεχθή την εκλογήν ταύτη διατελούμεν μετ' εξόχου υπολήψεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέυς

Δ. Χασιώτης

Ν. Οικονόμου

Νοέμβριος 1888 Κατεδαφίστηκε το παλιό Σχολειό που ήταν μπροστά στην εκκλησία της Παναγίας.

Ταμίας του τμήματος της Φιλεκπ. Αδελφότητας στα Γιάννενα ήταν ο Δημήτριος Κατσαμάνης.

Η Φιλεκπ. Αδελφότητα έστειλε στο νέο Σχολειό μας ένα μεγάλο ωρολόγι και μια υδρόγειο σφαίρα.

Ο δε Νικόλαος Οικονόμου έστειλε ως δώρο ένα πιεστήριο αντιγραφής αξίας 100 δραχμών.

26-11-1888 Αφού επήλθε η σχετική συνδιαλλαγή, το παλιό Διοικ. Συμβούλιο (Ζήση Νούτσης κ.λ.) της Φιλ. Αδελφότητας παρέδωσε επιτέλους στο νέο Πρόεδρο Δημ. Χασιώτη και το Συμβούλιο του, τα αρχεία και το χρηματικό υπόλοιπο και αποκαταστάθηκε έτσι η υφιστάμενη ανωμαλία.

1889

26-3-1889. Έγινε Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας στην Αθήνα και ελογοδοτήσε ο Πρόεδρος Δημήτριος Χασιώτης.

Η χήρα του Μ. ευεργέτου Χαρίση Ζήκου Ελένη, έπειτα από συμβολαιογραφικό συμβιβασμό, επλήρωσε το ετήσιο ποσό του κληροδοτήματος 600 δραχμές για το έτος 1888. Τα παλαιώτερα, λόγω οικονομικών της δυσχεριών της χαρίστηκαν.

Οι γιοί και κληρονόμοι του Χρήστου Ψύλλα που κληροδότησε στην Αδελφότητα εφ' άπαξ χίλιες δραχμές, όχι μόνον δεν τις κατέβαλαν, αλλά πούλησαν και τα σπίτια τους φοβούμενοι μήπως η Αδελφότητα τα κατασχέσει...

Το βουνό της Κρούσιας νοικιάστηκε για 12 λίρες εις Λεσκοβικινούς. Τον περασμένο χρόνο 1888 κάποιος μπέης που το είχε νοικιάσει για 11 λίρες δεν έδωσε ούτε παράν.

Οι Αντώνης Τζουμάρας και Ζήσης Τζίτζης ανεγνώρισαν το από 39 λίρες χρέος των προς την Αδελφότητα.

Η Αδελφότητα δεν απόδεχτηκε τη διαχείριση των παρατημένων στη Βούρμπιανη κτημάτων και να πληρώνει τους φόρους αυτών στο οθωμανικό δημόσιο.

Η Αδελφότητα εκήρυξε επίτιμο μέλος της τον Γιανιώτη έμπορο Βασίλειο Μακαριάδη.

Ο Αθηναίος εκδότης Ανέστης Κωνσταντινίδης edώρησε στο σχολείο της Βούρμπιανης 370 διδαχτικά βιβλία αξίας 200 δραχμών. Ομοίως και ο συγγραφέας Δημ. Βικέλας edώρησε τους δέκα τόμους

του Σαίξπηρ που μετέφρασε ο ίδιος.

26' Απριλίου 1889. Συγκροτήθηκε Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητος στην Αθήνα και η εξελεγκτική επιτροπή (Γεώργ. Παπαδάκης και Αλ. Τράντας) διάβασε την έκθεση της, σύμφωνα με την οποία τα έξοδα του περασμένου χρόνου 1888-89 ήταν 6494,80 δραχμές τα δε έξοδα 6370,05. Εγνωμάτευσε δε η εξελ. επιτροπή ότι με χρηστή και συνετή διαχείριση και διοίκηση η Αδελφότητα μπορεί να έχει ετήσιο περίσσευμα 50 οθωμανικών λιρών.

Μεταξύ άλλων αναφέρονται στην παραπάνω έκθεση και τα εξής αξιομνημόνευτα. «Το φωτεινότερο όμως και θεοπρεπέστατο της Αδελφότητος κατά το έτος τούτο γεγονός είναι αληθώς η λήξασα έρις μεταξύ των εταίρων. Έρις βέβαια και αδελφότης είναι τι εκ διαμέτρου αντίθετον και επομένος ασύγγνωστον. Εν τούτοις επί έτη ολόκληρα ελυμαίνετο την Αδελφότητα και εχρειάσθη ο μέγιστος πατριωτισμός, όπως μη καταθρυμματισθή το Σωματείον ημών. Και αληθώς αντέσχεν μέχρις ού τέλος υπεχώρησαν αι υπό τινών κακώς εννοούμεναι φιλοτιμίαι προ του ιερού της Αδελφότητος σκοπού, η δε ημετέρα Αδελφότης ανέκυψε θαλερά, έτοιμος μετά νέων δυνάμεων να εκπληρώση τον υψηλόν αυτής προορισμόν. Τιμή και υπόληψις εις την ορθοφροσύνην απάντων των μελών, προεξαρχόντων των εν Λαυρίω και εν Ιωαννίνοις, άτινα απήτησαν την συμφιλίωσιν και επραγματοποίησαν αυτήν. Αλλ' αξία ωσαύτως επαίνου (είναι) και η του Δ. Συμβουλίου σώφρων και ειλικρινής πολιτεία εν τω ζητήματι τούτω».

16 Απριλίου 1889 Δημοσιεύτηκε κατάλογος με τα ονόματα των μέχρι τότε Ευεργετών και Δωρητών της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας οι οποίοι ήταν οι εξής:

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

1) Χαρίσης Ι. Ζήκος ή Τσομπάνος διά διαθήκης δραχ. 600 εφ' όσον μεν ζή η σύζυγος του ετησίως, μετά δε τον θάνατο αυτής προσήνεγκε δραχ. 1500

- 2) Χρήστος Ψύλλας διά διαθήκης εφάπαξ δραχ. 1000
- 3) Απόστολος Στράτος δραχ. 500
- 4) Ρίζος Ι. Ζήκος δραχ. 500
- 5) Θεμιστοκλής Πάνος (εις σιδηράς κιγκλίδας και δοκίδας της Σχολής) εφάπαξ δραχ. 1113
- 6) Ζήσης Σωτήρη δραχ. 400

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

- 7) Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Βελλάς και Κονίτσης κύριος Βασίλειος εφάπαξ δραχ. 250
- 8) Χρήστος Τσίλας δραχ. 250
- 9) Χρήστος Ζούμης δραχ. 200
- 10) Ανέστης Κωνσταντινίδης εφάπαξ δραχ. 200

ΔΩΡΗΤΑΙ

- 11) Αντώνιος Τζουμάρας (εις μίαν εικόνα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού) δραχ. 150
- 12) Ο Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων (εις 73 διδαχτικά βιβλία) δραχ. 110
- 13) Ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἐταιρεία (εις 55 ιερὰς εἰκόνας) δραχ. 100
- 14) Δημ. Λαμπρινίδης δραχ. 125
- 15) Ξενοφών Ζήσης δραχ. 125
- 16) Ο αιδεσιμώτατος Παπα - Ζήσης Οικονόμου δραχ. 100
- 17) Νικ. Οικονόμου δραχ. 100
- 18) Γεώρ. Παπαδάκης δραχ. 100
- 19) Γεωρ. Γιόσης δραχ. 100
- 20) Ιω. Παπανικολάου εις μίαν βιβλιοθήκην μετὰ σκευοθήκης δραχ. 100
- 21) Γ. Δάβαρης δραχ. 100
- 22) Γεώρ. Χασιώτης δραχ. 100
- 23) Ζήσης Κητσαντώνης δραχ. 100
- 24) Γεώρ. Απ. Στράτος δραχ. 100
- 25) Γ. Γκινάκος δραχ. 100
- 26) Χαράλ. Ζήκος δραχ. 100
- 27) Ζήσης Νούτσης δραχ. 50

- 28) Ιωάν. Κουρουπιώτης δραχ. 50
- 29) Δ. Λαριζάκης δραχ. 50
- 30) Χαρ. Σούλης δραχ. 50
- 31) Δημήτριος Τσόλης δραχ. 60
- 32) Κων/νος Ψύλλας δραχ. 50
- 33) Ιωάν. Κουτότσης (Γκοντότσης) δραχ. 50

11 Ιουλίου 1889. Στη Βούρμπιανη ανέλαβαν τα καθήκοντά τους οι νέοι Εφοροεπίτροποι: Νικόλαος Δόδης, Ζήσης Σωτήρης και Απόστολος Μυλωνάς.

1890

5 Απριλίου 1890. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Φιλεκπ. Αδελφότητος αποφάσισε να κατασκευασθεί ελαιογραφία του Μεγάλου Ευεργέτου της Βούρμπιανης Χαρίση Ι. Ζήκου και να αναρτηθεί στο Σχολείο του χωριού.

8-4-1890. Συγκροτήθηκε Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητος στην Αθήνα και έγινε λογοδοσία των πεπραγμένων του περασμένου χρόνου από τον Πρόεδρο Ζήση Νούτση.

Ο Σύμβουλος Σταυρός Ι. Τσιρίκος δώρησε στην Αδελφότητα 100 δραχμές και άλλες 100 η εταιρεία «Δάρμα - Γεωργοπούλου». Ο δε συμπατριώτης (από το Τούρνοβο) Δημ. Δημάδης που διέμενε στο Αγρίνιο δώρησε επίσης 200 δραχμές.

Την 28ην Ιουλίου 1890, η Εξελ. Επιτροπή της Φιλεκπ. Αδελφότητος απαρτιζόμενη από τους: Γλυκύν Φιλιππαίον, Γεώρ. Κ. Δούμαρην και Ζήσην Κατσαντώνην, κατέθεσε ενώπιον της Γενικής Συνελεύσεως των μελών την έκθεσή της σύμφωνα με την οποία η όλη περιουσία της Αδελφότητος ανήρχετο εις το ποσόν των 6.752,65 δραχμών. Το τμήμα Λαυρίου αριθμούσε 68 μέλη, των Πατρών 18 και των Ιωαννίνων 57.

Αύγουστος 1890. Πρόεδρος της Εφοροεπιτροπής στη Βούρμπιανη

διορίστηκε ο γιατρός Λουκάς Δ. Δημάρατος, Ταμίας δε ο Νικόλαος Ντόντης και Γραμματέας ο Κώστας Τζοφώλης.

Ο Αντιπρόεδρος της Φιλ. Αδελφότητος (τμήματος Αθηνών) Νικ. Οικονόμου υπέβαλε παραίτηση και αντικαταστάθηκε από τον Στάυρο Τσιρίκο. Επίσης και οι σύμβουλοι: Δ. Λαμπρινίδης, Δ. Τσάκωνας και Κ. Μπεζεντές παρατήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από τους: Νικ. Δάλλα, Κων. Ζήκο και Απόστ. Μπίζιο.

Σεπτέμβριος 1890. Εδαφικό ζήτημα και προστριβές για τα σύνορα του βουνού της Κρούσιας δημιουργήθηκε μεταξύ Βούρμπιανης και Πυρσόγιαννης και επακολούθησαν καυγάδες και ξυλοδαρμοί.

Πήγαν οι Πυρσογιαννίτες να κόψουν ξύλα κ.λ.π. στην Κρούσια και ο ντραγάτης της Βούρμπιανης Λάμπρος Σχούρτης από τους Χιονιάδες έτρεξε και ειδοποίησε και αμέσως οι Βουρμπιανίτες εξόρμησαν εν σώματι και τους έδιωξαν. Θύματα ευτυχώς δεν υπήρξαν, αλλά τραυματισμοί και μολωπισμοί αρκετοί.

Ο δε Βασίλης Παπαλάμπρος, νεαρός έφηβος τότε, αποθανάτισε το γεγονός με τους ακόλουθους πρόχειρους στίχους που διασώθηκαν προφορικά μέχρι την εποχή μας.

*«Εκ των δειλών Πυρσογιαννιτών,
οι περισσότεροι εξ αυτών
πήγαν στο βουνό της Κρούσιας.
Κι ο ντραγάτης μας ακούσας,
ήλθε και ανήγγειλεν
και η Βούρμπιανη απέστειλεν,
τα γενναία παλληκάρια
με σπαθιά και με χανζιάρια.
Κι' εσύ βρε Παπατζούμα, (Παπαλέξη)
Τι γύρευες στην Κρούσια
και σου πήραν το γαϊδούρι
μαζί με το τσεκούρι;».*

Τόσο δε ισχυρό υπήρξε το πείσμα των Βουρμπιανιτών, που και τον Πυρσογιαννίτη δάσκαλο Ζήση Σούρλα που δίδασκε στο Σχολείο

τους τον έπαψαν.

Επακολούθησαν κατόπι δικαστήρια για το ζήτημα της Κρούσιας που κράτησαν ώς τα 1897 οπότε επήλθε συμβιβασμός. Στο δικαστήριο πήγε ως μάρτυρας και η υπέργερη Σωτήραινα Ντόβα ή Λαγού που απάντησε σε ερώτηση του τούρκου δικαστή άν ήταν Πυρσογιαννίτικος αυτός ο τόπος. «Χάσια αφέντη μου (αυτό δεν αληθεύει) η Κρούσια ήταν δική μας».

Η υπόθεση είχε φτάσει και μέχρι την Κωνσταντινούπολη.

Οκτώβριος 1890. Στο Σχολείο μας στάλθηκε από την Αδελφότητα ειδικό διαρκές ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας, παρμένο από τα προγράμματα του πρώην Υπουργού Παιδείας.

Ενώ το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλ. Αδελφότητας από την Αθήνα αποφάσισε να ξαναδιορίσει τους ίδιους διδασκάλους Σούρλαν και Τάτσην, οι εφοροεπίτροποι του χωριού Λουκ. Δημάρατος, Νικ. Δόδης και Κ. Τζοφώλης διεφώνισαν (τον Σούρλα δεν τον ήθελαν για το ζήτημα της Κρούσιας) και παραιτήθηκαν. Στη θέση των διορίστηκαν οι: Παπαζήσης Οικονόμος Πρόεδρος, Νικ. Θεοδοσιάδης Ταμίας και Χαράλ. Ι. Ζήκος Γραμματέας.

Τα πράγματα όμως εκτραχύνθηκαν και τελικά οι Σούρλας και Τάτσης απεχώρισαν και αντί γι' αυτούς διορίστηκαν οι Κ. Ρούσης και Δ. Μαμακής. Η δε Ευθαλία Ν. Θεοδοσιάδου απόφοιτος του Λυκείου Κων/νουπόλεως προσφέρθηκε να διδάξει δωρεάν για ένα χρόνο (με πρόταση του πατρός της) στο υπό ίδρυση Παρθεναγωγείο. Η Αδελφότητα δέχτηκε με χαρά την πρόσφορά και ευχαρίστησε με σχετική επιστολή το Νικ. Θεοδοσιάδη και την κόρη του. Και έτσι άρχισε ήδη η εγγραφή μαθητριών και η λειτουργία του Παρθεναγωγείου.

9-10-1890. Οι πρώην εκκλησιαστικοί Επίτροποι: Νικόλα Ντόντης, Ζήσης Σωτήρης και Απόστολος Μυλωνάς παρέδωσαν στους διαδόχους των: Παπαζήσην Οικονόμο, Χαράλ. Ζήκο και Νικόλαο Θεοδοσιάδη.

3 Φεβρουαρίου 1891. Το Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητας έκανε έκκληση προς όλους τους απανταχού συμπατριώτες, συνεπαρ-

χιώτες και Ηπειρώτες, να έρθουν αρωγοί στο έργο της ενισχύοντας το Σχολείο της Βούρμπιανης.

7 Απριλίου 1891. Για την εικόνα (ελαιογραφία) του Μεγάλου Ευεργέτου Χαριλάου Ζήκου δαπανήθηκαν 180 δραχμές και 54 για το πλαίσιο.

Οι εισπράξεις της Αδελφότητας κατά το 1890-91 ήταν 7.848,55 δραχμές και οι δαπάνες 7.487,30.

Το Σχολείο μας πλουτίστηκε και με βιβλιοθήκη που περιείχε αρκετούς τόμους.

15-4-1891. Η εξελεγκτική Επιτροπή (Ρίζος Ι. Ζήκος, Απ. Στράτος και Αλ. Τράντας), εξέφρασε τις ευχαριστίες της προς την διδασκάλισσα Ευθαλία Νικ. Γιώση ή Θεοδοσιάδη που υπήρξε η πρωτεργάτρια της ιδρύσεως του Παρθεναγωγείου της Βούρμπιανης και διδάσκει δωρεάν σ' αυτό τον πρώτο χρόνο.

Η Αδελφότητα αριθμούσε το 1890-91 μόνο 85 μέλη στην Αθήνα, 34 στο Λαύριο, 16 στην Πάτρα, 21 στα Γιάννενα και... 5 στη Βούρμπιανη.

Μάϊος 1891 «Από την εφημερίδα ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 20-11-1892»

Γιανιτσαρισμοί Τούρκου δικαστικού κλητήρος.

Έκνομος συμπεριφορά της εξουσίας.

Από του Μαΐου του παρελθόντος έτους ευρίσκονται εις τας φυλακάς Λιασκοβικίου ο μουχτάρης και δύο κάτοικοι του χωρίου Βούρμπιανης της Κόνιτσας δια την εξής αιτίαν.

Δικαστικός κλητήρ οθωμανός είχε μεταβή τότε εις το χωρίον δια να κοινοποιήσει κλήσιν τινά φιλοξενούμενος υπό του μουχτάρη, Νικολάου Τράντα απήτησεν αυθαιρέτως παρ' αυτού κατά τα εθισμένα κόττα - πίττα. Ο μουχτάρης όμως δε ηπήκουσεν εις τας απαιτήσεις του, ο δε κλητήρ θυμωθείς απειπειράθη να τον φονεύση εις το μεσοχώρι περί την εσπέραν και επυροβόλησε με το όπλο του κατ' αυτού, αλλ' αστοχήσας εφόνευσεν αντ' αυτού τον αποκαταστημένον, εκεί παντοπώλην Νάσιον Παναγιώτου (Μαργαρίτην) εκ του χωρίου Σέλτση. Μετά τον φόνον του δυστυχούς τούτου παντοπώλου συνε-

λήφθη ο κλητήρ υπό των προσδραμόντων κατοίκων και αποπλισθείς εν τη αγριότητι του εδέθη. Αφέθηκε δε ελεύθερος την επομένην και ανεχώρησεν. Ὅτε αἰφνης επιστρέφει μετά τρεῖς ημέρας μελετών τον φόνον και αυτού του μουχτάρη. Ευτυχώς όμως δε εύρεν αυτόν εις οικίαν του. Τότε πληρώνει μικρόν τινά παίδα ἵνα τον οδηγήσῃ εις τὴν ἀμπελόν του ὅπου υπέθεσαν ὅτι θα ευρίσκετο, ἀλλὰ ἐκεῖ δεν τον εύρε, του μουχτάρη μεταβάντος κατά την ημέραν ἐκείνην δι' ἀλιείαν εις τον ποταμόν. Μετά την αποτυχίαν του δεν υπεχώρησεν ο κακούργος, ἀλλ' ἀνέφερεν εις τας αρχάς Λιασκοβιχίου ὅτι ἀνευ λόγου ο μουχτάρης και δύο συγχωριανοί του Λουκάς Ζαμάνης και Ιωάννης Χρ. Κονίνης τον εκαχοποίησαν. Αἱ δε αρχαί συνέλαβαν ἀμέσως τους κατηγορηθέντας τρεῖς τούτους και τους οδήγησαν εις Λιασκοβίχιον, ὅπου χωρίς να τους ανακρίνουν καθόλου τους ἐκλείσαν εις τας φυλακάς. Και ἀκόμη μένουν μέσα βασανιζόμενοι οἱ ἄνθρωποι οὔτοι, εις μάτην ἀναμένοντες ἀπό ημέρας εις ημέρας να δικασθούν και ἀθωοθώσιν.

«Σχολιάζει εν συνεχείᾳ ἡ ἐφημερίδα τὴν ἀτιμωρησίαν του κλητήρα και ἐπιχαλεῖται τὴν δικαιοσύνην του Βαλή κ.λ.π.»

«**Σημειώσεις**» Κατὰ τὶς ἀφηγήσεις του Γιάννη Δημάρατου και Ζήση Κατσένη, ὁ δικαστικὸς κλητήρας, ἢ μάλλον ζαπτιές κατ' αὐτούς, που εἶχε ἔρθει για υπηρεσία στη Βούρμπιανη και ζητούσε παράλογα πράγματα, δάρθηκε ἀπὸ το Λάμπρο Κονίνη και λοιπούς κι' ἔφυγε ντροπιασμένος. Ὅταν όμως πήγε στην Πυρσόγιαννη τον κοροϊδέψανε οἱ συνάδελφοί του.

«Γιαζίκ μωρέ (ντροπή σου), εἶπαν, να σε δείρουν οἱ Βουρμπιανίτες»...

Και τότε αὐτὸς ξαναγύρισε οργισμένος και ἀπὸ κάτω ἀπὸ του Σκούφια πυροβόλησε μέσα στο μαγαζί του Λάμπρου Κονίνη ἀπὸ το παράθυρο που σώζεται και σήμερα (1986) και σκότωσε το γυναικαδελφὸ του το Νάσιο Παναγ. Μαργαρίτη, νομίζοντάς τον για το Λάμπρο που ἦταν κι αὐτὸς δεύτερος μουχτάρης (μουχτάρ σανή) μαζί με το Νικόλα Τράντα. Κατόπι τράπηκε σε φυγή. Τον κυνήγησε ο Λουκάς Ζαμάνης ὡς το Μεγαλάκκο, ἀλλὰ του ξέφυγε.

Όπως βλέπουμε η αφήγηση διαφέρει από την περιγραφή της εφημερίδας την οποία εμείς θεωρούμε πιά αξιόπιστη γιατί είναι σύγχρονη πηγή· ενώ η αφήγηση έγινε ύστερα από 65 χρόνια και πιθανόν τα γεγονότα να ευρισκόταν συγχεχυμένα στη μνήμη των αφηγητών και να μην θυμόταν τες διάφορες λεπτομέρειες.

30 Ιουλίου 1891 Ο επίσκοπος Βελλάς και Κονίτσης Βασίλειος περιοδεύοντας στα χωριά της επαρχίας πέρασε και από τη Βούρμπιανη και παρευρέθηκε στις εξετάσεις του Σχολείου, από τις οποίες όμως όπως έγραψε σε επιστολή του προς την Αδελφότητα - δεν έμεινε ικανοποιημένος. Και τούτο οφείλετο στο ότι ο διευθυντής του Σχολείου Κων. Ρούσης απουσίασε για αρκετό διάστημα το χειμώνα διότι ήταν άρρωστος και κατά τον τελευταίο μήνα απεχώρησε εντελώς αφήνοντας ακατάρτιστους τους μαθητές του. Οι άλλοι όμως διδάσκαλοι Ν. Μαμακής και Ευθαλία Θεοδοσιάδου εργάστηκαν με ζήλο και απέδωσαν καλά αποτελέσματα.

Αυγустος 1891. Επειδή τα μέλη της Εφοροεπιτροπής στη Βούρμπιανη: Παπαζήσης Οικονόμος, Νικ. Θεοδοσιάδης και Χαράλ. Ζήκος συνεχώς διαφωνούσαν μεταξύ των και κανένα ζήτημα δεν κατόρθωναν να επιλύσουν με ομοφωνία, παύτηκαν κατ' ανάγκην από το Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητας και στη θέση τους διορίστηκαν οι: Πουκάς Δημάρατος, Δημ. Θάνος και Κων. Ζοφώλης.

Απεβίωσε στη Βούρμπιανη ο ευεργέτης και δραστήριο μέλος της Φιλ. Αδελφότητας Ζήσης Σωτήρης.

Νοέμβριος 1891. Η Φιλεκπ. Αδελφότητα έστειλε στο Σχολείο του χωριού 90 ζωολογικούς πίνακες (έγχρωμους) και 5 βιβλία εκκλησιαστικής μουσικής.

Ταμίας του τμήματος της Φιλεκπ. Αδελφότητας Πατρών ήταν ο Παντελής Μπρούφος, του δε Λαυρίου ο Χρήστος Θάνος και Πρόεδρος των Ιωαννίνων ο Κονιτσιώτης έμπορος Δημήτρ. Χαρισιάδης ταμίας δε ο Αλέξης Πολίτης.

5-1-1892. Η Γενική Συνέλευση των Βουρμπιανιτών στην Αθήνα ανάδειξε με ψηφοφορία Επταμελή Επιτροπή με σκοπό την διενέργεια εράνου για την ανακαίνιση της Κεντρικής Εκκλησίας της Παναγίας, η οποία απαρτίσθηκε από τους: Κων. Γκινάκο, Ριζ. Ζήκο, Αποστ. Στράτο, Ζήση Κιτσαντώνη, Νικ. Οικονόμου, Αντ. Τζουμάρα και Αριστείδη Ξενοφώντος. Πρόεδρος της εκλέχτηκε ο Κ. Γκινάκος, Γραμματέας δε ο Αρ. Ξενοφώντος. Καταρτίστηκε επίσης και ψηφίστηκε και σχετικό καταστατικό.

Το αρρεναγωγείο λειτουργεί με πέντε τάξεις και το παρθεναγωγείο με τρεις.

Ο Αντώνης Τζουμάρας υπεσχέθη ότι θα εξοφλήσει χρηματικό χρέος του πατέρα του προς την Κοινότητα της Βούρμπιανης.

Ο μακαρίτης Γεώργιος Ψύλλας είχε καταθέσει κατά το 1875 στο υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζης Πατρών στο όνομα της Κεντρ. Εκκλησίας (Παναγίας) της Βούρμπιανης ένα ποσόν δραχμών που τώρα μαζί με τους τόκους των έγιναν 525. Προερχόταν δε από την τότε εκκλ. Επιτροπή. Τώρα ο γιός του Χριστόδουλος Ψύλλα τα απέσυρε και τα κατάθεσε στο ταμείο της Αδελφότητας κι' εκείνη με τη σειρά της θα τα διαθέσει για τη μελετώμενη ανακαίνιση της εκκλησίας.

Μαρτίου 1892. Η εις Αθήνας Εκκλησιαστική Επιτροπή της Κοιμήσεως Θεοτόκου της Βούρμπιανης, απέστειλε ευχαριστήρια επιστολή προς τον συμπατριώτη αρχιτέκτονα Γεώργιο Παπαδάκη για την δωρεάν εκπόνηση του σχεδίου του υπό ανέργεσιν Ι. Ναού της Παναγίας της Βούρμπιανης.

12 Απριλίου 1892. Με τις ενέργειες και το ζήλο του δραστήριου βουρμπιανίτη Χαρίση Σιούλη ιδρύθηκε Τμήμα της Φιλεκπ. Αδελφότητας στο Μαντούδι και γράφτηκαν σ' αυτό 70 περίπου μέλη.

Το όλον κεφάλαιο της περιουσίας της Αδελφότητας έφτασε στο ποσό των 5.875 δραχμών.

Στην πρώην Σχολή Καραμάνου στην Αθήνα έλαβεν χώραν η ετήσια Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητας και λογοδότησε εκ μέρους του Διοικ. Συμβουλίου ο Γραμματέας Από-

στολος Ι. Εξάρχου. Παραπονέθηκε ότι οι βουρμπιανίτες έπαψαν να δείχνουν το ενδιαφέρον και το ζήλο των πρώτων ετών για τα συμφέροντα της Αδελφότητας. Από τα 90 μέλη π.χ. των Αθηνών μόνον 40 ήταν βουρμπιανίτες, ενώ διέμεναν στην πρωτεύουσα περίπου 150.

Απρίλιος 1892 Η Εκκλησιαστική Επιτροπή (ανεγέρσεως της Κεντρικής Εκκλησίας) των Αθηνών συνεχέντρωσε από εράνους χρηματικό ποσό που υπερέβαινε τις 10.000 δραχμές.

Στο τμήμα της Φιλεκπ. Αδελφότητας Ιωαννίνων εκλέχτηκαν: Πρόεδρος ο Δημ. Χαρισιάδης και Ταμίας ο Δημ. Κατσάρανης. Ταμίες επίσης ανεδείχτηκαν στο Λαύριο ο Χρήστος Θάνος και στην Πάτρα ο Παντελής Μπρούφος.

22 Ιουνίου 1892. Ευέξαπτοι και φιλόπρωτοι πάντοτε οι βουρμπιανίτες, έσερναν το ζουνάρι τους για καύγα και παρεξήγούντο για το τίποτε.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή των Αθηνών (Βούρμπιανης) θεωρούσα εαυτήν «προσβεβλημένη», ζητεί με επιστολή της από τον νεοεκλεγέντα Πρόεδρο της Φιλεκπ. Αδελφότητας Ζ. Νούτση να ανακαλέσει από έγγραφό του τις φράσεις: «Εις το ζήτημα της εκκλησίας το υφ' ημάς Διοικ. Συμβούλιον ου μόνον δεν θέλει υστερήσει, αλλά και πάσαν πρωτοβουλίαν και ενέργειαν και δραστηριότητα θέλει συνεισφέρει».

Αυγουστος 1892. Ύστερα από απόφαση του Διοικ. Συμβουλίου της Φιλεκπ. Αδελφότητας, οι δύο επιτροπές του χωριού (Βούρμπιανης) Εφορευτική και Εκκλησιαστική συγχωνεύτηκαν σε μία «Εφοροεπιτροπεία» που αποτελέσθηκε από τα εξής μέλη: Πρόεδρος Παπαζήσης Οικονόμος, Ταμίας Δημ. Γ. Θάνος, Γραμματέας Χαράλ. Ζήκος και Αλέξης Παπανικολάου. Παρέδωσαν δε εις τους ανωτέρω οι Κων. Ζοφώλης και Δημ. Θάνος στις 14-8-1892

Νοέμβριος 1892. Στις 27 Ιουλίου 1892 το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλεκπ. Αδελφότητας αποφάσισε να ξαναδιορίσει τους ίδιους διδα-

σκάλους Ν. Περδίκην και Ν. Μαμακήν που εδέχτηκαν να αναλάβουν υπηρεσία, όπως και ανέλαβαν. Η διδασκάλισσα όμως Ευθαλία Θεοδοσιάδου εζήτησε μισθό 30 λιρών αντί 20 που έπαιρνε και δεν ανέλαβε υπηρεσία. Έτσι λοιπόν έφτασε ο Οκτώβριος και το Παρθεναγωγείο ήταν κλειστό. Και τότε το Διοικ. Συμβούλιο διόρισε στη θέση της την Ευθαλία Γιοβάνου από τα Γιάννενα με μισθό 18 λιρών.

Μετά το θάνατο του Ταμιά της Εφορίας στη Βούρμπιανη Δημ. Θάνου, διορίστηκε αντικαταστάτης του Απόστολος Μυλωνάς.

1893

2 Απριλίου 1893. Οι κληρονόμοι του πρόσφατως αποβιώσαντος Παπαδημήτρη Παπασωτήρη Πρωτόπαπα και του αδελφού του Γιώργη Παπασωτήρη: Νικόλαος Παπασωτηρίου, και Κων/νος, Λεωνίδας και Μιχαήλ Ιω. Παπαδημητρίου, εδώρησαν το χωράφι τους έξω από την παλαιά Παναγία και νεκροταφείο για να χρησιμεύσει ως προαύλιο της νεοανεγειρομένης εκκλησίας (σημερινής Παναγίας).

Επειδή από τις 6-3-93 η Επιτροπή ανεγέρσεως της Εκκλησίας ζήτησε από την Φιλ. Αδελφότητα να της δώσει το ποσόν των 1000 δραχ. που είχε εισπράξει από τα εκκλησιαστικά κτήματα, καθώς και 550 δραχμές από παλαιά κατάθεση στην Εθνική Τράπεζα και το χρέος επίσης του Αντώνη Τζουμάρα προς την εκκλησία το Διοικ. Συμβούλιο (προκειμένου να γίνει η έναρξη ανεργέσεως του νέου ιερού Ναού) αποφάσισε παμφηφεί να χορηγηθούν τα ανωτέρω ποσά καθώς και 450 δραχμές που προερχόταν από παλαιούς εράνους για την ανέργεση Αμιλιακού.

Ανακηρύχτηκε επίτιμο μέλος της Φιλεκπ. Αδελφότητος ο Γεώργιος Γιόσης.

3 Απριλίου 1893. Έλαβεν χώραν η ετησία Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητος στην Αθήνα και λογοδότησε εκ μέρους του Διοικ. Συμβουλίου ο Πρόεδρος του Ζήσης Νούτσης, που αναφερόμενος στο έργο της Αδελφότητος είπε επί λέξει και τα ε-

ξής. «Να περικοσμή αυτό (το έργο) η ευγενής άμιλλα, η αμοιβαία σύμπραξις και να αποσοβήται πάν ότι λέγεται μίσος και φθόνος και εχθροπάθεια· πάντα ταύτα να αποσκορακίζονται εκ των μελών αυτής· αλλ' ειλικρινώς και μεθ' απάσης της αξιοπρέπειας και της αδελφότητος να επέρχεται η ευγενής συνεργασία και ειλικρινής σύμπραξις εν τω ιερώ τούτω έργω και εις κόρακας ο φθόνος, η απάτη και ο δόλος· ευγενής άμιλλα και ειλικρινής σύμπραξις ας χαρακτηρίζη τας πράξεις και έργα Ημών, αποβλέποντα μόνον εις τον ιερόν σκοπόν της Αδελφότητος και εις την προαγωγήν Αυτής παντί σθένει και μετά πάσης θυσίας».

Εξέφρασε επίσης ο Ζ. Νούτσης την ικανοποίησή του, όστις οι απόφοιτοι του Σχολείου της Βούρμπιανης εξισούνται με μαθητές της δευτέρας και τρίτης Γυμνασίου.

Ανεχοίνωσε επίσης ο Πρόεδρος ότι κατά τη συνεδρίαση της 17ης-2-1893 απεφασίσθη να ορισθεί εξαμελής Επιτροπή αποτελούμενη από τους: Απ. Στράτο, Ρίζο Ι. Ζήκο, Νικ. Οικονόμου, Κων. Γκινάχο, Θεμ. Πάνο και Χρ. Τζίλα, για να διαχειριστούν το ζήτημα των κληροδοτημάτων που άφησαν για τη Βούρμπιανη πρό 30-35 ετών στη Βλαχιά οι αδελφοί Γεώργιος και Χρήστος Χαρισιάδη και λοιποί.

10 - 4 - 1893. Απαντώντας σε επιστολή της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Αθηνών, ο εγκατεστημένος στην Κόνιτσα βουρμπιανίτης γιατρός Ιωάννης Αποστολίδης (χιτσαντώνης), καθιστά γνωστό ότι ο Επίσκοπος Βελλάς Βασίλειος έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για την ανέργεση του ιερού Ναού της Κοιμήσεως Θεοτόκου της Βούρμπιανης και ότι απεστάλησαν προς το Πατριαρχείο τα απαιτούμενα γράμματα και αιτήσεις, για την έκδοση του σχετικού αυτοκρατορικού φερμανιού.

16 - 4 - 1893 «από την εφημερίδα φωνή της Ηπείρου»

Την παρελθούσαν εβδομάδα απεβίωσε αιφνιδίως ο εκ Βούρμπιανης Κωνσταντίνος Ψύλλας εργολάβος. Προ οκτώ ετών συνέπεια λυπηρών εντυπώσεων είχεν απομακρυνθεί της πατρίδος και μετά πάροdon τόσων ετών ητοιμάζετο να επανέλθη πάλιν εκεί.

Απρίλιος 1893. Τα μέλη της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας ήταν: στην Αθήνα 60, στο Λαύριο 42, στην Πάτρα 12, στα Γιάννενα 13 και στη Βούρμπιανη 8...

28 - 5 - 1893 «από εφημερίδα της εποχής»

Ο κ. Αριστείδης Ξενοφώντος Παπαϊωάννου εκ Βούρμπιανης ανηγορεύθη διδάκτωρ της Νομικής.

9 **Ιουνίου 1893** ετροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε ο ισχύων κανονισμός της Φιλεκπ. Αδελφότητας. Μεταξύ άλλων θεσπίστηκε· όποιος βουρμπιανίτης δεν ήταν μέλος της Αδελφότητας, να πληρώνει μισή λίρα το χρόνο δίδακτρα για κάθε τέχνο που φοιτούσε στο Σχολείο. Τα τέχνα των χηρών όμως και των απόρων θα συνέχιζαν να φοιτούν δωρεάν.

17 **Ιουνίου 1893.** Παρέλαβαν από τους προκατόχους των οι νέοι Εφοροεπίτροποι της Βούρμπιανης. Πρόεδρος ο γιατρός Γεώργιος Οικονόμου, Γραμματέας ο Χαραλ. Ι. Ζήκος, Ταμίας ο Κων/νος Ζοφώλης ο οποίος παραιτήθηκε αργότερα και αντικαταστάθηκε από το Γιάννη Νικολάου -Βεηζαδέ. Μέλη δε ήταν οι Απόστολος Μυλωνάς και Χαραλ. Κονίνης.

Ταμίας του τμήματος Ιωαννίνων ήταν κατά το 1893 - 94 αρχικά ο Αλέξης Πολίτης και αργότερα ο Γιαννιώτης Μπαμπανάτσας.

25 - 6 - 1893 «από τις εφημερίδες της εποχής»

Ετελεύτησεν εν Βουρμπιάνη της Επαρχίας Κονίτσης ο Νικόλαος Τζουμάρας αδελφός του Αντωνίου Τζουμάρα.

2 - 7 - 1893 «από εφημ. Φωνή της Ηπείρου»

Εφυλακίσθησαν εις Πρέβεζαν, ερχόμενοι εξ' Ελλάδος, οι Αναστάσιος Δούρβαρης και Κων/νος Τζούκαλης άνευ αιτίας, ως και δύο άλλοι βουρμπιανίται.

Προχτές Τετάρτην, εορτήν των Αγίων Αποστόλων η ενταύθα (εις Αθήνας) Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης Βούρμπιανης της Ηπεί-

ρου, επανηγύρισε δι Αρχιερατικής Λειτουργίας εν τω Ναώ Χρυσοσπηλαιωτίσσης. Παρευρίσκοντο δε εις αυτήν άπαντες οι βουρμπιανίται και πλήθος πολύ άλλων πατριωτών. Λόγον πανηγυρικόν εξεφώνησεν ο κ. Γεώργιος Ιωάννου.

15 - 7 - 1893. Έλαβε χώραν στη Βούρμπιανη έκτακτη συνέλευση των ευρισκομένων μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητος και αποφασίστηκε ότι τα τέχνα των τακτικών μελών θα πληρώνουν δικαίωμα εγγραφής στο Σχολείο τρία γρόσια το χρόνο. Τα δε τέχνα των μη μελών θα πληρώνουν 30 γρόσια και τα των χηρών και απόρων θα εγγράφονται και θα φοιτούν δωρεάν.

1 - 8 - 1893. Το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλεκπ. Αδελφότητος διόρισε τριμελή Επιτροπή από τα μέλη του, τους Δημ. Βεηζαδέ, Αλέξ. Παπαζήση και Κώστα Ρίζο Ζήκο για να ελέγξουν τη διαχείριση του έτους 1892 - 93 της Εκκλησ. Επιτροπής Αθηνών ανακαινίσεως της Κεντρικής Εκκλησίας της Βούρμπιανης.

22 - 8 - 1893. Η χήρα του Μ. Ευεργέτου Χαρίση Ι. Ζήκου προσέφερε για την ανέργεση της Παναγιάς 50 δραχμές.

Αύγουστος 1893. Πολλές αναφορές στάλθηκαν από τη Βούρμπιανη προς το Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητος στην Αθήνα. Ζητούσαν την αντικατάσταση των διδασκάλων και κυρίως του Νικ. Περδίκη. Τρία μάλιστα από τα μέλη της Εφοροεπιτροπείας τον κατηγορούσαν ότι «καρκινοβατεί», ότι παρημέλησε τα εγκύκλια μαθήματα, ότι κατέστη θρησκομανής σχολαστικός κ.τ.λ. κ.τ.λ. Απ' εναντίας όμως, ο Πρόεδρος της Εφοροεπιτροπείας ο γιατρός Γεώργιος Ν. Οικονόμου τον θεωρούσε «διδάσκαλο αξίας» και έγγραψε ότι, «κακώς κατετοξεύθησαν κατ' αυτού τοσαύται μομφαί αφορώσαι τον ιδιωτικόν βίον του ανθρώπου». Και πρόσθεσε: «Ως προς το εκπαιδευτικόν ζήτημα είναι άμεμπτος και μετ' αυταπαρνήσεως εργάζεται δια την πνευματικήν και ηθικήν μόρφωσιν των τέχνων». Επειδή όμως η πλειοψηφία των βουρμπιανιτών ήταν εναντίον του, το Διοικ. Συμβούλιο τον έπαυσε με εύσχημο τρόπο.

Ο δε άλλος δάσκαλος Νικ. Μαμακής παραιτήθηκε για λόγους υγείας· ήταν άρρωστος.

Σεπτέμβριος 1893. Αφιέρωσαν τα κτήματα των που ευρίσκóταν έξω από το νεκροταφείο, για να ανεγερθεί η νέα εκκλησία η Παναγία: οι Δαλλαίοι, ο Ιωάννης Σκούφιας και οι τρεις αδελφές Χρύσω Ν. Λιόλη, Μαρία Χρ. Παρλαμπά και Πούλα Ι. Κωσταντή - Παπαδημητρίου.

14 - 11 - 1893. Το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλεκπ. Αδελφότητος απέστειλε προς τον διαμένοντα στο Παρίσι ομογενή Ηπειρώτη Χρηστάκη Ζωγράφον την ακόλουθη επιστολή.

Ευγενέστατε κ. Χρηστάκη Ζωγράφε

Εν μέσω της φίλης ημών πατρίδος ζωηρά ανεβλάστησεν εν Βουρμπιάνη Ελληνική Σχολή, ης καταφανή τα καλά αποτελέσματα οσημέραι γίνονται. Την Σχολήν ταύτην μετά παρθεναγωγείου διατηρούσιν αι συνδρομαί Ηπειρωτών εργατών εν Αθήναις, Λαυρίω, Πάτρας, Μαντουδίω, Ιωαννίνοις, Βουρμπιάνη. Απετελέσθη ούτω σύλλογος υπό τον τίτλο «Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης Βουρμπιάννης», διοικούμενος υπό Δ. Συμβουλίου εδρεύοντος εν' Αθήναις. Ήδη επί τη ευκαιρία των χρυσών γάμων υμών, εφ' οίς το Δ. Συμβούλιον έσπευσε να συγχαρή το αξιοτίμω γαμβρώ σας κ. Κ. Καραπάνω, αποτεινόμεθα προς σας ως Ηπειρώτην και ευεργέτην, ίνα επιδαφιλεύσητε την υμετέραν ευεργεσίαν και εις το φιλανθρωπικόν τούτο καθίδρυμα, όπερ ως εκ των οικονομικών δυσχερειών των απανταχού μελών τείνει να αναστείλη την προοδόν του. Εκφράζοντες δε εκ των προτέρων την ευγνωμοσύνην του Δ. Συμβουλίου, διατελούμεν μετ' εξόχου υπολήψεως.

Ο Πρόεδρος
Σ. Καραβασίλης
Ο Γραμματεός και α.α.
Ο Σύμβουλος
Δ. Δόσης

28 - 12 - 1893. «από τις εφημερίδες»

Ανεκηρύχθη επίτιμος Πρόεδρος της Φιλεκπ. Αδελφότητος Βουρμπιάνης ο κ. Αναστάσιος Ζίνης καθηγητής του Πανεπιστημίου

και επίτιμα μέλη οι καθηγηταί κ.κ. Νάσος Ζίνης, Θεμ. Φιλαδελφεύς και Αλεξ. Φιλαδελφεύς.

Δεκέμβριος 1893. Ο εν Κωνσταντινουπόλει από τινός εγχατεστημένος διακεκριμένος οφθαλμίατρος κ. Αλέξιος Α. Τράντας, πρώην βοηθός του εν Παρισίοις κ. Πανά, εμνηστεύσατο την δια παντοίων προτερημάτων κεκοσμημένην Ηπειρώτισσαν δεσποινίδα Αικατερίνην θυγατέραν του εκχλωμού γνωστού εργοστασιάρχου κ. Χ. Σαμαρτζίδου.

31 - 12 - 1893. Ο αποβιώσας αείμνηστος Ιωάννης Γκοντότσης εκληροδότησεν εις μεν την εκκλησίαν της Παναγίας 141 γρόσια, εις δε την Σχολήν 282.

Προ δέκα ετών, όταν ιδρύθηκε η Φιλεκπ. Αδελφότητα τα μέλη της ανήρχοντο εις 150. Κατά το 1886 αυξήθησαν σε 513. Κατόπιν όμως άρχισαν να ελαττώνονται και ήδη απέμειναν μόνον 140.

Ο γιατρός Λουκάς Δ. Δημάρατος ανέλαβε την διεύθυνση των λουτρών «Βρωμονέρια».

23 - 1 - 1894. Κατά την σημερινήν συνεδρίασιν του Δ. Συμβουλίου της Φιλ. Αδελφότητος εγένετο δεκτή διά πλειονοψηφίας (του Προέδρου δόντος λευκήν ψήφον) η παραίτησις του Ταμίου της Εφοροεπιτροπείας Βουρμπιάνης κ. Κων. Ζοφώλη, αντί αυτού δε διορίσθη παρψηφεί ο κ. Ιωάννης Νικολάου όστις και προθύμως εδέχθει τούτο.

Έπειτα από επανειλημένες αρνήσεις και διαφωνίες (λόγω του ότι δεν εγνώριζε την ραπτικήν) το Διοικ. Συμβούλιο της Φ. Αδελφότητος συγκατετέθη και ανεγνώρισε επισήμως τον διορισμό της διδασκάλισσας του Παρθεναγωγείου δίδος Ευθαλίας Ν. Θεοδοσιάδου.

11 - 2 - 1893. (από εφημερίδες της εποχής)

Η Αδελφότης βουρμπιανιτών εξελέξατο και αύθις ως επίτιμον μέλος αυτής τον κ. Γεώργιον Γιαννέν Πρόεδρον της Συντεχνίας των Αρτοποιών.

18 - 2 - 1893. Ετελέσθησαν προ ημερών οι γάμοι της δίδος Αλεξάνδρας Απ. Στράτου μετά του δικηγόρου κ. Σινάνη.

10 - 4 - 1894. Ο Γ. Γιαννές edώρισε προς την Φιλ. Αδελφότητα το ποσόν των 200 δραχ. (10 χρυσά ναπολεόνια) και ονομάστηκε ευεργέτης αυτής.

Ομοίως δε και ο κ. Δημήτριος Σούλης edώρισε άλλες 200 δραχμές, καθώς και άλλοι δωρητές διάφορα μικρότερα ποσά.

Στην αίθουσα της Δημοτικής Σχολής Αθηνών (πρώην Καραμάνου) συγκροτήθηκε Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλ. Αδελφοτητος και έλαβε χώραν η ετήσια λογοδοσία με ομιλιτή τον Πρόεδρο του Διοικ. Συμβουλίου Σπυρ. Καραβασίλη, ο οποίος μιλώντας εξέφρασε το παράπονό του, διότι υπήρχαν μερικοί εύποροι βουρμπιανίτες που αδιαφορούσαν για τη Σχολή, καθώς και για την ελάττωση των μελών από 513 σε 140...

24 - 5 - 1894. Η εν Αθήναις φιλοπροοδευτική των Ηπειρωτών Αδελφότης εχορήγησεν εις τον δηχθέντα υπό λυσσώντος κυνός Γ. Δούρβαρην βουρμπιανίτην δραχμάς 125 ως συνδρομήν ίνα απέλθη εις Παρισίους.

Μαΐος 1894. Εβελτιώθη αισθητά έφétος η κατάσταση της της Φιλ. Αδελφότητος. Στην Αθήνα επλήρωσαν συνδρομές 121 μέλη, στο Λαύριο 47, στο Μαντύδι 32, στην Πάτρα 10, στα Γιάννενα 40, στη Βούρμπιανη 17, στην Κωνσταντινούπολη 15 και άλλα 27 έκτακτα μέλη επλήρωσαν συνδρομές στη Βοστίνα όπου εργαζόταν. Δηλαδή 309 το όλον.

Κατόπιν παραιτήσεως του Γραμματέως του Δ. Συμβουλίου της Φ. Αδελ/τος του τμ. Αθηνών Αριστεΐδου Ξενοφώντος, ανέλαβε το αξίωμα τούτο ο Αναστάσιος Κέντρος, Ταμίας Μαντουδίου ήταν ο Χαρίσης Σούλης και Ιωαννίνων ο Ζήσης Παπαγιαννόπουλος.

10 - 6 - 1894. «από εφημ. Φωνή της Ηπείρου»

Ο Απόστολος Ι. Έξαρχος εκ Βουρμπιάνης ανηγογορεύθη διδάκτωρ της Ιατρικής.

22 - 6 - 1894. Συνεδρίασε το Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητος και διαβάστηκε η έκθεση της Εξελεγκτικής Επιτροπής του 11ου έ-

τους 1893-94 που αποτελούνταν από τους: Απόστ. Στράτον, Γεώργ. Χ. Ιωάννου και κ. Δάλλαν, η οποία έκθεση προκάλεσε τη γενική αγανάκτηση του Προέδρου Σ. Καραβασίλη και των Συμβούλων διότι δι' αυτής εξετοξεύθησαν μομφές κατά του πρώην Διοικ. Συμβουλίου. Κατόπιν διαλογικής συζητήσεως αποφασίστηκε να δημοσιευθή μόνον το διαχειριστικό μέρος της εκθέσεως και όχι το άλλο που περιείχε ύβρεις και μομφές, για να αποφευχθή νέος διχασμός και διαίρεση μεταξύ των μελών της Αδελφότητας.

30 - 6 - 1894. Με εξαιρετική λαμπρότητα εορτάσθηκε η επέτειος της Φιλ. Αδελφότητος στην εκκλησία της Χρυσοσπηλαιώτισσας. Παρευρέθησαν και τα μέλη του Λαυρίου που κατέφθασάν με ειδική αμαξοστιχία, καθώς και η Ηπειρωτο - Μακεδονική Αδελφότητα των Πατρών. Χοραστάτησε δε ο Επίσκοπος Πενταπόλεως και διευθυντής της Ριζαρείου Σχολής Νεκτάριας Κεφάλας που εξεφώνησε και τον πανηγυρικό της ημέρας και δήλωσε ότι ευχαρίστως προσφέρεται να χοροστατεί δωρεάν κάθε χρόνο εις τον εορτασμόν της επετείου της Αδελφότητος. Παρευρέθησαν φυσικά και οι μαθητές της Ριζαρείου Σχολής, ομοίως και πολλοί ξένοι επίσημοι μεταξύ των οποίων και ο επίτιμος Πρόεδρος της Αδελφότητος Ζίννης.

Οι καταφθάσαντες από το Λαύριο βουρμπιανίτες ήταν περίπου 100 με επικεφαλής τον Πρόεδρό τους Ιωαν. Παπαγεωργίου και τους συμβούλους Απ. Σούλη και Απ. Τσούκαλη. Μετά τη λειτουργία και τον πανηγυρικό εξέδραμαν μαζί όλοι οι βουρμπιανίτες και φίλοι των εις τους Αμπελόκηπους, όπου επακολούθησε γλέντι με όργανα, χορούς, ψητά κ.λ.π. Διεσχέδασαν όλη την ημέρα και εφωτογραφήθησαν.

8 - 7 - 1894. «από την εφημερίδα φωνή της Ηπείρου»

«Εις το φύλλον ημών εγγράφη ότι κατά τας εν Βουρμπιάνη εκλογάς διά το αξίωμα του Μουχτάρη και ταξιildάρη επέτυχον οι Χαραλ. Ι. Ζήκος και Λάμπρος Ν. Σωτήρης. Κατά την διεξαχθείσαν ψηφοφορίαν έλαβον ψήφους, οι μεν Ζήκος και Σωτήρης ανά είκοσι εξ ψήφους· οι δε Νικολάκης Κωτούλα και Ζήσης Τζιτζής ωσαύτως ανά είκοσι εξ ψήφους. Κατά τον Νόμον όμως τον διέποντα εν τη οθω-

μνική αυτοκρατορία την διεξαγωγήν τοιούτων εκλογών, δεν δικαιούνται να συμμετέχωσι της ψηφοφορίας ή μόνον οι πληρώσαντες βεργί (κτηματικό φόρο) άνω των 50 γροσίων. Ούτω δε αι αρχαί Λιεσκοβικίου εξετάσασαι μετά του βεργί μεμούρ (οικονομικού υπαλλήλου) το αποτέλεσμα αφήρεσαν τας ψήφους εκείνων οίτινες παρά τα νόμιμα εψηφοφόρησαν· και έλαβον ψήφους οι Χαρ. Ζήκος και Λαμ. Σωτήρης ανά είκοσι. Οι δε τελευταίοι ανεκηρύχθησαν μουχτάρηδες και ανέλαβον τα καθήκοντά των. (Εν συνεχεία η εφημερίδα συγχαίρει τις αρχές για την αμεροληψία των και εύχεται οι νέοεκλεχθέντες να εργαστούν ειλικρινά για τα συμφέροντα της Κοινότητος).

Ανέλαβαν τα καθήκοντα των οι νέοι Εφοροεπίτροποι στη Βούρμπιανη. Πρόεδρος Παπαζήσης Παπαδήμου. Οικονόμος. Ταμίας Κων. Ζοφώλης. Γραμματέας Χαράλαμπος Γ. Κονίνης.

17 - 7 - 1894. Λυπηρά επεισόδια έλαβαν χώραν στη Βούρμπιανη την Κυριακή 17 Ιουλίου 1894, ημέρα των εξετάσεων του Σχολείου. Ο Πρόεδρος της Εφοροεπιτροπής Νικ. Θεοδοσιάδη ή Λογιώτατος δυσαρεστημένος από καιρό με τους δασκάλους του Σχολείου και ιδίως με τον διευθυντή Βασ. Βασιλειάδη (επειδή δεν είχε προβιβάσει το γιό του, όπως ισχυρίσθηκε ο δάσκαλος) λογομάχησε μαζί των την προηγούμενη (16 - 7 - 94) για ασήμαντες αφορμές. Ο μεν Θεοδοσιάδης εξέσχισε κάποιον τοιχοκολημένο στη θύρα Κανονισμό περί επισκέπτών της Σχολής· ο δε Βασιλειάδης δεν θέλησε να του παραδώσει προς ανάγνωση το λόγο που θα εκφωνούσε την επομένη στις εξετάσεις, ούτε να προσκαλέσει τον βουρμπιανίτη διδάσκαλό Δημ. Τζούκαλη να παρευρεθεί σ' αυτές.

Μετά τη θεία Λειτουργία ενώ οι χωριανοί ξεκίνησαν για το σχολείο όπου θα γινόταν οι εξετάσεις, ο δάσκαλος Δημ. Τζούκαλης προσπάθησε να τους εμποδίσει λέγοντας ότι προσεβλήθη ο Πρόεδρος της Εφορείας και πρέπει να αναβληθούν και να γίνουν αφού οι δάσκαλοι συνδιαλλαγούν μαζί του.

Τον παραμέρισαν με σπρωξιές, αλλά αυτός ύβρισε χυδαία τον Παπαζήση Οικονόμο. Προς στιγμήν ετοιμάστηκαν να συγκρουστούν με τις μαγκούρες διάφοροι αντιφρονούντες.

Επεκράτησε όμως η ψυχραιμία και η λογική και έπειτα από λίγη ώρα εβάδιζαν όλοι προς το Σχολείο όπου έλαβαν χώραν οι εξετάσεις. Ο Πρόεδρος Θεοδοσιάδης όμως απεχώρησε απ' αυτές διότι δεν του εζήτησαν συγνώμη οι δάσκαλοι. Επί πλέον δέ, ο Παπακώστας Γκοντής και άλλοι αντίπαλοί του του φώναζαν: « Έξω! Έξω ο μασόνος, το Σχολείον είναι ορθόδοξον». Και ο Τζούκαλης φυσικά δεν επήγε καθόλου. Παρευρέθησαν στις εξετάσεις: οι ιερείς του χωριού, ο γιατρός Ιωάννης Κιτσαντώνης - Αποστολίδης και όλοι σχεδόν οι χωριανοί. Από τους Εφόρους παρευρέθησαν μόνον οι Κων. Ζοφώλης και Χαράλ. Κονίνης. Ο Ζήσης Ντόντης ήταν (ή προσποιηθήκε) άρρωστος και ο Χαράλ. Ι. Ζήκος δεν ήταν στο χωριό.

Κατόπι έστειλαν επιστολές (αναφορές) με παράπονα στο Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητας στην Αθήνα και τα δύο μέρη.

22 - 7 - 1894. «από τις εφημερίδες»

Την Κυριακή οι εν Αθήναις Βουρμπιανίται εξέδραμον εις Κηφισίαν με επικεφαλής τον Πρόεδρον της Φιλεκπ. Αδελφότητας κ. Σπύρ. Καραβασίλην, όπου έλαβε χώραν ημερίσια διασκέδασις με τραγούδια και χορούς και εφωτογραφήθησαν.

Ο Αριστείδης Σούλης όμως απώλεσε το χρηματοφυλαχιόν του περιέχον περί τας 150 δραχμάς.

26 - 7 - 1894. «Περιγραφή από άλλην εφημερίδα»

Την παρελθούσαν Κυριακήν πολλοί βουρμπιανίται μέλη της Φιλεκπαιδευτικής των Αδελφότητας, εξέδραμον μέχρι Κηφισιάς και παρεκάθησαν εις κοινόν γεύμα εις ο παρήσαν ο Πρόεδρος της Αδελφότητας κ. Σπ. Καραβασίλης, ο αντιπρόεδρος κ. Ν. Οικονόμου και τινά μέλη του Συμβουλίου. Εγένοντο πολλαί προπόσεις υπέρ της Αδελφότητας. Πρώτος ηγέρθη ο κ. Καραβασίλης όστις διά καταλλήλου λογυδρίου ευχαρίστησε πάντας και προέπιεν υπέρ της προόδου της Αδελφότητας και της ιδιαιτέρας πατρίδος των Βουρμπιανιτών, συστήσας μεταξύ των αγάπην, διότι διά της κοινής συνεργασίας των πολλά τα καλά η πατρίς των θα απολαύση. Κατά την διάρκειαν του γεύματος οι συνδαιτημόνες υπερβαίνοντες τους 70 εφωτογραφήθησαν εν συμπλέγματι και εξακολούθησαν διασχεδάζοντες αδελφικώ-

τατα μέχρι εσπέρας με Ηπειρωτικά τραγούδια και χορούς.

Εις την Αδελφότητα απέστειλαν οι εν Μαντουδίω διαμένοντες Αριστείδης Σούλης δραχ. 200 και Απ. Κιτσαντώνης δραχ. 50 ο δε Νάσος Ζίνης Σύμβουλος της Αδελφότητος ετέρας 100 δραχμάς.

17 - 8 - 1894. Το Διοικ. Συμβούλιο της Φ. Αδελφότητος διόρισε τους: Αναστάσιον Δούρβαρη, Γεώρ. Ν. Γιόσην και Χαράλ. Ν. Δόδην ως μέλη της Εξελεγκτικής Επιτροπής προς εξέλεξίν της διαχειρήσεως της «Εκκλησιαστικής Επιτροπής Αθηνών».

Σεπτέμβριος 1894. Κατόπιν παραιτήσεως των μελών του εν Αθηναις Διοικ. Συμβουλίου της Φιλ. Αδελφότητος: Αποστ. Στράτου και Θεμ. Πάνου, ανέλαβον καθήκοντα οι αναπληρωματικοί σύμβουλοι Γ. Γιαννές και Αναστ. Δούρβαρης.

11 - 10 - 1894. Σε επιστολή του προς το Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητος ο Νικ. Θεοδοσιάδης διαμαρτύρεται ότι οι δάσκαλοι της Βούρμπιανης διέμεναν σε εντελώς ακατάλληλο οίκημα και έπρεπε να ληφθούν μέτρα για την καλή στέγασή των.

3 - 11 - 1894. Και πάλι ο Νικ. Θεοδοσιάδης γράφει στο Διοικ. Συμβούλιο, απολογούμενος ότι δεν φταίει αυτός για τον διορισμό και τρίτου διδασκάλου του Αλκιβ. Σχοκίδου αλλά το ίδιο το Συμβούλιο καθώς και ο Πρόεδρος του τμήματος Ιωαννίνων Σάββας Γκιάτας, διότι δεν συνεννοήθηκαν κανονικά και τακτικά με άλληλογραφία και τηλεγραφικώς ακόμη μεταξύ των.

Νοέμβριος 1894. Καυγάδες και φασαρίες δημιουργήθηκαν το φθινόπωρο αυτό γύρω από τον διορισμό των δασκάλων.

Η Αδελφότητα ήθελε να παραμείνουν οι ίδιοι: Βασιλειάδης, Κοκχάλας ο Πρόεδρος της Εφορείας Βούρμπιανης Νικ. Θεοδοσιάδης λογομάχησε άσχημα (όπως γνωστό) με τον διευθυντή Βασιλειάδη, με τον οποίο δεν είχε και στο παρελθόν αγαθές σχέσεις δεν ήθελε με κανέναν τρόπο να παραμείνει αυτός στη Βούρμπιανη. Αλλά το Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητος επιμένοντας στις απόψεις

του, έπαψε το Ν. Θεοδοσιάδη και διόρισε Πρόεδρο της Εφορίας τον Παπαζήση Οικονόμο. Εν τω μεταξύ όμως κάποιο γεγονός (δεν αναφέρεται ποιό) έκανε το Συμβούλιο να αλλάξει γνώμη για το Βασιλειάδη και να διορίσει νέο δάσκαλο τον Λ. Δημητριάδη απόφοιτο του Διδασκαλείου Κερκύρας. Αλλά παράλληλα και ο Πρόεδρος της Εφορείας Ιωαννίνων Σ. Γκιάτας σε σύμπραξη με τον ιδιώτη τώρα Νικ. Θεοδοσιάδη (έχοντας όμως εντολή του Διοικ. Συμβουλίου Αθηνών) διορίζει χωρίς να συνεννοηθεί καλά άλλον δάσκαλο τον Α. Σχοκίδη από το Μονοδέντρι. Κάνει λοιπόν η Εφορεία Ιωαννίνων συμφωνητικό μαζί του και τον στέλλει στη Βούρμπιανη όπου αρχίζει να διδάσκει. Εν τω μεταξύ φτάνει και ο Λ. Δημητριάδης στη Βούρμπιανη και η εκεί Εφορεία λαβαίνει εντολή από την Αδελφότητα να αναγνωρίζει αυτόν και μόνον ως διδάσκαλο και διευθυντή του Σχολείου.

Τελικά έφυγε ο Σχοκίδης και η Εφορεία των Ιωαννίνων διέκοψε την αλληλογραφία της με το Κεντρικό Συμβούλιο. Ο δε Ν. Θεοδοσιάδης αποκαλούσε το δάσκαλο Λ. Δημητριάδη «Αλβανόγλωσσον, δυσειδέστατον, βραδυγλωσσότατον κ.τ.λ.»

8 - 1 - 1895 «από εφημερίδα της εποχής»

Από της 20ης Δεκεμβρίου διεκόπη η συγκοινωνία Βούρμπιανης, Πυρσογιάννης και λοιπών χωρίων της Κονίτσης ένεκα του χειμώνας και των βροχών, αίτινες κατεπλημμύρησαν τον τόπον. Ουδείς εκ των χωρίων τούτων ηδύνατο να μεταβαίνει ακινδύνως εις Κονίτσαν, οι δε ταξιδιώται τον έσχατον κίνδυνον διατρέχουσιν.

13 - 1 - 1895. Προχθές εν Λαυρίω ο κ. Χαρίσης Ντούρβαρης ανεδέξατο εκ της κολυμβήθρας το νεογέννητον θυγάτριον του κ. Απ. Σούλη ονομάσας αυτό Κλεοπάτραν.

1 - 2 - 1895. «από εφημερίδες» Επί του χειμάρου Μαύρος παρά το χωρίον Στράτσιανη πολλοί ταξιδιώται μεταβαίνοντες εις τα χωριά των κατά τας προηγουμένας εορτάς διέτρεξαν μέγαν κίνδυνον διότι δεν ηδυνήθησαν ένεκα των πολλών υδάτων του χειμάρου να διέλθωσιν αυτόν. Ούτω άνευ των απολύτως αναγκαίων διενυχτέρευσαν εν τινί αχυροκαλύβη και υπέστησαν τα πάνδεινα. Εις δε Βουρμπιανί-

της παθών εκ του φύχους απεβίωσε πριν φθάσει εις Πυρσόγιαννην, οι δε αγωγιάται μετά πολλά βάσανα κατόρθωσαν να φθάσουν εις Καστάνιανην.

Πληροφορούμεθα ότι ο αείμνηστος Βουρμπιανίτης Ιω. Λάλος προβλέπων τον λαμπρόν μέλλον της Φιλεκπ. Αδελφότητος Βουρμπιάνης της Ηπείρου, ζων έτι ανέθηκεν την εντολήν τω φιλτάτω υιώ αυτού Νικολάω, ίνα προσφέρει εις την Αδελφότητα ταύτην δραχμάς 300. Το Διοικ. Συμβούλιον ταύτης εν εκτάκτω αυτού συνεδριάσει, ανεκήρυξε τον μακαρίτην ευεργέτην και ενέκρινε να ευχαριστήση δημοσία τον υιόν του Νικόλαον δια την πρόθυμον της εντολής του πατρός του εκπλήρωσιν.

3 - 2 - 1895. Ο Νικ. Θεοδοσιάδης αφ' ενός μετά των οπαδών του και η Εφοροεπιτροπεία της Αδελφότητος αφ' ετέρου συνεχίζουν ακόμη τους καυγάδες των για τα ζητήματα της Σχολής, διδασκαλικό κ.τ.λ. Στις 30 Ιανουαρίου που ετελέσθη μνημόσυνο υπέρ του ευεργέτου Χαρ. Ζήκου, δεν επηκολούθησε κανονική Σχολική εορτή με προσέλευση του κοινού για να μην δημιουργηθούν επεισόδια.

16 - 2 - 1895. Οι εξελεγχτές της Εκκλησιαστικής Επιτροπείας Αθηνών η οποία είχε συσταθεί για την ανέργεση της νέας Κεντρικής Εκκλησίας «Παναγίας» επεράτωσαν το έργο τους και απέστειλαν την έκθεσή των προς το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλ. Αδελφότητος. Σύμφωνα δε με αυτήν, η Εκκλ. Επιτροπεία κατά τη διετία 1893 - 95 είχεν έσοδα μεν 1670 δραχμές και έξοδα 685.

Είχαν προσφέρει δε κατα το έτος 1893 - 94 για την ανέργεση της εκκλησίας και οι εξής δωρητές τα ακόλουθα ποσά: Ρίζος Ζήκος δραχ. 300, Κων. Γκινάκος 100, Νικ. Οικονόμου 100, Ζήσης Κιτσαντώνης 100, Κων. Ευθυμίου 15, Γεώργ. Κ. Βλάχος 15, Γεώργιος Ευθυμίου 40 και διάφοροι άλλοι μικρότερα ποσά.

17 - 2 - 1895. «από εφημερίδες της εποχής».

Εις Βούρμπιανην τοσούτος ήν εφέτος ο χειμών, ώστε ένεκα των τελευταίων αδιακόπων βροχών και της χιόνος, ήτις υπερέβη το έν μέτρον, κατέπεσον τα δύο προαύλια των εκκλησιών της κωμοπόλεως του τε Αγίου Ιωάννου και των Αγίων Αποστόλων· ευτυχώς όμως κατέπεσον μετά την θείαν Λειτουργίαν και ουδέν δυστύχημα.

συνέβη.

20 - 3 1895. Ετελέσθησαν εν Αθήναις οι γάμοι του μηχανικού κ. Γεωργίου Στράτου εκ Βουρμπιάνης μετά της δεσποινίδος Μαρίας Δ. Γκίζη εργοστασιάρχου. Τους νυμφικούς στεφάνους αντήλλαξεν ο κ. Αλέξ. Σκουζές.

9 Απριλίου 1895. Συγκροτήθηκε Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητας στην Αθήνα και λογοδότησε για λογαριασμό του Διοικ. Συμβουλίου ο γραμματέας του Αναστάσιος Κέντρος. Κατά το έτος αυτό (1894 - 95) edώρισαν στην Αδελφότητα: ο Α. Ζίννης 200 δραχμές, ο Αριστείδης Σούλης 200, ο Κ. Καραπάνος 100, ο Α. Σκουζές 100, ο Γ. Καρτσιοβίτης (από Λάρισα) 81, και από 50 δραχμές οι Ιω. Στεφάνου, Λ. Μελάς, Π. Ζάπας και Μαρία Δ. Καλλιφρονά.

Το Διοικ. Συμβούλιο της Φ. Αδελφότητας απεφάσισε να κάνει και άλλη εικόνα του Μ. Ευεργέτου Χαρ. Ζήκου για να την τοποθέτηση στο Γραφείο των Αθηνών που είχε (για πρώτη φορά) ενοικιάσει στο ακίνητο του Γ. Γτόση. Ο σύμβουλος κώστας Ρίζος δήλωσε ότι ανελάμβανε αυτός εξ ιδίων του τη σχετική δαπάνη.

Η Αδελφότητα είχε, στην Αθήνα 159 μέλη, στην Κωνσταντινούπολη 17, στο Λαύριο 71, στο Μαντούδι 39, στην Πάτρα 7, στα Γιάννενα 52, στη Βούρμπιανη 11 και στη Βοστίνα Πωγωνίου 23.

7 - 5 - 1895. Συνεγκροτήθη Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλ. Αδελφότητας στην Αθήνα προς την οποία η εξελεγκτική Επιτροπή στην Αθήνα υπέβαλε την έκθεση της, σύμφωνα με την οποία οι εισπράξεις της Αδελφότητας κατά το 12ο έτος 1894 - 95 ανέβηκαν στο ποσό των 13.680 δραχμών, τα δε έξοδα ήταν 11.538.

Κατά το ίδιο έτος το τμήμα Ιωαννίνων (της Φιλ. Αδελφότητας) ανέπτυξε σχετικά καλή δράση. Τα τμήματα όμως των Πατρών και της Βούρμπιανης παρουσίασαν ελάττωση μελών. Οι δε εισπράξεις κατά τμήμα ήσαν οι εξής. Αθηνών 9887, Λαυρίου 874, Μαντουδίου 468, Ιωαννίνων 1522, Πατρών 95, και Κων/πόλεως 168.

19 - 5 - 1895. «από εφημερίδες της εποχής».

της Αδελφότητος Βουρμπιάνης εξελέγησαν, Πρόεδρος μεν ο κ. Αθαν. Ζίννης λαβών επί ψηφηφορησάντων εν άπασι τοις τμήμασι 287 ψήφους 204. Απήυθηνε δε ευχαριστήριον επιστολήν προς τα απανταχού μέλη αυτής.

Εξελέγησαν επίσης: αντιπρόεδρος ο Απ. Στράτος, γραμματεύς ο Αναστ. Κέντρος και ταμίας ο Ζ. Κιτσαντώνης.

10 - 6 - 1895. Η νέα εξελεγκτική επιτροπή των Αθηνών (Α. Κόντης, Ι. Ψύλλας και Μ. Δημάρατος) ακύρωσε την εκλογή του παραρτήματος της Φ. Α. Μαντουδίου, διότι ο Ταμίας Μαντουδίου αρνήθηκε να δώσει στον Αναστ. Αβέρωφ 30 διπλότυπα ειπράξεων την παραμονή (18 - 5 - 95) των εκλογών. Και ακόμη διότι τα μέλη της Εξελ. Επιτροπής αντί τριών ήταν πέντε. Ενστάσεις κατά των εκλογών είχαν υποβάλλει οι Αναστ. Αβέρωφ και Απ. Κιτσαντώνης.

16 - 6 - 1895. «από την εφημ. φωνή της Ηπειρού»

Οι εν Αθήναις Ηπειρώται θρηνώσι τον θάνατον του αγαπητού αυτών Γεωργίου Ν. Γιόση εργολάβου οικοδομών εκ Βουρμπιάνης. Ο ατυχής Γιόσης ανελθών εις οικοδομουμένην οικίαν και ολισθήσας κατέπεσε τραυματισθείς και μετ' ολίγας ημέρας εξέπνευσεν. Δια των προτερημάτων αυτού και φροντίδων ας κατέβαλλεν πάντοτε υπέρ της Αδελφότητος Βουρμπιάνης, ηξιούτο πάντοτε παρ' αυτών τιμής, εσχάτως δε ανέδειξαν αυτόν παμψηφεί ως πρώτον σύμβουλον της Αδελφότητος. Η Αδελφότης δε εκτιμώνσα τας υπηρεσίας αυτού κατέθεσε δια του γραμματέως της στεφάνον. Κατά την κηδείαν και την νεκρώσιμον ακολουθίαν, φαλείσαν εις τον ναόν της Χρυσοσπηλαιωτίσσης, υπέρ ης ουκ ολίγον εφρόντισε κατά την ανέγερσιν, παρέστη πλήθος πατριώτων. Λόγον επικήδειον εξεφώνησεν ο τέως Πρόεδρος κ. Σπ. Καραβασίλης συγκινήσας μέχρι δακρύων τους πάντας, επί τη απωλεία χρησίμου πατριώτου.

Σημ. «τον φονεύθεντα σύμβουλον αντικατέστησεν ο Αναστάσιος Δούρβαρης».

Ιούνιος 1895. Ο βουρμπιανίτης Βασίλειος Λύτης έλαβε το πτυχίο του μηχανικού από το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

3 Ιουλίου 1895. Η εφοροεπιτροπεία της Βούρμπιανης αποτελούνταν από τους εξής συμπατριώτες: Παπαζήσην Οικομόμον, Παπαχρήστον Παπαναστάσην, Κων. Ζοφώλην και Χαράλ. Γ. Κονίνην.

Ιούλιος 1895. Δυσαρέσκειες και μικροέριδες έλαβαν χώραν ανάμεσα σε διάφορα μέλη της Αδελφότητος. Πολλοί στράφηκαν εναντίον της εξελεγκτικής επιτροπής «Α. Κόντη Ι. Ψύλλα και Μ. Δημαράτου». Προέβησαν σε διάφορες τοπικές αρχαιρεσίες σε τμήματα εκτός Αθηνών, σε άπρεπες ανακοινώσεις και δημοσιεύσεις σε εφημερίδες κ.λ. αλλά τελικά επικράτησε και πάλι η λογική και η ενότητα της Αδελφότητος δεν διασπάστηκε.

Ιούλιος 1895. «από την εφημ. ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 11 - 8 - 95»

Κατά το Σχολικό έτος 1894 - 95 Σχολάρχης εν Βουρμπιάνη διετέλεσεν ο εκ Μονοδενδρίου κ. Αλκιβιάδης Σχοκίδης απόφοιτος της Ζωσιμαίας Σχολής. Είναι άριστος διδάσκαλος άλλ' εξ αγνοίας τύπων όμως δεν συνεμορφώθει πλήρως με τον κανονισμό της Σχολής και οι έφοροι του καθυστερούν τον μισθό του. Αι εξετάσεις του Ελληνικού Σχολείου, λαβούσαι χώραν την 2 - 7 - 1895 υπήρξαν άρισται. Αλλά οι Σύμβουλοι της Εφοροεπιτροπής, Παπαζήσης Οικονόμος Πρόεδρος, Κων. Ζοφώλης ταμίας, Παπαχρήστος Παπαναστάσης και Ζήσης Ντόντης δεν παρέστησαν εις αυτάς, παραστάντος μόνον του Χαράλ. Κονίνην. Είχε δε το Ελληνικόν Σχολείον 18 μαθητάς, άλλ' αποσυρθέντων των 8 είχαν παραμείνει μόνον 10. Το Δημοτικόν Σχολείον είχεν κατά το παρελθόν έτος δύο διδασκάλους: τον κ. Λουκάν Δημητιάδην απόφοιτον του διδασκαλείου Κερκύρας και τον κ. Χρηστάχην Κοκκάλαν απόφοιτον της Ζωσιμαίας Σχολής. Αι εξετάσεις αυτού εγένοντο την 16ην Ιουλίου 1895 και παρευρέθει εις αυτάς και ο γραμματεύς του Αγίου Βελλάς και Κονίτσης.

Το δε Παρθηναγωγείον της Βουρμπιάνης αριθμεί τέσσαρας τάξεις. Διευθύντρια αυτού ήτο η δις Ευθαλία Θεοδοσιάδου απόφοιτος του Λυκείου Κωνσταντινουπόλεως και βοηθός αυτής η δις Αφροδίτη Ψύλλα. Αι δε εξετάσεις αυτού έλαβον χώραν την 23ην Ιουλίου 1895.

11 - 8 - 1895. (από τις εφημερίδες της εποχής)

Η Βούρμπιανη αριθμεί τριακοσίας οικογενείας και έχει χιλίους πεντακοσίους κατοίκους.

1- 9 - 1895. Παρέλαβαν στη Βούρμπιανη οι νέοι εφοροεπίτροποι Πρόεδρος Ρίζος Ι. Ζήκος Γραμματέας Χρ. Δημάρατος Ταμίας Κων. Τζοφώλης και Σύμβουλοι οι Χαράλ. Γ. Κονίνης και Χαράλ. Ν. Σωτηρίου.

Παρητήθη ο αντιπρόεδρος της Φιλ. Αδελφότητος Απ. Στράτος και εις την θέσιν του εξελέγη ο Κονιτσιώτης Μ. Μακαριάδης.
10 - 11 - 1895. Η όλη περιουσία της Φιλεκπ. Αδελφότητος σε μετρητά, ομόλογα κτλ. ανερχόνταν στο ποσόν των 11.877 δραχμών.

20 - 11 - 1895. Η εξελεγκτική Επιτροπή (Αναστ. Κέντρος, Ιω. Κων/νου και Κων. Ζ. Βειζαδές) παραπονούνται σε έκθεσή τους προς την Αδελφότητα διότι η Επιτροπή ανεγέρσεως της Παναγίας Βουρμπιάνης δεν τους επέτρεψε να ελέγξουν τα βιβλία και τους λογαριασμούς της. Ούτε μεριμνούν τα μέλη αυτής (Κ. Γκινάκος, Ν. Οικονόμου, Ξενοφών Τζιότζιος και Ζ. Κιτσαντώνης) δια την ταχείαν έκδοσιν του σχετικού φερμανίου. Επί πλέον γράφουν στην έκθεσή των ότι «ανωμαλία τις αταξία επικρατεί εν γένει εις τας, πράξεις και τας ενεργείας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής». Τέλος δε προτείνουν την τροποποίηση του Κανονισμού λειτουργίας της.

Δεκέμβριος 1895. Ο δικηγόρος Κων. Σούρλας (Πυρσόγιαννίτης) που έμενε στην Κωνσταντινούπολη, παρέλαβε επιτέλους και απέστειλε το αυτοκρατορικό φερμάνι σύμφωνα με το οποίο επιτρεπόταν η ανέργεση της Κεντρικής Εκκλησίας της Βούρμπιανης.

1896

Απρίλιος 1896. Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα αριθμούσε 197 μέλη στην Αθήνα, 112 στο Λαύριο, 52 στο Μαντούδι, 51 στα Γιάννενα και 20 στη Βούρμπιανη.

Κατά το παρελθόν δε έτος 1895 - 96 edώρησαν προς αυτήν οι εξής αυματριώται τα ακόλουθα ποσά. Ζήσης Κιστοντώνης δραχ.

200, Αλεξάνδρα Κιτσαντώνη 100, Δημήτρ. Λάλος 50, οικογένεια Νικολ. και Αποστόλου Τράντα 96,75 και άλλοι διάφορα μικρότερα ποσά.

28 - 4 - 1896. Συγκροτήθηκε Γενική Συνέλευση των μελών της Αδελφότητας στην Αθήνα και λογοδότησε εκ μέρους του Διοικ. Συμβουλίου ο Γραμματέας του Αναστάσιος Κέντρος.

Ανάγγειλε με χαρά ότι κατά το έτος 1895 - 96 ο αριθμός των απανταχού μελών αυξήθηκε αρκετά και έπλεξε το εγκώμιο του γηραιού ταμιά Ζ. Κιτσαντώνη, καθώς και του συμβουλου Αναστ. Δούρβαρη, όπως και του Αποστόλου Λαγού ο οποίος ενέγραψε πολλά νέα μέλη.

Εξέθεσε επίσης ο Α. Κέντρος και τα σχετικά με την καθυστέρηση των ετησίων δόσεων του κληροδοτήματος από την Ελένη χήρα του αιμνήστου Χαριλ. Ζήκου. Αυτή ισχυροζότανε — και είχε και αρκετό δίκαιο — ότι τα δύο σπίτια του κληροδοτήματος είχαν κατερειπωθεί και το εισόδημα είχε κατά πολύ ελαττωθεί. Έπειτα από πολλές προστριβές και συζητήσεις, τελικά η Αδελφότητα αποτάνθηκε προς την Κοινότητα της Βούρμπιανης και ζήτησε σχετικό πληρεξούσιο για να προβεί σε δικαστικό αγώνα. Η Κοινότητα όμως αδρανούσε και όπως έγραφε η Εφορεία από τη Βούρμπιανη, ορισμένοι ενδιαφερόμενοι και επιτήδειοι καταβάλανε προσπάθειες να πείσουν την Κοινότητα να μην αποδυθεί σε δικαστικό αγώνα και έτσι σιγά - σιγά να παραιτηθεί από το κληροδοτήμα και να αποξενωθεί...

Τέλος δε παραπονέθηκε ο ομιλιτής Αναστ. Κέντρος ότι πολλά μέλη της Αδελφότητας, όπως ο Ταμίας του Μαντουδίου και άλλοι, αδιαφορούσαν για τα συμφέροντά της παρέχοντας κακό παράδειγμα και σε άλλους.

Το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλ. Αδελφότητος ανεκήρυξε επίτιμα μέλη της: τον Μεγάλο Ευεργέτη Γεώργιο Αβέρωφ και τον Νικόλαο Μέμτσα που διέμενε στο Μαντούδι.

Το κληροδοτήμα του αιμνήστου Χρήστου Ψύλλα από χίλιες δραχμές, δεν κατόρθώθηκε ακόμη να εισπραχθεί.

Κατά το περασμένο έτος 1895 - 96 οι εισπράξεις της Αδελφότητος κατά τμήματα είχαν ως εξής. Τμήμα Αθηνών, δραχ. 11.967

Λαυρίου 1379 Μαντουδίου 624 Ιωαννίνων 2030 Βούρμπιανης γρόσια 9942.

7 Ιουνίου 1896. Εφοροεπίτροποι στη Βούρμπιανη ανέλαβαν οι Ρίζος Ι. Ζήκος Ζοφώλης, Χαρ. Γ. Κονίνης και Χαράλ. Ν. Σωτηρίου. Και μέλη της Εκκλησιαστικής Επιτροπής οι: Χαράλ Ιω. Ζήκος, Αποστόλης Δ. Τράντας (ταμίας) και Κων. Ζοφώλης.

14 - 6 - 1896. (εφημ. Φ.Τ.Η.) Ο εκ Βουρμπιάνης της Κονίτσης καταγόμενος Απόστολος Στράτος ετελεύτησεν εις ηλικίαν ώριμον. Εγκατεστάθη προ ετών εις Αθήνας και ανελάμβανε την εκτέλεσιν διαφόρων δημοσίων και ιδιωτικών έργων, διακρινόμενος πάντοτε δια την ακρίβειαν σταθερότητα και τιμιότητα περί την εκτέλεσιν των έργων αυτού προς τα οποία επεσύρετο ουχί αφθόνως (άνευ φθόνου) η προσοχή και αυτών των περί τα τοιαύτα επιστημονικώς μορφωθέντων.

Εχρημάτισε Πρόεδρος της αδελφότητος Βουρμπιάνης, πολλαχώς αυτήν συντρέξας και νυν καταλείπει ως τοιούτον, άριστον αυτού διάδοχον μορφωμένον και πολίτην εκλεκτόν τον υιόν του Γεώργιον. Την κηδείαν ηκολούθησεν εκλεκτή μερίς τιμώνσα την μνήμην αυτού, φίλοι πολλοί και τα μέλη της Αδελφότητος Βουρμπιάνης καταθέσαντα και στέφανον ωραιότατον. Είη αιωνία η μνήμη αυτού.

26 - 6 - 1896. Εφαρμόζοντας οι Βουρμπιανίτες το ρητό που λέει «Ουδείς Προφήτης δεκτός εν τη εαυτού πατρίδι» είχαν θεσπίσει άρθρον στον Κανονισμό της Φιλεκπ. Αδελφότητος, σύμφωνα με το οποίο δεν διοριζόταν δασκάλοι συγχωριανοί στο Σχολείο μας. Την άρση και απαλειψή του ζητά η Εφοροεπιτροπεία της Βούρμπιανης σε επιστολή της της 26 - 6 - 96 προς την Εξελεγκτική Επιτροπή Αθηνών και προτείνει τον διορισμό του συγχωριανού μας Αποστόλου Βεηζαδέως, το οποίο και έγινε.

9 - 7 - 1896 (από εφημ. της εποχής). Την παρελθούσα Κυριακήν η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης Βουρμπιάνης εώρτασε πανηγυρικώς και δι' Αρχιερατικής Λειτουργίας εν τω Ναώ της Χρυσοσπηλαιω-

τίσσης την 14ην επέτειον αυτής, ο δε χοροστατών διευθυντής εξεφώνησε τον κατάλληλον λόγον. Μετά το πέρας της εκκλησιαστικής τελετής άπαντα τα μέλη της Αδελφότητος παρισταμένων και των εκ Λαυρίου ελθόντων μελών μετά του εκεί Προέδρου κ. Στεφ. Λαζίδη μετέβησαν εν σώματι εις την οικίαν του Προέδρου κ. Ν. Ζίννη όπου αυτός ηυχαρίστησε τα μέλη δι' ολίγων δια την προθυμίαν προς ευόδωσιν του σκοπού της Αδελφότητος, είτα δε ο πρόεδρος της Εξελεγκτικής Επιτροπής κ. Αρ. Κόντης ωμίλησεν εξηγήσας τα αφορώντα τας τελευταίας της Αδελφότητος αρχαιρεσίας.

Περί την μεσημβρίαν τα εκ Λαυρίου μέλη παρεκάθησαν εις Αμπελοκήπους εις κοινόν ηπειρωτικόν γεύμα εν ω προσεκλήθησαν και τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου Παιανιζούσης δε και της μουσικής της εν Λαυρίω φιλαρμονικής της ΕΛΛΗΝ η διασκέδασις παρετάθη μέχρι της εσπέρας, ότε αφού εν κοινώ συμπλέγματι εφωτογραφήθησαν ανεχώρησαν επανερχόμενοι εις Λαύριον.

24 Ιουλίου 1896. Ο επίσκοπος Βελλάς και Κονίτσης Βασίλειος εχειροτόνησε ιερέα τον Δημήτριον Ν. Κατσένην.

30 - 8 - 1896 (Φ. Τ. Η. αριθμ. 202). Ευχαρίστως πληροφορούμεθα ότι ο εντάυθα διαμένων (εις Αθήνας) κ. Ζήσης Κιτσαντώνης ανέλαβε την ίδια δαπάνη ανακαίνησιν της εν Βούρμπιανη εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου. Άξια παντός επαίνου είναι η θεοσεβής αύτη πράξις.

Διωρίσθη και κατά το παρόν έτος διδασκάλισσα η Αφροδίτη Χ. Ψύλλα πάνο ευδοκίμως διδάξασα και κατά το λήξαν έτος εν τω παρθεναγωγείο Βούρμπιανης.

13 - 9 - 1896. Το εν τη νέα Αγορά Αθηνών καφενείον «Ήπειρος» το διευθνόμενον υπό του κ. Κώστα Ευθυμίου (βουρμπιανίτου), μετεφέρθει ολίγον κατωτέρω επί της πλατείας Βαρβαχείου και έστω τούτο εις γνώσιν πάντων των πελατών.

20 - 9 - 1986 (εφημ. φωνή της Ηπείρου, φυλ. 205)

ΦΙΛΕΚΠ. ΑΔΕΛΦ Βούρμπιανης Ηπείρου.

Ειδοποιούνται τα μέλη της Αδελφότητός ότι, του εκλεχθέντος ταί-

μίου του 14ου έτους κ. Α. Τζουμάρα αποποιηθέντος να παραλάβη την υπηρεσία του ταμείου, αυτή διεξάγεται και διενεργείται αποφάσει του Δ. Συμβουλίου παρά του τέως τοιούτου κ. Ζ. Κιτσαντώνη διά διπλοτύπον αποδείξεων εσφραγισμένων διά της υπογραφής του Προέδρου κ. Ζίνη. Επομένως η συνδρομή των μελών ως πάσα άλλη εισφορά θέλει καταβάλλεσθαι τω ειρημένω ταμεία, εκτός εάν ο εκλεχθείς τοιούτος κ. Τζουμάρας θελήση να παραλάβει το ταμείον, οπότε η δοσοληψιά του ταμείου θέλει διενεργείται παρ' αυτού, συμφώνως προς τα του κανονισμού οριζόμενα.

«Εκ του γραφείου της Αδελφότητας»

Σεπτέμβριος 1896. Αρχισε το θεμελίωμα της εκκλησίας (Παναγίας) με πρωτομάστορα το Χρήστο Παπαδήμο. Παρευρέθησαν και ένας μηχανικός του Τουρκικού δημοσίου και αζάς (μέλος του Διοικ. Συμβουλίου). Επιστάτης ήταν ο Γιώργης Μήγιος. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή έκανε και τραπέζι στους μαστόρους.

Ιανουάριος 1897 Επί σειράν ετών τα εισοδήματα των εκκλησιαστικών κτηματών εισήρχοντο, κατόπιν αποφάσεως της Κοινότητας, εις το ταμείον της Φιλεκπ. Αδελφότητας Βουρμπιάνης. Ήδη όμως μετά την έναρξη των εργασιών προς ανέργειν της νέας κεντρικής εκκλησίας «Η Παναγία» ταύτα εισέρχονται πλέον εις το εκκλησιαστικόν Ταμείον.

30 - I 1897. (από εφημερίδα της εποχής)

Εις το χωρίον Βούρμπιανη της Επαρχίας Κονίτσης μετέβη τουρκικός στρατός και συνέλαβε ως υπόπτους και επαναστάτας τους Νικολάκην Κωτούλαν και Νικόλαον Ρεμπέλην, ους όμως ηναγκάσθη να απολύση διότι οι κάτοικοι εξηγέρθησαν κατά της αδίκου συλλήψεως αθώων και φιλησύχων πολιτών. Εκ Βουρμπιάνης ο στρατός μετέβη εις το χωρίον Λισκάτσι όπου συνέλαβε διά τον αυτόν σκοπόν 15 εκ των καλλιτέρων κατοίκων του χωριού.

Απρίλιος 1897. Η χήρα του αιμνήστου Χαρίση Ζήκου εις την μεταβάσαν προς αυτήν επιτροπήν της Φιλεκπ. Αδελφότητας όπως ζητήση τας καθυστερουμένας πέντε εξαμηνιάς ήτοι 1500 δραχμάς, εί-

πεν ότι τότε μόνον θα πληρώση, όταν το Δ. Συμβούλιον αναγνωρίσει την εξ 900 δραχμών δαπάνην διά την επισκευήν της μιας εκ των δύο οικιών του ευεργέτου ανδρός της. Το δε Διοικ. Συμβούλιον δεν εδέχθη, διότι ούτε δικαίωμα είχε προς τούτο, ούτε δίκαιον ήτο, διότι η διαθήκη του ως άνω ευεργέτου δεν ανάφερε, ότι αι επισκευαί πρέπει να βαρύνωσι τας ετησίως χορηγουμένας 600 δραχμάς υπό του ιερού κληροδοτήματος.

Μάϊος 1897. «Καιροί χαλεποί διά την φιλεκπαιδευτικήν Αδελφότητα Βουρμπιάνης! Μόνον 123 μέλη ενεγράφησαν ως συνδρομηταί εις άπαντα τα τμήματα αυτής και τούτο λόγω της ανεργίας και των οικονομικών δυσχερειών. Μέγα δε μέρος των μισθών των διδασκάλων της Σχολής καθυστερείται. Εν τούτοις οι φιλοπατρίδες αυτοί άνδρες συνεχίζουν το έργον των μετά πίστεως και αυταπαρήσεως».

Απρίλιος - Μάϊος 1897

Κατατάχθησαν στα ανταρτικά σώματα οι βουρμπιανίτες αδελφοί Θανάσης και Αναστάσης Μπρούφου (πρώτα εξαδέλφια του Θεμιστοκλή Κόντου), καθώς και ο Νικόλαος Απ. Μπίζιος, Δημήτριος Ι. Λιάκος και άλλοι.

20 Ιουλίου 1897. Έγιναν οι Εξετάσεις της Σχολής και του Παρθενωγωγείου και η Εφοροεπιτροπεία έμεινε ευχαριστημένη από την εργασία των διδασκάλων καθώς και από την πρόοδο των μαθητών.

Σεπτέμβριος 1897. Διορίστηκαν διά το έτος 1897 - 98 Προέδρος της Εφοροεπιτροπείας στη Βούρμπιανη ο Ρίζος Ιω. Ζήκος, γραμματέας ο Κώτσιος Τζοφώλης, ταμίας ο Αποστόλης Τράντας και σύμβουλοι οι Ζήσης Ντότης και Λάμπρος Κονίνης. Ο κ. Τζοφώλης όμως υπόβαλε παραίτηση και αντικαταστάτης του διορίστηκε ο Γιάννη Γιόσης.

Του τμήματος Λαυρίου ταμίας ήταν ο Αποστ. Μπίζιος και του Μαντουδίου ο Δημ. Σούλης.

10 - 10 - 1897. Έπειτα από φιλονικείες, χειροδικίες και δικαστήρια εφτά ετών επήλθε επιτέλους συμβιβασμός ανάμεσα στη Βούρ-

μπιανη και Πυρσόγιαννη και ταχτοποιήθηκε οριστικά το ζήτημα των συνόρων της Κρούσιας. Η συμφωνία υπογράφηκε στον Άγιο Δημήτριο της Πυρσόγιαννης από τες αρχές και τους επιφανείς κατοίκους των δύο Κοινοτήτων.

7 - 12 - 1897. Προσέφεραν για την ανέργεση της κεντρικής εκκλησίας της Παναγιάς οι εξής συμπατριώτες μας τα ακόλουθα ποσά Γεώρ. Ν. Οικονόμου δραχ. 200. Αλεξάνδρα και Ζήσης Κιτσαντώνη 200 Νικόλαος και Απόστολος Τράντα 96, Δήμ. Λάλος 50, Δημ. Χαρισιάδης 25, Λάμπρος Μάνος, Κων. Τζούκαλης, Ιω. Νταβέλος, Άννα Χαρισιάδου, Περικλής Μάνος, Χαρίσης Μπάρκης, Ζήσης Ντίλης και Ανδρέας Γκοντότσης ανά 25 δραχ. Βασ. Λούδος και Δημ. Σπανός από 15 Νικ. Πορφύρης και Ζήσης Λάλος από 10 και άλλοι διάφορα μικρότερα ποσά.

31 - 12 - 1897. Υπό του Διοικ. Συμβουλίου της Φιλ. Αδελφότητας απεφασίσθη η ανασύστασις των διαλυθέντων τμημάτων αυτής Ιωαννίνων και Πατρών και καταβάλλονται έντονοι προσπάθειαι προς τούτο.

Απρίλιος 1898. Τα μέλη της Φιλεκπ. Αδελφότητος ήταν: στην Αθήνα 101, στο Λαύριο 63 και στη Βούρμπιανη 21.

10 - 5 - 1898. (Από την έκθεση της Εξελεγκτικής Επιτροπής της Φιλ. Αδελφότητος που αποτελούνταν από τους Χρ. Παπαδημητρίου - Στρέχον, Χαράλ. Παπατζήμον και Γεώργ. Ευθυμίου.)

«Η πρώτη εντύπωση ήτις παρήχθη εν ημίν, προπάσης άλλης εργασίας, είναι ο θαυμασμός προς το Δ. Συμβούλιον του 15ου έτους (1897 - 98) όπερδεν εδειλίασε να αναλάβη την διοίκησιν των της Αδελφότητος εν καιροίς χαλεποίς. 123 εν όλω μέλη είχαν εγγραφή εν άπασι τοις τμήμασι· πάντες ηρνούντο την υλικήν και ηθικήν αυτών συνδρομήν προς την πατρίδα· μεγίστη κακοδαιμονία παντού εβασίλευεν· όλος σχεδόν ο μισθός των διδασκάλων δεν είχε πληρωθεί και εν τούτοις δεν έστρεξαν εν κινδύνω του ατόμου αυτών οι άνδρες ούτοι να εγκαταλείπωσι την πατρίδα αυτών έρμαιον της τύχης και της φοράς των πραγμάτων. Εγνώριζον δε εκ των προτέρων ότι εν

τοιαύτη ερημία ανδρών, εν μεγίστη οικονομική κρίσει το έτος αυτών έμελλε να είναι ήκιστα παραγωγόν εις είσπράξεις και συνεπώς εκινδύνεον σμικροί ενώπιον των προκατόχων να φανώσι και αφού μάλιστα δύο των τμημάτων έπαυσαν προ καιρού να υπάρχωσι. Αν δε αποβλέψωμεν κατόπιν τι ούτοι έπραξαν εν τη δικαιοδοσία αυτών, τι επετέλεσαν ως Δ. Συμβούλιον έχομεν να είπομεν ολίγα τινά. Η χρηματική διαχείρησις υπήρξε τιμιά και ειλικρινής και ενδελεχής αφ' ετέρου και άοκνος η επιδίωξις των σύμφερόντων της Αδελφότητος.

Πνεύμα οικονομίας αφ' ετέρου αυστηρόν επεκράτησε, διότι πλήν των αναγκαιοτάτων εξόδων ουδέν τι περιττόν αναγράφεται. Τάξις δε και ακρίβεια εν τοις βιβλίοις της Αδελφότητος υπήρξε τοιαύτη, ώστε ως εν κατόπτρω να διαφαίνηται άπας ο βίος και η εργασία όλου του παρόντος έτους. Ενέργεια δε κατεβλήθη και δραστηριότης μεγάλη προς προαγωγήν των πόρων της Αδελφότητος εις την οποίαν οφείλεται η αύξησις των μελών και αναβίωσις ίσως των τμημάτων Πατρών και Ιωαννίνων. Επί πάσι τούτοις δεν έχομεν ή να απονεύμεν δημόσια τον δίκαιον έπαινον εις τους φιλοτίμους άνδρας τους απαρτίσαντας το Δ. Συμβούλιον του 15ου έτους, αλλά τω νεαρώ Πρόεδρο κ. Γεωργίω Στράτω όστις βαίνων επί τα ίχνη του μεγάλου πατρός του και συνεχίζων το έργον αυτού είναι ο φιλοτιμώτατος εργατής της Αδελφότητος και του πατριωτισμού.

Επίσης δε τω κ. Γραμματεί (Γεωρ. Χ. Ιωάννου) εις ου την φιλότιμον εργασίαν οφείλεται η κανονική και απρόσκοπτος λειτουργία του φιλεκπαιδευτικού ημών Συλλόγου εν τω ποικίλω έργω αυτού».

1 - 8 - 1898 Μέλη της Εκκλησιαστικής Επιτροπής στη Βούρμπιανη ήταν οι: Παπαζήσης Οικονόμος, Χαράλ. Ιω. Ζήκος, Απόστ. Δ. Τράντας, Κων. Ζοφώλης και Χαράλ. Ν. Σωτηρίου.

6 - 12 - 1898. Η Φιλ. Αδελφότητα εόρτασε την 16η επέτειο της ιδρύσεως της στη Χρυσοσπηλαιώτισσα και τον πανηγυρικό της ημέρας εξεφώνησεν ο καθηγητής της Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Σπυρίδων Λάμπρος.

1899

1 Απριλίου 1899. Στην αίθουσα του Δημαρχείου Αθηνών συγκροτήθηκε η Γενική Συνέλευση της Φιλεκπ. Αδελφότητος και λογοδότησε από μέρους του Διοικ. Συμβουλίου ο σύμβουλος δικηγόρος Κων/νος Ξύδης.

Παρετήρησε δε ότι πολλοί υποσχέθηκαν να προσφέρουν πολλά για την ανέργεση της Κεντρικής εκκλησιάς, αλλά λίγα έδωσαν. Η δε εκκλησιαστική Επιτροπή (Αθηνών) πολύ σωστά τοποθέτησε όλες τες εισφορές και τα κεφαλαιά της σε λαχειοφόρο ομολογία της Εθνικής Τραπέζης και έτσι ξανάρχισαν οι εργασίες ανεγέρσεως του ναού.

Απρίλιος 1899. Κατά το παρελθόν έτος 1898-99 η Φιλεκπ. Αδελφότητα απαριθμούσε: στην Αθήνα 167 μέλη, στο Λαύριο 90, στα Γιάννενα 60 και στη Βούρμπιανη 23.

15 - 5 - 1899. Η Εξελεγκτική Επιτροπή της Φιλεκπ. Αδελφότητος (Αναστ. Κ. Δούρβαρης, Φίλιπ. Οικονόμου και Σπ. Καραβασίλης) επαίνεσε τον Ταμία των Αθηνών Αντώνη Τζουμάρα και εξέφρασε τη λύπη της διότι το τμήμα Μαντουδίου από δύο χρόνια τώρα βρίσκεται σε απραξία, καθώς επίσης και για «την τελευταία διατάραξιν της γαλήνης των της Αδελφότητητος προελθούσαν από ατυχείς όσον και ασχόπους και αναληθείς εκφράσεις και υπαινιγμούς οίτινες παρεισέφρυσαν εις την προτελευταίαν λογοδοσίαν του τότε Συμβουλίου ην εδημοσιεύσε το Συμβούλιον του παρελθόντος έτους, και δι' ης καθάπτονται διαγραφή της υπολήψεως ανδρών ανωτέρων πάσης υπονοίας, τα μέγιστα δε συντελεσάντων εις την ίδρυσιν και προαγωγήν της Αδελφότητος».

24 - 5 - 1899. Ο Κων/νος Δ. Κοντογιάννης αφιέρωσε εις την εκκλησίαν των Αγίων Αποστόλων το σπίτι το οποίο είχε χτίσει ο πατέρας του σε εκκλησιαστικό έδαφος στη θέση «Κελί» κοντά στο σπίτι του Γκαμπότση.

18 - 7 - 1899. Έλαβον χώραν οι εξετάσεις του Σχολείου και Παρ-

θυναγωγείου μας. Η Εφοροεπιτροπεία της Βούρμπιανης δεν έμεινε απόλυτα ικανοποιημένη από την πρόοδο των μαθητών και αυτό το απέδωσε στη συγχώνευση των τάξεων στην οποία είχαν προβεί οι δάσκαλοι κατά το περασμένο σχολικό έτος.

17 Οκτωβρίου 1899. Ο νέος Μητροπολίτης Κων/νος ο Αράβου επεσκέφθηκε τη Βούρμπιανη και έτυχε θερμής υποδοχής. Συγκροτήθηκε τότε κοινή σύσκεψη Μητροπολίτου και Εφοροεπιτροπής και αποφασίστηκε να εισπράττωνται υπέρ της Σχολής από κάθε βάπτισι 5 γρόσια και από κάθε γάμον 10 έως 15, για να χρησιμεύσουν για τη μισθοδοσία και τρίτου διδασκάλου που επρόκειτο να διοριστεί στο Σχολείο μας.

14 - 11 1899. Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα ανεκήρυξε επίτιμα μέλη αυτής τους: Νάσον Ζίννην, Α. Φιλαδελφέα, Γ. Γιαννέν, Θ. Φιλαδελφέα και Νικ. Βράγκαλην. Επίτιμα δε Πρόεδρό της το γιατρό Αναστάσιο Ζίννη.

Εφοροεπίτροποι στη Βούρμπιανη ήταν οι: Ρίζος Ι. Ζήκος, Απόστολος Δ. Τράντας, Κων/νος Γ. Τζοφώλης, Ζήσης Χ. Ντόντης, Χαράλ. Ν. Σωτηρίου και Αλέξ. Παπανικολάου.

1900

Μάϊος 1900. Κατά τη Λογοδοσία του 17ου έτους 1899 - 1900, η Φιλεκπ. Αδελφότης διανύει στάδιον στασιμότητος και εαν τούτο εξακολουθήση φοβούμεθα ότι ημέραν τινά θα ευρεθεί εις δυσχερή θέσιν». Το Συμβούλιό της διέγραψε το από 574 δραχ. χρέος του Ιωάννου Στράτου βλέποντας το ανέφικτο της εισπράξεώς του.

Ο συμπατριώτης Νικόλαος Τράντας edώρησε 200 δραχμές στην Αδελφότητα.

Ανασυστήθηκε και πάλι το τμήμα της Αδελφότητος στο Μαντούδι.

Οι εισπράξεις του λήγοντος έτους έφτασαν το ποσό των 3670,50 δραχμών, οι δε δαπάνες 3540,15.

Έγινε αγωγή κατά του Νικ. Λαγού που χρεωστούσε 225 δραχ. στην Αδελφότητα.

Παρά τα ανωτέρω παράπονα τα μέλη όμως της Αδελφότητας ήταν αρκετά. Στην Αθήνα 166, στη Βούρμπιανη 29, στα Γιάννενα 110, στο Λαύριο 116 και στο Μαντούδι 37.

Ταμίας του τμήματος Ιωαννίνων ήταν ο Ανδρέας Τσοφόπουλος.

17 Ιουλίου 1900. Ο Μητροπολίτης Κωνσταντίνος επεσκέφτηκε τη Βούρμπιανη και παρευρέθηκε στις εξετάσεις του Σχολείου.

Αυγустος 1900. Ο Μητροπολίτης Κονίτσης Κων/ος Αράπογλου έστειλε επιστολή προς την Φιλεκπ. Αδελφότητα στην Αθήνα με θερμά συγχαρητήρια για την πρόοδο και την προκοπή των Σχολείων της Βούρμπιανης.

Πρόεδρος του τμήματος Λαυρίου ήταν ο Ιωάν. Δοϊνίδης και ταμίας ο Απόστ. Σούλης. Στο δε τμήμα Ιωαννίνων ταμίας ήταν ο Αθαν. Τσούκαλης.

26 - 1 - 1901. (Από την εφημ. ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ αριθμ. 414)

Φοβερός χειμών ενέσκηφεν εις την Δυτικήν ιδίως Ήπειρον, πολλοί δε άνθρωποι εύρον τον θάνατον, εις μάλιστα ο Χρήστος Παπαναστάσης μεταβαίνων εκ του χωρίου Σέλτσι εις Βούρμπιανην έφθασεν εκεί μετά δυσκολωτάτην πορείαν 5 ωρών, εν ω μόλις περί την ώραν απέχει η Βούρμπιανη, και εις τοιαύτην κατάστασιν, ώστε μετ' ολίγον απεβίωσεν.

Φ. Τ. Η. αριθμ. 417 τη 16 - 2 - 1901

Αφίκετο εκ Βουρμπιάνης ο κ. Ζήσης Τζιτζής ο πασίγνωστος γενικός αντιπρόσωπος της «Μοσχοβιτινης» καθ' άπασαν την Οθωμανικήν Αυτοκρατορίαν, όστις δια της χαρακτηριζούσης αυτόν επιτηδειότητος και δραστηριότητος κατόρθωσε να διαδώση την χρήσιν του σωτηρίου τούτου φαρμάκου του εξόχου Έλληнос ευφειρέτου κ. Μοσχοβίτου, του ευεργετήσαντος την ανθρωπότητα... Άξιος επαίνων είναι ο κ. Μοσχοβίτης όχι μόνον δια την λαμπράν εφευρεσίν του, αλλά και δια την εκλογήν του την επιτυχή του εν Τουρχία αν-

τιπροσώπου αυτού, ως και ο κ. Τζιτζής δια τους κόπους εις ους υποβάλλεται υπέρ της διαδόσεως του έξοχου φαρμάκου.

5 - 4 - 1901. Συγκροτήθηκε Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλελεπ. Αδελφότητος στην Αίθουσα του Δημαρχείου Αθηνών και λογοδότησε το Διοικ. Συμβούλιο του 18ου έτους 1900 - 901.

Η Αδελφότητα αγόρασε για 6000 δραχμές το σπίτι του Ιωάννου Στράτου στο Λαύριο πρώην Ταμιά του εκεί τμήματος και συνεψήφισε και το παληό χρέος του των 574 δραχμών.

Ο Ιωάν. Κουτσαλέξης (Γιαννιώτης) μέλος του Διοικ. Συμβουλίου της Αδελφότητος edώρησε 100 δραχμές εις αυτήν και υποσχέθηκε πως θα προσφέρει στο εξής κάθε χρόνο το ίδιο ποσόν ως συνδρομή.

Τα μέλη της Αδελφότητος ήταν: στην Αθήνα 187, στο Λαύριο 145, στο Μαντούδι 31, και στη Βούρμπιανη 18.

Μέλη της Εξελεκτικής Επιτροπής εξελέγησαν οι: Ιωάννης Ν. Μάνος, Αλέξ. Παπαζήσης και Νάκος Λαμπρινίδης.

Μέλη της Διοικ. Επιτροπής Αλαυρίου αναδείχτηκαν οι εξής: Αγησ. Δρίβας Πρόεδρος, Διον. Καφετζόπουλος Αντιπρόεδρος, Γεώργ. Πολίτης Γραμματέας, Ιωάν. Ρίζος Ταμίας και Σύμβουλοι οι Ιω. Δρανίδης, Γεώρ. Μαθίας, Γεώργ. Χ. Ιωάννου, Ιωάν. Παπαγεωργίου - Δρούκας, Απ. Σούλης, Γεωρ. Κονίνης και Αθ. Καπελάς.

Εις δε τα Ιωάννινα εκλέχθησαν: Προέδρος Στεφ. Αράπης, Αντοπρόεδρος Μιχ. Κ. Κιούρης, Γραμματ. Ιωάν. Τσαμπαλής, Ταμίας Ευάγ. Μπαμπανάτσας και Σύμβουλοι οι Αθ. Τσούκαλης, Χρ. Σιόμπος, Ξεν. Δριγκόπουλος, Ν. Κίσκας, Ν. Ζαφείρης, Ζήσης Κ. Γεωργάκης και Γεώρ. Περάτης.

27 - 7 - 1901 «από την εφημ. φωνή της Ηπείρου»

Λησταί περί τους 14 εισέβαλον προ 15 ημερών εις Βούρμπιανης της Επαρχίας Κονιτσης και πολιορκήσαντες το χωρίον περί την 2 ώραν της νυκτός Τουρκιστί εισήλθον εις την οικίαν Τσοφόλη εν η συνέλαβον τον ιδιοκτήτην και αφού αφήρεσαν παν ό,τι εν τη οικία και 80 λίρας εις μετρητά απήλθον φέροντες μεθ' εαυτών και τον

Τσοφόλην. Μίαν δε ώραν μακράν του χωρίου τον αφήκαν ελεύθερον, ως εκ τούτου φόβος και τρόμος κατέλαβε τους κατοίκους της Βούρμπιανης και των πέριξ χωρίων. Ως λέγεται την συμμορίαν αποτελούν Περιβολιώται και Κολωνιώται. Του γεγονότος γνωρισθέντος εις την διοίκησιν απεστάλησαν προς καταδιώξιν στρατιωτικά αποσπάσματα.

12 - 9 - 1901. Ο Ζήσης Χαρίση Ντόντης συντάσσοντας τη διαθήκη του εκληροδότησε πέντε λίρες όθωμανικές στο Σχολείο της Βούρμπιανης.

30 - 9 - 1901. Επειδή ανάμεσα στους διδασκάλους είχαν εμφιλοχωρήσει διαφωνίες και αντεγκλήσεις το Διοικ. Συμβούλιο της Αδελφότητος απέλυσε τους Π. Κρόην, Απ. Βεηζαδέν και την δασκάλα Αναστ. Καλογήρου και τους αντικατέστησε με τους Μιχ. Παπαθανασίου (διευθυντήν), Ζήσην Κ. Σούρλαν και Ευθαλίαν Θεοδοσιάδου. Ο Αθ. Βότσης παρέμεινε στη θέση του.

10 - 11 - 1901 (εφημ. Φωνή της Ηπείρου)

Μετά μεγίστης ημών ευχαριστήσεως αγγέλομεν ότι ο εκ Βουρμπιάνης κ. Μάρκος Τζουμάρας, διορίσθη ως εσωτερικός βοηθός εν τω πολιτικώ Νοσοκομείω «Ελπίς» παρά τη κλινική του διαπρέπους χειρούργου κ. Μαγγίνα. Από διετίας δε υπηρέτει εκεί ως εξωτερικός βοηθός.

31 - 12 - 1901. Λόγω αναχωρίσεως των εν Μαντουδίω εργαζομένων Βουρμπιανιτών (μη υπαρχουσών εργασιών) διελύθη το εκεί παράρτημα της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος Βούρμπιανης.

1902

27 Μαρτίου 1902. Το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλ. Αδελφότητος εψήφισε και έθεσε εις ισχύν τον νέο οργανισμό της επταταξίου Αστικής Σχολής του χωριού μας που περιείχε τα εξής κεφάλαια: Α' Σκοπός της Σχολής και διαίρεσις αυτής. Β' Περί εγγραφών. Γ' Περί διδασκαλίας. Δ' Περί ποινών. Ε' Περί εξετάσεων. ΣΤ' Περί

Διευθυντού και διδαδχάλων. Ζ' Περί Εφοροεπιτροπείας. Η' Περί υπηρεσίας της Σχολής. Και Θ' Παρθεναγωγείον.
Εφήφισε επίσης και Κανονισμό απονομής βραβείων.

7 - 4 - 1902. Κατά την Γεν. Συνέλευση των μελών της Φ. Αδελφότητος στην Αθήνα, ανεγνώσθη μεταξύ άλλων και επιστολή του Μητροπολίτου Βελλάς και Κονίτσης Κω/νου, εις την οποία αναγράφονται και τα εξής: «Η Αδελφότητας αύτη (Βουρμπιάνης) αποτελεί το σέμνωμα της Επαρχίας Βελλάς και Κονίτσης. Αι σχολαί Βουρμπιάνης αμιλώνται προς τας αρίστας των Σχολών της ημετέρας Επαρχίας, υπερέχουσα κατά πολύ άλλων ευπορωτέρων και υπερτερούσι πασών των εν τοις περίξ».

7 - 4 - 1902. Εις την έκθεση της Εξελεγε. Επιτροπής επροτάθει να εισαχθεί το μάθημα της σπυροτροφίας εις το Παρθεναγωγείο και να ζητηθεί από την οθωμανική Κυβέρνηση η δωρεάν παροχή φυτών μωρέας.

7 - 4 - 1902. Ο διακεκριμένος βουρμπιανίτης μηχανικός Χρήστος Τζίλας έθεσε εις τη διάθεση του Διοικ. Συμβουλίου της Φιλεκπ. Αδελφότητος το ποσόν των 125 δραχμών ετησίως δια να απονέμονται δύο βραβεία το μόν εκ δραχ. 100 εις τον άριστο μαθητήν της ανωτέρας τάξεως της Αστικής Σχολής (Βουρμπιάνης), το δε άλλο εκ δραχ. 25 εις την άριστην των μαθητριών του Παρθεναγωγείου.

Απρίλιος 1902. Κατά το έτος 1901 - 1902 η Φιλ. Αδελφότητα αριθμούσε στην Αθήνα 330 μέλη, στο Λαύριο 126, στη Βούρμπιανη 18 και στα Γιάννενα 45.

Κατεσκευάσθη και ανηρτήθη εις την Σχολή η εικόνα του Μ. Ευεργέτου Χαρίση Ζήκου.

Εδώρησαν ανά 100 δραχμάς προς την Αδελφότητα οι Παναγιώτης Τοπάλης και Αθανάσιος Μουτσόπουλος.

Ο άριστος Ηπειρώτης Ι. Γ. Δούμας ανεκηρύχθη παμφηφεί επίτιμος Πρόεδρος της Φ. Αδελφότητος.

Η Αδελφότης κατέθεσε βαρύτιμον στέφανον επί της σορού του

αποβιώσαντος τέως Δημάρχου Αθηνών Δημητρίου Καλλιφρονά.

Μάϊος 1902. Κατά το 20ον έτος της Αδελφότητας 1902 - 1903, στο τμήμα Λαυρίου εκλέχτηκαν· Πρόεδρος ο Αγήσ. Γρίβας, αντιπρ. ο Γεωργ. Ιωάννου, Γραμματ. ο Γεωρ. Πολίτης, ταμίας ο Αλέξ. Γ. Δ. Θάνος, και σύμβουλοι οι Ιω. Δοανίδης, Δ. Καφετζόπουλος, Ιω. Κατσάμπας, Ιω. Παπαγεωργίου, Γεωρ. Κονίνης, Εμ. Μοσχονάς και Απ. Σούλης.

Στο τμήμα Ιωαννίνων Πρόεδρος ανεδείχθη ο Μιλτ. Μαλαμίδας, αντιπρόεδρος ο Σπυρ. Κ. Τσάντης, γραμ. ο Χριστ. Γεωργάκης, ταμίας Ξενοφ. Βαλάνος και σύμβουλοι οι: Ζ. Γεωργάκης, Γεώρ. Γιόσης, Δημ. Κεχαγιάς, Γρηγ. Παπασωτηρίου, Δημ. Ζοφώλης, Ξενοφ. Δριγκόπουλος και Αθ. Τσούκαλης.

Και στη Βούρμπιανη εκλέχθηκαν οι: Γεώργιος Ν. Οικονόμου Πρόεδρος της Εφοροεπιτροπείας ο οποίος όμως υπέβαλε παραίτηση και τα καθήκοντά του ανέλαβε ο Ρίζος Ι. Ζήκος και ταμίας της Εκκλησιαστ. Επιτροπής ο Απόστ. Τράντας.

7 Ιουλίου 1902. (από εφημερίδα της εποχής).

Πανηγυρικωτάτη διεξήχθη την παρελθούσα Κυριακή η επί τη επετεία της 20τηρίδος της «φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Βουρμπιανής της Ηπείρου» λειτουργία εν τω ιερώ Ναώ της Χρυσοσπηλαιωτίσσης. Ο Ναός δια σμύρτων και σημαιών μετά πολλής χάριτος κεκοσμημένος, χάρις εις τας ατρύτους ενεργείας της επί τούτω εκ των κ.κ. Αναστ. Δούρβαρη, Ιωάν. Ψύλλα και Ιωαν. Τράντα επιτροπείας, ήτο κατάμεστος πλήθους και ιδία εκ των εν Αθήναις πολυπληθών Ηπειρωτών, εν προφανή συγκινήσει διατελούντων επί τη ευτυχή συμπληρώσει 20τηρίδος ολοκλήρου τελεσφόρου και αγαθοεργού δράσεως αδελφότητος τιμώσης όντως την Ήπειρον. Ο ιερουργήσας κατά την λειτουργίαν Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Σύρου Μεθό-

διος εξεφώνησε θαυμάσιον λόγον προτρέψας της προς τα θεία πίστιν και την μεταξύ των μελών σύμπνοιαν και αγάπην. Μετά την τέλεισιν της λειτουργίας, η μουσική του Ηπειρωτικού ιδρύματος Χατζηκώστα ευγενώς παρά των αρμοδίων χορηγηθείσα, επαιάνισε τεμάχια τινά επιστέφασα ούτω το σύνολον της λαμπράς ταύτης εορτής. Είναι δε άξιοι παντός επαίνου οι βουρμπιανίται διότι κατόρθωσαν δια σύμπνοιας και αδελφικής ενώσεως να διαταρήσωσι την αδελφότητα και δι' αυτής τα εν Βουρμπιάνη εκπαιδευτήρα αρρένων τε και θηλέων και αναδείξωσιν εκ των πρώτων της Επαρχίας.

31 - 12 - 1902. Επερατώθη η επισκευή του Σχολείου της Βούρμπιανης και επλουτίσθη τούτο δια διαφόρων σχολικών οργάνων και πινάκων.

1903

20 Απριλίου 1903. Συγκροτήθηκε στην Αθήνα Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλ. Αδελφότητος και λογοδότησε ο Γραμματέας του Διοικ. Συμβουλίου Ιωάννης Ν. Μάνος.

Τα μέλη της Αδελφότητος ήταν· 355 στην Αθήνα 103 στο Λαύριο, 77 στα Γιάννενα και 17 στη Βούρμπιανη.

18 - 5 - 1903. Η Εξελεγκτική Επιτροπή της Φιλ. Αδελφότητος (Ζήσης Νούτσης, Φιλίπ. Οικονόμου και Μάρκ. Τζουμάρας) επρότεινε όπως ο αριθμός των διδασκάλων της Αστικής Σχολής περιορισθεί εις δύο, καθ' όσον φοιτούν εις αυτήν μόνον 60 - 70 μαθηταί. Και να υπάρχει και μία διδασκάλισσα εις το Παρθεναγωγείο. Επρότεινε επίσης να φροντίζει το παλαιό Διοικ. Συμβούλιο για τον διορισμό των διδασκάλων, διότι συνήθως το νέο αργούσε να παραλάβει υπηρεσία και δεν προλάβαινε να συνεννοηθεί καλά με την Εφοροεπιτροπή της Βούρμπιανης.

Στο Λαύριο εκλέχτηκαν· Πρόεδρος ο Αγ. Γκρίβας, Αντιπρόεδρος Γ. Γιαλέλης, Γραμματ. ο Κ. Ανιψάκης, Ταμίας Πετρ. Ζαμά-

νης και Σύμβουλοι οι Π. Δανουκάρας, Χ. Παπαχρήστου, Ουμβ. Σμίθ, Δ. Παγώνης, Ιω. Κατσάμπας, Γεώρ. Κονίνης, και Αθ. Ταμπελάκης.

Στα Γιάννενα Πρόεδρος αναδείχτηκε ο Μιλτ. Μαλαμίδας, Αντιπρ. Σ. Τσάντης, Γραμματ. Βασ. Πασχάλης, Ταμίας Παν. Βαγενάς και σύμβουλοι Αθ. Τσούκαλης, Προκ. Παπαμιχαήλ, Ζ. Γεωργάκης, Δημ. Κατσαμάνης, Χρ. Μπροκούμης, Δημ Ζοφώλης και Αλέξ. Πολίτης.

Αύγουστος 1903. Παρατήθηκε απο το αξίωμα μέλους του Δ. Συμβουλίου της Αδελφότητας ο Ιωάννης ψύλλας και αντικαταστάθηκε από τον επιλαχόντα Κώστα Ρίζον.

Ταμίας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής στη Βούρμπιανη ήταν ο Απόστολος Δ. Τράντας.

6 - 9 - 103. Ο Λεωνίδας Ράπος στάλθηκε στο Λέσκοβικο για να ειδοποιήσει τες τουρκικές αρχές ότι ο βούλγαρος αρχικομιτατζής Τσακαλάρωφ με τη συμμορία του βρισκόταν στο Δέντσιχο (νυν Αετομηλότσα).

Οκτώβριος 1903 Ο Γεώργιος Δ. Ντόντης Γραμματέας της Αδελφότητας παραιτήθηκε από το αξίωμα του συμβούλου και στη θέση του ήρθε ο Δημ. Τσούκαλης διότι ο Χρ. Παπαδημητρίου - Στρέκος που είχε σειρά αρνήθηκε να τον αντικαταστήσει. Στην πραγματικότητα όμως Χρέη Γραμματέως εξετέλεσε ο Ιωάννης Μάνος.

1904

Φεβρουάριος 1904. Παραιτήθηκε ο διευθυντής του Σχολείου μας Κων. Παπαγεωργίου (ανεπαρκής ων). Διορίστηκε διευθυντής ο Απόστολος Βεηζαδές, αλλά επειδή είχε περάσει το μισό σχολικό έτος δεν δέχτηκε να αναλάβει τες ευθύνες του προκατόχου του και συνέχισε ως αναπληρωτής και όχι σαν διευθυντής να διδάσκει.

13 - 2 - 1904. (από τη Φωνή της Ηπείρου).

Ο εκ Βουρμπιάνης φοιτητής της φιλολογίας κ. Δ. Λαγός υποστάς τας γενικάς εξετάσεις ενώπιον των καθηγητών της φιλοσοφικής σχολής, απέσπασε τα συγχαρητήρια των καθηγητών δια τας ευστόχους και επιμελείς αυτού απαντήσεις προοικονίζουσας τέλειον φιλόλογον.

Απρίλιος 1904. Ο διδάσκαλος Γ. Μπασιούλης συχνά παρεκτρέπεται. Απουσίαζε και παραμελούσε τα καθήκοντά του. Πολλές φορές η Εφορευτική Επιτροπή του έκανε παρατηρήσεις. Επειδή όμως δεν συμμορφωνόταν τον ανάγκασε να παραιτηθεί και τον αντικατέστησε με τον Χρυσόστομο Παπαγεωργίου από το Τούρνοβα.

Ανέλαβε και πάλι τα καθήκοντα του Προέδρου της Εφοροεπιτροπής στη Βούρμπιανη ο Γεώρ. Οικονόμου. Ταμίας συνέχιζε να είναι ο Απόστ. Τράντας και Σύμβουλοι ήταν οι Κων. Ζοφώλης και Χαράλ. Ι. Ζήκος. Της δε Εκκλησιαστικής Επιτροπής Πρόεδρος ήταν ο Ρίζος Ι. Ζήκος.

4 - 6 - 1904. Ο κ. Μάρκος Αντ. Τζουμάρας επί τριετίαν χρηματίσας βοηθός εν τη κλινική του κ. Ζαΐμη, εν τω πολιτικώ Νοσοκομείω διακριθείς δε δια την περί τα χειρουργικά επιμέλειαν και επίδοσιν ανεχώρησεν εις Παρισίους προς ευρύτεραν άσκησιν εν τω κλάδω αυτού.

29 Αυγούστου 1904. Ο Μητροπολίτης Βελλάς και Κονίτσης Κωνσταντίνος επεσκέφθηκε τη Βούρμπιανη και κατόπι την Πυρσόγιαννη όπου εξαπέλυσε επιτίμιο κατά των Βουρμπιανιτών εκείνων που αδιαφορούσαν να καταβάλουν την υπέρ της Σχολής εισφορά όταν έκαναν βαφτίσια και γάμους, ή δεν αγόραζαν κηρί από το εκκλησιαστικό κηροπωλείο.

5 - 9 - 1904. Στις 5 Σεπτεμβρίου 1904 έγινε γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητος στην Αθήνα και λογοδότησε από μέρους του Διοικ. Συμβουλίου ο γραμματέας του Ιωάννης Μάνος. Από την ωραία ομιλία του παραθέτουμε αυτολεξεί τα εξής:

«Κύριοι

Κατά το λήξαν Σχολικόν έτος 1903 - 1904 εφοίτησαν εν μεν τω Αρρεναγωγείω μαθηταί εν όλω 30 εκτός των του Νηπιαγωγείου.

Ο διδασκαλος κ. Απόστολος Βεηζαδεύς ως και η διδασκάλισσα δεσποινίς Ελένη Μαργάρη, επέδειξαν ζήλον και αφοσίωσιν περί την εκπλήρωσιν των καθηκόντων των ως ουμόνον εκ των αποτελεσμάτων των θερινών εξετάσεων εξάγεται αλλά και εκ πλείστων άλλων πληροφοριών ας έλαβε το Διοικ. Συμβούλιον. Ένεκα δε τούτου το Δ. Συμβούλιον διώρισε και αυθίς το άνωθεν προσωπικόν με τους αυτούς ως και κατά το παρελθόν όρους. Δυστυχώς δεν δύναται να είπη το αυτό δια τον έτερον των διδασκάλων Δημ. Τσούκαλην, ον ηναγκάσθη να απολύσει ως μη τηρήσαντα τους όρους και δι' αντικατάστασιν του οποίου διωρίσθη ο κ. Γεώργιος Μπασιούλης αντί μισθώματος 25 εικοσοφράγκων· ωσαύτως εις αντικατάστασιν του παραιτηθέντος διευθυντού της Σχολής κ. Σπυρ. Ηλιάδου διωρίσθη ο κ. Κωνστ. Παπαγεωργίου αντί μισθώματος 30 εικοσοφράγκων.

Ως γνωρίζετε, αξιότιμος και πλήρης ευγενών αισθημάτων κ. Χρ. Τσίλας επιθυμώ να επαυξήση τον προς μάθησιν ζήλον των μαθητών διαθέτει από του προπαρελθόντος έτους 1902 - 903 εικοσόφραγκα τέσσερα (αριθ. 4) όπως δίδονται κατόπιν διαγωνισμού τα μεν τρία (αριθ. 3) εις τον αριστεύοντα μαθητήν της ανωτάτης τάξεως του Αρρεναγωγείου· το δε έτερον εν (αρ. 1) εις την αριστεύουσαν μαθήτριά του Παρθεναγωγείου. Και κατά μεν το Σχολικόν έτος 1902 - 1903 εβραβεύθη ο μαθητής της ανωτάτης τάξεως Λεωνίδας Σίμου εκ Μπορόβου λαβών εικοσόφραγκα τρία (αριθ. 3) και η μαθήτρια επίσης του Παρθεναγωγείου (της ανωτάτης τάξεως) Φωτεινή Απ. Λαγού, λαβούσα εικοσόφραγκον εν (αριθ. 1). Κατά το λήξαν όμως Σχολικόν έτος 1903 - 904 ο διαγωνισμός διενεργήθη και εις την αμέσως κατωτέραν τάξιν του Αρρεναγωγείου, διότι ούτω εδήλωσε δι' επιστολής του ο διαθέτης προς το Δ. Συμβούλιον ότι επιθυμεί να γίνηται του λοιπού. Και εκ μεν της ανωτάτης τάξεως του Αρρεναγωγείου εβραβεύθη ο εκ Χιονιάδων Νικολ. Ζωγράφος, λαβών ως βραβείον εικοσόφραγκα δύο (αριθ. 2), εκ της αμέσως κατωτέρας τάξεως του Αρρεναγωγείου ο εκ Βουρμπιάνης Μάρκος Γ. Λιόλης, λαβών εικοσόφραγκον εν (αριθ. 1) και εκ του Παρθεναγωγείου η μαθήτρια Πολυξένη Ν. Κωτούλα, λαβούσα εικοσόφραγκον

εν (αρ. 1)».

Οι αδελφοί Χρήστος και Κων/νος Παπαδημητρίου - Στρέκου εις μνήμην του αποβιώσαντος πατρός των Παπαδημητρίου Αθ. Στρέκου edώρησαν στην Αδελφότητα εκατό δραχμές.

Κατά την διάρκεια της Συνελεύσεως ο Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου έπλεξε το εγκώμιο του Γραμματέα Ιωάννου Ν. Μάνου που εξεπλήρωσε με πολύν ζήλον αυταπάρνηση και αφοσίωση τα καθήκοντά του.

Το όλο κεφάλαιο της Αδελφότητας στες 5 - 4 - 1904 είχε ανέλθει στο ποσό των 17.526 δραχμών.

Κατά το έτος 1903 - 904 τα μέλη πολλαπλασιάστηκαν· στην Αθήνα έφτασαν τα 343, στο Λαύριο 90, στα Γιαννενα 131, και στη Βούρμπιανη 21.

10 - 10 - 1904. Της Διοικ. Επιτροπής (της Φιλ. Αδελφότητος) Λαυρίου εκλέχτηκαν Πρόεδρος ο Αγγελιασ Δρίβας, Αντιπρόεδρος ο Γεώρ. Γιαλελής, Γραμματέας ο Σπ. Μπόγδανος, Ταμίας ο Γεώρ. Τζίλας και Σύμβουλοι οι Γεώρ. Κονίνης, Δημ. Μπόγρης, Ιω. Κατσάμπας, Εμ. Μοσχονάς, Αλέξ Δ. Θάνος, Χρ. Τράντας και Κων. Ανιτσάκης.

Και της Διοικ. Επιτροπής Ιωννίνων αναδείχτηκαν· Πρόεδρος Χρ. Μπροκούμης, Αντιπρόεδρος Πέτρ. Ποτέτσης, Γραμματέας Χρ. Ζ. Γεωργάκης, Ταμίας Παναγ. Βαγενάς (Γυμνασιάρχης) και Σύμβουλοι οι Γεωρ. Μαρνέλης, Ευάγ. Φρίγκας, Σπυρ. Γλίναβος, Βασ. Πασχάλης, Αντ. Πεκλάρης, Αθαν. Τσούκαλης και Προκόπ. Παπαμιχαήλ.

Επεισόδιον συνέβη μεταξύ Βουρμπιανιτών και Πυρσογιανιτών (Φωνή Τ. Ηπείρου 15 - 10 - 904) εκ τω χανίω Κονίτσης. Αφού αρκετά έσπεισαν τω Βάχχω ήλθον και εις τα χωριανικά οπόθεν βουρμπιανίτης τις Δημήτριος Τζολέρης (Τζοφώλης;) λαβών ως αφορμήν εκτύπησε καιροφυλαχτήσας τον εκ Πυρσογιάννης Γρηγόριον Σούρλαν ειπόντα ότι, τον Αλέξη Βουρμπιανίτην (Ντόντην;) θεωρεί ως αδελφόν και τον υποστηρίζει. Συνελήφθη ο δράστης όστις ηρνήθη, αλλ' ευρέθη έχων φουσέκια ρεβόλβερ.

5 - 11 1904. Την επισκευήν των Ανακτόρων ανέλαβεν ο διακεκριμένος Αρχιτέκτων κ. Φίλιππος Οικονόμου Ηπειρώτης.

1905

4 Σεπτεμβρίου 1905. Ο Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου της Φιλ. Αδελφότητος κ. Χρήστος Τζήλας (μηχανικός), λογοδότησε στη Γενική Συνέλευση των μελών. Ανάφερε και τις εξής δωρεές. Ο συμπατριώτης δικηγόρος Νικ. Χαρισιαδής δώρησε 10 λίρες οθωμανικές για την αποπεράτωση της εκκλησίας Παναγίας και 100 δραχμές για το Σχολείο· ανακηρύχθηκε επίτιμο μέλος της Αδελφότητος.

Ο μηχανικός Βασίλειος Λύτης που διέμενε στη Σμύρνη, διορίστηκε αντεπιστέλλον μέλλος της Αδελφότητος.

Ο δωρητής και Πρόεδρος της Αδελφότητος Χρήστος Τζήλας αντί σχολικού βραβείου προς τους αριστεύοντας μαθητάς, αγόρασε μια ραπτομηχανή Σίγγερ για το Παρθεναγωγείο της Βούρμπιανης.

Ο Σύλλογος προς διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων δώρησε στο Σχολείο μας ολόκληρη τη σειρά των χαρτών του Ζαφειροπούλου και 50 Αλφαριθμητικά. Ο δε Πρόεδρος του Συλλόγου προς διάδοσιν των ωφελίμων βιβλίων Δ. Βικέλας δώρησε επίσης 120 βιβλία για τη Σχολική Βιβλιοθήκη της Βούρμπιανης.

20 - 9 - 1905. Διευθυντής της Σχολής διορίστηκε ο Αθαν. Τάσης γνός της εκκλησιαστικής μουσικής και της γυμναστικής με ετήσιο μισθό 36 λίρες. Ο Κων. Παπαγεωργίου αν και ως διευθυντής υπήρξε ανεπαρκής, ως διδάσκαλος όμως δίδαξε καλά και ήδη ξαναδιορίστηκε και πάλι, όπως και η διδασκάλισσα Ελένη Μάργαρη η οποία παίρνοντας και τρεις λίρες επιλέον ανάλαβε να διδάξει στα κορίτσια και τη ραπτική.

26 - 9 - 1905. Η Μαρούσω χήρα Νικολάου Ιω. Παπατζήμου το γένος Χαρίση Σιόμπου, συντάσσοντας τη διαθήκη της, άφηνε τη νομή της κινητής περιουσίας της (τους τόκους ενός συναλλάγματος αξίας 4.500 δραχμών) στον πατέρα της και μετά το θάνατό του στο Σχολείο και εκκλησία του χωριού υπό τον όρο να επισκευάζεται και συντηρείται και ο Άγιος Γεώργιος. Επίσης και το σπίτι της στη

Βούρμπιανη (αν δεν εγκαταστούσε κληρονόμο ως το θάνατό της) το άφηνε στην εκκλησία.

Η Φιλεκπ. Αδελφότητα αριθμούσε, στην Αθήνα 222 μέλη, στο Λαύριο 95, στα Γιαννενα 218 στη Βούρμπιανη 21 και στη Σμύρνη 6. Το δε κεφάλαιό της ήταν 20941 δραχμές.

2 - 10 - 1905. Στο Λαύριο Πρόεδρος του τμήματος της Αδελφότητος εκλέχτηκε ο Ιω. Δοανίδης, αντιπρόεδρος ο Γεώρ. Χ. Ιωάννου, γραμματέας Γ. Πολίτης, ταμίας Χαρ. Θάνος και σύμβουλοι: Αλέξ. Δ. Γ. Θάνος, Γ. Κονίνης, Γ. Μάνος, Βασ. Λούδος, Χ. Λιόλης, Νικ. Πορφύρης και Χαρ. Τσακούμης. Στα δε Ιωάννινα Πρόεδρος ο γυμνασιάρχης Γ. Καλούδης, αντιπρ. Σπ. Τσάντης, γραμ. Χρ. Μπροκούμης, ταμίας Λ. Αλιεύς και σύμβουλοι: Φιλ. Σαγκούνης, Ν. Ευαγγελίδης, Αθ. Τσούκαλης, Ι. Τσιαρπαλής, Π. Παπαμιχαήλ, Κ. Στύλλος και Μ. Θεόπιστος.

10 Νοεμβρίου 1905. Συνελήφθη στα Γιαννενα από τες Τουρκικές αρχές ο Δημήτρης Κατσαμάνης κατηγορούμενος για αντιοθωμανική προπαγάνδα. Του βρήκαν και ένα γράμμα όπου του γράφανε από το χωριό ότι μάζεψαν τόσα καρύδια, τόσα ζευγάρια λεφτόκαρα κ.τ.λ. και τα θεωρήσαν για συνθηματικά. Φαίνεται πως κάποιος τον κατέδωσε για την εθνική του δράση.

Τελικά μη έχοντας επίσημα στοιχεία τον απέλυσαν.

2 - 12 - 1905. Η Εφορεία της Βούρμπιανης αποτελέστηκε από τους: Γεώργ. Ν. Οικονόμου Πρόεδρο, Αλέξιο Γ. Κοκίνη Γραμματέα, (αργότερα ανέλαβε ο Παπαβασιλείος Αρχιμανδρίτου) Δημ. Κατσαμάνη Ταμία και Απόστ. Τράντα και Κων. Ρίζο Συμβούλους.

1906

Ιανουάριος 1906 Λυπηρό δυστύχημα κατά τη διάρκεια των αρραβώνων του Μιστόκλη Μούσιου και της Αραβέλας Τζοφώλη στη Βούρμπιανη. Ο Κολούσης Δ. Σερέτης σκότωσε κατά λάθος τον κε-

ρατζή Νικόλα Ρεμπέλη. Ενώ ο τελευταίος βρισκόταν στο κεφαλόσκαλο του σπιτιού του Τζοφώλη και ο Σερέτης χαμηλά, έβγαλε την κουμπούρα του και αναφωνώντας: «Να μας προκόψουν συμπεθέροι!» την άδειασε τον ανήφορο νομίζοντας πως πυροβολεί στον αέρα. Την είχε γεμισμένη με σφαίρα η οποία βρήκε τον άτυχο Ρεμπέλη στο κεφάλι και τον άφησε στον τόπο. Μετά το τραγικό αυτό επεισόδιο ο Σερέτης εξαφανίστηκε και δεν ξαναπατήσε στη Βούρμπιανη.

Αύγουστος 1906. Κατά το λήξαν Σχολικόν έτος εις το εξατάξιον Αρρεναγωγείον Βούρμπιανης εφοίτησαν 70 μαθηταί και εις το Παρθεναγωγείον 90 κοράσια και νήπια (άρρενα - θήλεα). Κατά δε τας εξατάσεις παρέστη ως επόπτης ο Ελληνοδιδάσκαλος της Ζωσιμαίας Σχολής Δ. Κασούμης.

Το δε Διοικ. Συμβούλιον της Αδελφότητος απεφάσισε τον καταρτισμόν της Σχολής εις πλήρες επτατάξιον Σχολαρχείον.

Ενεργήθη και ο ετήσιος διαγωνισμός διά την απονομή του βραβείου Χρ. Τσίλα και εις μεν το αρρεναγωγείον εβραβεύθη ο μαθητής της 5ης τάξεως Αχιλλεύς Τζογίας εις δε το παρθεναγωγείον η μαθήτρια Όλγα Γιαννακού.

4 - 9 - 1906. (Από Δογοδοσίαν της εποχής). Κατά το λήξαν 23ον έτος (1905 - 1906) από της ιδρύσεως της εδρευούσης εις Αθήνας φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος Βουρμπιανης ελειτούργησαν τα εξής τμήματα και παραρτήματα αυτής, εις Ιωάννινα, Βούρμπιανην, Λίμνην Εβοίας, Σμύρνην, Λάρισσαν, Λαύριον και Χαρτούμ - Σουδάν.

Εδώρησαν δε προς την Αδελφότητα: ο εν Βόλω διαμένων διαπρεπής βουρμπιανίτης δικηγόρος Νικ. Χαρισιάδης δραχ. 100 και άλλος ανώνυμος δωρητής ετέρας 100. Εκ του μονοπωλείου κηρού εισεπράχθησαν, 500 δραχ. προς αποπεράτωσιν της κεντρικής εκκλησίας.

Απεφασίσθη η ανέργεσις ιδιαιτέρου κτιρίου δια το Παρθεναγωγείον και ο αρχιτέκτων Φίλιππος Ν. Οικονόμου εξεπόνησε το σχετικόν σχέδιον το οποίον απεστάλη εις Βούρμπιανην δια να φροντίσουν να εκδοθή η σχετική Κυβερνητική άδεια (φιρμάνι).

Μέλη η Αδελφότητα είχε: στην Αθήνα 221, στη Λίμνη Εβοίας

9, στη Σμύρνη 4, στη Λάρισα 36, στη Λαμία 10, στο Λαύριο 156, στη Βούρμπιανη 23, στο Λισκάτσι 2, στο Τούρνοβο 2, στους Χιονιάδες 3 και στην Ατμπαρα - Χαρτούμ 100.

2 Οκτωβρίου 1906. Η Εξελεγκτική Επιτροπή (Β Παπαγιαννόπουλος, Δημ. Α. Λαγός και Δημ. Ρίζος) συνεκάλεσε σε Γεν. Συνέλευση στην Αθήνα τα μέλη της Φιλ. Αδελφότητας και ο Δ. Λαγός διάβασε την έκθεση του γενομένου ελέγχου. Η Εξελ. Επιτροπή εξέφρασε τη γνώμη να διορισθούν μόνο τρεις καλοί διδάσκαλοι και να παραμείνει το Σχολείο πεντατάξιο, να μη προαχθεί σε εξατάξιο όπως είχε αποφασισθεί.

Κατόπι διεξήχθησαν οι ετήσιες εκλογές και ξαναεκλέχτηκε Πρόεδρος ο Χρ. Τσίλας, αντιπρόεδρος δε ο Θεμ. Πάνος, γραμματέας ο Θωμ. Αναστασιάδης και ταμίας ο Γεώρ. Τράντας. Στο Λαύριο ξαναεκλέχτηκαν: Πρόεδρος ο Ι. Δοαριδής, αντιπρο. Γεωρ. Ιωάννου, γραμ. ο Γεώρ. Πολίτης και ταμίας ο Χαράλ. Δ. Σ. Θάνος.

Στη Βούρμπιανη ήταν Πρόεδρος της Εκκλησ. Επιτροπής ο Ρίζος Ζήκος, ταμίας ο Απόστ. Τράντας, γραμματέας ο Παπαδημήτριος Κατσένης και μέλος ο Κων. Ζοφώλης. Της δε Σχολικής Εφορείας Πρόεδρος ήταν ο Γεώρ. Οικονόμου, γραμματέας ο Κ. Ζοφώλης, ταμίας ο Δημ. Κατσαμάνης και σύμβουλοι οι Απ. Τράντας και Ρίζος Ζήκος.

Οκτώβριος 1906. (από Λογοδοσία της εποχής)

Αποσυρθέντος του διδασκάλου Αθ. Τάτση διωρίσθη αντ' αυτού ως διδάσκαλος ο κ. Γεώρ. Χατζής τελειόφοιτος του Πανεπιστημίου Αθηνών, ως διευθυντής δε και Σχολάρχης ο κ. Χρ. Βασιλειάδης τέως διευθυντής της εν Οφομαθείοις Κων/νουπόλεως αστικής Σχολής τελειόφοιτος του Πανεπιστημίου Αθηνών. Β' δε διδασκάλισσα η δις Σοφία Καμενοπούλου (στο μαθητολόγιο ονομάζεται Χαρίκλεια Καμενοπούλου).

1907

Ιανουάριος 1907. Εκκλησιαστικά και Εφοριακά αρχαί της Βούρ-

μπιανης είναι αι αυτάι του παρελθόντος φθινοπώρου.

10 Μαρτίου 1907. Επεσκέφτηκε τη Βούρμπιανη ο Μητροπολίτης Σπυρίδων Βλάχος συνοδευόμενος από το διάκο του και το διασαξή του. Ετέλεσε Αρχιερατική Λειτουργία και εξέτασε μαζί με τους επιτρόπους και μουχταροδημογέροντες διάφορα ζητήματα της κωμοπόλεώς μας.

Απρίλιος 1907. Αρχισε η κατεδάφιση της παλιάς εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων και συνεχίζεται ο έρανος για την ανέργεση της νέας.

Στο σπουδαστή του Διδασκαλείου Αθηνών Χαράλαμπο Ρεμπέλη χορήγησε η Φιλεκπ. Αδελφότητα μικρό επίδομα, για να παρακολουθήσει στο Χαλάνδρι για ένα δίμηνο μαθήματα μελισσοκομίας και σηροτροφίας, για να διδάξει και τα μαθήματα αυτά στο σχολείο της Βούρμπιανης, όπου πιθανό να διορισθεί μετά την αποπεράτωση των σπουδών του.

30 Ιουνίου 1907. Στη Βούρμπιανη εορτάσθηκε πανηγυρικά η εικοσιπενταετηρίδα της ιδρύσεως της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος με επίσημη Δοξολογία και συγκέντρωση και ομιλία στο Σχολείο, όπου και ο περίφημος Ελληνοδιδάσκαλος και ποιητής Γεώργιος Χατζής «Πελερέν» απήγγειλε και έμμετρον πανηγυρικό (ποιήμα) που θα παρατεθεί στη σειρά των εγγράφων.

8 Ιουλίου 1907. (Από τες εφημερίδες της εποχής)

Σεμνοπρεπής και επιβάλλουσα επανηγυρίσθη η εικοστή πέμπτη επέτειος από της οργανώσεως και συστάσεως της Ηπειρωτικής Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος Βουρμπιάνης την παρελθούσαν Κυριακήν 8ην Ιουλίου ενταύθα και εν τω ναώ της Χρυσοσπηλαιοτίσσης, όπου χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Φθιώτιδος Αμβροσίου ετελέσθη μνημόσυνον υπέρ των ψυχών των αποβιωσάντων ιδρυτών, ευεργετών και δωρητών αυτής. Μετά το πέρας δε της θείας Λειτουργίας το ενταύθα Διοικ. Συμβούλιον αυτής μεθ' απάντων

των εν Αθήναις, Πειραιεί και Λαυρίω μελών αυτής και πλήθους φιλομούσων μετέβη προηγουμένης της σημαίας της Αδελφότητας και της μουσικής του Ορφανοτροφείου Χατζηκώστα εις την μεγάλην αίθουσαν της Δημαρχίας πάνυ ευγενώς και δικαίως προσφερθείσα παρά του αξιοτίμου Δημάρχου Αθηναίων κ. Σπ. Μερκούρη, ένθα εξεφωνήθη υπό του Προέδρου της Αδελφότητας κ. Χρ. Τσίλα ο πανηγυρικός της ημέρας, παρατεθέντων και των απαραίτητων αναφυκτικών. Μεθ' ο τα καλά τέχνα της Ηπείρου απήλθον εν ακρατήτω ενθουσιασμό επευχόμενα αλλήλοις την πρόοδον της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητός των.

Με την ευκαιρία του εορτασμού της 25ετηρίδος της (8 Ιουλίου 1907) η Φιλ. Αδελφότητα έκοψε και 400 αναμνηστικά μετάλλια που εκυκλοφόρησαν μεταξύ των απανταχού συμπατριωτών. Απέστειλε δε και 500 δραχμές με την εντολή να διανεμηθούν προς τους απόρους μαθητές του Σχολείου της Βούρμπιανης καθώς και άλλες 265 που συγκεντρώθηκαν από έκτακτον έρανο για τον παραπάνω σκοπό. Οι δε καταβαλόντες ήταν οι εξής: Χρ. Τσίλας δραχ. 50, Ν. Οικονόμου 20, Φ. Οικονόμου 20, Χ. Παπατζήμος 20, Λ. Λαμπρινίδης 25, Ι. Μάνος 20, Ζ. Ξενοφών 20, Δ. Ρίζος 20, Κ. Παπαδημ. - Στρέκος 15, Α. Ρεμπέλης 15, Δ. Παπανικολάου 15, Γ. Δόδης 10, Δ. Διαγός 10 και Γεωρ. Τράντας 20.

Αύγουστος 1907. Κατόπιν παρακλήσεως του Μητροπολίτου Σπυριδώνος ο γιός του δολοφονημένου από τη Ρουμανική προπαγάνδα δασκάλου Κατσικοπούλου από το Παλιοσέλι, εισάχθηκε δωρεάν στο Οικοτροφείο της Βούρμπιανης και φοιτούσε στο Σχολαρχείο.

Οκτώβριος 1907. Εδώρησαν προς την Φιλ. Αδελφότητα: Ανώνυμος 8 λίρες, ο συμπατριώτης Νικ. Χαρισιάδης από το Βόλο την ετήσια συνδρομή του δραχ. 100. Ο δε συμπατριώτης οφθαλμίατρος Αλεξ. Τράντας από την Κωνσταντινούπολη προσφέρει για μια συνεχή δεκαετία δέκα ναπολεόνια (ετησίως) και άλλα 10 διαθέτει η Αδελφότητα για την εξεύρεση σχολιάτρου, που να έχει και ειδικότητα οφθαλμολογική, για να εγκατασταθεί στη Βούρμπιανη. Δυστυχώς

όμως εστάθη αδύνατο να ευρεθεί.

21 Οκτωβρίου 1907. Έλαβε χώραν Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητος στην Αθήνα και λογοδότησε από μέρους του Διοικ. Συμβουλίου ο Γραμματέας του Θωμάς Αναστασιάδης. Το τμήμα Ιωαννίνων, έπαψε να λειτουργεί, αλλά ο Πρόεδρος του (τέως) Μιλτ. Μαλαμίδας υποσχέθηκε ανασύσταση και ανασυγκρότησή του.

Το ίδιο συνέβηκε και με το Τμήμα Πατρών και έγιναν ενέργειες για ανασύστασή του.

Το τμήμα Λαυρίου λειτουργούσε αποδοτικά. Αντιπρόσωποι της Αδελφότητος και συλλέγτες συνδομών ήταν: Χαρ. Μανέσης στον Αγ. Φραγκίσκο Η.Π.α, Κων. Στεφανόπουλος (Τουρνοβίτης) στο Αγρίνιο, Αναστ. Οικονόμου (τουρνοβίτης) στη Λάρισα, Νικ. Παπατζήμος στο Χαρτούμ. κ.α.

Το Δ. Συμβούλιο ενέκρινε συνδρομή 10 λιρών για το Σχολείο του Λισκατσίου (νυν Ασημοχώρι) και προτίθεται να δώσει και 6 λίρες για τους μισθούς των διδασκάλων του Τουρνόβου (νυν Γοργοπόταμο).

Οι Νικ. Μάτσακας, Χαράλ. Δάλλας, Δημ. Μπάρκης και Ματούλω Γ. Τσιάχα εδάφησαν τα χωράφια τους δυτικά από την Παναγία για την ανέργεση Παρθεναγωγείου. (Σημείωση. Ανοίχτηκαν αργότερα τα θεμέλια, αλλά το έδαφος βρέθηκε ακατάλληλο και το Παρθεναγωγείο παρέμεινε στο παλιό Σχολείο που στεγαζόταν και νωρίτερα.)

Το όλον κεφάλαιον της Αδελφότητος ήταν 22,443 δραχμές.

Το κληροδότημα του Χρ. Ψύλλα δραχ. 1000 εξακολουθούσε να κατακρατείται από τους κληρονόμους του.

Η Αδελφότητα αριθμούσε, στην Αθήνα 233 μέλη, στη Λεβαδιά 1, στη Λάρισα 40, στην Πάτρα 6, στην Άτμπαρα - Χαρτούμ 55, στη Βούρμπιανη 23, στη Βοστώνη Αμερικής 8 και στο Λαύριο 136.

Το Δ. Συμβούλιο συμβιβάστηκε με τον Αναστ. Κ. Δούρβαρη που χρεωστούσε στην Αδελφότητα 990,75 δραχμές, να πληρώσει μόνον 615 κατά δόσεις. Επρότεινε επίσης στην Ελένη χήρα του Μεγ. Ευεργέτη Χαρ. Ζήκου, να αναλάβει η Αδελφότητα τη διαχεί-

ρηση και επισκευή των δύο σπιτιών (των οδών Ευριπίδου και Σοφοκλέους) και να της χορηγεί επίδομα από 150 δραχμές το μήνα, αλλά εκείνη δεν έστρεξε. Υποσχέθηκε μόνον να πληρώσει ένα ποσόν έναντι των 800 δραχμών που χρεωστούσε.

Στο τμήμα Λαυρίου εκλέχτηκαν: Πρόεδρος Αγησ. Γρίβας, Αντιπρόεδρος Γεώργιος Πολίτης, Γραμματέας Θ. Ιωσηφίδης, Ταμίας Γεωρ. Δ. Θάνος και Σύμβουλοι οι Δημ. Φόρος, Αλ. Δ. Θάνος, Πέτρος Ζαμάνης, Γεώργιος Κονίνης, Ιω. Παπαγεωργίου, Χαρ. Τσακούμης και Γεώρ. Ζαρογιάννης.

Νοέμβριος 1907. Κατά τες εκλογές του Τμήματος της Φιλ. Αδελφότητας Ιωαννίνων επέτυχε ο συνδιασμός του βιβλιοπώλη Παναγ. Βαγενά και απέτυχε ο τοιούτος του γυμνασιάρχου Γεωρ. Καλούδη.

Δεκέμβριος 1907. Μέλη της Εφοροεπιτροπής στη Βούρμπιανη διορίστηκαν: οι Γεώργ. Ν. Οικονόμου Πρόεδρος, ο οποίος παραιτήθηκε και στη θέση του μπήκε ο Ρίζος Ι. Ζήκος, Δημ. Κατσαμάνης Ταμίας, Κων. Ζοφώλης Γραμματέας και Απόστ. Τράντας και Ζήσης Παπαγιαννόπουλος Σύμβουλοι.

12 - 12 - 1907. Μια μερίδα των μελών της φιλεκπ. Αδελφότητας θεώρησε τις εκλογές της 21 - 10 - 1907 ως μη κανονικές και ζήτησε ακύρωσή των. Ο υπουργός Εσωτερικών όμως με έγγραφό του της 17 - 12 - 1907 τις επικύρωσε γράφοντας μεταξύ άλλων και τα εξής. «Η τελευταία διεξαχθείσα εκλογή του Δ. Συμβουλίου δεν δίδει ευλόγους και ισχυράς αφορμάς εις ακύρωσιν αυτής, εν ω αντιθέτως η ακύρωσις θα απετέλει προηγούμενον, δυνάμενον να προβή επιζήμιον εις αυτήν την υπόστασιν του Σωματείου».

1908

9 Ιανουαρίου 1908. Παρέδωσε τα καθήκοντά του το παλαιό και ανέλαβε αυτά το νέο Διοικ. Συμβούλιο της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας.

28 - 2 - 1908. Επισκέφτηκε τη Βούρμπιανη και ετέλεσε Αρχιερατική Λειτουργία ο Μητροπολίτης Σπυρίδων.

Κατασκευάστηκε το ταβάνι (αποπερατώθηκε) της Κεντρικής εκκλησιάς μας «Παναγίας».

25 - 4 - 1908. Απεβίωσεν εν Κερκύρα ο Χρήστος Ν. Οικονόμου διδάκτωρ αριστούχος φυσικών επιστημών εκ. Βουρμπιάνης Κονίτσης, υπότροφος της Κυβερνήσεως προς μετεκπαίδευσιν εις το εξωτερικόν.

Ιούλιος 1908. Κατόπιν ενεργειών του φιλομούσου κ. Μαλαμίδα εγένετο ανασύστασις του εν Ιωαννίνοις Τμήματος της Φιλεχπ. Αδελφότητος.

Εξ Ατμπαρας - Σουδάν απεστάλησαν προς την Αδελφότητα αι συνδρομαί 27 μελών, Εκ Πόρτ - Σουδάν 18, Εκ Κασσάλλας - Σουδάν 25, εξ Αβησσυνίας 41, εξ Αγίου Φραγκίσκου Η.Π.Α 10, εκ Ναούσας Αμερικής 15, εκ Σουδάν Αφρικής 20, εκ Οούου Σουδάν 25 κ.λ.π. Οι δε συνδρομηταί Αθηνών ανήλθον εις 305, Λαυρίου 163, Λαρίσης 25, Καζακλαίρ Θεσσαλίας 7, Ιωαννίνων 51 και Βουρμπιάνης 29.

Αύγουστος 1908. Ένεκα των αλλεπαλλήλων ασθeneιών και της ενδείας της η ερίτιμος χήρα του αιιδίμου ευεργέτου της Βούρμπιανης Χαρίλ. Ζήκου δεν κατόρθωσε να χορηγήσει το εξ 600 δραχμών ετήσιον επίδομα (συμφώνως προς την διαθήκην του ανδρός της) προς την Φιλεχπ. Αδελφότητα.

Σεπτέμβριος 1908. (από Λογοδοσία της εποχής) Κατόπιν εκθέσεως της Εξεταστικής επιτροπής και της Εφοροεπιτροπής ότι αι διδάξασαι δύο διδασκάλισσαι, Ελένη Μάργαρη και Χαρίκλεια Καμενοπούλου, κατά το λήξαν έτος δεν έφερον ικανοποιητικούς καρπούς και αποδίδουσα την αιτίαν εις την ολιγωρίαν αυτών, το Συμβούλιον (της Φ. Αδελφότητος) έπαυσεν αμοφοτέρας και διώρισεν αντί τούτων μίαν την Δίδα Ευανθίαν Γ. Σούλη εξ Ιωαννίνων πάνυ ευδοκίμως προΰπηρετήσασαν εν Αργυροκάστρω και Λαμπόβω.

21 - 9 - 1908. Συγκροτήθηκε η ετήσια Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλ. Αδελφότητας στην Αθήνα και λογοδότησε ο τέως και νυν Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου Χρ. Τσίλας ο οποίος ανακοίνωσε μεταξύ άλλων και τα εξής.

1) Πρόεδρος του Τμήματος Ιωαννίνων ανεδείχθει ο κ. Μ. Μαλαμίδας, Γραμ. Πέτρ. Παγώνης, Ταμίας Παν. Βαγενάς και σύμβουλοι, Ευάγ. Μπαμπανάτσας, Δημ. Τζομπάνος Κων. Κονίνης και Γρηγ. Παπασωτηρίου.

2) Ο Γ. Παπαδιαμαντόπουλος δώρησε 25 δραχ. στην Αδελφότητα και υποσχέθηκε να της προσφέρει κάθε χρόνο, εκτός της συνδρομής του. Επίσης δώρησε 25 δραχ. και ο αρχιτέκτων Κων. Ζουρνατζής.

3) Το Διοικ. Συμβούλιο ανακήρυξε επίτιμο Πρόεδρο του Τμήματος Λαυρίου τον Ιωάννη Δοανίδη και επίτιμα μέλη της Αδελφότητας τους: Σιώζον Νούσιαν στα Γιάννενα, Ιωάν. Ψύλλαν στο Καζακλάρι Θεσσαλίας, Γεώρ. Καρτσιοβίτη στη Λάρισα, Ιωάν. Τζομπάνο, Χρ. Γιόση, Ζήση Λαμπρινίδη και Χαρ. Σωτηρίου στο Σουδάν, Χρ. Ν. Σιόμπο στη Βαλτιμόρη Αμερικής και Χαρ. Μυλωνά, Αθαν. Τσούκαλη και Νικι Διδασκάλου στην Αντίς - Αμπέμπα.

Ο Κυπαρίσης Ιω. Πατίκας υπαγορεύοντας τη διαθήκη του, κληροδότησε τρεις οθωμ. λίρες στο Σχολείο μας.

19 - 10 - 1908. Πρόεδρος της Διοικ. Επιτροπείας της Φιλ. Αδελφότητας στο Λαύριο αναδείχτηκε ο Αγ. Παγκάρας, Αντιπρόεδρος ο Παν. Στελλάκης, Γραμ. ο Θωμ. Ιωσηφίδης, Ταμίας Γ.Γ.Α. Θάνος και Σύμβουλοι οι: Αλέξ. Δ. Γ. Θάνος, Γεώρ. Ζαρογιάννης, Απ. Ευθυμίου Διαμ. Λοιδωρίχης, Κ. Βελιένης, Κ. Φόρος και Π. Ζαμάνης.

1909

26 - 27 Ιουλίου 1909. Την 26ην και 27ην τρέχοντος επεσκέφθη την Βούρμπιανην ο Μητροπολίτης Βελλάς και Κονίτσης κ. Σπυρίδων. Την 27ην παρέστη εις τας εξετάσεις των Σχολείων αυτής. Ως δε εξεφράσθη δι' επιστολής του προς την Φιλ. Αδελφότητα, έμεινε κατευχαριστημένος εκ τε των ευστόχων των μαθητών και μαθητριών

απαντήσεων και εκ της επαινετής προόδου, την οποίαν γενικώς παρετήρησεν εις τας Σχολάς.

13 - 9 - 1909. Συγκροτήθηκε και πάλι στην Αθήνα η ετήσια Γεν. Συνέλευση των μελών της Φιλ. Αδελφότητας και λογοδότησε ο Πρόεδρος Χρ. Τσίλας.

Παραθετώμε εδώ μερικές από τις ανακοινώσεις του. Κατά το 1908 - 909 ενεγράφησαν και επλήρωσαν συνδομές 546 μέλη από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Η χήρα του Μ. Ευεργέτου Χ. Ζήκου χρεωστούσε και καθυστερούσε (λόγω ανεχείας της) το ποσό των 1400 δραχμών από το κληροδότημα του συζύγου της. Παράλληλα δε το Ωδείο Αθηνών ζητούσε να αγοράση το επί της οδού Σοφοκλέους σπίτι του ευεργέτου. Η Αδελφότητα συγκατετίθητα, με την προϋπόθεση όμως να αγορασθή άλλο ακίνητο με τα χρήματα που θα έπαιρνε πουλώντας το.

Αντιγράφομε από την Λογοδοσία. «Το Οικοτροφείον (της Βούρμπιανης) εκτήσατο ταχέως και δικαίως τοιαύτην φήμην, ώστε κατά το αρξάμενον ήδη έτος θέλει έχει υπέρ τους είκοσιν οικοτρόφους αντί εξαίρου ετησίας καταβολής και τέσσαρας δωρεάν, δαπάναις της Αδελφότητας και κατ' εκλογήν του Αρχιερέως μας εκ των ομόρων Κοινοτήτων τους αριστεύσαντας εις τα εαυτών σχολεία αλλ' έχοντας μητρικήν των γλώσσαν ξενόφωνόν τι ιδιώμα (βλαχόφωνοι ή Αλβανόφωνοι εκ Βορείου Ηπείρου). Ο δε ρέκτης Ταμίας της Αδελφότητας κ. Κ. Παπαδημητρίου edώρησε προς τους οικοτρόφους πηλίκια φέροντα εν ταινίαις τας λέξεις «Οικοτροφείον Βούρμπιανης».

Ευχαριστημένο το Διοικ. Συμβούλιο της Φιλ. Αδελφότητας από την εργασία της διδασκάλισσας δίδας Ευανθίας Γ. Σούλη, της αύξησε το μισθό της κατά πέντε λίρες για το νέο σχολικό έτος 1909 - 1910.

Εξεδόθηκε η άδεια για την ανέργεση του Παρθεναγωγείου (σουλτανικό φερμάνι) το οποίο μάλλον δεν θα γίνει λόγω ακαταλλήλου εδάφους του οικοπέδου.

21 - 9 - 1909. Κατά το διαρεύσαν οικονομικόν έτος η Φιλεκπ. Α-

δελφότης εχορήγησεν εις την Σχολήν Τουρνόβου βοήθημα 6 λιρών, εις την Κοινότητα Λεσκατσίου λίρας 10 ως συνδρομήν διά την ανέργειαν του σχολείου της και εις την Κοινότητα Πληκατίου επίδομα 8 λιρών δια την διδασκάλισσαν αυτής.

Ο Κυπαρίσης Ι. Πατίκας εκληροδότησε δια διαθήκης τρεις χρυσές λίρες στο Σχολείο της Βούρμπιανης.

Αποπερατώθηκε, η λιθοδομή και η στέγη της ανακαινισθείσης εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων.

Σεπτέμβριος 1909. Ανεκηρύχθησαν αντεπιστέλοντα μέλη της Φιλεκπ. Αδελφότητος οι διαμένοντες· Χρίστος Τζουμάρας εις Κασάλαν Σουδάν, Βασ. Δημόπουλος εις Αντίς Αμπέμπα Αβυσσηνίας, Δημ. Κωλέτσης εκ Σέλτσης εις Υάχ του Σουδάν, Μιλτιάδης Βείζαδούς εις Κων/νούπολιν, Ανδρ. Φούντος εις Ζαγκτουλδάκι Μαύρης Θαλάσσης, Κων. Παπακώστας εις Camilia του Σουδάν, Χρ. Κολοκύθας εις Αλεξάνδρειαν, Χρίστος Ρίζου Πάνου όστις επανακάμπτων εξ Υαχ του Σουδάν εκόμισεν 25 συνδρομάς, Παν. Βλάχος και Νικ. Οικονόμου εις Πόρτ Σουδάν, Χρήστος Δ. Μπίζιος εις Nafaside Ερυθραίας, Κύρκας Δημάρατος εις Ατμπαρα του Σουδάν, Νικ. Τουρλάκης εις Λίμνην Ευβοίας, Δημ. Αδάμος εις Λειβαδιάν, Καβαδιάς εις Αιθιοπίαν κ.α. Ανεκηρύχθη δε επίτιμον μέλος ο εν Ατμπάρα του Σουδάν Π.Α Καρμπονόπουλος.

Επί τω προώρω θανάτω του Γιάνκου Μερκούρη, τέχνου του λαοφιλίτου και φιληπειρώτου Δημάρχου της πόλεως Αθηνών κ. Σ. Μερκούρη, το Συμβούλιον πλήν της εκφράσεως των συλλυπητηρίων εις την βαρυπενθούσαν οικογένειαν του νεκρού, άτινα διεβίβασε δια του Προέδρου αυτού, κατέθηκε και βαρύτιμον στέφανον δαπάνη των Συμβούλων.

Εδιορίσθη ως διδασκάλισσα εις την περιοχήν των Βιτωλιών Μακεδονίας η Ελένη Θυγάτηρ του εκ Βουρμπιάνης Ηπειρού επιφανούς καθηγητού κ. Γεωργίου Ιωάννου.

25 - 10 - 1909. Η Διοικ. Επιτροπεία της Φιλ. Αδελφότητος εν Λαυρίω απετελέσθη από τους εξής. Πρόεδρος Αγησ. Γρίβας, Αντιπρόεδρος Γεώρ. Πολίτης, Γραμματεύς Σπ. Μπόγδανος, Ταμίας Απ. Ευθυμίου και Σύμβουλοι Γ. Ζαρογιάννης, Δημ. Πάλλης, Γε-

ώρ. Δ. Θάνος, Μάνθ. Λαμπρίδης, Π. Ζαμάνης, Χρ. Τράντας και Χαρ. Θάνος.

Νοέμβριος 1909. Διορίστηκαν Πρόεδρος της Εφοροεπιτροπής Βούρμπιανης ο Γεώρ. Ν. Οικονόμου, Ταμίας ο Κων. Ζοφώλης και Γραμματέας - Ειδικός Ταμίας και Επόπτης μαζί ο Δημ. Κατσαμάνης. Σύμβουλος δε οι Κων. Ρίζος και Απόστ. Τράντας.

Οι βουρμπιανίτες: Θεμιστοκλής Δ. Πάνος και Νικόλαος Παπαζήση Οικονόμου εκλέχτηκαν μέλη της Ηπειρωτικής Αδελφότητος Αθηνών.

1910

7 - 2 - 1910. Ο Νικόλαος Δ. Μάτσακας αφιέρωσε στην Κεντρική εκκλησία της Παναγίας το χωράφι του που ήταν δίπλα στο προαύλιό της.

13 Ιουνίου 1910. Τριμελής ληστρική συμμορία, προχθές Πέμπτη περί την μεσημβρίαν, συνέλαβε παρά το χωρίον Μεσοβούνι, κείμενον εις το μεταξύ Ιωαννίνων - Κονίτσης οδού, εξ ώρας εκτός της πόλεως, τους εκτελούντας την μεταξύ Βουρμπιάνης, Πυρσογιάννης, Λεσκατσίου, Πληκατίου και Χιονιάδων αγωγείς, Μάνθον Βλάχον, Βασίλειον Βλάχον και Αλέξιον Τσαμένον, οίτινες ως εκ του ατελούς της συγκοινωνίας παραλαμβάνουσι και δέματα ταχυδρομικά, χρήματα και επιταγάς εξ ιδιωτών.

Το ποσό όπερ είχαν μεθ' εαυτών ανήρχετο εις 150 λίρας, όλας ιδρώτα και αίμα ταξειδεμένων, οίτινες έστελλον ταύτα εις τα χωρία των και τας πατρίδας των και ας αφαιρέσαντες οι λησταί εξηφανίσθησαν.

6 - 9 - 1910. Επήλθε συμβολαιογραφικός συμβιβασμός ανάμεσα στο Διοικ. Συμβούλιο της Φιλ. Αδελφότητος και στη γηραιά χήρα του Μ. Ευεργέτου Χ. Ζήκου την Ελένη η οποία παρεχώρησε όλη την περιουσία (τα δυο ακίνητα) να τη διαχειρίζεται η Αδελφότητα και να της χορηγεί 150 δρχ. το μήνα ως επίδομα να κατοικεί δε και

στο διαμέρισμά της μέχρι του θανάτου της.

26 - 9 - 1910. Η ετήσια Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλ. Αδελφότητας έλαβε χώραν στο Δημαρχείο Αθηνών και ελογοδότησε ο Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου Μάρκος Τζουμάρας. Εκλέχθηκαν μέλη της Εξελεγκτικής Επιτροπής οι Χρ. Τσίλας, Ιω. Τράντας και Δημ. Ντόντης.

Σεπτέμβριος 1910. Κατά το λήξαν Σχολικόν έτος το Οικοτροφείον της Βούρμπιανης είχεν 24 τροφίμους. Κατά δε το αρξάμενον υπεβλήθησαν πλέον των τριάκοντα αιτήσεων, αλλά λόγω της στενότητας του χώρου ο ανώτατος αριθμός των οικοτρόφων καθορίσθη μέχρι των 25.

Η Αδελφότητα αριθμούσε στην Αθήνα 176 μέλη, στο Λαύριο 154, στη Βούρμπιανη και περιοχή της 84, στην Ατμπαρα του Σουδάν 32, στην Κασσάλα του Σουδάν 49, σε άλλες περιοχές του Σουδάν 10, στη Σμύρνη 36, στη Λίμνη Εβροίας 16, στην Αμφιλοχία 18, στην Πάτρα 8, στη Λάρισα 2, στη Λεβαδειά 10 και συνολικά δε 599 μέλη.

Αντεπιστέλλοντα μέλη της Αδελφοτητος εξελέγησαν: οι Γεώρ. Δ. Ντάντης και Αλέξιος Γ. Κυπαρίσσης εις Πάτρας, Βασίλ. Ράπτης εις Καλάμας Ζήσης Τσούκαλης εις Χαρτούμ Σουδάν, Ξενοφ. Κούτσης εις Αθήνας, Χρίστος Τζάλλας εις Χαρτούμ, Χρίστος Ρ. Πάνος εις Αβυσσηνίαν και επίτιμον μέλος ο Γεώργιος Χρηστάκη Ζωγράφος πολιτευτής Αθηνών.

Επίτιμον μέλος ανεκηρύχθη και ο Χαράλ. Μυλωνάς όστις edώρησε 50 δραχμάς, ετέρας δε 50 edώρησαν οι αδελφοί Ιωάννης και Μιχαήλ Νικ. Μάνου εις μνήμην του πατρός των.

Το τμήμα της Αδελφότητας Ιωαννίνων έπαυσε προς το παρόν να λειτουργή ένεκα ειδικού Νόμου της Οθωμαν. Αυτοκρατορίας ο οποίος απαγορεύει την λειτουργίαν τοιούτων σωματείων και ιδίως όταν ταύτα είναι παραρτήματα εξαρτώμενα από άλλα edρεύοντα εκτός του Οθωμανικού κράτους.

Ο προϋπολογισμός των εσόδων της Αδελφοτητος ανέρχεται εις το ποσόν των 10412 δραχμών.

24 - 10 - 1910. Πρόεδρος του τμήματος της Αδελφότητας στο Λαύ-

ριο εκλέχτηκε ο Αγησ. Γρίβας, Αντιπρ. ο Ιω. Πλουμίδης, Γραμ. ο Αναστ. Περής, Ταμίας ο Μάνθος Λαμπρινίδης και σύμβουλοι οι Παν. Σιμόπουλος, Δημ. Γ. Θάνος, Σπ. Μπογδάνος, Θεοδ. Κουρεμένος, Ιω. Παπαγεωργίου, Γεωρ. Πολίτης και Απόστ. Ευθυμίου.

Οκτώβριος 1910. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή της Βούρμπιανης απαρτιζόταν από τους εξής Αποστ. Τράντας Πρόεδρος (και Σχολ. Εφορείας όλοι), Δημ. Μπάρκης Γραμματέας, Κων Ζοφώλης Ταμίας και επιμελητής Οικοτροφείου με τον Κων. Ρίζο. Άλλα μέλη ήταν: Κων. Σωτ. Βεηζάδες, Δημ. Κατσαμάνης και Λουκ. Πρόκος.

Η εκκλησία της Παναγίας ευρίσκόταν πλέον στα τελειώματα. Είχαν κατασκευασθεί τα κουφώματα, ταβάνι, τέμπλο και σφατίσματα.

1911

20 Απριλίου 1911. Ανέλαβαν τα καθήκοντά τους οι νέοι εκκλησιαστικοί Επίτροποι της Βούρμπιανης. Πρόεδρος Γεώρ. Ν. Οικονόμου, Γραμματέας Γεώρ. Παπαχρήστου, Ταμίας Απόστ. Δ. Τράντας, Σύμβουλοι Αλέξ. Παπανικολάου, Δημ. Κατσαμάνης, Κων. Ζοφώλης και Νικ. Γκουγκουτσιιάδης.

Ο Βασιλης Μανέσης κατασκευάζει τες εσωτερικές κορνίζες και μαρμαροκονίες της Παναγίας. Εκουβάλησαν μαρμαρόσκονη από την Τζοντήλα και γύψο από τα Γιάννενα.

Ταμίας της Εφοροεπιτροπείας ήταν ο Κων. Βεηζαδές.

Απρίλιος 1911. Κατά την διάρκεια πετροπολέμου ανάμεσα σε Χριστιανόπουλα και Τουρκόπουλα σκοτώθηκε μέσα στα Γιάννενα (όπου το σημερινό Γηροκομείο) ο Μήτσης Ν. Ρεμπέλης. Χτυπήθηκε από λιθάρι που πέταξε τουρκόπουλο στο κεφάλι και ξεψύχησε σε λίγες ώρες, αφήνοντας γυναίκα χήρα και δύο ορφανά τέκνα.

16 - 7 - 1911. Στην Αδδής - Αμπέμπα Αιθιοπίας ιδρύθηκε τμήμα της φιλεκπ. Αδελφότητος και εκλέχτηκε τετραμελής Διοικ. Επιτροπή με Πρόεδρο τον Κων. Καρακατσάνη οδοντίατρο του αυτοκράτορα Μενελίχ, Γραμματέα τον Γεώρ. Αποστολάτο, Ταμιά τον

έμπορο Γεώρ. Καββαδία και σύμβουλα τον εργολάβο Γεώρ. Δεληγιάννη.

Αύγουστος 1911. Κατά το περασμένο σχολικό έτος 1910 - 1911 το Οικοτροφείο λειτούργησε με 20 οικοτρόφους. Άλλοι 10 μαθητές από τα γύρω χωριά επειδή δεν υπήρχε χώρος στο οικοτροφείο στεγάστηκαν σε διάφορα σπίτια.

Στες εξετάσεις του Σχολείου μας παρευρέθηκε και ο Γραμματέας της Αδελφότητας καθηγητής Βασίλης Δημάρατος που είχε έρθει από την Αθήνα για να ιδεί και να μελετήσει τα ζητήματα του Σχολείου και του Οικοτροφείου. Μελετήθηκε τότε η ανέργεση Οικοτροφείου στα συνεχόμενα οικόπεδα Λουκά Δημάρατου και Χρήστου Τζήλα (στα Λαλαίικα - Τζιλαίικα) που τα εδούριζαν με την προϋπόθεση να αγοραστεί και το οικόπεδο του Δημ. Λιάκου. Το Οικοτροφείο θα γινόταν χωριτηκότητας 50 παιδών και η δαπάνη προϋπολογιζόταν σε 400 περίπου λίρες. Ο Πρόεδρος της Αδελφότητος Χρήστος Τζίλας μηχανικός φιλοτέχνησε και το σχεδιά του.

Ο ίδιος Χρ. Τζίλας συνέταξε επίσης και τη μελέτη και το σχέδιο της νέας Αστικής Σχολής που θα γινόταν δυτικά από την Παναγιά. Η δαπάνη της προϋπολογίστηκε σε 1500 λίρες. Θα ήταν χωριτηκότητας 160 μαθητών και η κυβερνητική άδεια (φιρμάνι) είχε κιόλας «1» εκδοθεί. Το δε παλαιό Σχολείο θα χρησιμοποιούνταν για Παρθενάγωγείο και Υφαντήριο. Αποτάθηκαν μάλιστα και προς το κληροδότημα Βασιλείου Μελά για να αναλάβει το μέγιστο μέρος της δαπάνης.

1 - 9 - 1911. Εις Βούρμπιανη λησταί ήρπασαν δύο ημιόνους του κερατζί Μάνθου Βλάχου βόσκοντας εις «Σελτσιώτικον». Ο Μάνθος όμως συνεπικουρούμενος από συμπατριώτας του Βουρμπιανίτες και Σελτσιώτες κατεδίωξαν τους ληστές ακολουθώντας τα ίχνη. Αν-

---

(Σημείωση. Όλα αυτά έμειναν σχέδια διότι αφ' ενός μεν επηκολούθησαν οι πόλεμοι 1912 - 13 κ.τ.λ. και αφ' ετέρου το έδαφος για την ανέργεση του Σχολείου απεδείχθη ακατάλληλο.)

τηλλάγησαν πυροβολισμοί εκατέρωθεν και οι λησταί φεύγοντας εγκατέλειψαν τους ημιόνους.

11 Σεπτεμβρίου 1911. Στο Δημαρχείο Αθηνών συγκροτήθηκε η πρώτη Γενική Συνέλευση των μελών της Φιλεκπ. Αδελφότητας και λογοδότησε ο Πρόεδρος Χρ. Τζίλας.

Το τμήμα Ιωαννίνων που είχε αδρανήσει επί τρία χρόνια, ανασυγκροτήθηκε μετά την επίσκεψη του γιατρού Λουκά Δ. Δημάρατου και του Γραμματέα της Αδελφότητας Βασ. Δημάρατου. Εκλέχτηκαν Γραμματέας ο Γρηγόριος Παπασωτηρίου και Ταμίας ο Χαράλ. Παπαγιαννόπουλος.

Και στο Χαρτούμ δημιουργήθηκε κλιμάκιο της Αδελφότητας με επικεφαλής τον συμπατριώτη Κώστα Οικονόμου.

Στο τμήμα της Βούρμπιανης γράφτηκαν 146 μέλη, οι περισσότεροι από τα γύρω χωριά.

Άλλοι αντιπρόσωποι της Αδελφότητας ήταν: Στη Σμύρνη ο Απόστολος Γιόσης, στην Άατμπαρα - Σουδάν ο Χρήστος Γιόσης, στον Αγ. Λουδοβίκο Αμερικής ο Απόστολος Δ. Μπάρκης και στη Φιλαδέλφεια Η.Π.Α ο Δημάρατος.

Τα δε έσοδα της Αδελφότητας ήταν 10.412 δραχ. και τα έξοδα 9.463.

Τα δε μέλη της ήταν: στην Αθήνα 280, στο Λαύριο 127, στη Λίμνη Εβοιάς 30, στο Χαρτούμ - Σουδάν 76, στην Άατμπαρα 36, Αδδής Αμπέρπα 50, Σαϊν - Λούϊς Η.Π.Α 25, Φιλαδέλφεια 19, Ντιριντάουα Ερυθραίας 4, Σμύρνη 37, Γιάννενα 63 και Βούρμπιανη 146, ΣΥΝΟΛΙΚΑ 900 μέλη!

Το Διοικ. Συμβούλιο ζήτησε την έγκριση των μελών της Αδελφότητας, να προβεί σε εράνους για την μελετώμενη ανέγερση Οικοτροφείου. Ο Μιλτ. Γ. Ντάλας edώρησε 50 δραχμές εις μνήμην του αποβιώσαντος πατρός του.

23 - 10 - 1911. Εργατικός άνθρωπος κάτοικος των Ιωαννίνων ο εκ Βουρμπιάνης καταγόμενος Γρηγόριος Σιόμπος, συνοδεύων προχθές την νύχτα την γυναίκα του και τον πεθερό του, έπεσεν εις χείρας στρατιωτών, οίτινες αφού του διήρπασαν ό,τι έφερεν επάνω του του εζητούσαν και ό,τι δεν είχεν, απειλώντας δια των μαχαιρών να τον

σφάξωσιν αν κραυγάση.

6 - 11 - 1911. Δώρισαν για την ανέγερση Οικοτροφείου: ο Αλέξιος Α. Τράντας χίλιες δραχμάς (από την Κωνσταν/πουλη) και ο δικηγόρος Νικ. Χαρισιάδης από το Βόλο εκατό.

Στη Βούρμπιανη ετελέσθη προ ημερών πάνδημο μνημόσυνο για τον σφαγέντα Μητροπολίτη Γρεβενών (επίσκοπο) Αιμιλιανό από τους Βουλγάρους.

Στη δεύτερη Γεν. Συνέλευση της Αδελφότητας ο Μάρκος Τζουμάρας ανέγνωσε την έκθεση της Εξελεγκ. Επιτροπής. Κατόπι ο Πρόεδρος Χρ. Τζίλας έπλεξε το εγκώμιο των δωρητών της Αδελφότητας και ο Γραμματέας καθηγητής Βασ. Δημάρατος αναφέρθηκε γενικά σε όλη τη δράση της.

Κατόπι επακολούθησε ψηφοφορία για την ανάδειξη των αρχών του 29ου έτους 1911 - 1912 και εκλέχθηκαν οι εξής: Πρόεδρος Χρ. Ν. Τσίλας ή Τζίλας, Αντιπρόεδρος Ιωάν. Ν. Μάνος, Γραμματέας Βασ. Ι. Δημάρατος, Ταμίας Χρίστος Παπαδημητρίου και Σύμβουλοι: Ν. Οικονόμου, Δημ. Ρίζος, Κων. Παπαδημητρίου, Βασ. Σούλης, Γεώρ. Παπαγιαννόπουλος, Ιω. Τράντας και Χαρ. Παπατζήμος.

Η δε Διοικ. Επιτροπεία Λαυρείου αποτελέστηκε από τα εξής μέλη. Πρόεδρος Αντ. Γονίδης, Αντιπρόεδρος Σπυρ. Δημολίτσας, Γραμματέας Γεώρ. Ζαρογιάννης, Ταμίας Μάνθος Λαμπρινίδης. Σύμβουλοι: Αλ. Δ. Γ. Θάνος, Γεώρ. Πολίτης, Δημ. Φόρος, Αγαμ. Ιατρού, Αλ. Δ. Σ. Θάνος, Απ. Ευθυμίου και Ανδρ. Γχοντότσης.

Δεκέμβριος 1911. Τα νέα μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής στη Βούρμπιανη ήταν: Λουκάς Δημάρατος Πρόεδρος Ιωάν. Γχιώκας Γραμματέας Κων. Βεηζαδές - Σωτηρίου Ταμίας και Ζήσης Παπαγιαννόπουλος και Κων. Ρίζος Σύμβουλοι.

Στα Γιάννενα υπήρχε μόνο «Αντιπροσωπεία», ο Γρηγ. Παπασωτηρίου Γραμματέας και ο Χαράλ. Παπαγιαννόπουλος Ταμίας.

Στο Χαρτούμ - Σουδάν Πρόεδρος Νικ. Βαζούχης, Γραμματέας Τηλέμ. Μπάρκης, Ταμίας ο τουρνοβίτης Ανδρέας Γκουλιού-

μης, Σύμβουλοι: Δημ. Παπαγεωργίου, Γρηγ. Παπαχρήστου σελοτσιώτης, Γεώρ. Παπαϊωάννου και Μάρκος Ντίλης.

Στην Αντις - Αμπέμπα· Πρόεδρος Κ. Καρακατσάνης, Γραμματέας Γεώρ. Αποστολάτος (κεφαλονίτης), Ταμίας Γεώρ. Καβαδίας και σύμβουλος Γεώρ. Δηληγιάννης.

Ιανουάριος 1912 Ανακοινώθηκε ο νέος Γενικός Κατάλογος των Ευεργετών και Δωρητών της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Βουρμπιάνης, οι οποίοι ήταν οι εξής.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

1. Χαρίλαος Ι. Ζήκος εκ	Βουρμπιάνης	έτος	1883
2. Απόστολος Στράτος	»	»	1885
3. Ρίζος Ι. Ζήκος	»	»	»
4. Ζήσης Σωτήρης	»	»	»
5. Χρήστος Σ. Ψύλλας	»	»	1887
6. Θεμιστοκλής Δ. Πάνος	»	»	»
7. Αλέξιος Α. Τράντας	»	»	1911

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

1. Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Βελλάς και Κονίτσης Βασιλείος		έτος	1886
2. Χρήστος Ζούμης εκ	Βουρμπιάνης	»	1887
3. Νικόλαος Οικονόμου	»	»	»
4. Χρήστος Ν. Τσίλας	»	»	»
5. Ανέστης Κωνσταντινίδης εξ	Αθηνών	»	1889
6. Ευθαλία Θεοδοσιάδου εκ	Βουρμπιάνης	»	1890
7. Δ. Δημάδης εκ	Τουρνόβου	»	1891
8. Γεώργιος Γιαννές εκ	Βήσσανης	»	1894
9. Αθαν. Τζίμας ή Ζίνης εξ	Αθηνών (Ηπειρώτης)	»	»
10. Αριστείδης Σούλης εκ	Βουρμπιάνης	»	»
11. Παναγιώτης Τοπάλης Ηπειρώτης		»	1900-93

12. Νικ. Χαρισιάδης εκ	Βούρμπιανης	»	1904-906
------------------------	-------------	---	----------

ΔΩΡΗΤΑΙ

1. Γεώργιος Χασιώτης εκ	Ζαγορίου	έτος	1885
2. Ζήσης Νούτσης εκ	Βουρμπιάνης	»	1886
3. Παπαζήσης Οικονόμος	»	»	»
4. Γεώργιος Παπαδάκης εκ	Βουρμπιάνης	έτος	1886
5. Γεώργιος Δάβαρης εξ	Αθηνών	»	»
6. Δημήτρ. Λαμπρινίδης εκ	Βουρμπιάνης	»	1887
7. Κων/νος Γκινάκος	»	»	»
8. Χαράλαμπος Ι. Ζήκος	»	»	»
9. Δ. Λαριζάκης εξ	Αθηνών	»	»
10. Ιωάν. Κουρουπιώτης	»	»	»
11. Ξενοφών Ζήσης εκ	Βουρμπιάνης	»	»
12. Ζήσης Κιτσαντώνης	»	»	»
13. Γεώργιος Α. Στράτος	»	»	»
14. Γεώργιος Γιόσης	»	»	»
15. Κων. Ν. Ψύλλας	»	»	»
16. Δημ. Τσόλης	»	»	»
17. Χαρίσης Σούλης	»	»	»
18. Απόστ. Κυπαρίσσης	»	»	»
19. Ιωάννης Παπανικολαού	»	»	»
20. Αντώνιος Τζουμάρας	»	»	»
21. Σύλλογος των Ελληνικών Γραμμάτων	Αθήναι	»	1888
22. Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία	»	»	»
23. Γεώρ. Βεηζαδές εκ	Βουρμπιάνης	»	»
24. Μαχαριάδης - Χαρισιάδης	Ιωάννινα	»	»
25. Ιωαν. Κοντότσης εκ	Βουρμπιάνης	»	1889
26. Σταύρος Ι. Τσιρίκος εξ	Αθηνών	»	»
27. Δάρκας - Γεωργόπουλος	εκ Πειραιώς	»	»
28. Παπαδημήτρης Πρωτόπα- πας εκ	Βουρμπ/νης	»	1892
29. Κ. Καραπάνος εξ	Άρτης	»	1895
30. Αλέξ. Γ. Σχουζές εξ	Αθηνών	»	»

31. Ιωάννης Στεφάνου	»	»	»
32. Γεώρ. Καρτσιοβίτης εκ	Βουρμπιάνης	»	»
33. Λέων Μ. Μελάς εξ	Αθηνών Ηπει- ρώτης	»	»
34. Π. Ζάκκας εξ	Αθηνών Ηπει- ρώτης	έτος	1895
35. Μαρία Δ. Καλλιφορνά	εξ Αθηνών	»	»
36. Αθαν. Μουτσόπουλος εκ	Πειραιώς	»	1901
37. Παπαδημητρίου Στρέκος εκ	Βουρμπιάνης	»	1903
38. Σύλλογος ωφελίμων βι- βλίων	Αθηνών	»	1904
39. Αδελφοί Ν. Μάνου εκ	Βουρμπιάνης	»	1909
40. Χαράλαμπος Μυλωνάς	»	»	1910

23 - 1 1912. Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης Βουρμπιάνης απέστει-
λε προς την Κοινότητα Χιονιάδων δέκα χρυσά εικοσόφραγκα, ως ε-
νίσχυση δια την ανέργεση του Παρθεναγωγείου της.

8 - 2 - 1912. Χάρις εις τα φιλοπρόοδα αισθήματα της νεολαίας μας
δια πρώτην φοράν εφέτος παρεσταθη κατά την εβδομάδα της Τυρο-
φάγου, εν τη μεγάλη αιθούση της Σχολής μας καταλλήλως δια-
σκευασθείσης, επί δύο συνεχείς εσπέρας το ειδυλλιακόν δράμα της
«Γκόλφως» εν μέσω υπερτετρακοσίων θεατών αμφοτέρων των φύ-
λων. Τας παραστάσεις ετίμησαν, εκτός των διδασκάλων των περίξ-
χωρίων και οι αξιότιμοι κ.κ. Αθαν. Γιαννούλης εν Κορυτσά λίαν ευ-
δοκίμως εξασκών την του Ασκληπιού επιστήμην και ο εκ Τυρνόβου
φέρελπις Ασκληπιιάδης κ. Διομήδης Παπαγεωργίου. Μετά το τέλος
των παραστάσεων ο κ. Νικ. Κίσκας έψαλε χαριτωμένα άσματα από
το «Τζιιώτικο Ραβαΐσι» θεατρικήν επιθεώρησιν του κ. Δεπάστα.
Πάντες οι ηθοποιοί χάρις εις την φροντίδα του κ. Χ. Ρεμπέλη ανα-
λαβόντος να εκμάθη εις αυτούς την απαγγελίαν και τα χορικά ά-
σματα έπαιξαν επιτυχώς το μέρος των.

Ο κ. Νικ. Κίσκας ως Τάσος, ο κ. Δημ. Σούλης ως Γκόλφω, ο
κ. Γεώργιος Παπατζήμος ως θανασούλας και ο κ. Ιωάννης Βοζώ-
νας ως Γιάννος ήσαν αμίμητοι.

Αλλά και ο κ. Νικ. Τσουνής ως Κίτσιος, ο Αντρέας Μπατσές ως Δήμος και ο Ανδρέας Βενέτης ως τσέλεγκας παρουσίασαν αρίστην επιτυχίαν. Το μέρος της Σταυρούλας μετά πολλής τέχνης υπεδύθη ο κ. Αχιλ. Τζόγιας. Το δε της Αστέρως ο κ. Γεώργιος Πορφύρης. Αλλά και ο διδάσκαλος κ. Αναστ. Χατζής ως υποβολεύς υπεβοήθησε το έργον των ηθοποιών και συνετέλεσαν εις την επιτυχίαν του όλου δράματος. Η σκηνή και η Αυλαία κατεσκευάσθη και διεχοσμήθη υπό του αρίστου τεχνίτου και παλαιού αγωνιστού της σκηνής κ. Βασιλείου Μανέση, ο οποίος δεν παρέλειψε να διασκεδάσει το κοινόν με ξεκαρδιστικάς ταχυδακτυλουργίας. Τα εκ των εισιτηρίων εισπραχθέντα θα διατεθώσιν υπέρ ανεγέρσεως του θρειπωθέντος ναϊδρίου της Αναλήψεως. Συγχαίρομεν από καρδιάς την νεολαίαν μας και σφίγγομεν το χέρι των κ.κ. Νικ. Κίσκα και Δημ. Σούλη.

Εν Βουρμπιάνη τη 8 - 12 - 1912.

(Παραβόιτός)

4 - 4 - 1912. Ο Νικόλαος Ζήκος (από Σαρσάδες) συντάσσοντας τη διαθήκη του κληροδότησε δυο χρυσές λίρες στο Σχολείο της Βούρμπιανης.

27 Ιουνίου 1912. Δεκατιστής της Κοινότητος ανέλαβε ο δάσκαλος Απόστολος Βεηζαδές.

Σεπτέμβριος 1912 Ο βουρμπιανίτης Ιωαν. Λάλος υπηρετώντας ως εργοδηγός στα έργα του Μπιζανίου, παρέδωσε διάφορα σχέδια και μυστικά των οχυρώσεων στον Έλληνα Πρόξενο Ιωαννίων Άγγελον Φορέστην και τον Γραμματέα του Νικ. Χαντέλην.

Επεσκέφθηκε τη Βούρμπιανη ο Γραμματέας της Φιλεκπ. Αδελφότητος Βασίλειος Δημάρατος καθηγητής και εξέτασε μαζί με τους τοπικούς παράγοντες τα διάφορα ζητήματα του χωριού, καθώς και με τους διαμένοντας στα Γιάννενα και επισκέφθηκε περνώντας από την Κόνιτσα και το Μητροπολίτη Σπυρίδωνα με τον οποίο συνεζήτησε ιδίως για τα εκπαιδευτικά ζητήματα. Στις 5 - 9 - 1912 υπέβαλαν μαζί με το διευθυντή του Σχολείου Χαρ. Ρεμπέλη προς το Μητροπολίτη και υπόμνημα σχετικό με τα Σχολεία και τους δασκάλους της Βούρμπιανης και της γύρω περιοχής.

Η ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ 1912 - 1913

Στους απελευθερωτικούς αγώνες του 1912 - 13 έλαβαν μέρος αρκετοί εθελοντές Βουρμπιανίτες. Μόλις το φθινόπωρο του 1912 κατέφθασαν στην Αθήνα ο Γαριβάλδης με το σώμα του, καταταχτήκαν σ' αυτό και οι Βουρμπιανίτες: Ζήσης Δ. Λιάκος στον 3ο λόχο με λοχαγό τον Βαρδόπουλο, Δημήτριος Γ. λύτης (Τζιαβήτης) στο 5ο λόχο και Βασόλειος Ι. Μήγιος. Ο Δημ. Αύτης είχε διοικητή τον ταγματάρχη Δαπόντε. Τραυματίστηκε μάλιστα και στη μάχη της Αρδομίστας Ιωαννίνων (28 - 11 - 1912).

Γυμνάστηκαν στη σκοποβολή στο χώρο του Πανεπιστημίου και κατόπι έφυγαν για τη Μακεδονία όπου έδωσαν αρκετές μάχες. Πολέμησαν αρχικά έξω από την Κοζάνη στον Ίσβορο και κατόπι επί πέντε ημέρες στη Σιατίστα με τον περιβόητο Μπεκήραγα καθώς και στο Λιψίστι.

Εκεί μάλιστα στο Λιψίστι οι Βουρμπιανίτες Γαριβαλδινοί ανταμώθηκαν και με άλλους συμπατριώτες μας που είχαν πάει από τη Βούρμπιανη για να προμηθευτούν όπλα και λάφυρα φυσικά από τα εγκαταλειμμένα Τουρκοχώρια. Ήταν οι: Γρηγ. Σκούφιας - Βεζαδές, Λουκάς Ζαμάνης, Κώτσιο Νταβέλος, Βασίλης Δ. Βλάχος, Αντρέας Βενέτης, Λάμπρος Κυπαρίσης, Βασίλης Χ. Τέρτσης και άλλοι. Ο Κώτσιο Νταβέλος ή Αλεύρης φορτώθηκε τα περισσότερα λάφυρα. Δεν ήξερε τι να πρωτοπάρει σαν μπήκε στο Λιψίστι. Κατόπι τα πέταξε στο δρόμο μη μπορώντας να τα μεταφέρει.

Από το Λιψίστι οι Γαριβαλδινοί τραβήξαν για την Ήπειρο και έφτασαν στο Δρίσκο περνώντας από τα Γρεβενά, Κηπουριό, Κρανιά, Μηλιά και Μέτσοβο. Έλαβαν μέρος στες μάχες του Δρίσκου, Καμπέραγα, Γχορίτσας - Αρδομίστας και κατόπι γυρίζοντας πίσω στο Μέτσοβο επέστρεψαν στην Αθήνα όπου και αποστρατεύτηκαν.

Ενώ η Μακεδονία είχε απελευθερωθεί από τον προελάσαντα Ελληνικό Στρατό τα χωριά μας όμως έμεναν σκλαβωμένα ακόμη και κινδύνευαν να καταστραφούν από τις επιδρομές των Τούρκων και ιδίως των γειτόνων μας Τουρκοαλβανών της Κολώνιας.

Κατά τες αρχές Νοεμβρίου του 1912 πέρασε από το βουνό μας ο κακούργος και θρασύδειλος τουρκαλβανός όπλαχηγός Κιανή - μπέης Στάργιας με τη συμμορία του και έστειλε και φώναξε απάνω στον Αηλιά τους προεστώτες: Νικολάκη Κωτούλα, Απόστολο Βεηζαδέ, τους μουχτάρηδες Γιάννη Πορφύρη (Κατσιπέτση) και Γιαννούλη Σκούφια και ίσως και άλλους και τους ανάγκασε, με την απειλή πως θα τους σκοτώσει, να βάλουν τις υπογραφές τους σε λευκή κόλλα, στην οποία έγραψε κατόπι δήλωση ότι συμφωνούν να συμπεριληφθεί το χωρίο μας στο μελετώμενο να ιδρυθεί Αλβανικό κράτος...

Παρόμοιους εκβιασμούς κάνανε και σε άλλα χωριά αναγκάζοντας τους προεστούς να υπογράφουν εν λευκώ.

Το έγγραφο αυτό έγινε αργότερα αφορμή να ταλαιπωρηθούν οι ακουσίως υπογράψαντες. Μετά το φόνο του τρομερού Κιανή μπεή από τους Έλληνες αντάρτες, έφθασε στα χέρια του έφεδρου λοχαγού (Πατρινού δικηγόρου) Παρασκευοπούλου και αυτός τους έκανε δικογραφία και ήθελε να τους παραπέμψει στο Στρατοδικείο. Του εξήγησαν όμως πως είχαν τα πράγματα και κάτω από ποιές περιστάσεις υπόγραψαν, μεσολάβησε και ο ιερέας Παπαβασίλειος Αρχιμανδρίτου που φιλοξενούσε το λοχαγό στο σπίτι του και έτσι απαλλάχθηκαν.

Την ίδια περίπου εποχή, τέλη Οκτωβρίου αρχές Νοεμβρίου του 1912, οι Τούρκοι άρχισαν να επιτάζουν τα φορτηγά ζώα και οι κερατζήδες του χωριού μας: Μάνθος Βλάχος με το γιό του τον Κιάδη, Βασίλης Δ. Βλάχος και Νικόλα Μάτσακας, πήγαν μαζί με τα μουλάρια τους και κρύφτηκαν πέρα στο Τουρνοβίτικο στο Παλιομάναστηρο για να γλυτώσουν από την επίταξη. Εκεί όμως τους επρόδωσαν σκηνίτες βλάχοι και τους επετέθησαν τουρκαλβανοί πλιατσικολόγοι: τους έδεσαν στα δέντρα και τους άρπαξαν τα 18 μουλάρια τους.

Αργότερα, μετά την απελευθέρωση, αναγνώρισε μόνο ένα

μουλάρι του πίσω στην Κολώνια ο Μάνθο Βλάχος και το ξαναπήρε πίσω.

Έπειτα από το επεισόδιο του Κιανήμπεη και της κλοπής των μουλαριών που αφηγηθήκαμε, οι Βουρμπιανίτες κατάλαβαν ότι το χωριό κινδύνευε σοβαρά από τους τουρκαλβανούς κυρίως και αμέσως συνήλθαν σε γενική συνέλευση μυστικά και αποφάσισαν να εξοπλιστούν και ν' αμυνθούν εναντίον τους.

Όπλα φυσικά εδώ γύρω δεν υπήρχαν, εκτός από λίγα κυνηγετικά και μερικά μαουζέρ που είχαν φέρει από τη Μακεδονία οι Γρηγ. Σκούφιας και λοιποί. Πήραν απόφαση λοιπόν κι έστειλαν αμέσως τον ταχυδρόμο του χωριού τον Αλέξη Καραγιάννη με έγγραφο προς τη Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα στην Αθήνα, ζητώντας να τους στείλει το ταχύτερο όπλα και πυρομαχικά απ' εκεί.

Ο Καραγιάννης ανεχώρησε μέσω Γρεβενών και έφτασε στην Αθήνα πολύ σύντομα. Παρουσιάστηκε αμέσως στον Πρόεδρο της Αδελφότητας το μηχανικό Χρήστο Τσίλα (Ψίλα) προς τον οποίο ενεχείρησε την επιστολή και εξέθεσε και προφορικά την κατάσταση και τους κινδύνους που απειλούσαν τη Βούρμπιανη και τα γύρω χωριά.

Ο καλός και ένθερμος εκείνος πατριώτης κάλεσε σε σύσκεψη, χωρίς χρονοτριβή, το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας, ήρθε σε επαφή και με τον Ηπειρώτη στρατηγό Δαγκλή και αμέσως πάρθηκε η απόφαση να αγοραστούν με χρήματα της Αδελφότητας 100 τουφέκια γκρα και 20.000 φυσίγγια και να σταλούν το συντομώτερο στη Βούρμπιανη.

Και αμ' έπος αμ' έργον. Σε λίγες μέρες ξεκίνησαν από την Αθήνα για το χωριό: ο αναπληρωτής του Ταμιά της Αδελφότητας Κώστας Παπαδημητρίου - Στρέκος, ο Αλέξ. Καραγιάννης, ο Ανδρέας Γκοντόσσης, ο Ζήσης Λιάκος (που είχε απολυθεί από τους Γαριβαλδινούς), ο Γιάννη Σιούλης και ο Σελτσιώτης (από την Οξυά) Πέτρος Βαδάσης προς τον οποίο η Αδελφότητα θα παραχωρούσε δέκα τουφέκια για το χωριό του. Το Διοικητικό Συμβούλιο με επικεφαλής τον αείμνηστο Χ. Τσίλα τους κατευόδωσε ως τον σιδηροδρομικό σταθμό Λαρίσης.

Την άλλη μέρα έφτασαν στα Τρίκαλα και παρέλαβαν τους ε-

κατό γκράδες με 200 φυσίγγια για τον καθένα, σύμφωνα με εντολή του στρατηγού Δαγκλή. Τα φόρωσαν σε κερατζήδες από το χωριό Κάντσικο (νυν Δροσοπηγή) και περνώντας από την Καλαμπάκα, Βιλεμίτσι, Γρεβενά, Λυκοκρέμασμα έφτασαν στη Βούρμπιανη στις αρχές Δεκεμβρίου (γύρω στις 10 του μήνα) και τα αποθήκευσαν προσωρινά στο Παρθεναγωγείο του παλιού Σχολείου.

Με τους 90 γκράδες και με τα λιγοστά άλλα τουφέκια που υπήρχαν στο χωριό οπλίστηκαν πάνω από εκατό βουρμπιανίτες. Ακόμη και ηλικιωμένοι όπως οι: Παναγιώτης Βενέτης, Γιάννη Ζήκος, Νικόλα Πολίτης, Νικόλα Μποζώνας, Κοκόσης, Χριστόδ. Φούντος, Χρήστος Στεφανής και Αποστόλης Λιόλη, Γιάννη Κεκέλης, Λουκάς Πρόκος και άλλοι και άλλοι έλαβαν μέρος στην Πολιτοφυλακή φυλάγανε την ημέρα σκοπιές στο Μεγαλάκχο και στο Σύνορο, είχαν συνδέσμους με τα γύρω χωριά και έβγαζαν και νυχτερινές περιπολίες.

Μερικοί από τους περιπολάρχες ήταν: ο Χαράλαμπος Ρεμπέλης ο δάσκαλος, ο Ζήσης Λιάκος, ο Νικολάκη Κονίνης, ο Γρηγόρης Σκούφιας κ.α.

Δεν επαναπαύτηκε όμως με την αποστολή των όπλων η Αδελφότητα. Επειδή όλα τα Ηπειρωτικά Σωματεία οργάνωναν αντάρτικα σώματα, συνεκρότησε κι' αυτή και έστειλε το δικό της που αποτελούνταν από τριάντα άντρες καταγόμενους από τη Βούρμπιανη και τα γύρω χωριά, με αρχηγό τον παλιό Μακεδομάχο καπετάν Ισίδωρο Σιδέρη.

Παραθέτουμε εδώ και μερικά ονόματα των ανδρών του σώματος του μπορέσαμε να συγκεντώσωμε: Νάκος Πατίκας, Ανδρέας Λαμπρινίδης, Βασίλης Ι. Σαμαράς, Δημήτριος Ι. Σαμαράς, Χαράλαμπος Ι. Λάλος, Χριστόδουλος Α. Κίσκας, Νάκος Μποζώνας, Μάνθος Κόντος, Χρίστος Δ. Κιτσαντώνης, Γιάννης Τσιαούσης ή Γχόψης Πυρσογιαννίτης, Απόστολος Ν. Νούκος Πυρσογιαννίτης (από μητέρα βουρμπιανίτισσα), Κώστας Ι. Μπάκας - Αδάμος, ο περίφημος Περικλής πρώην ληστής που έστηνε συνήθως το στέκι του στο Ντέρτι, ο Επαμεινώνδας Κεχαγιάς από τα Γιάννενα ο καπελάς, κάποιος Παπαθανασίου από το Πάπιγχο κ.α

Στην Αγία Τριάδα της Βούρμπιανης λημέριασε για λίγες μέρες και ο καπετάν Καρπούλης με πεντ' - έξη παλληκάρια.

Το σώμα στρατολογήθηκε και συγκροτήθηκε στην Αθήνα, αλλά ντύθηκε με ομοιόμορφες στολές ολοκαίνουργιες και εξοπλίστηκε με αραβίδες μάνλιχερ στα Τρίκαλα, όπου φωτογραφήθηκε και ξεκίνησε.

Έφθασε στη Βούρμπιανη λίγες μέρες μετά την άφιξη των όπλων και ο καπετάν Σιδέρης συγκέντρωσε στην εκκλησία όλους τους Βουρμπιανίτες και τους καθοδήγησε πως έπρεπε να διοργανώσουν καλύτερα την άμυνα και την προφύλαξη του χωριού.

Κατόπι άρχισε τις περιοδείες του στα γύρω χωριά.

Παραμονές Χριστουγέννων εξόρμησαν οι τούρκοι προς τα χωριά μας. Ήρθαν από τη Στράτσιανη (νυν Πύργος) καμιά τρακοσαριά με επικεφαλής τον πασίγνωστο τουρκαλβανό Κυρήμ Τσιαούση και άλλους ανοτολίτες αξιωματικούς.

Λίγες ημέρες ενωρίτερα όμως ο Κυρήμ Τσιαούσης είχε σκοτώσει κάτω στο Ντέρτι στην ποταμιά το Βουρμπιανίτη αγγελιοφόρο Θεμιστοκλή Μούσιο και είχε βρει απάνω του κάποια επιστολή από την οποία πληροφορήθηκε τις κινήσεις και διαθέσεις των βουρμπιανιτών και των κατοίκων των τριγύρω χωριών. Απεφάσισε λοιπόν από τη Στράτσιανη που έδρευε να εξορμήσει για να φέρει σε υποταγή και πάλι τα χωριά μας.

Τις μέρες αυτές σκότωσε και ένα Στρατσιανίτη και άλλους τρεις νομίζω χωρικούς που έπεσαν σε ενέδρα του στον Άγιο Χριστόφορο της Πυρσόγιαννης. Ο Β. Τζαλόπουλος, στο Ηπειρ. Ημερολόγιό του σελ. 193, αποδίδει τους φόνους αυτούς στη δήθεν κακή οργάνωση και ανικανότητα του οπλαρχηγού Σιδέρη. Σε τι ακριβώς έφταιξε ο καπετάν Σιδέρης δεν γνωρίζουμε. Το μόνο που είναι γνωστό, είναι πως ο Σιδέρης απουσίαζε προς τη Ζέρμα και Κάντσιχο (Δροσοπηγή) όταν έφτασαν οι Τούρκοι στη Βούρμπιανη.

Ο Κώτσιο Κυπαρίσης κατέφθασε από την Πυρσόγιαννη όπου είχε παεί για σύνδεσμος και ειδοποίησε το δάσκαλο Απόστολο Βεηζαδέ πως καταθφάνουν οι Τούρκοι.

Αμέσως όλο το χωρίο κινητοποιήθηκε· αλλά όχι για άμυνα φυσικά διότι οι Τούρκοι ήταν πολλοί και βαριά εξοπλισμένοι. Οι ο-

πλισμένοι άντρες πήραν τα ντουφέκια τους και ρίχτηκαν πέρα από το ποτάμι. Τ' όπιασαν στο Παλιομανάστηρο, στου Κρικόνη και στο Μελισσόπετρο. Πολλά γυναικόπαιδα ξεκίνησαν για τη Σέλτση (Οξυά) και έφτασαν μέχρι Φετόχο, Λούψιμο (Λυκόρραχη) και Ζέρμα.

Μερικοί οπλοφόροι πάλι όπως οι: Δημήτρης Λιάκος και γιός του Ζήσης, Αλέξη Καραγιαννης και ο γιός του Βασίλης, Βασίλης Χρ. Λιόλης, Νάκος Λιόλης και άλλοι βγήκαν απάνω στον Αηλιά και σαν αγνάντεψαν τους Τούρκους που ερχόταν, τράβηξαν για το Λισκάτσι (Ασημοχώρι). Εκεί όμως είχαν κατεβεί άλλοι Τούρκοι (ανατολίτες) από την Ερσέκα και ζητούσαν τρόφιμα. Οι δικοί μας πέρασαν στο Παλιομανάστηρο και μαζί με τους άλλους ανέβηκαν τη επόμενη στον Αηλιά της Σέλτσης.

Οι Μουχτάρηδες όμως και δημογέροντες του χωριού, ακολούθησαν κατ' ανάγκην την τακτική της αλωπεκής. Βγήκαν υποκριτικώτατα και υποδέχτηκαν τον πασιγνωστό τους Κυρήμ Τσιαούση και τους άλλους αξιωματικούς και με κεράσματα και κοπλιμέντα τους μαλακώσανε που ήταν εξαγριωμένοι. Βοήθησε δε πολύ σ' αυτό το ότι ο Μιλτιάδης ο Βεηζαδές - Μαύρος και ο Νικολάκης ο Νούτσης ξέρανε καλά τα τούρκικα και συνεννοήθηκαν μαζί τους. Επίσης δε και το ότι τους περιποιήθηκαν.

Τους στρατώνισαν στο Σχολείο, στο αμιλιακό στα εξωκλήσια και τους ετοίμασαν συσσίτιο σφάζοντας δυό-τρεις παληές αγελάδες που τες πλήρωσε η κοινότητα και συγκέντρωσαν αρκετό ψωμί και άλλα φαγώσιμα.

Οι Τούρκοι είχαν και τέσσερα μικρά κανόνια και τα έστησαν, τα δύο στον Άγιο - Κωνσταντίνο και τ' άλλα δύο στον Άγιο Δημήτριο.

« Ήρθαμαν ωρέ, είπε ο Κυρήμ Τσιαούσης στο Νικολάκη Κωτούλα και στο δάσκαλο το Βεηζαδέ, με διάτα να σας χαλάσωμε, να κάψωμε το χωριό σας γιατί ξέρουμε πως έχετε ντουφέκια, αλλά δεν θα το κάνωμε. Φάγαμαν ψωμί κι αλάτι με τ' εσάς και ότι κι' αν γίνει πάλιε αντάμα θα ζήσωμε».

Προμάντευε ο πονηρός τουρκοαλβανός πως θα νικούσαν οι Έλληνες γι' αυτό μιλούσε έτσι. Και μάλιστα όταν οι άλλοι αξιω-

ματικοί δοκίμασαν να κάνουν έρευνες για όπλα τους σταμάτησε.

Την άλλη μέρα οι Τούρκοι, αφού άφησαν τα κανόνια και αρκετή φρουρά στη Βούρμπιανη, εβάδισαν προς τη Σέλτση (Οξυά). Μπήκαν στο χωριό και εγκατέστησαν φυλάκια στον Άγιο Αθανάσιο.

Οι Βουρμπιανίτες οπλοφόροι ήταν στον Αηλιά της Σέλτσης και είχαν στείλει για σύνδεσμο στη Βούρμπιανη τον Πέτρο Θάνο για να τους φέρει νέα. Ο καπετάν Σιδέρης, μ' όλο που είχαν στείλει αγγελιοφόρο για να τον βρει, δεν είχε φανεί. Ούτε ο Πέτρο Θάνος δεν φαινόταν να ξαναγυρίσει. Αποφάσισαν λοιπόν να κατεβούν χαμηλότερα προς την Αηθανάση για να στείλουν σύνδεσμο προς τη Σέλτση να ιδούν τι γίνεται. Δεν ήξεραν πως οι Τούρκοι είχαν έρθει ως εκεί.

Μπροστά βάδιζε ο Μήτρο Λιάκος, τους αντιλήφθηκε και σταμάτησε. Τον είδαν όμως και οι τούρκοι και ενώ αυτός άρχισε να οπισθοχωρεί εκείνοι του φώναζαν.

— Στάσου ωρέ Κώστα, εμείς είμαστε.

Τους κατάλαβε όμως από την προφορά τους πως ήταν τουρκοαλβανοί και δεν σταμάτησε. Άρχισαν να τον πυροβολούν και στα πυρά τους απάντησαν οι δικοί μας. Η μάχη γενικεύτηκε, αλλά οι Τούρκοι ήταν πολλοί γιατί ανέβηκαν όλοι από τη Σέλτση, ενώ οι δικοί μας ήταν λίγοι, επειδή οι περισσότεροι είχαν τραβήξει προς τα ανατολικά, Φετόχο - Λούψιμο - Ζέρμα μαζί με τις οικογένειές των. Επί πλεόν δε, δεν διέθεταν και πολλά πυρομαχικά. Έβαλε και το πυροβολικό, το Τούρκικο αρκετά βλήματα από τη Βούρμπιανη, χωρίς όμως να κάνει ζημιά.

Μπροστά στην υπεροχή των Τούρκων, σε αριθμό και σε οπλισμό, οι δικοί μας αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν και μερικοί μάλιστα άτακτα, όπως ο Νάκος κι' ο Βασίλης Λιόλης (Τζιουλντάδες) που παράτησαν και τις κάπες των και τις πήραν οι Τούρκοι. Υποχωρώντας έπεσαν πίσω από τον Αηλιά στη βρύση του Κόζιακα, όπου βρήκαν κι' άλλους δικούς μας κατασκηνωμένους εκεί. Ήταν ο Γρηγόρη Σκούφιας, ο Βασίλη Βλάχος, Κώτσιο Βλάχος και Γιώργο Μπούσης. Αυτοί ήταν οπλισμένοι με μαουζέρια τούρκικα, αλλά φυσικά δεν είχαν λάβει μέρος στη μάχη.

Οι Τούρκοι φοβήθηκαν να τους καταδιώξουν, ούτε και έμειναν το βράδυ στη Σέλτση. Αφού πήραν 150 οκάδες ψωμί και έκαναν και λίγο πλιάτσικο (διαρπαγή) ξαναγύρισαν στη Βούρμπιανη.

«Γλιέπετε! είπε ο Κυρήμ Τσιούσης στους πρόκριτους της Βούρμπιανης, οι δικοί σας ήταν που μας βάρεσαν».

— Δεν ήταν δικοί μας, τα δικά μας παιδιά είναι στα ταξίδια, του απάντησαν. Αυτοί είναι μακεδόνες και άλλοι ξένοι αντάρτες.

Τον ξανακέρασαν και κάτι κάτω από το χέρι και έτσι μαζεύοντας ο Τουρκοαλβανός αρχηγός το ασκέρι του, έπεισε και τους άλλους αξιωματικούς κι' έφυγαν την άλλη μέρα γυρίζοντας στη Στράτσιανη.

Δεύτερη επιδρομή στο χωριό μας έκαναν οι Τούρκοι γύρω στις 20 - 21 Ιανουαρίου 1913.

Ήρθαν και πάλι από τη Στράτσιανη κρυφά μια Χαραυγή και είχαν μαζί τους και το Μπεκήρμπεη τον ταξιντάρη (εισπράκτορα) για να μαζέψη φόρους· είχαν και τα κανόνια τους. Στρατωνίστηκαν ξανά στο Σχολείο, στο αμιλιακό, στο Σωτηραίικο σπίτι και στα εξωκλήσια και οι μουχταροδημογέροντες τους περιποιήθηκαν.

Ο καπετάν Σιδέρης και πάλι δεν έτυχε εδώ· ήταν προς τη Φούρκα - Κεράσοβο μαζί με τον Ελληνικό Στρατό και τα άλλα ανταρτικά σώματα. Οι δικοί μας οπλοφόροι τόπιασαν όπως και την προηγούμενη φορά πέρα από το ποτάμι· αλλά οι Τούρκοι δεν κινήθηκαν παραπέρα από τη Βούρμπιανη. Πήγαν μόνον ως το Μεγαλάκα, απ' όπου έριξαν απέναντι στο Τουρνοβίτικο και σκότωσαν το Θύμιο Γάκη - Γύφτο τσομπάνο του Τουρνόβου νομίζοντας τον για αντάρτη και ξαναγύρισαν πίσω.

Αφού κάθησαν τρεις - τέσσερις μέρες στη Βούρμπιανη, έφυγαν και πάλι προς την Κόνιτσα.

Στις Αρχές Φεβρουαρίου 1913 πέρασαν πάλι αρκετοί Τούρκοι από το χωριό μας και τράβηξαν προς την Κόνιτσα. Ήταν μάλλον τάγμα ολόκληρο, αλλά ήταν εξαντλημένοι και ρεκένδυτοι και περπατούσαν στα σπίτια ζητιανεύοντας ψωμί (εκμέκ) και καλαμπόκι που τόβραζαν ή το μασούσαν (κριτσάνιζαν) και ωμό από την πείνα.

Ήταν όλοι ανατολίτες· όχι τουρκοαλβανοί.

Πολλοί απ' αυτούς πουλούσαν τον οπλισμό τους για ένα κομ-

μάτι φωμί και αρκετοί παραδινόταν στους δικούς μας με την παράκληση να τους οδηγήσουν προς τη Μακεδονία ως αιχμαλώτους πολέμου.

Και τους έστελναν με διάφορους οπλισμένους συνοδούς. Μερικοί όμως απ' αυτούς τους συνοδούς, όπως οι Γ.Σ και Α.Π. από το χωριό μας, αντί να τους οδηγήσουν στη Φούρκα στον Ελληνικό Στρατό (ταγματάρχης Παπανικολάου), τους εκτελούσαν καθ' οδόν οδηγώντας τους στον Άδη...

Όταν ύστερα από αγωνία και μάχες τόσων μηνών απελευθερώθηκαν τα Γιάννενα από τον τουρκικό ζυγό, πρώτος - πρώτος τα πληροφορήθηκε από ειδικό σύνδεσμο ο αείμνηστος δάσκαλος Απόστολος Βεηζάδες που έτρεξε στην αγορά να αναγγείλει το χαρμόσυνο νέο.

Οργανώθηκαν αμέσως πανλαϊκό γλέντι με χορούς ζητωκραυγές και ντουφεκιές.

Σε λίγες ημέρες κατέφθασε στη Βούρμπιανη και ο Ελληνικός Στρατός με επικεφαλής κάποιον ταγματάρχη (πιθανόν τον Παπανικολάου) τον οποίο προσεφώνησε ο δάσκαλος Χ. Ρεμπέλης. Το κείμενο του λόγου αυτού μας παρέδωσε σε φωτοτυπία ο αείμνηστος ιστοριοδίφης ιερέας Γ. Παΐσιος και δημοσιεύεται στη σειρά των εγγράφων. Οι αρχές και οι κάτοικοι του χωριού επεφύλαξαν θερμή υποδοχή και φιλοξενία στους ελευθερωτές.

1913

12-5-1913 Επεσκέφθηκε τη Βούρμπιανη και ετέλεσε πανηγυρική Αρχιερατική Λειτουργία ο Μητροπολίτης Σπυρίδων.

Η δε εκκλησιαστική Επιτροπή ανήρτισε και την καινούργια Ελληνική σημαία την οποία εσχάτως είχε προμηθευτή.

Δεκέμβριος 1913. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή του χωριού αποτελείται από τους Δημ. Κατσαμάνη, Αλ. Παπανικολάου, Κων. Ζοφώλη και Απόστ. Δ. Τράντα.

Μια ομάδα του αντάρτικου Σώματος του Καπετάν Σιδερή έτος 1912.

ΟΡΘΙΟΙ από αριστερά προς δεξιά. 1. Νάκος Πατίκας, 2. Απόστολος Ν. Νούκος (ο πατέρας του Πυρσογιαννίτη η μητέρα του Μαρούσιω Γεωργ. Σοφία Βουρμπιανίτισσα) 3. Ιωάννης Απ. Μποζώνας 4. Επαμεινώνδας Κεχαγιάς (καπελάς)· ήταν Γιαννιώτης και ψυχογιός του καπετάν Σιδέρη 5. Ιωάννης Αδάμος - Μπάκας 6. Γκόφης Πυρσογιαννίτης. 7. Μάνθος Χρ. Κόντος. ΚΑΘΗΜΕΝΟΙ (ξαπλωμένοι) 1. Λάμπρος Λάλος 2. Ανδρέας Λαμπρίδης. Στη μέση αριστερά ο Χρισόδουλος Αλ. Κίστιας και δεξιά ο καπετάν Ισίδωρος Σιδέρης.

ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΙΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

«Άγνωστη είναι η προέλευση των περισσοτέρων οικογενειών της Βούρμπιανης διότι οι πιό πολλές - ιδίως των κάτω μαχαλάδων - ήταν εγκατεστημένες εδώ από αμνημονεύτων χρόνων. Θα αναφέρουμε λοιπόν σ' αυτό το κεφάλαιο την προέλευση μόνο όσων γνωρίζουμε και την εξ' αίματος συγγένεια μεταξύ των. Και θα αρχίσουμε από τη συνοικία των Σαρσάδων.

Αλλά προτού αρχίσουμε πρέπει να κατατοπίσουμε τους αναγνώστες μας να ξέρουν ότι τα περισσότερα επώνυμα προέρχονται από τα πατρώνυμα, διότι ο νόμος της Οθωμανικής αυτοκρατορίας δεν ανεγνώριζε επώνυμο αλλά μόνο το κύριο όνομα και το όνομα του πατρός και έτσι τους κατέγραφαν οι τούρκοι τους πατεράδες και παππούδες μας στα επίσημα μητρώα και δευτέρια τους π.χ. Δημήτριος Φιλίππου, Φίλιππος Ευθυμίου, Ευθύμιος Γιάντσου (του Γιάννη). Νικόλαος Γεωργίου (Τσιολαγιώργος). Χρήστος Γίωση (του Θεοδόση) κ.τ.λ. Επομένως δεν είναι και τόσο εύκολο να ξεχωρίσουμε όλες τις οικογένειες που ανήκαν σε μια κοινή γενεά. Θα αρχεστούμε στες πληροφορίες και παραδόσεις που έχουμε.

Όλες οι οικογένειες που φέρουν το επώνυμο ΒΛΑΧΟΥ και Μπούση είναι αρβανιτοβλάχικης καταγωγής της γενεάς «ΤΣΙΑΡΑΟΣΗ». Πρόγονος των ήταν ο Γιάνκος που είχε γιό τον Κίτσιο. Ο Κίτσιος εγκαταστάθηκε στο Λεσκάτσι στες αρχές του 19ου αιώνα. Μετά το 1850 τα παιδιά του Κίτσιου: Γιάννης, Λάμπρος, Δήμος, Κώτας και Γιώργης, ήρθαν στη Βούρμπιανη και άλλοι μεν μπήκαν γαμπροί, όπως ο Λάμπρος (Γχόγκης) στου Καραλή, κι' άλλοι αγόρασαν σπίτια και εγκαταστάθηκαν μόνιμα εδώ.

Οι οικογένειες του Τσιάλη (που μπήκε γαμπρός ο Στεργιούλης Ντούμαρης), του Καραλή και του Ζούκη ήταν κοινής καταγωγής (αδερφομοίρια). Το επώνυμο Ζούκης και Μπαζούκης το απαντούμε και στην Πυρσόγιαννη, Οξυά, Νικάνωρα κ.λ.

Οι οικογένειες που έχουν το επώνυμο ΕΞΑΡΧΟΥ, Κακαβά και Παπαδήμου ή Οικονόμου, είχαν κοινό γενάρχη. Ήταν δε και κι' αυτοί βλάχοι στην καταγωγή, διότι σ' ένα δευτέρι του Κώστα Γραμματικού του έτους 1813 αναφέρεται ο Παναγιώτης Βλάχος - Έξαρχος. Οδέ Παπαδήμος ο πατέρας του Παπαζήση Οικονόμου καταγόταν από τους κάτω Λιολιαίους απ' τους Τζιουλτάδες και μπήκε γαμπρός σε σπίτι Εξαρχάδικο.

Οι Βενετάδες, Τζοφωλαίοι Πολιταίοι (πιθανόν και η οικογένεια Κόκκινου) ανήκαν επίσης σε μια γενιά. Λεγόταν Κυπαρισαίοι ή Κυπαρίχου, το δε Βενέτης είναι το κύριο όνομα που έγινε επώνυμο.

Οι οικογένειες Γκουγκούτση και Καλόγερου ήταν επίσης αδελφομοίρια. Επώνυμο Γκουγκούτσης υπήρχε στην Πυρσόγιαννη (μετώκησαν στη Ζαραβίνα), στο Γκριζμπάνι κ.α.

Οι οικογένεια Κουλούρη προερχόταν από τον κάτω - μαχαλά από τους Μπούκηδες και κάποιος είχε μπει γαμπρός απάνω στους Σαρσάδες.

Οι Τρανταίοι κατά τη γνώμη του διασήμε οφθαλμολόγου Αλέξη Τράντα, προερχόταν από τη Δυτική Μακεδονία. Στα 1746 υπήρχε Ιωάννης Τράντας πρόκριτος Κοζάνης και πολλοί Τρανταίοι υπάρχουν ακόμη εκεί. «Έχομε όμως και μια άλλη εκδοχή. Σε βιβλίο εκδόσ. 1872 γράφει κάποιος Γουναροπουλος ότι ένας μεγαλοκτηνοτρόφος Τράντας μετοίκησε από την Ήπειρο στην Κοζάνη το 1649» με ποίμνιον εκ δωδεκάκισ χιλίων αιγών και προβάτων». Κλάδος ασφαλώς της οικογένειας αυτής είναι και οι Τρανταίοι της Βούρμπιανης. Τράντας υπήρχε και στην Κλεισούρα της Μεσσηνίας. Υπάρχει και κύριο βαφτιστικό όνομα Τριάντης.

Οι Ζηκοβιαίοι δεν γνωρίζω από που προερχόταν, ούτε με ποιούς ήταν συγγενείς εξ αίματος πιθανόν με τους Σπαταίους.

«Έχομε τώρα τους Λυταίους. Το επώνυμο αυτό υπάρχει στες περιοχές Αργυροκάστρου, Πωγωνίου κ.λ. Λυταίοι, Πίτσης, Παρλαμπαίοι ανήκουν στην ίδια οικογένεια. Λεγόταν και Ζολωταίοι. Η προελευσή των πιθανόν από τη Β. Ήπειρο. Οι Τσανακαίοι άγνωστης προέλευσης. Το επώνυμο αυτό είναι κοινό και το απαντούμε συνήθως στα βλαχοχώρια.

Οι Γιοσαίοι είχαν κοινό πρόγονο το Θεοδόση που στ' αρβανί-

τικα λεγέται «Γιόσης» και η καταγωγή και προέλευσή τους, κατά τον Αριστοτέλη Θεοδοσιάδη (Γιόση) ήταν από τη Βόρεια Ήπειρο.

Οι Παπαγιαννόπουλοι, Μητσιούληδες, Αποστολόπουλοι των Σαρσάδων----- και οι οικογένειες: Παπασπύρου Γιαννόπλου, Τσιολαγιώργου, Παπαράφτη, Ζιούνη Ζιούλα, Κουκουζέλη και τον Τσούνη των Σιομπάδων, προερχόταν από την ίδια γενιά.

Οι Μποζιωναίοι και οι Ζαμάνηδες αποτελούν ξεχωριστές γενεές. Οι Ζαμάνηδες πιθανό να προέρχονται από τη Μοσχόπολη. Το επώνυμο αυτό υπάρχει, στο Κεράσοβο Κονίτσης, στο Μέτσοβο, Τρίκαλα κ.α.

Η πολύκλαδη οικογένεια των Φουνταίων πρέπει να προέρχεται από τους Φουνταίους της Μοσχόπολης που ήταν μεγάλοι και πλούσιοι κτηνοτρόφοι και διασκορπίστηκαν σε διάφορα μέρη μετά την καταστροφή του 1769. Μέχρι και στη Σμύρνη υπήρχε Φούντος.

Οι Αδαμαίοι ήταν βλάχικης καταγωγής. Εγκαταστάθηκαν στη Βούρμπιανη μάλλον την εποχή του Αλή Πασιά και ένας κλάδος απ' αυτούς ονομάστηκαν Μπακαίοι.

Οι Σιομπαίοι στους Οποίους οφείλει την ονομασία και η σύνοικία των Σιομπάδων είχαν πιθανόν κοινή καταγωγή με τους Μπιζιαίους.

Οι οικογένειες Νάστου και Ζαφείρη ήταν επίσης Μπιζιαίοι. Το επώνυμο Νάστος προέρχεται από τον Αναστάση -Νάστο και το Ζαφείρη είναι κύριο όνομα. Οι Μπιζιαίοι ήταν μεγάλη και πολύκλαδη οικογένεια. Σ' αυτή ανήκαν και οι Παπατζημαίοι, Κητσαντωναίοι, Γαλάνης και Παναγιώτου που άλλαζαν τα επώνυμά τους. Μπιζιαίοι υπάρχουν και στην Οξυά συγγενείς με τους δικούς μας, επίσης και στο Βασιλίτσι της Μεσσηνίας και σε άλλα μέρη της Ελλάδος.

Τελειώσαμε λοιπόν με τους Σαρσάδες και Σιομπάδες κι' ερχόμαστε στον Απόστολο μαχαλά, όπου συναντούμε τη μεγάλη οικογένεια των Μπαρκάδων κλάδοι της οποίας είναι και οι ακόλουθες που άλλαξαν τα επώνυμά τους: Γκαμπότσης, Γιάντσιου, Ευθυμίου, Δαμιανού, και Κοντογιάννη ή Γραμμάτη. Κατά τον Τηλέμαχο Μπάρκη ο πρώτος γεννάρχης των Μπαρκάδων καταγόταν από την περιοχή της Άρτας.

Υπήρχε και οικογένεια Ζντρήμπα όπου μπήκε γαμπρός ο Τσιαμένος που καταγόταν από του Τσερμελή.

Η οικογένεια των απάνω Λιολιαίων αγνωώ πούθε προέρχεται. Γενάρχης ήταν ο Χρήστος που είχε γιό τον Πανταζή ή Ζήχο κι' εκείνος το Γιώργη ή Λιόλη που μπήκε γαμπρός στο σπίτι της Στάθηνας Σούρη και πήρε τη θυγατέρα της Γόντζω. Το σπίτι αυτό ανήκει σήμερα στον υποφαινόμενο Αναστάση Εθυμίου είναι μητρικό του.

Οι οικογένειες Μάνου και Ντόντη έχουν κοινή καταγωγή. Ήταν δύο αδέρφια ο Μανώλης ή Μάνος κι' ο Θόδωρος ή Ντόντος που εγκαταστάθηκαν στη Βούρμπιανη. Κατά την παράδοση ήταν βλάχοι, νομάδες κτηνοτρόφοι από την περιοχή του Μεντζητιέ (Κεφαλόβρυσο) και τα κοπάδια τους ξεχείμαζαν κοντά στην Πρέβεζα. Οι Μανεόι ενωρίς εγκατέλειψαν την κτηνοτροφία και έγιναν χτίστες μαστόροι και πρωτομαστόροι. Οι Ντοντέοι προσόδεψαν στην κτηνοτροφία, αλλά ασχολήθηκαν παράλληλα και με τις τέχνες μαστόροι και μαραγκοί. Τελικά πούλησαν τα πρόβατα και αγόρασαν κτήματα στην Πρέβεζα από τα οποία αρκετά σώζονται ακόμη. Το επώνυμο Ντόντης υπάρχει στο Κεφαλόβρυσο, Μαλακάσι Ιωαννίνων κ.λ.

Οι οικογένεια Νίτσικα που ήταν δίπλα στου Μάνου αγνοούμε πούθε προερχόταν. Πάντως το επώνυμο σημαίνει Γιάννης - Γιαννίσκας - Νίτσκας. Το απαντούμε και στη Ντάρδα της Κορυτσάς.

Οι Κουσεόι ή Ριζέοι και οι Ντουμαράδες ή Δημαρατέοι αποτελούσαν δύο κλάδους της ίδιας οικογένειας. Κατά την παράδοση ήταν φυγάδες από το μικρό χωριό Σέστουρη που βρίσκοταν κοντά (πιο πάνω) στα Λουτρά Αμαράντου - Ισβόρου και το χαλάσανε οι Τουρκοαλβανοί επιδρομείς κατά το δεύτερο μισό του 17ου αιώνα. Στον κλάδο των Δημαραταίων ανήκαν και οι οικογένειες: Λάλου, Γιωργάκη, Στεργίου κοντά στην αγορά, καθώς και του Στεργιούλη που ήταν γαμπρός στις Τσιάλως στους Σαρσάδες.

Λαγεόι, Ντόβα, Καραγιαννέοι, Σερετέοι ήταν επίσης αδελφομοίρια. Η καταγωγή τους κατ' άλλους μεν από τη Σέστουρη κατ' άλλους δε από τον συνοικισμό της Κρούσιας. Ντοβέοι υπάρχουν στην Πυρσόγιαννη, Κόνιτσα κ.λ.

Οι κάτω Λιολιέοι (πρώην Γρηγορίου) ο Παπαδήμος που ήταν γαμπρός στου Έξαρχου και οι Τσιολέοι και Κονινέοι είχαν κοινό

πρόγονο. Ο Ζήκος και ο Κώτας της Τσιόλαινας (Νικόλαινας) ήταν αδέρφια. Ο πρώτος πήρε το επώνυμο Τσιόλης και οι απόγονοι του δεύτερου το επώνυμο Κονίνης διότι Κονίνης λέγεται στα Βλάχικα και στ' Αρβανίτικα ο Κώστας ή Κώτας. Κατά το Νάχο Τσιόλη αυτοί κατάγονται απο την Κρασιά της Λάγκας Σουλίου. Ο γιατρός Νιχ. Οικονόμου έλεγε ότι κατάγονταν από την περιοχή της Πρέβεζας και ο Γιώργης Δήμου Λιόλης ότι προέρχουνταν από τη Σέστουρη. Ασυμφωνία....

Η οικογένεια Τζιλα ίσως να κατάγεται από τη Δυτ. Μακεδονία. Ένας κλάδος της είχε και το επώνυμο Μπλιαχούρας.

Γιανναχός, Ζούμηδες, και Ρεπετσάς (κουρελιάρης) ανήκαν στην ίδια οικογένεια.

Επίσης δε οι οικογένειες: Θοδωρή και Τσιακουρή, εκεί όπου σήμερα το σπίτι του Γιώργου Ρεμπελή, ήταν αδερφομοίρια. Ένας Τσιακούρης ήταν γαμπρός στους Σιομπάδες.

Οι Κισκάδες κατάγονταν από την Τούχουλη της Δυτ. Μακεδονίας. Ο Αλέξης όμως ο άντρας της Γέπως ήταν από τους Ναστάδες γαμπρός και πήρε το επώνυμο Κίσκας.

Οι Λιακέοι και Βαγγελιάδες (Ευαγγελίου) ήταν επίσης αδερφομοίρια και καταγόταν από τη Λάγκα της Δυτ. Μακεδονίας.

Αδερφομοίρια ήταν και οι οικογένειες Νούτση και Ρούντα και προερχόταν ίσως από τη Δυτ. Μακεδονία. Το Νούτσης προέρχεται από το Γιαννούτσης = μικρός Γιάννης.

Λεζάδες και Γκοντοτσέοι είχαν κοινό πρόγονο. Πούθε και πότε ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στη Βούρμπιανη αγνοώ.

Η οικογένεια Μανώλη ήταν μοχαχική δεν είχε συγγενείς εξ' αίματος. Ούτε γνωρίζομε την προέλευσή της.

Σε μια γενιά ανήκαν επίσης οι οικογένειες Τζιτζή και Τζιουμάρα. Τζιτζής στα τούρκικα σημαίνει επιδειξημανής. Τζιουμάρας ονομάστηκε ο Γιάννη Τζιτζής ο πατέρας του Αντώνη που είχε το κεφάλι σαν «τζιουμάρι». Στην ίδια γενιά ανήκαν και οι Σουρέοι που χάθηκαν στη Ρουμανία και οι Κεκελέοι - Παπαγεωργίου που αγόρασαν το σπίτι του Χρήστου Ρούμπου στα 1809· γι' αυτό τους είπαν «Ρουμπαίους».

Κοινή καταγωγή και προέλευση από την περιοχή Λεσκοβιχίου

είχαν και οι οικογένειες: Τουρλάκη, Πάνου ή Πετούση, Ντίλη και Ρεμπέλη. Το Ντίλης προέρχεται από το Παντελής, το δε Ρεμπέλης από το ρέμπελος = ατίθασος, επαναστάτης και το Πετούσης είναι υποκοριστικό του Πέτρου.

Οι Μανεσάδες δεν είχαν συγγενείς εξ αίματος εδώ. Το επώνυμό τους όμως είναι κοινό και πανελλήνιο.

Οι Ραπεοί ήταν αρβανιτόβλαχοι «Τορεοί» και εγκαταστάθηκαν στη Βούρμπιανη κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Αγόρασαν το σπίτι του Ζήση Ζαρογιάννη εκείνο που καθόταν ο Γιώργης Ράπος. Αργότερα ο Τόλη Ράπος αγόρασε το σπίτι του Σιελέκου στην Αγορά, ο Γιάννης μπήκε γαμπρός στου Λέζη κι' ο Λεωνίδας στου Παπαγιώτη-Κύρτση.

Ο Χρήστο Λύτης-Παρλαπάς μπήκε γαμπρός στο σπίτι του Γιάννη Κωσταντή, αυτό που έχει σήμερα ο Αντώνης Κονίνης.

Οι οικογένειες του Παπακώστα Γκοντή αφ' ενός και του Παπακώστα Παπαγιάννη Οικονόμου-Γκουκέτα και Ζήση Οικονόμου-Σιούτη, ήταν επίσης κοινής καταγωγής, αδεφομοίρια. Από που ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στη Βούρμπιανη αγνοώ.

Η οικογένεια Στεργίου προερχόταν από το Στέργιο αδερφό του Κώστα Γραμματικού. Το σπίτι των το αγόρασε ο Γιάννης Χατζής και το μικρότερο ο Αντώνης Κονίνης.

Τελευταίο σπίτι από τον Απόστολο μαχαλά στην Αγορά ήταν του Σιελέκου· το αγόρασε ο Τόλη Ράπος. Απόγονοι της οικογένειας Σιελέκου υπήρχαν στη Λάρισα.

Και τώρα ερχόμαστε στον Αγιάνη μαχαλά αρχίζοντας από πάνω. Πρώτος γενάρχης των οικογενειών που φέρουν τα επώνυμα: Τζομπάνος, Ζήκος, Ρίζος, Λάμπρου και Λαμπρινίδης ήταν κάποιος Μάνθος από τη Βλαχοψηλοτέρα της Καραμουρατιάς που είναι στους πρόποδες της Νεμέρτσικας απέναντι από τον Αώο. Γύρω στα τέλη του 17ου ή αρχές 18ου αιώνα ο Μάνθος αυτός σκότωσε έναν τούρκο συγχωριανό του που πείραζε τη γυναίκα του και φεύγοντας μαζί με την οικογένεια και τα πρόβατά του κατέφυγε κρύφτηκε στο Τούρνοβο (Γοργοπόταμο) για μερικά χρόνια. Άλλαξε και το επώνυμό του και βοσκούσε και το κοπάδι του χωριού. Αργότερα με την υποστήριξη των Σουρλέων της Πυρσόγιαννης, ήρθε και εγκατα-

στάθηκε στη Βούρμπιανη όπου αγόρασε τόπον από την οικογένεια της Νιτσιοβιάς και έχτισε σπίτι. Απέχτησε πολλά παιδιά κι' εγγόνια και έγιναν πολλές οικογένειες. Τέχνο της οικογένειας αυτής ήταν ο Μεγάλος Ευεργέτης του χωριού μας Χαρίσης Τζομπάνος ή Ζήκος. Από την ίδια οικογένεια κατάγονται και οι Ζουνέοι του Χωριού Θεοτόκος (Φτόκο). Ζούνης θα πει Ιωάννης.

Η οικογένεια της Νιτσιοβιάς ήταν μοναχική και ανεξάρτητη.

Οι Κονινέοι φύγαν από τον Απόστολο και πήγαν στον Αγιάνη μαχαλά όπου αγόρασαν το σπίτι και τα κτήματα του Γιώργη Τζιοτζίόπλου μέρος απ' αυτά κληρονόμησε η Πούλια κόρη του Γ. Τζιοτζίόπλου και μάνα του Γιάννη Κονίνη (Γκαλιαμάνη). Ο δε Γιώργη Τζιοτζίόπλος - Παπαζήσης τα είχε αγορασμένα από κάποια οικογένεια Σιούλη, άσχετη με τους κάτω Σιουλέους, που μετανάστευε στη Ρουμανία.

Οι οικογένειες : Παπαχαρίση - Χαρισιάδου ή Κουμπουρόζου και Παπαζήση ή Τσόφα και Τζήμου ή Τζημόπουλου-Δημόπουλου ανήκαν σ' έναν κλάδο. Ο Παπαχαρίσης, ο Παπαζήσης, ο Τζίμος ή Δημόπλος και ο Τόλης που δεν άφησε τέκνα, ήταν παιδιά του Τζιοτζίόπλου, του Γιωργάκη δηλαδή την προέλευση του οποίου αγνοούμε.

Υπήρχε και οικογένεια του Ζηκούλη Παπαζήκου (Κόκου) εκεί που έχει σπίτι σήμερα (1989) ο Τάκης Ζήσης. Δεν έχουμε στοιχεία γι' αυτήν. Υποθέτομε να ήταν συγγενική των Τζιοτζίοπλαίων.

Οι Ψυλέοι και Λουδέοι ήταν αδερφομοίρια. Το επώνυμο Ψύλλας απαντούμε σε πολλά μέρη της Ελλάδας. Οι δικοί μας γραφότανε «Ψίλος».

Η μεγάλη και επιφανής οικογένεια των Τζιοτζίοπαίων ή Παπαϊώννου ή Κωτσακάδων ήταν μοναχική· δεν είχε άλλους συγγενείς εξ' αίματος. Πρώτον γενάρχη της γνωρίζομε το Γιώργη (Μπασιά-Γιώργη) 1665 που είχε γιό τον ιερέα Παπαγιάννη. Πούθε προερχόταν αγνοούμε. Ο Γιαννάκης Κωτούλας δικηγόρος 1850-1922, απόγονος αυτής της οικογένειας που τον απαντήσαμε σε άλλες σελίδες του βιβλίου μας, ο οποίος συνέταξε και το γενεαλογικό της δέντρο, γράφει ότι είχαν σαν έμβλημά των την ημισέληνο και το Σταυρό. Κάτω δε από την ημισέληνο η λέξη «υπομονή» και από το Σταυρό η λέξη «επιμονή» που εσήμαιναν: να υπομένομε και να ανε-

χώμεθα την τουρκική σκλαβιά, αλλά να επιμένωμε στο Σταυρό για να μη χάσωμε τον εθνισμό και τη θρησκεία μας. Ο Παπαγιάννης 1708 - 1790 είχε τρεις γιούς: τον Γεώργιο 1756 - 1820, το Δημήτριο 1761 - 1866 και τον Κωνσταντίνο 1763 - 1820. Ο πρώτος και ο τελευταίος κρεμάστηκαν - όπως γνωρίζομε - στην Κόνιτσα με διαβολή του Κώστα Γραμματικού κατηγορούμενοι πως ήταν μέλη της Φιλικής Εταιρείας. Ο Γιαννάκης Κωτούλας σημειώνει ότι το γεγονός αυτό συνέβει στα 1820. Την ακριβή χρονολογία δυστυχώς αγνοούμε. Ο άλλος αδερφός ο Δημήτρης έζησε υπεραιώνόβιος 105 χρόνια. Απόγονοι των τριών αυτών αδελφών επιζούν πολλοί σήμερα και οι περισσότεροι είναι εκλεκτοί επιστήμονες και κατέχουν επιγανείς θέσεις και αξιώματα. Είχε και μια κόρη ο Παπαγιάννης τη Δέσποινα 1750 - για την οποία δε γνωρίζομε που ήταν παντρεμένη.

Και οι οικογένειες Παγούνη ή Πάλλα, καθώς και του Γάτση ήταν μοναχικές και ανεξάρτητες. Το Παγούνης είναι κύριο όνομα βαφτιστικό όπως και το Γάτσης που σημαίνει Γεώργιος. Το επώνυμο Πάλλας το απαντούμε σε όλη την Ελλάδα.

Οι Ματσακάδες ήταν παλιά οικογένεια και μεγάλη. Κλάδος τους υπήρχε και κάτω από την Αγορά στη Βαρβάρα πίσω από τα Σκουφεία.

Μεγάλη οικογένεια ήταν και οι Πορφυρέοι. Γενάρχης των φυσικά ήταν κάποιος Πορφύρης ή Πορφύριος το οποίο είναι κύριο βαφτιστικό όνομα. Η οικογένεια Πορφύρη του Απόστολου μαχαλά προέρχεται από τον ίδιο κλάδο, η άλλη όμως που είναι στην άκρη στον Αγιάννη προέρχεται από τον Κώτσιο Πορφύρη Σελτσιώτη που μπήκε γαμπρός στο Λουδέϊχο σπίτι.

Η οικογένεια Γχιόχα του Αγιάννη προέρχεται από τους Γχιοκέους-Κουλούρηδες του Κάτω μαχαλά.

Οι Κιουρέοι και Κουφαλαμπρέοι ανήκουν όλοι στο ίδιο οικογενειακό δέντρο· πιθανόν και οι Κυπαρισέοι.

Οι Τζουκαλέοι και Μουσέοι ανήκουν επίσης στην ίδια οικογένεια. Το επώνυμο Μούσιος το απαντούμε στη Στράτσιανη, Καστάνιανη, Λαγκάδα κ.λ. Στη Μεσηνία υπάρχει χωριό «Τζουκαλειϊκά».

Η οικογένεια Σχέντου δεν είχε συγγενείς εξ αίματος. Το επώνυμο αυτό υπάρχει στη Ζίτσα.

Και η οικογένεια Ρίστα επίσης δεν είχε συγγενείς εξ' αίματος. Τους λέγανε και «Πικουράρους» βοσκούς δηλαδή διότι ήταν κτηνοτρόφοι.

Νταλέοι και Τζογέοι ήταν αδερφομοίρια. Οι Τζογέοι πήραν το επώνυμο από κάποιον Γιώργο που τον φώναζαν χαϊδευτικά Τζιώγια. Το επώνυμο Ντάλας είναι κοινό και το απαντούμε σ' όλον τον Ελληνικό χώρο. Η προέλευσή τους ήταν κατά την παράδοση από την κοιλάδα του Αώου (Καραμουτιά) και από το ίδιο χωριό που καταγόταν και οι Κατσενεδί-Προχέοι.

Οι οικογένεια Τέρτση δεν είχε συγγενείς εξ' αίματος. Δεν ξέρομε πούθε προερχόταν. Τερτσέοι υπάρχουν και στο Γοργοπόταμο.

Και η οικογένεια Κάτσαβου ήταν μοναχική. Παλιώτερα (1830) είχε το επώνυμο Κεραμύδας.

Το ίδιο και η οικογένεια Κατσιαμάνη, δεν είχε συγγενείς εξ' αίματος.

Οικογένειες Μηγείικες ήταν δύο η μία πανώδρομα και η άλλη κατώδρομα. Η δεύτερη είχε και το επώνυμο Ράπτης διότι ο Χαρίσης Ι. Μήγιος ήταν ελληνοράπτης. Το επώνυμο Μήγιος απαντούμε και στη Δερβίτσιανη της Βορ. Ηπείρου.

Είμαστε τώρα γύρω στη συνοικία Μπούκηδες - Βαρβάρα.

Εδώ απαντούμε μια πολύ παλιά και πολύκλαδη οικογένεια τους Γκιοκάδες. Λίγοι διατήρησαν αυτό το επώνυμο· οι περισσότεροι πήραν διάφορα άλλα: Κουλούρης, Γκιάτας (ψηλός), Μυλωνάς, Μότσης, Παπαγιώτης, Παπαναστάσης, Παπαλάμπρου, Παπαχρήστου, Παπαβασιλείου κ.τ.λ.

Το επώνυμο Γκιοκάς το απαντούμε σε όλο τον Ελληνικό χώρο.

Άλλη μεγάλη, πολύκλαδη και παλιά οικογένεια ήταν οι Θανέοι. Το επώνυμό της το οφείλει ασφαλώς στον πρώτο της γενάρχη που λεγόταν Θανάσης και χαϊδευτικά Θάνος. Θανέοι ήταν και οι οικογένειες: Τσιάχα, Σούρλα, ή Μπιρμπα και Μπατσιέ.

Η οικογένεια Καρτσιοβίτη καταγόταν από την Καρατζιόβα της Δυτ. Μακεδονίας. Η δε οικογένεια Διδασκάλου ή Σιούντα από τα Δολιανά.

Για την οικογένεια Νίτσα δεν ξέρομε πούθε καταγόταν. Γιανί-

τσας - Νίτσας σημαίνει Ιωάννης. Το επώνυμο προέρχεται προφανώς από κάποιον Γιάννη ή καμιά Νίτσα «Ελενίτσα».

Επίσης και της οικογένειας Δούκα ή Ντούκα αγνοούμε την προέλευση.

Οι Τσερμελέοι, κατά το γέρο-Βασίλη Τσερμελή (1875 - 1975) καταγόταν από τη Βουλγαρία. Την καταγωγή της οικογένειας Κόντου δεν τη γνωρίζουμε.

Οι Χατζέοι, Σκουφέοι και Μπρουφέοι ανήκαν πάλι στην ίδια γενιά· ήταν παλιά οικογένεια.

Άλλες πάλι οικογένειες ήταν επίσης: οι Σιουλέοι, Στρατέοι, Ντόμκου ή Παπαγεωργίου, Νταβέλου και Πατικέοι. Επώνυμο Πατίκα υπάρχει στην Κοζάνη.

Οι Κατσενέοι και Προχέοι ανήκουν σε μια οικογένεια. Μέχρι το 1830 λεγόταν Μπρενιτσάδες και προερχόταν από το ίδιο χωριό της Καραμουτιάς απ' όπου και οι Νταλέοι - Τζογέοι. Το επώνυμο Πρόκος προήλθε από τον Προκόπιο Κώστα Μπρενίτσα.

Υπήρχε εκεί στη Βαρβάρα και οικογένεια Παπαθεόδωρου Λάγιου, επίσης και του Σιεγκούνα (ίσως έφτιαναν σεγκούνια)· αγνοούμε την προέλευσή τους. Και οι Σαμαράδες πάλι οφείλουν το επώνυμό τους στο ότι εξασκούσαν αυτή την τέχνη.

Οι οικογένειες Παπασωτηρίου και Παπαδημητρίου ανήκουν στον ίδιο κλάδο. Ο Παπαδημήτρης ήταν γιός του Παπασωτήρη. Κατά τον Ζήση Κατσένη, κατάγονται από την Καραμουρατία.

Η οικογένεια Τσούκα ήταν πολύ παλιά και εγκατεστημένη από αμνημόνευτων χρόνων στη Βούρμιανη. Το ίδιο επώνυμο απαντούμε στην Πλάβαλη, Πάδες κ.λ.

Οι οικογένειες Ντούρβαρη-Δούρβαρη, Γκινάκου και Τζιουβάκα ήταν πάλι αδερφομοίρια και κατάγονταν από τη Λάγκα της Δυτ. Μακεδονίας. Επώνυμο Δούρβαρης υπήρχε και στη Μόλιστα.

Παλιά οικογένεια ήταν και οι Νατσκάδες που δεν υπάρχουν πια. Το σπίτι τους το αγόρασε ο Παπανικόλας Παπαναστασίου.

Μια πάλι από τες μεγαλύτερες και πολύκλαδες οικογένειες της Βούρμπιανης ήταν οι Μπεζεντάδες ή Βεηζαδέδες. Ο Αναστάση Δούρβαρης έλεγε ότι ή καταγωγή των ήταν από τη Μάνη και ότι τες πληροφορίες του τες είχε από Μανιάτες. Τα ίδια μου έλεγε και

ο Ζήσης Δ. Σωτήρης. Το ριζικό τους ήταν του Σιούντα μαζί με του Γιώργη Σοφία που τα έχουν σήμερα δυο αδέρφια, το πρώτο ο Ευάγγελος και το δεύτερο ο Λάμπρος Μ. Τέρτση. Στην οικογένεια Βεζαδέ ανήκουν αυτοί που είχαν ή έχουν τα επώνυμα: Νικολάου, Λισκατσιτής, Κριπάτσης, Σωτηρίου, Σοφίας, Παπούλιας και Στρέκος - Παπαδημητρίου.

Έχομε και την οικογένεια Τσουντζου που δεν άφησε απογόνους. Το σπίτι τους ήταν εκεί που είναι σήμερα (1989) των αδερφών Λάμπρου και Θεοφάνη Σκούφια, διότι ο Παπαγιώργης Τσουντζος υιοθέτησε τον προπάπο τους το Γιαννούλη Σκούφια.

Το αρχοντικό του Παπαζήση Οικονόμου στους Σαρσάδες 1860

ΟΙ ΤΟΠΩΝΥΜΙΕΣ ΤΗΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ

Μαζί με το άλλο Ιστορικό και Λαογραφικό υλικό που περισώσαμε, θεωρούμε σκόπιμο και καλό να δημοσιεύσωμε και τες τοπωνυμίες του χωριού μας, διότι με την πάροδο του χρόνου κυνδινεύουν σιγά - σιγά να λησμονηθούν κι' αυτές και να χαθούν από τη μνήμη των νεωτέρων, όπως άρχισε ήδη να συμβαίνει με τες περισσότερες.

Και αρχίζομε από την περιοχή της Κρούσιας που είναι ένα ξεχωριστό κοινοτικό κτήμα εκτάσεως τεσσάρων περίπου χιλιάδων στρεμμάτων το οποίο δεν συνορεύει με την κυρίως περιοχή της Βούρμπιανης διότι μεσολαμβάνουν ανάμεσα οι κοινότικες εκτάσεις της Πυρσόγιαννης.

Η Κρούσια λοιπόν συνορεύει νοτιοανατολικά με την περιοχή -
----- Πυρσόγιαννης. Δυτικά με τες περιοχές Αμάραντου (Ισοβόρου και Γκρεμενίου και Άρζας που είναι τώρα αλβανικά. Προς το βορρά δε με το Λεσκάτσι (Ασημοχώρι) και νότια πάλι με τον Αμάραντο και λίγο με τον Πύργο. Αποτελείται δε από δάση και βοσκότοπους.

Στην Κρούσια - όπως προαναφέραμε στη σελίδα 15 του παρόντος τόμου - υπήρχε μικρός συνοικισμός, που οι κατοικοί του για να σωθούν από τες επιδρομές των αγρίων τουρκοαλβανών ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στη Βούρμπιανη, όπου σιγά - σιγά αφομοιώθηκαν με τους άλλους βουρμπιανίτες και έτσι η περιοχή έγινε βουρμπιανίτικη. Μια άλλη εκδοχή που λένε οι Πυρσογιαννίτες είναι η εξής. Ότι δήθεν η Κρούσια ήταν δική τους, αλλά βρέθηκε εκεί κάποιος τούρκος σκοτωμένος και οι Τούρκοι σύμφωνα με το έθιμο και τη συνήθειά τους θα προέβαιναν σε σκληρά αντίποινα για το φόνο του δικού των. Τότε οι Πυρσογιαννίτες για να γλυτώσουν από τα αντίποινα αυτά, είπαν πως ο τόπος αυτός δεν ήταν δικός τους αλλά βουρμπιανίτικος. Οι δε βουρμπιανίτες ανέλαβαν τες ευθύνες κι έτσι η Κρούσια έγινε βουρμπιανίτικη....

Εγώ αυτή την παράδοση δεν την άκουσα από κανέναν γέροντα βουρμπιανίτη και ούτε την θεωρώ αληθοφανή.

Η λέξη Κρούσια είναι πιθανόν σλαβικής προελεύσεως. Κρούσια στα Ρώσικα σημαίνει κρημνός. Ιδιαίτερες τοπωνυμίες μέσα

στην Κρούσια είναι οι εξής. Χαμηλά προς το Σρατσιανίτικο λέγεται ΠΑΡΠΑΛΕΤΣΙ. Λίγο πιο παραπάνω είναι η ΣΙΟΥΜΑΡΑ που πήρε την ονομασία από τα «σιούμα» δέντρα (δρυς) από τα οποία αποτελείται το δάσος της. Πιο ψηλά απαντούμε το ΚΟΚΚΙΝΟ ΛΙΘΑΡΙ και τες ΚΟΥΜΠΛΙΕΣ (αγριοχορομηλιές) και στο δρόμο που οδηγούσε προς την Αμάραντο του ΒΛΑΧΟΥ ή ΜΠΕΚΟΥ ΤΟ ΜΝΗΜΑ. Εκεί είχε ταφεί κάποιος σκοτωμένος βλάχος και σώζεται ακόμη ο τάφος του. Εδώ υπάρχουν πεύκα και οξυές έχει και χορτολείβαδα. Παραπάνω είναι οι ΚΟΥΦΑΛΕΣ και πιο ψηλά - - του ΤΖΙΟΖΙΟΥ ΤΟ ΛΕΙΒΑΔΙ και οι βρύσες. Την ονομασία την πήρε από τον μεγάλο βουρμπιανίτη κτηνοτρόφο Γεώργιο (Τζιώτζο) Παπαϊωάννου που έβοσχε εκεί τα πρόβατά του κατά την εποχή του Αλή - Πασιά. Είναι αυτός που με διαβολή του Κώστα Γραμματικού απαγχονίστηκε στην Κόνιτσα μαζί με τον αδερφό του τον Κώστα εμπρός στου Γιαγιάμπεη τη θύρα (βλέπε σελ. 58). Η τοποθεσία αυτή λέγεται και Νεζερός ή Ιζαρός. Η λέξη είναι σλαβική και σημαίνει τόπο που αναβλύζει νερό ή σρεινή λίμνη (ΟΖΕΡΟ). Επάνω από του Τζιότζιου το Λειβάδι όλο το γυμνό και άδεντρο βουνό ονομάζεται ΓΚΟΛΙΟ = γυμνό και συνορεύει με Άρζα και Ασημοχώρι Αριστερώτερα (νότια) πάλι στα σύνορα με Αλβανία είναι του ΚΟΣΙΕΒΑ η ΒΡΥΣΗ (του Κότσουφου) μέσα στο αλβανικό.

Και τώρα ερχόμαστε στην κυρίως περιοχή της Βούρμπιανης, αρχίζοντας από ψηλά από το βουνό και καταλήγωντας στον Επαρχιακό Δημόσιο Δρόμο.

ΝΤΑΜΠΟΡΙ. Έτσι ονομάζεται η μακρόστενη και βραχιά οροσειρά που είναι στην κορυφή του βουνού μας και συνορεύει νοτιοδυτικά με το Πυρσογιαννίτικο και βόρεια με το Στενό. Την ονομασία την οφείλει στο τουρκικό φυλάκιο «νταμπόρι» που υπήρχε εκεί επί τουρκοκρατίας. Υπήρχαν εκεί στους βράχους και αγριόγίδα· αλλά από τα τέλη του περασμένου αιώνα έχουν εξοντωθεί. ΣΤΕΝΟ και ΤΡΕΙΣ ΛΙΜΝΕΣ. Είναι βοσκότοπος δίπλα και βόρεια από το Νταμπόρι και συνορεύει δυτικά με το Πυρσογιαννίτικο και βορειοδυτικά με το Λισκατσίτικο. Η περιοχή είναι στενή και δεν επαρκεί για πολλά πρόβατα. Υπήρχαν άλλοτε εκεί και τρεις μικρές λιμνούλες και καλό νταμάρι (λατομείο) όπου έβγαζαν πλάκες για τες στέγες

των σπιτιών. **ΣΤΡΟΥΓΚΑΝΙ** δάσος και βοσκότοπος χαμηλότερα από το Στενό. Εκεί φυτρώνει το ομώνυμο δηλητηριώδες φυτό κάτι παρόμοιο με το αρχαίο «κώνειο». Προς Β. συνορεύει με το Λισκάτσι. **ΡΙΖΕΣ**. Δάσος στους πρόποδες του Νταμποριού που απλώνεται από το Στρουγκάνι μέχρι το Πυρσογιαννίτικο (Σουρλέϊκα).

ΝΑΝΕΣ. Δάσος δίπλα νότια απ' το Στρουγκάνι και κάτω από τις Ρίζες. Εκεί υπάρχει το ομώνυμο φυτό που τρυφερό τρώγεται σαν λαχανικό και ώριμο για τροφή των ζώων. Άλλοτε οι γυναίκες το μαζεύανε, αλλά πάντα με προφύλαξη διότι έχει κάποιο υγρό που ερεθίζει το δέρμα. «Νανουχάτι» στα Ρώσικα σημαίνει, φουσκώνω, πρίσκομαι. **ΡΟΥΣΙΔΑ**. Δάσος δίπλα Δυτ. από τις Νάνες και κάτω από τις Ρίζες. «Ορσίτι Ρωσ. = αρδεύω. **ΨΑΡΙ**. Δάσος πίσω από τη ράχη και το δρόμο που κατεβαίνει από Στενό προς Ντεμίλαγκο και Γκιώνη Μηλιά. Βόρεια συνορεύει με το Λεσκατοίτικο. **ΕΛΑΤΟΣ**. Δάσος κάτω απ' το Στρουγκάνι. **ΜΑΥΡΟΡΟΥΜΑΝΟ**. Πυκνό δάσος Ν. από Έλατο και κάτω από τις Νάνες και Ρουσίδα. Σημαίνει, μαύρο δάσος. Τουρκ. «Ορμάν» = δάσος. **ΝΤΕΜΙΛΑΓΚΟΣ**. Δάσος κάτω από τον Έλατο και Νοτ. απ' το φαρί. **ΤΖΙΟΥΚΑΛΕΪΚΑ**. Λειβάδια κάτω απ' το Ντεμίλαγκο που ίσως είχαν εκεί χωράφια οι Τζουκαλαίοι. **ΤΟΥ ΛΥΓΔΑ ΤΟ ΒΥΡΟ**. Δάσος, λειβάδι και έλη (μικρή ξερόλιμνη) κάτω από το Μαυρορούμανο στον δασικό δρόμο. Βυρός σημαίνει υδατοδεξαμενή. Η ονομασία οφείλεται ασφαλώς σε κάποιον Λύγδα. **ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΜΠΕΝΤΟΥ**. Σπηλιά δυτ. απ' το Μαυρορούμανο και κάτω απ' τη Ρουσίδα όπου λημέριαζε ο τουρκαλβανός λαθρέμπορος Μπέντος. Λίγο χαμηλότερα είναι η **ΒΑΤΡΑ ΤΟΥ ΛΙΑΚΟΥ** όπου λημέριαζε ο καπετάν Νικόλα Λιάκος και παρακάτω είναι η γνωστή **ΒΡΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΡΑΝΩΣ**. Χαμηλότερα είναι η **ΒΡΥΣΗ Η ΚΡΥΦΗ** μέσα σε πυκνό δάσος και δίπλα της **ΒΟΡ**. **ΤΟ ΣΙΑΔΟΥΛΙ ΤΗΣ ΚΡΥΦΗΣ**. Παρακάτω είναι η **ΣΤΡΑΤΟΥΛΑ ΤΗΣ ΤΣΙΑΝΤΟΥΛΑΣ** όπου σύχναζε για ξύλα και οξυά η Αλεξάνδρα (Τσιαντούλα) Γ. Παπαναστάση. Πιο κάτω είναι το **ΣΙΑΔΙ** και η βρύση του **ΓΕΛΑΔΑΡΗ** όπου γινόταν άλλοτε το πανηγύρι του Αηλιά. **ΒΡΥΣΕΣ** ονομάζεται και το μεγάλο σιάδι που είναι κάτω από του Λύγδα το Βυρό και συνορεύει βόρεια με την περιοχή της Αγίας Τριάδας και νότια με τη

βρύση του Γελαδάρη. Έχει βρύσες και υδρομάστευση.

Και τώρα ας ανεβούμε πάλι τον ανήφορο. Κάτω από τες Ρίζες προς το Πυρσογιαννίτικο είναι το ΣΤΕΦΑΝΙ και τα ΞΕΚΟΜΜΑΤΑ, απότομες πλαγιές προς νότον της Ρουσίδας όπου ξεκόπηκε ο Τόπος. ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΙΑΔΙ είναι δίπλα από το Στεφάνι και Ξεκόμματα και συνορεύει με την Πυρσόγιαννη, όπως και τα ΤΖΟΥΚΑΛΕΪΚΑ παρακάτω όπου υπάρχει και βρύση με ποτίστρα. Βορειότερα είναι τα (Μ)ΠΕΖΟΥΛΙΚΑ. Η τοποθεσία οφείλει ασφαλώς τῆς οναμασία της στα πεζούλια που υπάρχουν μέσα στο δάσος όπου ήταν άλλοτε, χωράφια. Πιο δώθε προς τον Αηλιά είναι του ΜΑΝΟΥ ΤΟ ΡΟΓΓΙ. Ρόγγι = πυκνό δάσος, φτάσαμε τώρα στη ράχη ΤΟΥ ΑΗΛΙΑ όπου το ομώνυμο εξωκλήσι.

Ας πάμε πάλι προς το Λισκατσίτικο. Κάτω από το ΨΑΡΙ απαντούμε το ΡΟΓΓΙ ΤΟΥ ΝΙΤΣΙΚΑ (πιθανόν ανήκε στην ομώνυμη βουρμπιανίτικη οικογένεια) και του ΓΙΑΝΝΗ ΤΟ ΡΟΓΓΙ. Κάτω από τον Ντεμίλαγχο είναι του ΜΥΛΩΝΑ Η ΚΡΑΝΙΑ και συνέχεια του ΓΚΙΩΝΗ Η ΜΗΛΙΑ συνορεύει με Λισκατσίτικο. Νοτιώτερα είναι ΑΣΒΕΣΤΑΡΙΑ όπου υπήρχαν ασβεστοκάμινα και η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ. Κάτω από του Γκιώνη τη Μηλιά είναι ο ΚΟΣΚΑΣ, κοινοτική έκταση (δάσος και βοσκότοπος) που συνορεύει με το Λισκατσίτικο και φτάνει ως κάτω στον Επαρχιακό δημόσιο δρόμο. Δώθε από του Κόσκα ή Κοσκά, αρχίζοντας από πάνω, απαντούμε τον μεγάλο χείμαρο ΜΕΓΑΛΑΚΚΟ που πηγάζει από τον Ντεμίλαγχο και χύνεται στο ποτάμι. Βόρεια απ' αυτόν συναντούμε το ΓΕΛΑΔΟΜΑΝΤΡΙ όπου μαζευόταν τα γελάδια, το ΚΟΝΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΟΝΟΜΟΥ (βλέπε σελ. 326 του παρ. τόμου), τη ΔΕΣΗ όπου μάζευαν το νερό, του ΠΕΤΡΟΥ Τ' ΑΜΠΟΛΙΑ (άλλοτε χωράφια), το ΒΡΩΜΟΝΕΡΙ όπου πηγάζει θειούχο νερό, τη ΓΚΟΡΤΣΙΑ ΤΗΣ ΤΖΟΦΩΛΑΙΝΑΣ και βορειότερα τη ΡΟΥΠΑ ΤΗΣ ΠΙΤΣΑΙΝΑΣ (και οι δύο ήταν Σαρσαδίτισσες).

Και τώρα ερχόμαστε δώθε από το Μεγαλάκκο. Θα πάρουμε σαν όριο το λάκκο το ΜΕΣΣΙΝΤΑΛΟ που κατεβαίνει από την ΑΝΑΛΗΨΗ στον ΑΓΙΩΡΓΗ και διασχίζει το χωριό. Αυτός ο λάκκος κατά την παράδοση δεν υπήρχε. Σχηματίστηκε όταν εδώ και

διακόσια περίπου χρόνια κατακόφανε το δάσος και κατέβηκαν ακράτητα τα νερά, και κατέστεψαν τα χωράφια. Κατόπι οι παπούδες μας το φυλάξανε αυστηρά όλο το δάσος με τες οξυές και ξανάγινε. Το ονομάσαν «ΛΙΑΝΟΥΡΑ» όλο πέρα για πέρα και η κοπή δέντρων απαγορευόταν ως τα 1920 περίπου. Υπήρχε και σχετικός αφορεσμός όπως ξέρομε.

Σενεχίζομε λοιπόν με τες τοπωνυμίες ΑΗΛΙΑΣ και ΑΝΑΛΗΨΗ που είναι γύρω από τες βρύσες είναι τα ΣΙΑΔΙΑ τα ΜΠΑΡΚΑΔΙΚΑ, άλλοτε χωράφια και το ΛΙΑΝΟΤΟΠΙ. Δίπλα απ' αυτό η περιοχή ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ και χαμηλότερα απ' αυτή είναι τα ΤΣΑΛΑΔΙΚΑ, του ΓΑΛΑΝΗ δίπλα στο Μεγαλάκκο, του ΣΙΟΜΠΟΥ Η ΓΚΟΡΤΣΙΑ (άλλοτε περίφημο πέρασμα των πουλιών), η ΕΤΙΑ (ιτιά), και δίπλά νότια τα ΜΠΟΖΙΩΝΑΔΙΚΑ. Πιο κάτω είναι του ΘΥΜΙΟΥ Η ΚΑΛΥΒΑ και τα ΣΚΟΡΒΑΛΙΑ. Όλα ήταν χωράφια τώρα δασώθηκαν. Νότια από τα Μποζιωνάδικα είναι ο ΣΤΑΥΡΟΣ και δώθε από τη ράχη τα ΛΕΖΑΔΙΚΑ. Κατηφορίζοντας απαντούμε τα χωράφια του Κονίνη και Παπασπύρου και καταλήγομε στα ΠΑΛΙΟΧΩΡΑΦΑ έκταση επίπεδη με χωράφια νοτιοδυτικά από τους Σιομπάδες. Επάνω απο τους Σιομπάδες είναι τα ΤΖΙΟΥΛΝΤΙΑ (η λέξη μάλλον σλαβική) κήποι και χωράφια και παραπέρα προς το λάκκο του Γκίνη τα ΚΑΝΑΒΟΚΗΠΑ όπου έσπερναν κανάβι. Απάνω από τα Καναβόκηπα δεξιά είναι οι ΠΙΧΟΙ (υδατοδεξαμενές) και η ΑΝΑΡΓΥΡΗ όπου και το ομώνυμο εξωκλήσι. Απάνω πάλι από τα Τζιουλντιά είναι τα ΤΖΙΛΕΪΚΑ χωράφια και δυτικά από την Ανάργυρη του ΛΙΑΚΟΥ ΤΟ ΒΑΡΚΟ όπου έχει νερά. Όλη η περιοχή από την Ανάργυρη ως απάνω στα Μποζιωνάδικα και ως το Μεγαλάκκο ανομάζεται ΣΚΟΡΒΑΛΙΑ (τα) και είχε όλο χωράφια. Τοπωνυμία Σκουρβάλα απαντούμε στο Ηράκλειο Κρήτης. Κάτω από την Ανάργυρη και τα Σκορβάλια είναι ο ΚΑΝΤΡΟΣ απώνω από τους Σαρσάδες και βορειότερα ο ΤΣΙΕΠΛΙΟΣ όπου το ομώνυμο πηγάδι. Και πάλι κάτω απο τα Σκορβάλια και δώθε από το Μεγάλακκο είναι η ΡΑΧΗ ΤΟΥ ΖΙΟΥΚΟΥ και του ΝΤΟΝΤΗ Η ΚΑΛΥΒΑ. Παρακάτω είναι τα ΚΡΕΒΑΤΙΑ και δώθε προς το χωριό το εικόνισμα στο ΣΤΑΥΡΟ, οι ΚΟΚΟΥΤΣΙΟΤΣΗΔΕΣ η ΓΚΑΝΤΕΝΩ όπου υπήρχε βρυ-

σούλα και οι ΑΗΔΗΜΗΤΡΗΔΕΣ κοντά στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου. Κάτω από τους Αηδημήτρηδες είναι ο ΤΣΙΡΟΠΗΓΑΔΟΣ όπου υπάρχουν πηγές και φτάσαμε στο Δημόσιο Δρόμο. Πέρα από τον Τσιροπήγαδο είναι η ΡΑΧΗ, οι ΚΕΡΑΣΙΕΣ ο ΛΑΚΚΟΣ ΤΗΣ ΤΖΙΟΥΛΩΣ και η ΠΛΗΚΑΔΙΤΣΑ· ασφαλώς κάποια Πληκαδίτισσα θα είχε χωράφια εκεί πέρα. Μετά την Πληκαδίτσα είναι πάλι ο Μεγαλάκκος.

Σταματούμε λοιπόν εδώ στον Δημόσιο-Επαρχιακό δρόμο και ξαναανεβαίνουμε στο τέρμα του παλιού δάσους με τες οξυές. Όλες οι εκτάσεις από το δάσος αυτό και κάτω, που δασώθηκαν από το 1950 και δώθε, ήταν σχεδόν ιδιωτικές χωράφια - λειβάδια κ.λ.

Δυτικά από τον Αηλιά συναντούμε τους ΡΙΖΕΪΚΟΥΣ ΤΡΑΦΟΥΣ, τοποθεσία επίπεδη με νερό. Εκεί ήταν άλλοτε χωράφια των Ριζαίων ή Κουσαίων. Πιο πέρα είναι τα ΠΛΙΕΠΛΙΑ τα ΓΡΑΜΜΑΤΑΔΙΚΑ, όπου υπήρχαν τεράστιες λεύκες (πλιέπλα) και χωράφια που ανήκαν στην οικογένεια Γραμμάτη ή Κοντογιάννη. Κάτω από τους Ριζ. Τράφους είναι τα ΠΩΡΙΑ, έχει πολλές πηγές και άλλοτε βγάζανε εκεί πωρόλιθοτυς για τα τζάκια, φούρνους, διαιρέσεις κ.λ. Εκεί στα Πωριά είναι και της ΝΤΟΒΕΝΑΣ (Λαγού) Η ΓΚΟΡΤΣΙΑ και πιο πέρα κάτω από τα Πλιέπλια η ΜΕΓΑΛΗ ΓΚΟΡΤΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΙΚΑ, Δυτικώτερα στη ράχη είναι η ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. Εκεί είχε πολεμήσει με τους τούρκους ένα από τα παλληκάρια του Νικόλα Λιάκου ο Τόλης Στράτος. Πιο πέρα δυτικά και κάτω από τα Τζιουκαλείκα είναι η ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΥΡΗΜΠΙΝΑ. (Κακώς ο Κ. Στεργιόπουλος - Ηπ. Χρον. 1938 σελ. 15 ετυμολογεί τη λέξη αυτή από το μαύρη πείνα. Εμείς πιστεύουμε ότι η λέξη είναι η σύνθετη. Η μισή είναι Ελληνική «Μαύρη» και η άλλη μισή είναι τουρκική «Μπίνα» που θα πηγή «μπινάρ». Δηλαδή πηγή με μαύρο νερό). Η Μαυρημπίνα συνορεύει νοτιοδυτικά με το Πυρσογιαννίτικο τη Μιτσιουράβιανη και έχει την ομώνυμη Πηγή.

Κάτω από τη Μεγάλη Μαυρημπίνα είναι η ΜΙΚΡΗ ΜΑΥΡΗΜΠΙΝΑ. Έχει κι' αυτή μικρότερες πηγές. Πιο πέρα νότια είναι του ΠΑΠΠΑ ΤΑ ΣΙΑΔΙΑ που συνορεύουν με το Πυρσογιαννίτικο και παρακάτω ο ΣΥΝΟΡΟΣ και ο λάκκος που μας χωρίζει α-

πό την Πυρσόγιαννη. Σταματούμε στον παλιό δρόμο και γυρίζοντας προς τα βόρεια συναντούμε το ΠΟΡΙ κάτω απ' του Παπά τα Σιάδια και παρακάτω στο δρόμο τες ΓΚΡΕΜΟΥΡΕΣ (κρημνούς) όπου υπάρχει πηγή. Δώθε από το λάκκο της Γκρεμούρας είναι τα ΜΑΡΑΝΤΑΚΙΑ και πάνω απ' αυτά (κάτω απο τες Μαυρομπίνες είναι: του ΘΥΜΙΟΥ η ΚΑΛΥΒΑ, τα ΤΖΙΤΖΕΪΚΑ και το ΔΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ. Πιο δώθε στη ράχη (προς το χωριό) είναι το ΜΟΝΟΠΑΤΙ και χαμηλότερα Η ΜΙΚΡΗ ΓΚΟΡΤΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΙΚΑ. Κατόπι ερχόμαστε στη μεγάλη και επίπεδη τοποθεσία ΠΑΡΠΑΔΙΤΣΑ (= Καρδερίνα) όπου ήταν ωραία χωράφια, κάτω από τα Ποριά. Ψηλότερα από την Παρπαδίτσα, στο δρόμο προς την Ανάληψη είναι το ΚΟΝΙΣΜΑ ΤΟΥ ΤΣΑΜΕΝΟΥ, όπου υπήρχε εικόνισμα και χωράφι του και πιο κάτω απ' αυτό είναι χωράφια που λέγονται, στου ΚΑΡΑΜΙΤΣΗ και συνορεύουν με το λάκκο του Αγίωργη ή Μεσίνταλο. Νοτιώτερα πάλι προς την Παρπαδίτσα είναι τα ΠΗΓΑΔΟΥΛΙΑ όπου υπήρχαν άλλοτε πηγές.

Αλλά ας ξαναπάμε πάλι από τα νότια, γυρίζοντας προς το χωριό. Κάτω από τα Μαραντάκια είναι ο ΑΗΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ γύρω και πέρα από την εκκλησία. Κάτω από το Μονοπάτι είναι Η ΡΑΧΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ, τα ΛΙΟΛΙΕΪΚΑ και πιο δώθε ΤΑ ΠΛΑΓΙΑ ΤΟΥ ΜΑΤΣΑΚΑ. Βορειότερα είναι τα ΚΥΡΚΕΪΚΑ (χωράφια) και ψηλότερα στους βράχους, κάτω από την Παρπαδίτσα η τοποθεσία του ΠΕΤΟΥΣΗ, χωράφια της οικογένειας Πετούσι - Πάνου. Δώθε από το λάκκο και κάτω από τα Πηγαδούλια είναι οι τοποθεσιές ΠΕΡΙΣΤΕΡΩ και ΜΑΝΩΛΗ και βορειότερα χαμηλότερα η ΦΥΛΙΟΥΡΙΑ όπου υπήρχε πελώριο δέντρο (φυλίρα ή τίλιο). Κάτω από του Μανώλη είναι τα ΚΑΡΑΠΟΥΛΙΑ που συνορεύουν με τη συνοικία των Αγίων Αποστόλων. Τοπωνυμία Καραμπούλια υπάρχει και στη Μόλιστα. Ίσως να σημαίνει «Καροπούλια = Καροπούλες», δηλαδή μικρές καρυδιές. Στα Καραπούλια είναι και η «Βρυσούλα» που έχει το καλύτερο νερό του χωριού μας.

Αφήνωντας τες τοπωνυμίες που είναι μέσα στο χωριό για το τέλος, προχωρούμε πάλι προς νότον.

Πέρα από τον Άγιο Χαράλαμπο είναι οι ΚΡΥΟΒΡΥΣΕΣ με

τα κατάφυχρα νερά τους απ' όπου υδρεύεται το μισό χωρίο και ο ΨΕΜΑΤΑΡΗΣ, ο ΓΡΑΒΟΣ και πιο κάτω οι τοπωνυμίες: ΑΓΙΑΝΝΗΣ, η ΡΑΧΗ ΤΟΥ ΓΑΤΣΗ νοτιώτερα και τα ΖΙΝΤΡΙΑ και τα ΜΠΡΙΑΝΙΑ (σλαβικές λέξεις), το ΛΑΚΚΟΠΛΟ και του ΤΟΥΡΚΟΥ ΤΟ ΠΗΓΑΔΙ.

Φτάσαμε στο δημόσιο δρόμο. Πηγαίνοντας προς Αγ. Παντελεήμονα απαντούμε πανώδρομα τες τοπωνυμίες: στου ΘΑΝΟΥ και πιο πάνω του ΣΙΟΥΛΗ, τα ΧΩΡΑΦΟΥΛΙΑ, τη ΡΑΧΗ ΤΗΣ ΚΩΣΤΑΙΝΑΣ κάτω από Αγ. Κωνσταντίνο, του ΜΠΟΥΡΕΚΑ, ΤΑ ΣΟΥΡΕΪΚΑ από Αγ. Κων/νο και φτάσαμε στη μεγάλη τοποθεσία στου ΠΕΤΣΕΛΗ ΤΕΣ ΚΑΡΓΙΕΣ που συνορεύει ανατολικά με το δημόσιο δρόμο και νότια με το λάκκο της Γκρεμούρας. Οι ΠΗΛΟΙ είναι μικρή τοποθεσία κάτω από του Πετσέλη τες Καργιές όπου έβγαζαν πηλό και άλειφαν τα σπίτια. Πέρα από το λάκκο είναι οι ΟΒΡΑΓΙΕΣ (φύτευαν κορχάρι), τα ΣΙΟΜΠΕΪΚΑ, τα ΜΠΟΥΡΜΠΟΥΤΣΙΚΑ και ο ΣΥΝΟΡΟΣ.

Κι έτσι τερματίσαμε με τες μέχρι το δημόσιο Επαρχιακό δρόμο τοπωνυμίες που βρίσκονται προς Νότον του χωριού. Όπως βλέπομε γενικά: οι περισσότερες προέρχονται από τα επώνυμα των οικογενειών που είχαν σ' αυτές τα χωράφια τους. Και τώρα θα συνεχίσωμε κάτω από τον δημόσιο δρόμο. Βάζομε όρια: από βορρά τον μεγάλο λάκκο του Αγιάννη, ανατολικά το ποτάμι και νότια το λάκκο το Σύνορο πέρα από τον οποίο είναι Πυρσογιαννίτικο. Αρχίζομε από την άκρη του χωριού και απαντούμε τες τοπωνυμίες: ΠΕΝΤΑΡΗΣ, ΣΙΜΠΑ (η), ΠΟΡΙ, ΣΚΑΠΕΡΔΩ (η) (Στο Πριάνικο Κουρέντων υπάρχει τοπων. Σκαπέρδες), το ΚΑΤΣΟΥΚΙ, το ΠΑΛΙΟΜΠΑΤΑΝΟ, τα ΚΑΤΩ ΣΕΛΙΑ και κοντά στον Αγ. Παντελεήμονα τον ΝΤΑΜΠΟ (στη Βήσσανη υπάρχει επώνυμο Ντάμπος). Κάτω απ' το Καστούκι απαντούμε: του ΤΖΑΝΗ, του ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ, τες ΧΟΥΜΕΣ, τη ΜΟΥΖΓΚΑ ΤΟΥ ΝΤΟΥΚΑ και την ΚΑΠΡΙΤΣΑ. Χαμηλότερα είναι η ΠΕΣΤΕΡΗ, η ΜΠΙΤΣΙΛΟΥ, του ΣΙΕΛΕΚΟΥ και τμήμα από τες ΑΡΑΤΡΟΒΙΕΣ φτάσαμε στο ποτάμι.

Τώρα πηγαίνομε πέρα από το λάκκο του Αγίου Παντελεήμονα. Χαμηλότερα από την εκκλησία λέγεται στου ΠΑΤΙΚΑ. Πέρα

από την εκκλησία στους σταύλους του Σκούφια είναι το ΛΕΙΒΑΔΙ, ΤΑ ΠΛΙΕΠΛΙΑ και η ΡΑΧΗ ΤΗΣ ΤΖΙΩΤΖΙΑΙΝΑΣ. Κάτω από τους σταύλους είναι τα ΞΕΚΟΜΜΑΤΑ (απότομος κρημνός), νοτιώτερα οι ΚΕΡΑΣΙΕΣ και χαμηλά στο ποτάμι του ΚΑΡΤΣΙΟΒΙΤΗ. Νοτιώτερα είναι: του ΤΖΙΟΥΚΑΛΗ, το ΜΕΛΙΣΙ στη μεγάλη πέτρα και η ΠΙΚΕΝΗ που συνορεύει με το Πυρσογιαννίτικο και ήταν το πιο παλιός οικισμός. Λίγο πιο πάνω είναι του ΣΙΟΥΝΤΑ Η ΚΑΛΥΒΑ και ψηλότερα κάτω από τη Ράχη της Τζιιώτζιαινας το ΑΣΠΡΟΧΩΜΑ και νοτιότερα η ΜΟΖΝΤΡΑΒΑ (αγριοκερασιά).

Ερχόμαστε τώρα δώθε από το λάκκο του Αγιάννη και αρχίζομε από το χωριό, βάζοντας όριο τον παλιό δρόμο που κατεβαίνει από την ΑΗ-ΣΩΤΗΡΑ στο ποτάμι. Η γύρω από την εκκλησία της Μεταμορφώσεως περιοχή λέγεται ΑΗΣΩΤΗΡΑ και τα μεγάλα Παπαδημητρείικα χωράφια δεξιά της λέγονται ΦΥΤΕΙΕΣ ανήκαν άλλοτε στον Κώστα Γραμματικό. Κάτω από την εκκλησία είναι το δασάκι ΛΟΓΚΑΡΙ ΤΗΣ ΑΗ - ΣΩΤΗΡΑΣ και δεξιότερα τα ΛΟΥΡΓΙΑ και η ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΜΑΝΩΛΗ όπου ήταν άλλοτε περίφημα αμπέλια Δημαραταίων κ.λ. Αριστερά προς το δρόμο είναι το ΑΣΠΡΟΧΩΜΑ και οι ΣΟΥΡΟΥΒΙΕΣ και κάτω χαμηλά από τις Αρατροβιές. Απαριθμήσαμε τις τοπωνυμίες που είναι πέρα, βόρεια από το λάκκο της Παναγιάς. Τώρα αρχίζομε και πάλι από το χωριό (ανάμεσα στους δύο λάκκους) κατεβαίνοντας προς τα κάτω. Συναντούμε την τοποθεσία ΒΑΡΒΑΡΑ και πιο κάτω τα ΜΠΑΤΑΝΙΑ και τους ΜΥΛΟΥΣ και χαμηλότερα τα ΛΙΘΑΡΙΑ. Δεξιότερα από τη ΒΑΡΒΑΡΑ κάτω από το σπίτι του Κόντου είναι η τοπωνυμία του ΡΑΜΟΥ και χαμηλότερα το ΠΟΥΣΙ = πηγάδι όπου κατά την παράδοση ήταν η παλιά εκκλησία της Μεταμορφώσεως. Πιο κάτω είναι οι ΤΡΑΦΟΙ που συνορεύουν με την Πέστερη. Κάτω δε από τους Τράφους και τα Λιθάρια είναι οι κυρίως ΑΡΑΤΡΟΒΙΕΣ που φτάνουν ως το ποτάμι και η ΠΟΤΑΜΙΑ και οι ΠΑΛΙΟΜΥΛΟΙ.

Και τώρα ας ξαναρχίσωμε πάλι απο τον Επαρχιακό δρόμο και κάτω προς τον βορράν του χωριού. Η τοποθεσία πίσω από την Παναγία λέγεται στες ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΟΧΠΙΣΩ. Εκεί που είναι το Σχολείο λέγεται στου ΝΤΡΑΤΣΗ ΤΟ ΜΝΗΜΑ· ήταν θαμένος

κάποιος τούρκος. Πιο πέρα είναι οι ΑΗΘΑΝΑΣΗΔΕΣ (από το ομώνυμο εξωκλήσι) και δεξιότερα προς την Αησωτήρα του ΓΟΥΛΙΑ. Πέρα από τον Αηθανάση οι ΚΕΡΑΣΙΕΣ οι ΛΟΓΝΤΣΕΣ και παραπέρα ο ΜΕΓΑΛΑΚΚΟΣ και το σιάδι και η βρύση του ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ που συνορεύει με το Λισκατσίτικο και από κάτω με το ποτάμι. Κάτω από τες Λόγνιτσες είναι οι ΠΑΤΩΣΙΕΣ, το ΠΑΝΩ ΓΙΟΦΥΡΙ, τα ΤΖΙΤΖΕΪΚΑ και δεξιότερα οι ΤΟΣΗΔΕΣ (ή του Τόση) και από κάτω το ΓΙΑΝΤΙΚΙ (τουρκ. = Παρακαταθήκη). Δώθε προς το χωριό είναι οι ΜΠΙΖΙΟΝΙΕΣ που συνορεύουν με Αηθανάση και Γούλια και πιο δώθε στο δρόμο της Αησωτήρας του ΤΡΑΝΤΑ ΤΟ ΜΠΑΪΡΙ, χαμηλότερα είναι τα ΚΟΥΛΟΥΡΙΑ που συνορεύουν με του Τόση και Ποταμιά.

Και τώρα ας απαριθμήσωμε διάφορες μικρές τοπωνυμίες που είναι μέσα στο χωριό. Απάνω από την Παναγιά και κάτω από τους Σαρσάδες όπου ο νέος συνοικισμός είναι η ΑΓΓΕΛΑΙΝΑ η ονομασία οφείλεται ασφαλώς σε κάποια Αγγέλαινα σύζυγο ή χήρα του Αγγελή. Από πάνω είναι η γνωστή συνοικία ΣΑΡΣΑΔΕΣ που οφείλει ασφαλώς την ονομασία της στην τουρκική λέξη «Αρσά» που σημαίνει οικόπεδο. Στη μέση της συνοικίας είναι το ΚΕΛΙ. Ήταν άλλοτε εκεί ένα κελί που ανήκε στο μοναστήρι του Αγίου Δημητρίου. Από πάνω είναι η μικρή ομώνυμη πλατεία όπου ανάβαν τες φωτιές «Χαραμπουτζιούνες» και χόρευαν τριγύρω τα κορίτσια, οι θυφάδες και τα παλληκάρια του μαχαλά.

Δίπλα από τους Σαρσάδες είναι η συνοικία ΣΙΟΜΠΑΔΕΣ που οφείλει την ονομασία της στην ομώνυμη οικογένεια. Δεξιά, προς τον Αγίωργη και χαμηλότερα ως το δρόμο είναι τα ΛΕΙΒΑΔΙΑ που δεν τα έσπερναν αλλά τα χρησιμοποιούσαν όπως και σήμερα, για χορτονομή και για βοσκή των ζώων. Τες δυο συνοικίες Σαρσάδες και Σιομπάδες χωρίζει ο λάκκος του Γκίνη και η ομώνυμη βρύση που είναι προς το μέρος των Σαρσάδων.

Οι συνοικίες των Σιομπάδων και των Αγίων Αποστόλων χωρίζονται από το λάκκο το ΜΕΣΙΝΤΑΛΟ. Ιδιαίτερες τοπωνυμίες μέσα στην συνοικία των ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ είναι: η ΡΑΧΗ από τον Αγίωργη μέχρι του Λιάκου και Παλιό Σκολειό. Κατόπι ο

ΤΡΑΦΟΣ από την εκκλησία Αγ. Αποστόλων ως τα Καραπούλια. Μέσα στον Τράφο ήταν και μερικές βρύσες. Η βρυσούλα που προαναφέραμε, ο Γεράνης ανάμεσα στα σπίτια Λίολη, Μάνου, Ντόντη και Κεκέλη και ο Ντράγκος ανάμεσα στα Κουσεία και Λαγεία (Επώνυμο Ντράγκος υπάρχει στη Νιγρίτα). Η λέξη σλαβική. Στο κέντρο της συνοικίας όπου ήταν άλλοτε το σαράϊ του Κώστα Γραμματικού είναι το ΠΕΛΙΑΥΡΙ (ίσως Περι-αύλι). Χαμηλότερα δεξιά είναι οι Τζιουλντάδες και πιο κάτω το Παλιό Σχολειό και η Μέξια. Η συνοικία των Αγ. Αποστόλων φτάνει ως την Αγορά.

Στην συνοικία του ΑΓΙΑΝΝΗ υπάρχουν: τα Λαμπρέϊα και κοντά στην Αγ. Παρασκευή υπήρχε και το Λαμπρέϊκο πηγάδι. Παρακάτω είναι η Πέτρα του Ζηκούλη και η εκκλησία του Αγιάνη με την ομόνυμη βρύση. Ο λάκκος της Μέξιας είναι όριο με τη συνοικία των Αγ. Αποστόλων. Κάτω από το δρόμο Αγιάνη - Αγοράς είναι η συνοικία ΜΠΟΥΚΗΔΕΣ, δίπλα από του ΤΟΥΡΚΟΥ το ΠΗΓΑΔΙ. Οφείλει άραγε την ονομασία της σε κάποιον Μπούκη, ή προέρχεται από την Αλβανική λέξη «μπούκ» = ψωμί;

Η άλλη συνοικία της Βουρμπιανής κάτω από την Αγορά (τα Αργαστήρια) λέγεται ΒΑΡΒΑΡΑ καθώς και η ομώνυμη βρύση.

Πέρα από την Αγορά και κάτω από το νεκροταφείο (Κουλούρι) είναι το ΠΗΓΑΔΟΥΛΙ όπου άλλοτε υπήρχε μικρή βρύση.

Τελιώσαμε με τες τοπωνυμίες που είναι μέσα στο χωριό και τώρα θα πάμε πέρα από το ποτάμι. Και αρχίζουμε από χαμηλά βάζοντας σαν όριο το Λάκκο το Σελτσιώτικο. Πέρα από το λάκκο μέσα στη Σελτσιώτικη περιοχή (της Οξιάς) υπάρχουν πολλά Βουρμπανίτικα χωράφια που τα' χαν αγορασμένα από τους Σελτσιώτες στην τοποθεσία ΚΡΕΤΣΟΣ. Χαμηλά προς το ποτάμι είναι Χατζιάδικα και ψηλότερα, Θανεία, Νταβελεία, Τραντέϊα του Τσούκα και λοιπών. Ήταν όλα περίφημα αμπέλια. Σώζονται ακόμη μισογκρεμισμένες και οι καλύβες που είχαν εκεί.

Δώθε από το λάκκο στο Βουρμπανίτικο είναι η μεγάλη περιοχή που λέγεται ΣΤΑΝΙΑ ή ΣΤΑΝΙΕΣ (ασφαλώς από τη στάνη). Μικρότερες τοπωνυμίες μέσα στη Στανιά απαντούμε χαμηλά στο ποτάμι (από δεξιά προς τ' αριστερά): του ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ, το ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ όπου αναβλύζει αρχετό νερό, του ΖΑΜΑΝΗ

και πιο πέρα τη ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΣΙΟΥΛΗ όπου σχηματίζεται μικρή λιμνούλα τους χειμερινούς μήνες και φυτρώνουν και καλάμια. Αριστερώτερα υπάρχουν οι τοπωνυμίες: ΠΟΤΑΜΙΕΣ, ΠΡΟΙΚΙΟ, ΣΥΝΙΜΙΑΛΟΣ και ψηλότερα το ΚΑΛΑΜΙ. Απάνω από τες Στανιές και τη Λίμνη του Σιούλη είναι η Μικρή ΜΠΑΛΑΣΤΑΝΑ και ψηλότερα η μεγάλη ΜΠΑΛΑΣΤΑΝΑ ο γνωστός τεράστιος βράχος η μεγάλη αυτή πέτρα που η δυτική της πλευρά είναι κατακόρυφη και είναι το ηλιακό ρολόγι της Βούρμπιανης. Όταν ο ήλιος φωτίζει (πιάνει) το σκαρπί της - ένα θάμνο που είναι στη μέση - πλησιάζει το μεσημέρι και όταν φωτίζεται όλη η δυτική πλευρά της είναι πλέον μεσημέρι. Η λέξη είναι πιθανόν σύνθετη, από την αρβανίτικη μπάλα = μέτωπο και τη σλαβική στάνο = στάνη-ποιμιοστάσιο. Πιο ψηλά λέγεται στου ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ όπου υπήρχε μεγάλο αμπέλι του και ο βράχος από πάνω στο σύνορο με την Οξυά λέγεται ΣΚΑΜΝΑΚΙΑ. Εκεί περναεί ο δρόμος και είναι και το εικόνισμα το Σελτσιώτικο.

Αριστερά από τη Μπαλαστάνα είναι τα ΚΥΡΤΑΣΙΑΔΙΑ επίπεδη έκταση που είχε περίφημα αμπέλια. Εκεί υπήρχε και προϊστορικός οικισμός διότι βρέθηκαν διάφορα σπασμένα αγγεία. Απάνω από τα Κυρτασιάδια είναι το ΓΑΛΑΖΙΟΧΩΜΑ όπου υπάρχουν μεταλλεύματα, χαλκός, χρώμιο κ.τ.λ. Ψηλότερα είναι η ΑΣΠΡΟΠΕΤΡΑ. Αριστερότερα πέρα από λάκκο είναι οι ΦΥΤΟΙ και συνέχεια βορειότερα με σύνορο πάντοτε το Σελτσιώτικο, απαντούμε τες τοπωνυμίες: στου ΚΡΙΚΟΝΗ όπου σκοτώθηκε πολεμώντας με τους τούρκους ο Κρικώνης ψυχογιός του καπετάν Νικόλα Λιάκου και πιο πέρα το (ει)ΚΟΝΙΣΜΑ του Ζολώτα και η ράχη ΤΗΣ ΚΡΑΝΙΑΣ που κατεβαίνει ως το ποτάμι.

Παίρνομε τώρα τον κατήφορο. Κάτω από το Κόνισμα του Ζολώτα είναι του ΝΤΟΥΜΗ τ' ΑΜΠΕΛΙ και δίπλα αριστερά η τοπωνυμία στου ΣΙΕΓΚΟΥΝΑ. Απ' εκεί και κάτω ως το ποτάμι η τοποθεσία λέγεται ΠΕΤΣΙΓΚΑΖΟΣ και δεξιότερα ο μεγάλος βράχος ΚΑΣΤΡΟ. Εκεί λέγανε οι παλαιοί ότι υπήρχε θησαυρός που τον φύλαγε ένα μεγάλο φίδι (στοιχειό). Δεξιά από του Ντούμη τ' αμπέλι είναι ο λάκκος Σιουμάρας. Στην κορυφή κάτω από τους φυτούς και του Κρικόνη είναι το ΜΕΛΙΣΣΟΠΕΤΡΟ και κάτω απ'

εκεί ως τες ΠΟΤΑΜΙΕΣ και το ΚΑΤΩ ΓΙΟΦΥΡΙ η μεγάλη αυτή τοποθεσία λέγεται ΣΙΟΥΜΑΡΑ διότι έχει πολλά σιούμα δέντρα (δρυς).

Και τώρα θα πάμε πέρα από τη ράχη της Κρανιας, αρχίζοντας από κάτω από το ποτάμι και από δεξιά προς αριστερά (βόρεια). Μόλις περνούμε το Απάνω Γιοφύρι απαντούμε το ΜΑΤΕΡΙ που είναι πετρώδης τόπος. Πιθανόν η λέξη είναι λατινική ΜΑΤΕΡΙΑΛΣ = υλικά. Πιο πέρα είναι ο ΜΠΡΑΛΙΕΓΚΟΣ και ο κρημνός που λέγεται ΤΟΥ ΚΟΡΑΚΑ Η ΦΩΛΙΑ. Φτάνομε στο ΠΑΛΙΟΜΑΝΑΣΤΗΡΟ όπου και το ομώνυμο εξωκλήσι και τερματίζομε στα σύνορα του Γοργοπόταμου. Ψηλότερα από το Παλιομανάστηρο είναι το ΤΟΥΡΝΟΒΙΤΙΚΟ, περιοχή αχαρασμένη από το χωρίο Τούρνοβο - Γοργοπόταμο προ αμνημονευτων χρόνων.

Γυρίζοντας δεξιά απαντούμε τον ΠΡΙΑΣΟΠΟ (όμοια τοπωνυμία και στη Ζέρμα) και την ΠΕΤΡΑ την ΤΣΟΥΡΤΣΟΥΛΩΤΗ (απόκρημνη σε σχήμα κώνου).

Παραπάνω είναι η ΛΕΦΤΟΚΑΡΙΑ όπου έχει πολλές λεπτοκαριές (φουντουχίες) και ψηλότερα το ΠΙΝΑΚΑΡΙΟ. Εκεί, επειδή έχει πολλά ξηροπλατάνια, στήνανε τα συνεργεία τους στα παλιά χρόνια ειδικοί τεχνικοί Μακεδόνες και έφτιαναν: κόφες, σφραγίδες, γουδιά, κλειδοπίνακα και Πινάκια (ξύλινα πιάτα) κι έτσι πήρε η τοποθεσία αυτή το όνομα Πινακαριό. Πιο ψηλά είναι ο ΠΑΛΕΖΗΣ (όμοια τοπωνυμία υπάρχει στα όρια Κόνιτσας - Παπίγκου) όπου τα σύνορα Βούρμπιανης - Γοργοπόταμου και Οξυάς στην κορυφή ακριβώς του τριγώνου όπου υπήρχε ένα μοναχικό δέντρο και το λέμε στο ΜΟΝΑΧΟ το ΥΠΩΡΟ. Χαμηλότερα ο μεγάλος βράχος λέγεται ΚΟΚΚΙΝΟΠΕΤΡΑ. Δεξιότερα είναι το μεγάλο δάσος που λέγεται ΒΥΡΟΣ και συνορεύει ανατολικά και νότια με το Σελτσιώτικο. Μέσα σ' αυτό ψηλά είναι οι τοπωνυμίες: στου ΠΑΠΑΔΗΜΟΥ (ήταν μεγάλο χωράφια του) και στου ΤΣΕΚΟΥΡΑ ή ΤΣΕΚΟΥΡΕΣ. Κάτω από του Τσεκούρα είναι τα πλάγια και το σιάδι της ΠΑΝΟΥΚΛΑΣ όπου υπήρχε και μαντένι (λατομείο) που έβγαζαν λιθάρια για τζάκια, σκαλοπάτια και μπασαμάκια. Εκεί κατέφευγαν οι βουρμπιανίτες κατά τις επιδημίες της πανούκλας (Πανώλη) για να γλυτώσουν από την τρομερή αρρώστεια. Αριστερότε-

ρα είναι η τοποθεσία ΝΤΟΥΡΒΑΡΕΪΚΑ (άλλοτε χωράφια) που συνορεύει με την Κοκκινόπετρα και κάτω απ' αυτή, δεξιά απ' τον Πριάσοπο και Τσουρτσουλωτή Πέτρα είναι οι ΑΧΥΡΙΩΝΕΣ. Εκεί υπήρχαν άλλοτε καλύβες και ποιμενικές εγκαταστάσεις. Κάτω δε από τα Ντουρβαρέϊκα που σμίγουν οι τρεις λάκκοι λέγεται ΜΕΣΟ-ΛΑΚΙΑ (τα) και δεξιότερα κάτω από την Πανούκλα είναι το Α-ΝΗΛΙΟ και η ΚΡΑΝΙΑ. Τέλος δε χαμηλότερα είναι τα σιάδια τα ΜΑΤΣΑΚΑΔΙΚΑ που συνορεύουν αριστερά με τον Πριάσοπο και από κάτω με το Μπράλεγχο. Λίγο παρακάτω κοντά στο Ματέρι είναι ένας βράχος η ΒΟΥΤΥΡΟΠΕΤΡΑ, που κατά τους θρύλους έβγαζε βούτυρο....

Και εδώ τελειώσαμε με τες τοπωνυμίες.

Το Σχολείο της Βούρμπιανης

ΑΠΟΚΡΙΕΣ 1939

Από αριστερά προς τα δεξιά στο ΧΟΡΟ. 1. Πολυχρόνης Πορφύρης και Μαριάνθη 2. Αριστοτ. Κάσταβος και συζυγός του. Γεώργιος και Αλεξάνδρα Κυπαρίση. Ευριπίδης και Δέσποινα Ζούνη. Χρήστος και Γλυκερία Παπατζήμα. 11. όπισθεν Χρ. Μπάρκης 12. Ελένη Σ. Τέρτση. 13. Κλεονίκη Γιάντσιου 14. Σταμ. Κουφολάμπρου. 15. Δέσποινα Ε. Τέρτση. 16. Ελένη Α. Μπίζιου 17. Σοφία Ζ. Ζήκου 18. Κλεοπάτρα Ν. Μάνου 19. Αλεξάνδρα Παπακώστα. 20. .... 21 Ευγενία Ράπου 22. Αλεξάνδρα Ζούνη 23. Ελένη Τσόλη 24. Στυλιανή Γρ. Σκούφια. 25. Κατίνα Ψύλα 26. Δέσπω. Γ. Ντόμκου 27. Αικατερ. Κ. Βεηζαδέ 28..... 29 Σταμ. Α. Μπάρκη 30. πίσω Σταμ. Γρ. Λιόλη 33. Αναστασία Δ. Ράμου ΕΜΠΡΟΣ Καθήμενοι διακρίνονται οι: Ανδρέας Μπίζιος, Νικολ. Ζούνης, Μιχ. Πανουσάκος με το λαβούτο, Νικ. Χαλκιάς με κλαρίνο, Παναγ. Πανουσάκος με βιολί και Αποστ. Κοκκινόπουλος με ντέφι. Εμπρός μασκαρεμένος ο Βαγγέλης Τέρτσης και πιο πέρα ο Τάκη Γιόσης. Σπύρο Μπάρκης καρναβάλια, ο Σπύρο Ζούνης κ. α. Πίσω από το χορό είναι πολλοί: Κων. Γιόσης, Κων. Καραγιάννης, Βασ. Χατζής με σαρίκι (Χότζας), Νάκος Βλάχος, Γεώρ. Ντόμκος, Βασ. Σκούφιας, Χρ. Κουφολάμπρος, Ιωάν. Γιανακός, Μιλτ. Μαύρος - Βεηζαδές, Απόστ. Λαμπρινίδης, Ζησ. Ζήκος, Νικ. Μάνος, Γεώρ. Λάμπρος, Χρ. Δαμιανός, Αθαν. Τσούνης, Γρηγ. Λιόλης, Αλέξ. Κάτσαβος, Ανδρ. Παπαναστάσης, Βασ. Κατσένης, Χαρ. Ρεμπέλης, Βασ. Τράντας, Ιωάν. Δημάρατος, Θεμιστ. Κόντος κ.α.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΚΕΡΑΤΖΗΔΕΣ

Ας αφιερώσωμε λίγες σελίδες και σ' αυτούς.

Στα παλιά τα χρόνια της τουρκοκρατίας δεν υπήρχε συστηματική οργάνωση ταχυδρομικών υπηρεσιών, τόσο με τες διάφορες περιοχές της οθωμανικής αυτοκρατορίας όσο και με τη γειτονική ελεύθερη Ελλάδα.

Οι συγχωριανοί μας που ήταν ταξιδεμένοι κυρίως στην Αθήνα και στο Λαύριο, εκτός από τα γραμματα είχαν ανάγκη να στέλλουν και χρήματα και δέματα στους δικούς των στο χωριό. Επειδή λοιπόν δεν υπήρχαν, όπως είπαμε, οργανωμένη ταχυδρομική υπηρεσία ούτε μεταφορικά πρακτορεία όπως σήμερα, τη δουλειά αυτή την έκαμναν ορισμένοι συγχωριανοί μας επαγγελματικά. Ξεκινούσαν λοιπόν από το χωριό, παίρνοντας δέματα με τσιεράπια (κάλτσες), με φανέλλες, με κάχτες, κανένα μπουκάλι ρακή, λίγα λουκάνικα, φασόλια και ότι άλλο μπορούσαν να στείλουν στον ξενιτεμένο οι δικοί του· και με τα απαραίτητα γραμματα φυσικά όπου έγραφαν τους καϊμούς και τες ανάγκες των.

Τους ξενιτεμένους των Γιαννίνων τους εξηπηρετούσαν συνήθως οι κερατζήδες που πηγαίνοερχόταν τακτικά με τα μουλάρια τους· οι ταχυδρόμοι εξυπηρετούσαν τους πιο μακρυνούς. Ως τα Γιάννενα πηγαίνανε κι αυτοί με τους κερατζήδες. Απ' εκεί για την Πρέβεζα φόρτωναν τα δέματα και επέβαιναν και ο ίδιοι στες περίφημες «ταλίκες» που τες έσερναν άλογα ή μουλάρια. Στην Πρέβεζα συνήθως διανυκτέρευαν ώσπου να βρούν καράβι. Μερικές φορές οι ταχυδρόμοι σταματούσαν και στην Πάτρα όπου υπήρχαν αρκετοί χωριανοί ή κοντοχωριανοί μας που τους εξυπηρετούσαν κι αυτούς. Συνήθως όμως τραβούσαν για Πειραιά κι απ' εκεί ανέβαιναν στην Αθήνα και Λαύριο, μοιράζανε τα γραμματα και τα δέματα κι απ' εκεί έπαιρναν άλλα: γραμματα, χρήματα, και δέματα για το χωριό και τα γύρω χωριά.

Παλιώτεροι Βουρμπιανίτες ταχυδρόμοι ήταν: ο Πέτρο Δαμιανός πολύ τακτικός και τιμιώτατος, ο Γιώργης Δήμου Λιόλης, ο Βασίλης Δημόπουλος, ο Κώτσιο Παπαδημήτρης (όχι και τόσο άμεμπτος στες συναλλαγές του), ο Νάκος Τσόλης, ο Αλέξης Καραγιάν-

νης και τελευταίος επί των ημερών μας ο Μιλτιάδης Βεηζαδές ή Μαύρος.

Σωστό πανηγύρι ήταν η επιστροφή του ταχυδρόμου για τους χωριανούς· παρήλαυναν όλοι από το σπίτι του για να ρωτήσουν για τους δικούς των. Κι' εκείνοι, που λάβαιναν χρήματα, δέματα, ή έστω κι' ένα γράμμα, έφευγαν ευχαριστημένοι. Όσοι δε λάβαιναν τίποτα έφευγαν κατσοφιασμένοι. Υπήρχαν βέβαια και αρκετοί ξενιτεμένοι που είτε από ανεργιά είτε για διάφορους άλλους λόγους δεν έστελναν ταχτικά, ή και καθόλου ακόμη, στους δικούς των. Στη συντριπτική πλειοψηφία τους όμως οι χωριανοί μας ήταν καλοί νοικοκυραίοι και στοργικοί προστάτες των οικογενειών τους και πάντα έστελναν: γράμματα, χρήματα και λογιαστά καλούδια, ρούχα, τρόφιμα κι' άλλες λιχουδιές με τον ταχυδρόμο. Ακόμα θυμάμαι τα «καλούδια» που έστελνε ο πατέρας με το Μαύρο: μαντήλια, ρούχα, υφάσματα, τσεπέλες με σύκα, ζαχαράτα, παραμέλες, σοκολάτες, χαλβά, ελιές, βακαλάο και άλλα. Έννοείται όμως ότι οι διάφορες λιχουδιές έμπαιναν μέσα στο κλειδαμένο σεντούκι της μητέρας ή της γιαγιάς και μοιραζόταν πάντα με το.... σταγονόμετρο. Αυτό ίσχυε για όλα τα παιδιά της Βούρμπιανης.

Αλλά αρκετά με τους Ταχυδρόμους, ας έρθωμε τώρα στους Κερατζήδες. Οι Κερατζήδες όπως γνωρίζομε οι μεγαλύτεροι που τους ζήσαμε και οι μικρότεροι από τις αφηγήσεις μας κι' από τα βιβλία μετέφεραν με τα μουλάρια τους ανθρώπους και εμπορεύματα, από τα Γιάννενα παλαιότερα προς τα χωριά μας και μετά το 1920 που άρχισαν να εκτελούν ταχτική συγκοινωνία τα αυτοκίνητα, μόνο από την Κόνιτσα και δώθε που δεν υπήρχε αυτοκινητόδρομος. Τους κερατζήδες τους λέγαμε και αγωγιάτες.

Οι παλιόι βουρμπιανίτες κερατζήδες ήταν, κατά την παράδοση: ο Δημήτρης Νίτσκας, ο Νικόλα Ρεμπέλης, ο Νάκος Τσόλης, ο Μάνθο Βλάχος που τον προλάβαμε λίγο κι' εμείς, ο Αντώνης Βλάχος, ο περίφημος Αλέξη Τσιαμένος, ο Κώτσιο Αλεύρης-Νταβέλλος κ.α.

Νεώτεροι επί των ημερών μας ήταν: ο Μιλτιάδης (Κιάδης) Βλάχος που επιζεί σήμερα σε ηλικία 95 χρονών και αφηγείται διά-

φορες παλιές ιστορίες και ανέκδοτα των κερατζήδων, και ο γιός του Λουκάς, ο Νικόλας (Κολούσης) Μάστακας, ο Βασίλης Σκούφιας και για λίγο ο γιός του Λάμπρος, ο Μιχάλης Παπαδημήτρης και ο αδερφός του Λεωνίδα, ο Τόλη Μπάρκης που βάδιζε πάντα με το πάσσο του και ο λεβέντης Βασίλη Βλάχος που φορούσε πάντοτε ως το θάνατό του την περίφανη ελληνική φορεσιά: φουστανέλλες, πεσιλιά, χιοστέκια, άσπρες κάλτσες, τσαρούχια ευζωνικά και φέσι κόκκινο.

Πολλά και διάφορα και διασχεδαστικά είναι τα ανέκδοτα των κερατζήδων της Βούρμπιανης. Στες σελίδες 187 - 192 του παρόντος απάντησε ο αναγνώστης μερικά. Εδώ θα προσθέσωμε κι' άλλα τρία - τέσσερα.

Ερχόμαστε κάποτε - μολογούσε ο μπάρμπα - Κιάδης - από τα Γιάννενα και νυχτώσαμε στο Μεσοβούνι. Ήταν χειμώνας καιρός και δε μπορούσαμε φυσικά να ξημερώσωμε όξω όπως το καλοκαίρι που διαλέγαμαν τόπο και ξεφορτώναμαν· ανάφταμαν και καμιά φωτιά ή όχι, ανάλογα με τον καιρό και την περίσταση, και βοσκούσαμε και τα πράματα. Πήγαμαν λοιπόν στο χάνι του Ξενοφώνη· ξεφορτώσαμε, σιγουρέψαμαν τα ζώα και κατόπι μαζωθήκαμαν κι' εμείς γύρω από το τζάκι να ξενυχτήσωμε.

Όσπου νάρθει η ώρα να δειπνήσωμε το στρώσαμε στο μουαμπέτι και στα σιακάδια όπως συνηθίζαμε. Έχαμε όμως αρκετό κρύο και τα δύο - τρία κουτσόξυλα που είχε βάλει ο χαντζής στο τζάκι δεν μπορούσαν να μας ζεστάνουν.

— Να του πούμε να μας φέρει κανένα ξύλο, είτε κάποιος, καλά τον πληρώνωμε;

— Στάσου του λέω εγώ, - αφηγείται ο μπαρμπα - Κιάδης - και θα τον κάνω να μας φέρει πολλά.

— Ε κυρά, φωνάζω στη χαντζού, φέρε μας κανένα ξύλο, ξεπαγιάσαμε.

Και νάτη σε λίγο έρχεται με την αγκαλιά γεμάτη. Καθώς τάριξε κάτω όμως κι' έπεσαν με ορμή, άπλωσα εγώ επίτηδες, με τρόπο το ποδάρι μου και καμώθηκα τάχα πως με βάρεσε.

— «Ωχ, ωχ, το ποδάρι μου!» έσκουξα. Με βάρεσες, με σακάτεψες.

Και που να με σακατέψει. Ήταν κόλπο. Τα ξύλα όσο που το είχαν αγγίξει. Φορούσα και τ' άρβυλα και δεν είχε ανάγκη.

— «Δεν τόθελα μωρέ μπάρπμα δεν τόθελα,» έκανε στενοχωρημένη η αθώα γυναικούλα.

«Αμ ξέρω που δεν τόθελες, αλλά φέρε μία ραχή να το τρίψω για να μου περάσει ο πόνος.

Κι' έφερε ολόκληρο παγούρι, που φυσικά το ρουφήξαμαν μια γύρα όλοι και κοπανίσαμε και ξύλα στη φωτιά και ζεσταθήκαμαν. Σε κάμποση ώρα ξανάρθε η καλή χαντζού.

— Πως πάει το ποδάρι μπάρμπα - Κιαδη.

— Τι να πάει, φέρε κανένα χρομμύδι να στουμπίσω να βάλω.

Κι' έφερε τρία - τέσσερα χρομμύδια που τα ψήσαμε και ταφαγάμαν για ορεκτικό και με τες άχρηστες φλούδες ψεφτοτύλιξα το ποδάρι.

Σε λίγο η γυναίκα ξανάρθε.

— «Τάβαλιες τα χρομμύδια μπάρμπα;»

— «Τάβαλα, αλλά με πονάει, με σκίζει, φέρε μου λίγο ραχή ακόμα για νάχω να ρουφάω από ψίχα όταν θα με πιαν' ο πόνος και κάμποσα ξύλα για να το πυρώνω να μουπραγαδώνει (ανακουφίζεται).

Κι' έφερε ακόμα ένα παγούρι ραχή που το ρούφηξαμαν το πρωί να ζεσταθούμε και μια γερή αγκαλιά ξύλα που μας πόρεψαν όλη τη νύχτα.

Σαν έφεξε και φορτώσαμε για να φύγωμε, η ευσυνείδητη γυναικούλα ξανάρθε να ρωτήσει για το ποδάρι μου. Της απάντησα πως ήταν καλύτερα και ξεκίνησα ψευτοκουτσαίνοντας μαζί με τους συντρόφους μου. Και σαν απομακρυνθήκαμαν πό το χάνι, σκάσαμε όλοι στα γέλια.

Όλοι οι Βουρμπινίτες της ηλικίας μας και οι αρκετά νεώτεροι θυμούνται το γέρο Νάχο - Τσιόλη τον επιλεγόμενο «Μπαγκαντάνα» που πέθανε το 1863 σε ηλικία 96 χρόνων.

Ήταν ένας αυστηρός και επιβλητικός τύπος που δε σήκωνε πολλές κουβέντες και δεν στέχονταν μύγα απάνω του που λέει ο λόγος. Ήταν όμως εργατικός και μερακλής και τα δύο χτηματά του,

στην Παρπαδίτσα και στα Κυρ' τα Σιάδια ήταν ονομαστά κι' από τα καλύτερα του χωριού. Είχε και καλύβες εκεί και κοιμόταν όταν ωρίμαζαν τα σταφύλια και φύλαγε από τους κλέφτες.

Απάνω από τα Κυρ' τα Σιάδια στα ριζά προς την Ασπρόπετρα και προς τη Μπαλαστίνα συνήθιζαν οι κερατζήδες κι' άλλοι βουρμπιανίτες που είχαν μουλάρια να πηγαίνουν τες νύχτες να τα βοσκούν και ξενουχτούσαν κι' αυτοί εκεί για να τα παρακολουθούν να μη κάνουν ζημιές στα κτήματα και να τα φυλάγουν από τους ζωοκλέφτες.

Η ιστορία που θα αφηγηθούμε συνέβηκε μάλλον γύρω στα 1940.

Ένα βράδυ είχαν πάει δυό παρέες εκεί· ο Κιάδης Βλάχος με το Φίλιππα Μάτσακα απάνω προς τα ριζά και μερικοί νεαροί κάτω χαμηλότερα προς τη μικρή Μπαλαστίνα. Ήταν οι Σπύρο Τσούνης, Μάνθος Παπαγεωργίου, Χρήστο Τέρτσης, Φάνη Σκούφιας, Βάκης Οικονόμου κ.λ.

Ο μπάρμπα - Νάκος ξέροντας πως όλοι αυτοί που πήγαιναν να βοσκήσουν τα ζώα έκαμναν κι' επιδρομές στ' αμπέλια αγρυπνούσε σχεδόν όλη τη νύχτα, σιωστός κέρβερους κι' έριχνε συνέχεια ξύλα στη φωτιά για να δείχνει πως δεν κοιμόταν.

Η παρέα των νεαρών βλέποντας πως ο Μπραγκαντάνας στεκόταν εκεί αγρυπνός φρουρός, δεν τολμούσε να κάνει έφοδο στο αμπέλι του και τόστρωσαν όλοι στον ύπνο.

Ο μπάρμπα - Κιάδης όμως με το νεαρό Φίλιππα αγρυπνούσαν κι' αυτοί και παραμόνευαν έξω από τ' αμπέλι να ιδούν πότε θ' αποκοιμηθεί ο νοικοκύρης του.

Άνθρωπος ήταν κι' ο μπάρμπα - Νάκος. Κάθε βραδυ σχεδόν καθόταν άϋπνος στο ποδάρι, κουράστηκε κάποτε και αποκοιμήθηκε. Η φωτιά είχε ατονίσει, καμιά κίνηση, κανένα σημάδι αγρυπνίας.

Ο Κιάδης με το Φίλιππα χώθηκαν στο περίφημο αμπέλι και πασπατεύοντας από κλήμα σε κλήμα γέμισαν τους τροβάδες των με γλυκά μελένια σταφύλια. Κοντοζύγωσαν και στην καλύβα και άκουσαν το ροχαλητό του Μπραγκαντάνας που κουρασμένος από την αγρυπνία κοιμόταν του καλού καιρού.

— Ξέρεις τι θέλει αυτός; λέει ο Κιάδης σιγανά στο Φίλιππα.

— Τι;

— Να του ματσέψωμε (αποπατήσωμε) ομπροστά στη μπόρτα, αλλά δε μόρχουνται.

— Μόρχοντ' εμένα, λέει ο Φίλιππας.

Και στο λεφτό ξεζώνεται και τα.... φτιάνει ουδ' εκεί.

Φορτώνονται κατόπι τους τροβάδες και τραβούν γελώντας για το γιατάκι τους, όπου στρώθηκαν στο φα'ι με βουλιμιά. Σε μισή ώρα τα καταβρόχθισαν. Ο Κιάδης μάζεψε όλα τα τσέτινα στον τροβά.

«Πάμε τώρα, λέει στο Φίλιππα, να αδειάσωμε τριγύρω από τη φωτιά που έχουν τα παιδιά, γιατί ο Μπραγκαντάνας μόλις ξύπνησει και καταλάβει τι του κάναμαν κατά χει θα πάει, γιατί εμάς δε μας κατάλαβε· νύχτα ήρθαμαν, φωτιά δεν ανάψαμαν και τα κουδούνια τάχωμε βουλωμένα».

Χωρίς χασομέρια λοιπόν πήγαν σιγά - σιγά, βεβαιώθηκαν ότι τα παιδιά κοιμόταν βαθειά και σκόρπισαν τα τσέτινα γύρω από τη μισόσβυστη φωτιά τους. Κατόπι γύρισαν και κοιμήθηκαν κι' αυτοί.

Όπως είχε προβλέψει ο Κιάδης, ο μπαρμπα - Νάκος ξύπνησε πρώι.

Όσο βαρειά κι' αν κοιμόταν το συνήθιζε να ξυπνάει μόλις θαμπόφεγγε και να κάμνει επιθεώρηση στ' αμπέλι του. Τα κλήματα τάξερε ένα προς ένα και μπορούσε να καταλάβει αν του έλειπαν σταφύλια.

Αυτοί τη φορά μόλις ξύπνησε, αιστάνθηκε μια δυσάρεστη μυρωδιά να τον βαράει στη μύτη. Καθώς πετάχτηκε όρθιος και γεμάτος απορία, πάρα λίγο να πατήσει στο... φιλοδώρημα που του είχαν αφήσει ο Φίλιππας με τον Κιάδη. Κοιτάζει για τα σταφύλια, έλειπαν.... Μερικά δε κλήματα τα είχαν τρυγήσει εντελώς.

— Κερατάδες! μούγγρισε αγριεμένος· μόφαγαν την κότα, μόχ... και την πόρτα.

Και αρπάζοντας την κρανίτικη μαγγούρα του, όρμησε έξαλλος από θυμό προς το μέρος που είχε ιδεί από βραδής τη φωτιά των παιδιών. Με την πρώτη ματιά που έριξε μόλις έφθασε εκεί, είδε τα τσέτινα σκορπισμένα γύρω στη φωτιά. Δε χρειαζόταν άλλη απόδειξη.

Τα παιδιά τυλιγμένα ακόμη με τα σκεπασματά τους κοιμόταν του καλού καιρού. Πλησίασε τον πρώτο που βρέθηκε μπροστά του

και του μπήκε με την κρανία φωνάζοντας.

Παλιόπαιδα: κερατάδες, δε φτάνει που μοφαγέταν τα σταφύλια μουχέ.... και την πόρτα.

Λαχταρισμένα τα καφόπαιδα πετάχτηκαν στο ποδάρι.

— Για στάσου ωρέ μπάρμπα - Νάκο ποιά σταφύλια σου φάγαμαν;

— Ετούτα πόχετε τα τσέτινα καταής.

Ούρλιαζε ο μπάρμπα - Νάκος και ορμούσε πότε στον ένα και πότε στον άλλο χτυπώντας στα τυφλά με τη μαγγούρα του.

— Για όνομα του Θεού: εμείς δεν ξέρομε τίποτα, ούτε τα τσιέτινα είναι δικά μας.

Που ν' ακούσει όμως ο μαινόμενος Μπραγκαντάνας. Οι αθώοι νεαροί αναγκάστηκαν να τραπούν σε άτακτη φυγή, για να γλυτώσουν από την οργή και τη μαγγούρα του, ενώ οι πραγματικοί ένοχοι αγνάντευαν κρυμμένοι από μακριά και χαμογελούσαν.

Ο μπάρμπα - Λεωνίδα ο Παπαδημήτρης που προαναφέραμε είχε μυωπία σε μεγάλο βαθμό και γι' αυτό τον έλεγαν και γκαβο - Νίδα. Τα νομίσματα τα έφερνε σε ελάχιστη απόσταση από το μάτι του για να τα διακρίνει. Και όμως έκαμνε το μπακάλη και τον κερατζή και την ημέρα βιάδιζε καλούτσικα ακολουθώντας το καρβάνι. Αλλά όταν ήταν σκοτεινιά ή νύχτα είχε ένα ήρεμο μουλάρι που το κρατούσε από την ουρά και του χρησίμευε για οδηγός. Κάποτε όμως που οι κερατζήδες γύριζαν από τη Μακεδονία κουβαλώντας σιτάρι και νύχτωσαν στον Πριάσωπο πιο δώθε από τη Σλάτινα, ο μπάρμπα - Λιωνίδας μη μπορώντας να διακρίνει μέσα στο σκοτάδι, πιάστηκε κατά λάθος από την ουρά ενός άγριου και ζαντζιάρικου μουλαριού του Βασίλη Βλάχου. Ασυνήθιστο εκείνο από τέτοιου είδους ενόχληση τούδωσε μια γερή κλωστιά και τον πέταξε κάτω ανάσκελα. Αλ' ευτυχώς πέφτωντας δε χτύπησε σοβαρά. Έβαλε τες φωνές ζητώντας βοήθεια. Έτρεξαν οι άλλοι, τον σήκωσαν, τον έτριψαν λίγο· συνήλθε και διηγήθηκε το πάθημά του.

— Αμ' ευλογημένε, του είπε ο Βασίλης, έκανες λάθος, καλά που δε σε σκότωσε, απ' το ζαντζιάρικο πήγες να πιαστείς.

— Πάντεχα πώς ήταν δικό μου Βασίλη μου.

— Άλλη φορά νάχεις το νου σου.

— Θα τον έχω και θα τον παραέχω.

Κι' από τότε ο μπάρμπα - Λεωνίδας έραβε ένα ειδικό σημάδι στην οπιστιά του μουλαριού του για να το γνωρίζει....

1 - 11 - 1986. Βουρμπιανίτες κυνηγοί γδέρνουν ένα μεγάλο αγριογούρουνο που βάρωσε ο Κώστας Δ. Χαλκιάς.

Διακρίνονται: εμπρός από αριστερά καθιστοί, Αναστ. Ευθυμίου, Γιώρ. Κουφός και Κώστας Δ. Χαλκιάς.

Πίσω Χρ. Μπόνιας, Κ. Βλάχος, Παρασχ. Ντίνης, Δημ. Λ. Μάστσαχας (σχυμένος) Κ.Α.

ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΚΥΝΗΓΟΙ ΤΗΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ

Μια και γράφομε για πολλά και διάφορα, ας ασχοληθούμε για λίγο και με τους κυνηγούς του χωριού μας.

Τα παλιά χρόνια και μέχρι το 1945 - 50 αφθονούσαν τα θηράματα στην περιοχή μας. Όπου κι' αν γύριζες και δώθε και πέρα απ' το ποτάμι, σε κάθε ραχούλα και λισβάρι, οι πέρδικες σηκωνόταν κοπάδια ολόκληρα. Τα αγριοπερίστερα πετούσαν κατά εκατοντάδες. Οι λαγοί - και χωρίς να είχες κυνηγόσκυλο - άμα έριχνες πέτρες πεταζόταν από τα κέδρα. Τα ντρεζγκούνια (τσιχλές) ήταν αμέτρητα. Οι μεγάλοι κυνηγοί τα πυροβολούσαν επάνω στα δέντρα κι' εμείς τα παιδιά τσακώναμε αρκετά στις παγίδες - πλάκες, βάζοντας για δολώματα σκουλήκια και κεδρομπόμπολα. Ακόμη και πέρδικες ξεγελούσαμε που και που, στήνοντας βαρειές πλάκες με σιτάρι. Το καλοκαίρι πάλι χτυπούσαμε με τα λάστιχα (σφεντόνες) άφθονα τζίβια, τσιοκάνια και τες περίφημες και νοστιμώτατες ζιέληνες (συκοφάγους) που συχνάζαν στες μουριές. Αγριογούρουνα υπήρχαν πιο πολλά και τα βαρούσαν το καλοκαίρι στα καλαμπόκια και το χειμώνα με παγάνα, καρτέρια κ.λ. Και ζαρκάδια υπήρχαν πολλά και πλατώνια που έχουν εξαφανιστεί, καθώς και αγριόγιδα στους βράχους στο Νταμπόρι.

Σήμερα όλα αυτά τα θηράματα πάνε σχεδόν να εξαφανιστούν και οι αιτίες είναι πολλές: Αρρώστιες και φυτοφάρμακα, έλλειψη τροφής διότι δεν υπάρχουν πλέον σιτάρια, κριθάρια, ρεβύθια, καλαμπόκια κ.λ. για να βοσκήσουν. Έπειτα οι κυνηγοί είναι πάρα πολλοί. Τότε ήταν λίγοι και μετρημένοι σε κάθε χωριό και τώρα με τους δρόμους που έγιναν παντού, καταφθάνουν με τα Ι.Χ αυτοκίνητα κάθε μέρα κατά εκατοντάδες οι κυνηγοί των πόλεων, με άφθονα πυρομαχικά και δεν αφήνουν ούτε τσιροπούλι.

Οι παπούδες και προσπαπούδες μας κυνηγούσαν με τα πανάρχαια καριοφύλια και στερνάρες ή με σφήκες και γκαραμπίνες· όλα εμπροσθογεμή. Έριχναν ένα και κατόπι «στάσου να γεμίσω». Όποιος κυνηγός διέθετε εμπροσθογεμές δίκανο (τσιφτέ) θεωρούνταν προνομιούχος. Μ' έναν τσιφτέ κυνήγησε και ο υποφαινόμενος στα ε-

φηβικά και νεανικά του χρόνια. Κατόπι το πήραν οι Ιταλοί στα 1942 όταν έκαμαν τον βίαιο αποπλισμό και συγκέντρωσαν και τις παλιοκουμπούρες και τα καριοφύλια ακόμη. Τα οπισθογεμμή ήταν ακόμη λιγοστά μέχρι το 1940. Τώρα οι κυνηγοί διαθέτουν επαναληπτικές και αυτόματες караμπίνες που θερίζουν πως να μην εξοντωθούν τα κακόμοιρα τα θηράματα;

Αλλά ας αναφέρωμε τα ονόματα κ.λ. των παλιών κυνηγών, πρώτα όσων έχομε ακουστά και κατόπι εκείνων που προφθάσαμε εμείς, καθώς και των επιζώντων.

Από τα παλιά ακόμη χρόνια όλοι οι βουρμπιανίτες γνώριζαν να μεταχειρίζονται τα όπλα και πολεμούσαν και να αμύνονται κατά των αιμοβόρων τουρκαλβανών ληστών - όπως είδαμε - και πολλοί ασχολούνταν με το κυνήγι: Τζισοτζιέοι, Λαμπρέοι, Τζομπαναρέοι, Βλάχοι, Ντονταίοι, Τζηλέοι, Σιομπέοι κ.λ. Συγκεκριμένα ονόματα πριν από τα μέσα του περασμένου αιώνα σχεδόν δεν έχομε. Απ' εκεί και δώθε διασώθηκαν μερικά ονόματα κυνηγών όπως: του Νικόλα και Κώτα Ντάλα, του Μίτση Παπαγιάννη, Γιάννη Τζομπάνου, Γιαννόπλου Λάμπρου, Νικόλα Τζήλα, Κότα Κονίνη, Νικολάκη Κ. Γραμματικού, Ζήκου Τζιτζή, Καραίτση, Μίτση Γιόση, Χαρίση Σιόμπου, Νικόλα και Δημήτρη Ντόντη, Νικόλα Λιόλη - Πανταζή, του Ζήση Σιούνη και του Χαρίση Τζομπάνου.

Νεώτεροι κυνηγοί που έζησαν τις τελευταίες δεκαετίες της τουρκοκρατίας ήταν: ο Νικόλα Τζομπάνος, ο Γιαννάκη Τζημόπουλος, ο Γιάννη Κονίνης - Γκαλιαμάνης, ο Μήτρο Βλάχος, ο Κώτσιο Βλάχος, Λάμπρο Μπούσης - Βλάχος, ο Κήτο Παπαδήμος, ο Κήτο Τσέλεγκας, ο Κώτα Μπουρέκας, ο περίφημος Λούκας Ζαμάνης που είχε εξημερώσει κι' ένα ζαρκάδι, ο Ζήση Κύρκας - Ντούμαρης, ο Γιάννη Κεκέλης, ο Γιαννάκη Ψύλλας, ο Δημήτρη Λιάκος, ο Λούκα Πρόκος, ο Αναγνώστη Ζαμάνης, ο Λάμπρο Κονίνης, ο Κώτσιο Πορφύρης, ο Γιώργο Βλάχος, ο Νώντας Λ. Πρόκος, ο Κώτσιο Νταβέλος - Αλεύρης κ.α.

Και τώρα ας απαριθμήσωμε όσους προφθάσουμε εμείς στα παιδικά και νεανικά μας χρόνια και κατόπι όσους επιζούν ακόμη.

Πρύτανις όλων των κυνηγών της Βούρμπιανης ήταν ο Νικόλα Ντόντης - Σιαπκαλής που είχε δεκαεφτά! ντουφέκια. Μ' αυτόν α-

σχοληθήκαμε στες σελίδες 164 - 167. Άλλοι κυνηγοί που θυμόμαστε ήταν: ο Βασίλης Σαμαράς, Χρήστος Παπαβασιλείου, άριστος σκοπευτής και ιχνηλάτης, ο Γιώργο Τσούκας, ο Γρηγόρη Σκούφιας, Βασίλη Σκούφιας, ο Νάκος Τσόλης και ο γιός του Χρήστος, Γιώργος Κ. Πορφύρης, Νικολάκη Κονίνης, Γιώργο Κονίνης που είχε νομίζω και το περίφημο κυνηγόσκυλο τον Τσιάπη, Νίκο Τζήλας, ο Βασίλης Λιόλης κι' ο γιός του Δημοσθένης ήταν καλοί κυνηγοί. Μετά τον Σιαπκαλή ήταν ο Αθανάσιος Παπαγεωργίου - Κεκέλης και τα παιδιά του: ο Κώτσιος, ο Τόλης και ο Μίχος. Επιζεί ο Κώτσιος ηλικίας 86 χρονών σήμερα το 1989 και πηγαίνει ακόμη στο κυνήγι με τα παιδιά του Σπύρο και θανάση. Άλλοι κυνηγοί ήταν: ο Βασίλη Γιάντσος, ο Μάνθο Καραγιάννης ερασιτέχνης, ο Κώτσιο Λέζης, Θανάση Ντούμαρης, Κώτσιο Τσέλεγκας, Αντρέα Κεκέλης· στους Σιομπάδες τα δυο αδέρφια Γιώργος και Τάκης Σιόμπος. Είχαν και οι δυο ωραία οπισθογεμή δίκανα Πίπερ που τα είχαν φέρει από το εξωτερικό και ο Τάκης είχε δυο περίφημα σκυλιά τη Λέλα και το Νταπαρέλη που πιάνανε τους λαγούς ζωντανούς. Άλλοι κυνηγοί ήταν ο Λάμπρος και Αντώνης Σιόμπος, ο Νίκο Τσουνής και ο γιός του Σπύρος και οι επιζώντες Παναγιώτης Παναγιώτου, Γιώργο Παπακώστας και Αντρέα Μπίζιος απόμαχος. Στους Σαρσάδες παλιοί κυνηγοί ήταν οι Κήτος και Βασίλης Βλάχος, καθώς και τα αδέρφια Μάρκος και Φόνης κ. Βλάχου. Αυτοί κηνυγούσαν κυρίως αγριογούρουνα και είχαν σωματώδη μαντρόσκυλα (ο Μάρκος) τη Σούλα και το Γκαρμπούνη που πάλευαν με τα γουρούνια. Τον Γκαρμπούνη τον τραυμάτιζαν συνεχώς με τους χαυλιόδοντες και ο μπάρμπα - Μάρκος του έραβε τες πληγές. Τελικά όμως σε μια τέτοια πάλη βρήκε το θάνατο γιατί τα αγριογούρουνα του σχίσανε τα εντόσθια. Κυνηγός (εν αδρανεία τώρα) ήταν και ο γιός του ο Κώστας. Καλός κυνηγός ήταν και ο Γιώργος Κουφός αλλά λόγω του γνωστού ατυχήματος σταμάτησε... Και ο γιατρός Νικ. Οικονόμου και ο Βασίλη Τράντας ασχολούνταν με το κυνήγι καθώς και ο Αντρέας Χρήστου απόμαχος τώρα, όπως και ο Ζήσης Ζήκος και Σωκράτης Τέρτσης και ο Νίκος Οικονόμου - Κατσένης. Οι Χρήστος Μπόνιας και Πολυχρόνης Πορφύρης πέθαναν προσφάτως.

Σήμερα (1989) επιζώντες κυνηγοί (εν δράσει και μη) είναι ο Ευάγγελος Οικονόμου (απόμαχος), Παρασκευάς Ντίνης, ο Λάμπρος Σκούφιας και ο γιός του Βασιλάκης, ο Φάνης Σκούφιας και ο γιός του Γιώργος, ο Γιάννη Τράντας, ο Γιάννη Μήγιος και τα παιδιά του Λουκάς και Τάκης ο Γιάνκος Σωτηρίου, ο Χρήστο Παπατζήμος, Γιώργο Κυπαρίσης, Γιώργο Παπαναστάσης, Λάμπρο Τέρτσης, Ο Βαγγέλλης Τώνης, ο Αποστόλης Σώτος, ο Νίκο Μποζώνας, ο Παύλο Γκιώκας, οι αδερφοί Γιώργος και Κώστας Χαλκιά που είχαν καλά γουρουνόσκυλα, ο Φίλιππας Μάτσακας και ο γιός του Νίκος, ο Τάκης Λ. Μάτσακας, ο υποφαινόμενος Αναστ. Ευθυμίου με μέτρια επίδοση και άλλοι όπως ο Γιώργο Πανουσάκος, ο Γρηγόρης Σ. Βλάχος κ.λ.

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Κυνηγετικά ανέκδοτα φυσικά θα μπορούσαμε να συλλέξουμε πολλά, αλλά ο χώρος δεν το επιτρέπει και γι' αυτό θα αρχεστούμε σε ελάχιστα.

Ο περίφημος Νάσιος Καχέλης ο «Καρανάσιος» είχε επινοήσει δυο έξυπνες μεθόδους για να σκοτώνει τες αλούπες και τα κουνάβια στο σπίτι του. Για τες αλούπες σβάρνιζε τον πλάνο (έντερα ή παλιοκρέατα) στους γύρω δρόμους και τελικά τον έδενε με σύρμα γερά και τον κρεμούσε σε ορισμένο μέρος μέσα στο σελιό του. Κατόπι τον συνέδεε μ' ένα σχοινί και μ' ένα κουδούνι που τόχε μέσα στην ογκύστα του. Στο παραθύρι του οντά έδενε γερά στες σιδεριές ένα ντουφέκι που η κάνη του ήταν στραμένη κατευθείαν απάνω στον πλάνο. Ερχόταν λοιπόν η αλεπού τη νύχτα να φάει και καθώς τίνιζε τον πλάνο χτυπούσε το κουδούνι. Πεταζόταν τότε ο μπάρμπα - Νάσιος στον οντά και είτε είχε φεγγάρι, είτε ήταν πηχτό σκοτάδι, τραβούσε τη σκανδάλη του δεμένου όπλου και τα σκάγια πήγαιναν στον προορισμό τους. Πολλές φορές τη νύχτα σαν ακούγαμε το μπάμ! λέγαμε. «Πάει! ο μπάρμπα - Νάσιος έφαγε την αλούπα....»

Για τα κουνάβια πάλι είχε επινοήσει άλλη μέθοδο. Σβάρνιζε τον πλάνο και τον τοποθετούσε μέσα στο κατώγι του. Στην πόρτα είχε φτιάξει μια θυρίδα όμοια με την πινακδα του αμπαριού. Την ά-

φηνε ανοιχτή και το συρταρωτό από πάνω κλειστρο το συνέδενε με σχοινί με την ογνίστα. Στον πλάνο είχε δεύτερο πάλι σχοινί συνδεδεμένο με μικρό κουδουνάκι. Οι πονηρές αλεπούδες φυσικά δεν έμπαιναν στο κατώγι, αλλά το κουτό κουνάβι χώνουνταν και μόλις δάγκωνε τον πλάνο χτυπούσε το κουδουνάκι απάνω στην ογνίστα και αμολούσε ο Καρανάσιος το σχοινί και έπεφτε η πινακίδα στην πόρτα. Κατόπι έπαιρνε ένα γερό κρανίτικο ξύλο, κατέβαινε από τη γκλαβανή (καταπακτή) στο κατώγι και το σκότωνε.

Του Χρήστου Παπαβασίλη του είχαν ένα παρατσαύλι τον λέγανε «Μέτσιο» και το Γιάννη Τσούκα «Λύγκα». Λέγανε, πως κάποτε που κυνηγούσαν παράνομα στο φετοκίτικο, τους έπιασε ένας δασικός και τους ζήτησε τα στοιχεία τους. Τότε αυτοί του έδωσαν αυτά τα ψεύτικα επώνυμα και του είπαν πως ήταν από το Λούψιμο (Λυκόρραχη - Κεφαλοχώρι). Εκεί φυσικά δε βρέθηκαν αυτά τα άτομα για να τους επιδοθούν οι κλήσεις κι' έτσι ο Γιάννης κι' ο Χρήστος γλυτώνασαν. Τους έμειναν όμως τα παρατσούκλια.

Κι' εμείς όταν είμαστε παιδιά προ του 1940 κυνηγούσαμε χωρίς άδεια. Πέντ' - έξη χωριανοί μας μόνο έβγαζαν άδειες κυνηγιού· εμείς οι άλλοι που δε μέναμε μόνιμα, αλλά για λίγο διάστημα μόνο στο χωριό, παίρναμε άδεια από το... μπακάλη.

Ετότε το κυνήγι του αγριόχοιρου γινόταν μεθοδικά και συστηματικά. Πηγαίναμε συνήθως στην Κρούσια. Την αρχηγία της παρέας ανελάμβανε ένας πεπειραμένος κυνηγός· ο Χρήστο Παπαβασίλη ή κάποιος από τους Κεκελαίους. Ο Μάρκο Βλάχος πήγαινε συνήθως μόνος και παλιώτερα με τον αδερφό του το Φόντη. Όταν ερχόταν με τους πολλούς, αναλάμβανε κι' αυτός να κάνει κουμάντο. Ο αρχηγός έβαζε τα καρτέρια κι' εμείς οι νεαροί κάναμε παγάνα, με φωνές, τουφεκίες και χτυπώντας γκαζοτενεκέδες. Την πρώτη μέρα κυνηγούσαμε κατόδρομα ξεκινώντας από την Παναγιά την Πυρσογιανίτικη κα φτάνοντας ως το βαθύλαχο ή Μαύρο στο Ισβορίτικο. Ξενυχτούσαμε το βράδυ στα εγκατελειμμένα βλάχικα καλύβια στην Κρούσια, όπου φαίναμε και κοχορέτσια αν τυχόν βαρούσαμε τίποτα και τη δεύτερη μέρα συνεχίζαμε πανώδρομα, κάνοντας δυο και τρεις παγάνες ως τον Αηλιά και την Κυράνω.

Ἄριστος κυνηγός ήταν, όπως ειπαμε, και ο Λουκάς Ζαμάνης που δεν τον προλάβαμε εμείς. Αυτός είχε εξημερώσει κι' ένα ζαρκαδι που τον ακολουθούσε πάντοτε από κοντά σαν μαναρι. Σε κάποιο γάμο όμως έριξαν πολλά ντουφέκια και τρομοκρατήθηκε κι' έφυγε. Ο Λουκάς το ακολούθησε ως το ποτάμι στου Τόση μαυλώντας το. Αλλά εκείνο αγρίεψε κι' έφυγε για πάντα· δεν ξαναγύρησε.

Λαγουδάκια και περδικάκια βρίσκαμε πολλές φορές στες φωλιές τους και τα πιάναμε και τα βάζαμε στα κλωβιά. Τα περδικάκια συνήθως δε ζούσαν. Τα λαγουδάκια όμως τα μεγαλώναμε και τα τρώγαμε.

Η γιαγιά μου είχε φέρει κάποτε στο σπίτι έναν υπέροχο χρυσαετό, που τον είχε βρει πιασμένον σε σίδηρο - παγίδα και σκαλωμένον στες γχορτσιές τες Τουρνοβίτικες στην ποταμιά. Είχε πιαστεί από το πόδι. Σηκώθηκε όπως φαίνεται σέρνοντας μαζί του και το βαρύ σίδηρο, ώσπου κουράστηκε και χαμηλώνοντας πήγε και σκάλωσε, στη γχορτσιά. Ήταν νομίζω γύρω στα 1926 - 27. Έτρεξαν όλος ο κόσμος και ιδίως τα παιδιά να ιδούν το βασιλιά των πουλιών. Η γιαγιά τον έδεσε με μια τριχιά και του έβαζε να φάει κρέας και πουλιά σκοτωμένα· δεν άγγιζε τίποτα. Πέθανε από ασιτία κι' από λύπη στη σκλαβιά.... Τον πήρε ο πατέρας που έφευγε για την Αθήνα για να τον βαλσαμώσει - αφού του έβγαλε τα εντόσθια και τον αλάτισε - αλλά του βρώμησε και τον πέταξε στη θάλασσα μαζί με το τσουβάλι.

Και για να τελειώνουμε. Το κυνήγι ήταν τότε μια πραγματική απόλαυση. Έβγαινες στην ύπαιθρο και συναντούσες παντού θηράματα τώρα κάνωμε μαύρα μάτια να ιδούμε λαγό ή πέρδικα και σπάνια γυρίζομε με κυνήγι, συνήθως κανένα πουλί ή αγριογούρουνο από τα λιγοστά που υπάρχουν....

ΟΡΓΑΝΟΠΑΙΚΤΕΣ — ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΙ

Πρώτος γνωστός οργανοπαίχτης και σιδηγουργός στη Βούρμπιανη ήταν κάποιος Τσιόλας (1833) που έκαμνε και το γραμματοχομιστή, πηγαίνοντας γράμματα και αναφορές στην Κόνιτσα.

Μετά από τον Τσιόλα (Νικόλα) ήταν ο Κήτος και η γυναίκα του Μαρία. Ο Κήτος έπαιζε βιολί και η Μαρία το ντέφι. Πολλές φορές τα έπιναν, μεθούσαν και φιλιόταν μπροστά στον κόσμο που ξεκαρδίζονταν στα γέλια. Ο Κήτος της τραγουδούσε.

*«Μαρίγια μου, Μαρίγια μου,
Χρίστος και Παναΐγια μου».*

Κι' εκείνη απαντούσε.

*«Χρηστάκη μου στη μπίστη σου,
πάρε με βράδυ σπίτι σου».*

Αυτά συνέβαιναν γύρω στα 1860 - 70. Το ζευγάρι αυτό χάθηκε, χωρίς ν' αφήσει απογόνους.

Στα μισά περίπου του περασμένου αιώνα εγκαταστάθηκε στη Βούρμπιανη και ο Γιώργη Χαλκιάς που είχε τρία παιδιά: τον Κήτο, τον Κωτούλα ή (Μπρούζο) και τον Αποστόλη (Τογιούση). Ήταν όλοι σιδεράδες και οργανοπαίχτες. Ο γέρο -Γιώργης έπαιζε βιολί καθώς και τα δυο παιδιά του, ο δε Κωτούλας ντέφι. Άριστος στην σιδηρουργική τέχνη ήταν ο Τογιούσης.

Κλαρίνα φυσικά δεν υπήρχαν ακόμη την εποχή εκείνη. Κλαρίνο πρωτόφερε στη Βούρμπιανη κοντά στα 1890 ο Μήτρος ο Μπέτσας από τη Στράτσιανη που πήρε γυναίκα του τη Λένη του Κήτου και πήρε και το επώνυμο Χαλκιάς επειδή μπήκε γαμπρός στη Βούρμπιανη. Έπαιζε πολύ καλό κλαρίνο, όπως λένε οι παλιοί.

Εγώ δεν τον θυμάμαι γιατί πέθανε στα 1923. Ο γιός του όμως ο Νικολάκης, που επιζεί σήμερα (1989), τον ξεπέρασε κατά πολύ.

Η οικογένεια των κάτω - Χαλικιάδων που κατοικούν σήμερα στη Βούρμπιανη, προέρχεται κι' αυτή από τη Στράτσιανη. Απ' εκεί έφυγε ο Χριστόδουλος (που είχε άλλα 16 αδέρφια) με τη γυναίκα του τη Μαρία και κατοίκησαν στη Σέλτση. Ο γιός τους όμως ο

Γιώργος που ήταν καλός βιολιτζής και σιδηρουργός έφυγε γύρω στα 1875 και ήρθε και εγκαταστάθηκε στη Βούρμπιανη. Παιδί του Γιώργη ήταν ο Βασιλάκης που τον προλάβουμε κι' εμείς. Ο Βασιλάκης έμαθε κι' αυτός κλαρίνο και λίγα χρόνια αργότερα από το Μητρο το «Μπέτσα» άρχισε να παίζει στους γάμους και στα πανηγύρια. Ήταν και άριστος σιδεράς όπως οι Κήτος και Τογιούσης.

Γυνιά, λουριά (σιδερένια) για το ζυγό, τσαπιά, δικέλια, σκαλιστήρια, κασμάδες, βατοκόπια, κοσόρες, κλαδευτήρια, ριζοκόπια, λιάτες, τσεκούρια, δρεπάνια, χαλκάδες και άλλα γεωργικά εργαλεία βγαίνουν από τα χέρια τους.

Για τες εκκλησίες έφτιαναν: μανάλια, σταυρούς, μασιάδες, τσιμπίδια για σβήσιμο των κεριών, κηροψάλιδα κ.α.

Για τους τεχνίτες οικοδόμους πάλι έφτιαναν: βαριές, λιστούς, παραμίνες, ματικάπια, και χουλιάρια για τα φουρνέλα, ματσακούπια, ματρακάδες, μπιγκούνια, σκεπάρια, νταβίδια, τσιοκάνια, χτενιές, κόπανους, γκουσγκούτες, βελόνια και καλέμια για τους πελεκάνους· σφυριά λογιαστά, σφήνες, χελιδόνες, στεφάνια για μολόπετρες, παρδάρια κ.λ. για τους μωλωναδες. Και για τες οικοδομές έφτιαναν: περόνια, ρεζέδες, μεντρεσέδες, άρπιζες, καταπίδια, κρικέλες, σύρτες, τζινέτια, κλειδαριές, σιδεριές για τα παράθυρα, κλάπες, χτυπαριές (ρόπτρα) για τες αυλόθυρες, ζιαμπιά και άλλα.

Πάμπολα ήταν και τα οικιακά σκεύη που κατασκεύαζαν: πυροστιές, φεγγίτες, μασιαλάδες (μεγάλους κρεμαστούς φεγγίτες), μασιάδες, φτυάρια, Χαντζιάρια, μπαλντάδες, τσιγκέλια, ξύστρες για το ζυμάρι, ξαναχώστρηδες, στούμπους, ντινάκους για λανάρισμα, μπράγκες για να κλειδώνουν τα πόδια των μουλαριών, σίδερα - παγίδες για τους κυνηγούς, ψαλίδια, σχάρες και σουβλιά, πεταλόκαρφα νυχοκόφτες και καλιγοσφύρια, ζυγκιά και χάμουρα, σκαρφέλια σιδερένια για τα σαμάρια, καπίστρια, χαβιές (σιδερ. φίμωτρα), σιδερένιες λαιμαριές με περονάκια για τα σκυλιά να μην τα δαγκώνει ο λύκος, ειδικά φίμωτρα με αιχμές για τα μοσχάρια να μην μπορούν να βυζιάξουν σιδερένιες κλίτσες και άλλα διάφορα.

Ο γιός του Βασιλάκη ο Τάκης έπαιζε κι' αυτός κλαρίνο. Τώρα είναι πλέον απόμαχος και είναι τα δυο παιδιά του ο Γιώργος κι ο Κώστας εξαίρετοι κλαριτζήδες ο δε μικρότερος ο Χρήστος παίζει α-

κορντεόν. Ο Χρήστος ο Μπόνιας που έπαιζε κοντά τους ντέφι, χάρθηκε πρόωρα.

Ο Νικοχολάκης ο Μπέτσας - Χαλκιάς που παίζει ακόμη, υπήρξε κι' αυτός υπέροχος κλαριτζής κι' έβγαλε και δίσκους. Μετά το 1947 εγκαταστάθηκε στα Γιάννενα μαζί με τα παιδιά του: Γιώργο, Δημήτρη, Κώστα, Βαγγέλη, Παύλο, κ.λ. και με την σύσταση του αείμνηστου Προέδρου της Ε.Η.Μ Κώστα Φρόντζου τοποθετήθηκαν σαν μουσικό συγκρότημα στον χορευτικό Όμιλο του Λυκείου Ελληνίδων και έλαβαν μέρος σε πολλές χορευτικές εκδηλώσεις «Φεστιβάλ» τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και η Ελληνική και οι ξένες τηλεοράσεις αποθανάτισαν τες μορφές και το παίξιμο τους.

Στες αρχές του αιώνα μας εγκαταστάθηκε στη Βούρμπιανη ο Μιχάλη Ρίστας ή Πανουσάκος από το Λεσκοβίκι. Το κύριο επάγγελμά του ήταν ξυλοκόπος, αλλά έπαιζε καλό λαβούτο και τραγουδούσε υπέροχα· ήταν σωστό αηδόνι. Οι γλεντζέδες της Βούρμπιανης και των γύρω χωριών ξετρελενόταν μαζί του όταν έπαιρνε παλιά αρβανίτικα τραγούδια, ή τον Πασιόμεη, την Αγιο - Μαρίνα κ.λ.π. Όταν πήγαινε σε κανένα γάμο τον έβλεπες να τρέχει χαρούμενος.

— Που πηγαίνεις Μιχάλη; τον ρωτούσαν.

— Στο γκάμο χρυσέ μου, στο γκάμο.

Όταν γύριζε όμως τον έβλεπες κατσουφιασμένο. Η προπολεμική εποχή ήταν βλέπετε διαφορετική από τη σημερινή. Τότε δεν κολούσαν, όπως σήμερα, τα χιλιάρικα σαν πλατανόφυλλα στους οργανοπαίχτες. Τότε το χρήμα ήταν λιγοστό και οι εισπράξεις πενιχρές.

— Πούθε έρχεσαι Μιχάλη; τον ρωτούσαν πάλι.

— Από το γκάμο γιέ μου, απαντούσε άκεφα.

— Πως πήγε το νταραβέρι, πιάσεται πολλά;

— Για μπακέτες χρυσέ μου, για μπακέτες.

Δηλαδή για πακέτα τσιγάρα, εννοούσε.

Ήταν αθώος και καλοκάγαθος τύπος αρνάκι του θεού. Έχει πολύ ωραία ανέκδοτα, αλλά δύστυχώς δεν έχουμε χώρο εδώ να τα αφηγηθούμε.

Ο γιός του Μιχάλη ο Γιώτης έπαιζε βιολί και λαβούτο· ήταν μέτριος οργανοπαίχτης. Δύο όμως από τα παιδιά του εξελίχτηκαν σε πολύ καλούς τεχνίτες. Ο Μιχάλης που μένει τώρα στη Κόνιτσα παίζει θαυμάσιο κλαρίνο κι' ο Γιάννης στη Θεσσαλία καλό βιολί το οποίο είναι πολύ δύσκολο όργανο και γι' αυτό δυστυχώς κανένας νεώτερος οργανοπαίχτης δεν το μαθαίνει.

Στη Βούρμπιανη ήρθε και εγκαταστάθηκε προπολεμικά και ο Ηλίας (Ήλκας) ο Κοκινόπουλος από το Νεστόριο της Καστοριάς και πήρε (σε δεύτερο γάμο) γυναίκα του τη Λόπη του Μήτρου Μπέτσα - Χαλχιά. Ήταν άριστος σιδηρουργός και έπαιζε καλούτσικο βιολί. Ο δε από τον πρώτο γάμο γιός του ο Νάσιος που πήρε τη Ρήνα του Μιχάλη Πανουσάκου, παρ' ότι ήταν φοβερός μπεκρής, ήταν άφθαστος και ονομαστός βιολιτζής. Ένας γιός του Ήλκα ο Βασίλης που εγκαταστάθηκε στα Δολιανά παίζει κλαρίνο, καθώς και ένα παιδί του.

Αυτοί λοιπόν σε σύντομη περιγραφή ήταν και είναι οι οργανοπαίχτες και σιδηρουργοί της Βούρμπιανης.

Σε πανηγύρι του χωριού Χιονιάδες γύρω στα 1894 - 95, διακρίνονται οι οργανοπαίχτες της Βούρμπιανης. Από αριστερά προς τα δεξιά. Με βιολί ο Απόστολος (Τογιούσης) Χαλιδάς αδερφός του Κήτου και θείος της Λένης της Μπέτσαινες 2)

Με κλαρίνο ο Βασίλης Γ. Χαλκιάς. 3) Ο Κωτούλας με ντέφι και 4) ο Γιώργης, πατέρας του Βασίλη με βιολί. Αριστερά απ' τον Τογιούση ο Νικ. Ζ. Σκούρτης. ΟΡΘΙΟΙ διακρίνονται κατά σειράν από αριστ. άνδρες - γυναίκες. Διον. Ευαγγέλου, Κων. Γ. Δημητριάδης, Ιων. Γ. Πασχάλης, Βαρβάρα Ν. Σακκούλη, Νικ. Σακούλης, Διον. Χρ. Τζήμας, Δέσπω Χρ. Τζήμα, Βασίλω Αθ. Σκούρτης, Αθ. Σκούρτης, Ιωαν. Λιάστης και συζυγός του Αλεξάνδρα, Ελένη Νικ. Παπακώστα Γεώργ. Λιάστης και συζυγός του Ευδοκία, Δημοσθ. Νάτσης και συζυγός του, Κων. Γ. Μπούρης και συζυγός του Δέσπω, Διον. Κυρτζίδης, Πηνελόπη Γεωρ. Κυρζίδη, Ευάγ. Κυρτζίδης. Παιδιά - Κορίτσια. Δημ. Αριστείδη Διδασκάλου, Χαράλ. Ανδρ. Ζωγράφου, Κων. Αν. Ζωγράφου, Μαρία Ν. Φίλη (γριά). Απόστ. Ευάγγελος Χριστοδ. Σούρτη, Παναγ. ή Μάνθος Τζήμας, Βασ. Ι. Λιάστης, Ευφημία Ν. Χρήστου, Αναστ. Κυτζίδης, Ευάγγελος Διονυσ. Ευαγγέλου, Ιωάννης Διον. Ευαγγέλου και Μιλτ. Ζωγράφος.

Βουρμπιανίτες κυνηγοί στη Στανιά εμπρός με το λαγό ο Γιάννη Μήγιος Πίσω από αριστερά 1. Φάνης Σκούφιας 2. Βάχης Οικονόμου 3. Παναγ. Παναγιώτου 4. Σπύρος Τσούνης Και όρθιος πιο πίσω Τάσος Ευθυμίου.

ΟΛΙΓΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΠΕΔΙΟΔΟΥ 1900 - 1913

Προς την ενταύθα Σεβ. Εφοροεπιτροπείαν

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε!

Μετά πολλής ευχαριστήσεως εμάθομεν ότι το εν' Αθήναις Σεβ. Δ. Συμβούλιον διόρισε ως διδάσκαλον της Σχολής κ. Απ. Ρ. Νάσου Βεηζαδέ με την πεποίθησιν ότι ούτω κερδαίνει η Σχολή ικανόν και δεδοκιμασμένον διδάσκαλον. Σήμερα μετ' απορίας βλέπομεν ότι ο ειρημένος διδάσκαλος ετοιμάζεται να αναχωρήσῃ δια την εν' Τσαραμπλανά έτοιμον θέσιν του επειδή δεν συνήψατε συμφωνίαν και άτιον της ασυμφωνίας πληροφορούμεθα ότι είναι ο μισθός τον οποίον προσφέρετε 26 λίρας κατα την εξ' Αθηνών επιστολήν του Δ. Συμβουλίου ενώ αφ' ετέρου ούτως ως κατώτερον όριον ωρίζει 28 λίρας επιτρέψατέ μας, κύριε Πρόεδρε, εξ' ονόματος της Κοινότητός μας να σας παρακαλέσωμεν να του προσφέρετε δύο λίρας ακόμη και να συνάψητε συμφωνητικόν και εάν τας δύο λίρας δεν τας παραδεχθή το Σεβ, Διοικ. Συμβούλιον σας διαβεβαιούμεν και υποσχόμεθα ότι τας αναλαμβάνει η Κοινότης να τας προσφέρει εις το ταμείον της Εφοροεπιτροπείας διότι δεν επιθυμούμεν να δημιουργηθή το παραμικρόν σκάνδαλον εις το ιερόν σωματείον. Λόγος όστις μας αναγκάζει να σας υποβάλωμεν την άνω πρότασιν είνε ίνα μη αρχίζουν τα μαθήματα τον Νοβριον' εν ω οι διδάσκαλοι μισθοδοτούνται από τον 7βριον με βαρείς μάλιστα και υπερόγκους μισθούς εξ' άλλου μέρους τον κ. Απ. Ρ. Νάσου τον γνωρίζομεν ως κατάλληλον και ικανόν και έχοντα πείραν τούτε πνεύματος της Σχολής και της δυνάμεως των μαθητών ώστε άνευ χρονοτριβής και ενδιασμού θέλει προχωρήσῃ εις το έργον της διδασκαλίας και της Διευθύνσεως εν τη Σχολή τουθ' όπερ είνε κέρδος ου μικρόν προσέτι και η μισθοδοσία του δεν είναι βαρειά όπως τα προηγούμενα έτη επλήρωνεν η Αδερφότης.

Με την παράκλησιν ότι θέλομεν εισακουσθή σας διαβεβαιούμεν την βαθειάν υπόληψιν μεθ' ως προς υμάς διατελούμεν.

Βούρμπιάνη τη 26 Αυγούστου 1903

- » Παπα' Ζήσης οικονόμος
- » Ζήσης Ντότης
- » Χαρ. Ι. Ζήκος
- » Δημήτριος Μούσος
- » Ιωάννης Κούσης
- » Χρήστος Μανέσης
- » Γεώργιος Ν. Οικονόμος
- » Ιωάννης Δ. Γκιόκας
- » Αλέξιος Κονίνης
- » Νικόλα. Κ. Ντάλας
- » Δημήτριος Α. Λαγός
- » Νικόλαος Ι. Γκουγκούτους
- » Γεώργιος Χ. Σκούφιας
- » Λεωνίδας Ι. Παπαδημητρίου
- » Παπαδημήτριος Κατσένης
- » Δημήτριος Θάνος
- » Αλέξιος Παπανικολάου
- » Νικόλαος Κατσένης
- » Γιανούλης Σκούφιας

Προς την εν Αθήναις Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Βουρμπιάνης

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε

Εμάθαμε ότι το υμέτερον Διοικ. Συμβούλιον προέβη εις τον διορισμόν ως διδασκάλου εν τη Σχολή μας του κ. Αποστόλου Βεηζαδές. Δια τούτο και άλλοτε η Κοινότης του χωρίου μας δι' επιστολής παρακλητικής με εν όλω 18 υπογραφάς σας έπεμψεν και έλεγον τα παράπονα κατά του διδασκάλου Απ. Βεηζαδέως, από τον οποίον η Πατρίς μας του ενεπιστεύθη τα τέκνα μας ίνα τα εκπαιδεύσωσι και μορφόσι αυτά.

Η Κοινότης μας δεν έχη καμιά εμπιστοσύνην εις το πρόσωπον αυτού και απόδειξις είναι και τα αποτελέσματα των εξετάσεων ως διδάσκαλος δεν πρέπει να ονομάζεται, αλλά ως συμβολαιογράφος να εξαπατά την αθώα Πατρίδα, αλλού μεν να συντάτη διαθήκας, επ' αμοιβή λιρών, αλλού δε να αναμιγνύεται εις οι-

κογένειας να τας διαιρεί, να εγκαταλείπει την Σχολήν μας και να πηγαίνει δύο ημέρας εις Κολώνιαν, πότε εις Κόνιτσαν, εις Λεσκοβίκον, εις Λουτρά βρωμονερίου προς συνάντησιν του Κομματισμού πρόσωπα. Τέλος εις την προηγουμένην μας επιστολή σας εξηγούμεθα εν ταύτη και σας παρακαλούσαμε ίνα η αιτησίς μας γίνη δεκτή.

Εάν όμως ο κ. αυτός θα διδάξη ως διδάσκαλος εν τη Σχολή μας τα συμβάντα θα είναι λυπηρά και παρακαλούμεν να παυθή ο κ. αυτός και να διορισθή άλλος αντ' αυτού.

διατελούμεν με το ανήκον Σέβας
ο Μουχτάρης της Κοινότητος Βούρμπιανης
Αλέξιος Ν. Δόδης

Εν Βούρμπιανη τη 22 Αυγ. 1904

Εν Βόλω τη 17 Ιανουαρίου 1905

αξιότιμε κ. Πρόεδρε

Σπεύδων να εκφράσω υμίν και τω Διοκητικώ Συμβουλίω της Φιλεκπ. Αδελφότητος Βουρμπιάνης τας θερμάς μου ευχαριστίας δι' ην τιμήν μοι απενείματε εκλεξαντές με επίτιμον μέλος της Αδελφότητος.

Πιστευσατέ μοι κε Πρόεδρε, ότι ουδέ επί στιγμήν έπαυσα διανοούμενος την γενέθλιον κωμοπολίν μας και πάντοτε σκέπτομαι και εσκεπτόμην να πράξω τι υπέρ αυτής. Ως απαρχήν δε εγγραφατέ με διά Δραχ. 100 εκατόν ετησίως υπέρ των Σχολών της φίλης πατρίδος ας θέλω αποστέλλει εκάστοτε κατά μήνα Σεπτέμβριον.

Δεχθήτε κ. Πρόεδρε, ως και πάντα τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου την έκφρασιν της προς υμάς εξαιρέτου υποληφεώς μου. Ο Συμπολίτης σας

Νικόλαος Χαρισιάδης

Προς τον κ. Χρ. Τσίλαν, Πρόεδρο της Φιλεκπ. Αδελφότητος Βουρμπιάνης κ.λ.π. εις Αθήνας

(Σημείωση) Ενώ ο Μουχτάρης Αλέξ. Δόδης και οι 17 οπαδοί του έστρεφαν τα βέλη των κατά του διδασκάλου Αποστόλου Ρίζου Νάσου - Βεηζεδέ· διαφορετική ήταν η γνώμη των άλλων συγχωριανών μας, καθώς και του Διοικ. Συμβουλίου της Αδελφότητος, όπως βλέπομε από τα έγγραφα που προηγήθηκαν και που ακολουθούν.

Προς το εν Αθήναις Διοικητικόν Συμβούλιον της
Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος Βουρμπιάνης

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Εις Αθήνας

Κάτοχος της από της 12ης παρελθοντος μηνός υμετέρας επιστολής δι' ης δηλούται μοι, ότι το εν Αθήναις διοικητικόν συμβούλιον της Αδελφότητος εν τη 5η αυτού συνεδρία, ενέκρινε το διορισμόν μου ως διευθυντού της υμετέρας σχολής και ευχαριστών επιταίς εκδηλώσεσι τούταις υμάς τε και το περί υμάς διοικητικόν Συμβούλιον, σπέυδω, όπως καθυποβάλλω εις απάντησιν εις την κρίσιν του διοικητικού Συμβουλίου τας εξής σκέψεις μου.

Επειδή αξιότιμε κ. Πρόεδρε, το πλείστον χρονικόν διάστημα του οδεύοντος σχολικού έτους διέρρευσε και αναλαμβάνω μετά την παραίτησιν του κ. Κ. Παπαγεωργίου την διεύθυνσιν της σχολής αναλαμβάνω ου μόνον την ευθύνην ολοκλήρου του σχολικού έτους αλλ' ενδεχόμενον να κινήσω την αντιζηλίαν να θίξω και την φιλοτιμίαν και φιλαυτίαν τινών, και επομένως την διατάραξιν της υπαρχούσης αρμονίας μεταξύ των συναδέλφων αναγκαιοτάτης δια την κανονικήν πορείαν της σχολής κρίνω καλόν προς το συμφέρον της σχολής να διαρεύσῃ και το υπόλοιπον του σχολικού έτους ως άχρι τούδε διάρρευσε, τοσούτον μάλλον καθ' όσον τα κατά την έναρξιν του σχολικού έτους σπουδαιότερα καθήκοντα της διευθύνσεως παρήλθον. Εγώ όμως ως και η ενταύθα εφορία γνωρίζει ούτε έπαυσα ούτε θα παύσω φροντιζων περί της κανονικής πορείας και προόδου της σχολής όσον παρ' εμού εξαρτάται. Υπό τοιούτων δε σκέψεων ορμώμενος κ. Πρόεδρε και οι έλεγχοι των χειμερινών εξετάσεων ως και το ωρολόγιον πρόγραμμα υπεγράφησαν και αποστέλλωνται σήμερον εις Ιωάννινα και Αθήνας φέροντες την υπογραφήν των διδασκάλων άνευ διακρίσεως διευθυντού. Και δια ταύτα νομίζω ότι δεν θα παρεξηγηθώ υπό του Διοικητικού Συμβουλίου του οποίου άλλως δύναμαι να δεχθώ και σεβασθώ πάσαν διαταγήν. Επί τούτοις διατελώ μετά σεβασμού και υπολήψεως.

Εν Βουρμπιάνη 2η 14η Μαρτίου 1905

Ο διδάσκαλος
Απόστολος βεηζαδεύς

D. AL. TRANTAS
OCULISTE

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε

Αθήνας

Δια τούτης μου λαμβάνω την τιμήν να εκφράσω προς υμάς τε και άπαντα τα αξιότιμα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Φιλεκπαιδευτικής μας Αδελφότητας τας ενθήρμους ευχαριστίας μου δια την εκλογήν ημών ως επιτίμου μέλους αυτής. Βεβαίως ουχί αι πενιχραί μας υπηρεσίαι του παρελθόντος, αλλ' η αβρότης και το φιλάδελφον υπηγόρευσαν υμίν την φιλόφρονα ταύτην εκδήλωσιν ης η-μείς κρατούμεν καλήν σημειώσιν.

Επί τούτοις παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, να δεχθήτε προς τας ευχαριστίας και την έκφρασιν των εγκαρδίων προσρησεών μου να μοι προσαγορευήτε δε δεόντως και τα λοιπά μέλη του Διοικ. Συμβουλίου της ημετέρας Αδελφότητας.

ο πάντοτε υμετέρος

Αλέξιος Τράντας

Εν Κων/πολει τη 24 - 3 - 905

Προς τον Πρόεδρον της Φιλεκπ. Αδελφότητας Βουρμπιάνης κ.
Χρ. Τσίλαν.

Προς τον εν Αθήναι Διοικητικόν Συμβούλιον της
Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Βουρμπιάνης

Εις Αθήνας

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Βεβαιούμεν την από 14 του παρελθόντος Μηνός Μαρτίου επιστολήν σας στερούμεθα δε απαντήσεως αυτής.

Ἦδη πάλιν εις τας 23 του τρέχοντος μηνός ο διδάσκαλος Μπασσιούλης διάγων εν κραιπάλη εν μέσω της αγοράς εξυβρίσας την Κοινότητα την αδελφότητα ως και τους διορίσαντας αυτόν και μετά βίας πάντες οι παρευρευρησόμενοι συνεκρατήθησαν να μην έλθωσιν εις χείρας θεωρούντες τούτο προβολήν, μετά τα συμβάντα αυτά δεν προσέρχεται και εις την σχολήν. Συνελθόντες εχθές εις το εφορείον

προσκακαλέσαμεν αυτόν, μετά πρώτην και δεύτερην πρόσκλησιν κατορθώθη να έλθη εις το εφορείον ένθα υποδείξαντες τα ελατοματά του και ότι δεν θα επανέλθει εις τιάυτα ουδέν οριστικόν μας απήντησεν ως δε ημείς ενοήσαμεν ο σκοπός αυτού είναι να αναχωρήση δια τα Ιωάννινα προσπαθών δι υπεκφυγών να φέρει την παύσιν του μέσω ημών, δια να δυνηθή να λάβη όλον τον μισθό του. Ημείς έχοντες τούτο επ όφιν δια να μην λάβη όλον τον μισθόν βλέποντες και αφ ετέρου και την προερχομένην ζημίαν εις τα μαθήματα αυτού των μαθητών, και τι υπάρχει διαθέσιμος διδάσκαλος Γυμνασιαστής εν Τουρνόβω δεν προέβημεν εις ουδέν πριν λάβομεν την γνώμην του Συμβουλίου κ' ανώμαλος αύτη κατάστασιν, εξακολουθεί και εάν κατά τον λόγον του σήμερα μας δώσει παραίτησιν ενγράφως θα την δεχθώμεν και θα τον αντικαταστήσωμεν δια 2 1/2 μήνας δια του άνω διδασκάλου ημείς εθεωρήσαμεν την παύσιν του αναγκαίαν ως και θεωρούμεν αυτήν και ηθέλαμεν προβή εις αυτήν εάν δεν μας εμπόδιζεν τα Ζήτημα του μισθού του διότι η παραιτέρω διαμονή του εν τη σχολή είναι επηζήμιος.

Ευί τούτους αναμένοντες την ταχείαν απαντησίν σας, και Διατελούμεν μεθ' υπολύψεως. Εν Βουρμπιάνη τη 26 Απριλίου 1905.

Ο Πρόεδρος

Ρίζος Ι. Ζήκας

Ο Γραμματεύς

Παπαδημήτριος Κατσένης

Εν Αθήναι τη 6η Αυγούστου 1905

Συμφωνητικόν

Δι' ου γίνεται δήλον ότι αφ' ενός μεν ο κ. Χρ. Τσίλας Πρόεδρος της Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητος Βουρμπιάνης της Ηπείρου κάτοικος Αθηνών και αφ' ετέρου ο κ. Αθαν. Τάσης Διδασκαλιστής εκ του χωριού Καστάνιανη της Πωγωνιανής συνεφώνησαν τα εξής. Ο κ. Αθανάσιος Τάσης αναλαμβάνει να διδάξει εις την αστικήν Σχολήν του χωριού Βουρμπιάνης της Ηπείρου κατά το Σχολικόν έτος 1905 - 1906 αρχομένου απότην 1ην Οκτωβρίου Ε.Ε. συμφώνως τω κανονισθέντι προγράμματι, άόκνως και επιμελώς ως Διευθυντής της Σχολής και συμφώνως τω κανονισμώ αυτής αντί λιρών οθωμανικών τριάκοντα εξ (αριθ. 36) πληρωτέον εις το τέλος εκάστης τριμηνίας, προς δε και καύσιμον ύλην. Υποχρεούται δε ο Διδά-

σκαλος κ. Αθανάσιος Τάτσης να φάλλη κατά τας επισήμους εορτάς και Κυριακά ως Δεξιός Ψάλτης εις την Κεντρικήν εκκλησίαν του χωριού Βουρμπιάνης.

Εφ ω συνετάχθη το παρόν εις διπλούν
Ο Πρόεδρος Χρ. Τσίλας (Τ.Σ. Σφραγίδα)
Ο Διδάσκαλος Αθ. Τάσης.

Έτος 1913

Προσφώνηση
του αειμήστου διδασκάλου μας Χαραλάμπου Ν Ρεμπέλη.

Γεναίε ταγματάρχα

Εκ μέρους της Ελληνικής ταύτης κωμοπόλεως χαιρετίζω υμάς αδελφικώτατα εκφράζω υμίν εν ταυτώ την ένθερμον χαράν, την οποίαν επί τη υποδοχή υμών αισθανόμεθα και τον απεριόριστον ενθουσιασμόν ο οποίος είπερ πότε κατά την ιστορικήν τάυτην στιγμήν καταπλημμυρεί τας καρδίας μας.

Ευνότητος δε είναι η τσιαύτη ημών συγκίνησις η επί τη θέα του Ελληνικού Στρατού προερχομένη*. Ευνότητος λέγω διότι μετά τεσσάρων αιώνων σκληράν δουλείαν έχομεν ήδη την τιμήν και την ευτυχίαν να αντικρύζομεν νικηφόρον της μητρός ημών Ελλάδος στρατόν. Στρατόν ο οποίος, επί πέντε τώρα μήνας ανδρειότατα αγωνίζεται εν Ηπείρω κατά τε της φύσεως και της τέχνης αφηφών τον χειμώνα και τους υετούς. Στρατόν ο οποίος αφού κατεκερμάτισε και κατεσάρωσε τον εχθρόν εν τη περιλάμπρω χώρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, υπερήφανος ήδη δια της ιδιαιτέρας ημών πατρίδος προελαύνει ίνα κοσμήση τας μάλλον λαμπροτέρας σελίδας της ενδόξου ιστορίας μας και να αποδώσει την ελευθερίαν εις την εύανδρον ημών χώραν, την προσφιλή Ήπειρο, εν τη οποία επί τετρακόσια και πλέον έτη η λερναία της Τουρκίας Ύδρα, ο προαιώνιος ούτος του γένους μας τύραννος απερρόφα πάσαν ημών ικαμάδα και εξήντλει πάσαν του υποδούλου Ελληνισμού αναζωογόνησιν. Ευτυχής όθεν λογιζομένη η Κοινότης αύτη επί τη απελευθερώσει αυτής πλήρης βαθυτάτης ευγνωμοσύνης προσφωνεί υμίν και αύθις το: «ως ευ παρέστητε» και εύχεται ολοψύχως, όπως τάχιον ο Ελληνικός Στρατός

υπό την αρχηγίαν του λαοφιλήτου ημών Διαδόχου εισελάση εν μεγαλοπρεπεί Βυζαντινώ θριάμβω εις τα περιλάλητα Ιωάννινα, προς τα οποία σήμερον άπας ο Ελληνισμός συγκεντρώνει πάσαν την προσοχήν του. Με την ευχήν δε ταύτην επιτρεψατέ μοι, Γεναίε Αξιωματικέ να αναφωνίσω: Ζήτω ο Ελληνικός Στρατός! Ζήτω ο στρατηλάτης Διάδοχος Κωνσταντίνος!

Βούρμπιανη Φεβρουάριος του 1913

Πρώτη

Γενική Συνέλευσις των μεν Αθηναίων μελών της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος Βουρμπιάνης της Επαρχίας Κονίτσης της Ηπείρου του 30ου έτους εν τη Δημαρχία Αθηνών.

Εν Αθήναις τη α' Σεπτεμβρίου 1913.

Προεδρία Χρ. Ν. Τζήλα

Ο Πρόεδρος κ. Χρ. Τζήλας κηρύσσει την έναρξιν της α' τακτικής Γενικής Συνελεύσεως λέγει ότι ο σκοπός της Συνελεύσεως ταύτης είναι η λογοδοσία των πεπραγμένων του Διοικ. Συμβουλίου του 30ου έτους της Αδελφότητος και η εκλογή της εξελεγκτικής επιτροπής, μεθ' ο ο κ. Πρόεδρος άρχεται της αναγνώσεως της λογοδοσίας.

Αναγνωσθείσης ταύτης και επικροτηθείσης παμφηφεί υπό της Γενικής Συνελεύσεως, τον λόγον εζήτησεν ο παρεπιδημών ιατρός εν Κων/πόλει κ. Αλέξιος Τράντας όστις δι' ολίγων εξήρε το έργον της Αδελφότητος και ιδίως κατά τα τελευταία δέκα έτη, ήτις εργάσθη δια την μετάδοσιν της παιδείας και του Ελληνικού Πολιτισμού, ουχί μόνον εις την κοιν/τα Βούρμπιανης αλλά και δια τας περίξ Κοινότητας. Και ηυχήθη όπως η Αδελφότης εξακολουθήση και μετά την απελευθέρωσιν της Ηπείρου ήτις ήδη συνετελέσθη, είτα ο κ. Πρόεδρος εζήτησεν όπως η Γεν. Συνέλευσις ψηφίσει τας υπό του Διοικ. Συμβουλίου δαπανηθείσας δια την άμυναν της Πατρίδος Δραχ. 3.215 τρείς διακοσίας δεκαπέντε κατά τον Ελληνοβαλακανικόν κατά της Τουρκίας πόλεμον. Η δε Γενική Συνέλευσις ομοφώνως ενέκρινε την ανωτέρα δαπάνην. Γενομένης υπό του κ. Προέδρου μικράς διακοπής εκλήθησαν τα μέλη εις ψηφοφορίαν δια την εκλογήν της ε-

ξελεγκτικής Επιτροπής, αλλ' η Γενική Συνέλευσις ομοφώνως εξέλεξε την και κατά το παρελθόν έτος εκλεγείσαν τοιαύτην ήτοι τον κ. Θ. Αναστασιάδην, τον κ. Αλέξ. Λαμρινίδην και τον κ. Δ. Χριστοδούλου. Μεθ' ο ο κ. Πρόεδρος έλυσε την συνεδρίασιν της Γενικής ταύτης Συνελεύσεως.

Ο Πρόεδρος
Χρ. Τζίλας
(Σφραγίδα της Αδελφότητος)

Ο Γραμματέας
Κων. Ρίζος

Οι ωραίες βουρμπιανίτικες στολές.

Η γριά Τσιαντούλα Γ. Παπαναστάση με τις τρεις θυγατέρες της: Τάσω όρθια αριστερά. Τούλω καθήμενη δεξιά και Μερόπη πίσω της όρθια. Ο νεαρός είναι ο Λευτέρης Παπαλάμπρος και στην άκρη δεξιά η Πολυξένη Γρ. Παπασωτηρίου, σύζυγος Βλαδίμηρου Βρέλλη.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΛΑΘΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΑΤΩΝ

Σελίδα, 12, στίχος 2, γράφε (αναλλοίωτο) αντί αναλιώιτο.

» 26 » 10 » (αντιπάλους του) αντί αντιπάλους τους.

» 27 Στο στίχο 32 να προστεθεί (και τον Παπαποστόλη Γκοντή).

Ο τελευταίος στίχος της σελίδας 35 και ο πρώτος της σελ. 36 να διορθωθούν ως εξής. (και με δαπάνη του Πυρσογιανίτη Κ. Σούρλα και των Βουρμπιανιτών Ρίζου ιερέως και Γεωργίου Παπαϊωάννου έχτισαν το μοναστήρι της Ζέρμας.)

Σελίδα 63, στίχος 13 (τα έκανε) αντί, τα έκαμνε.

» 94 » 22 (το σπίτι) στο σπίτι.

» 108 » 22 (το μάθεται.) αντί, τι μάθεται,

» 146 » 16 (σιάστηκε) αντί σιάστηκε.

» 151 στίχ. 23 (καλά της έκαμες) αντί τις έκαμες.

» 180 » 3 (γύρισε) αντί γύρισ...

» 180 » 5 (της λέει) αντί, της λέει.

» 188 » 12 (μα πως) αντί μας πως.

Στη φωτογραφία που ευρίσκεται στη σελίδα 210 να διορθωθεί η χρονολογία (Μάιος 1921) αντί 1927.

Σελίδα 214 οι στίχοι 3 - 4 - 5 να διορθωθούν ως εξής. (1872 - 73 Δημήτριος Θάνος και Λάμπρος.... 1875 Νικόλας Ζ. Μυλωνάς και Γιαννούλης Αποστ. Σκούφιας).

Σελίδα 213 στίχ. 22 (Συμβούλους) αντί Σύμβουλοι.

» 238 » 35 (αισθήσειν) αντί αιδθήσαιως.

» 239 » 27 (επαίνων) αντί επαίωνων.

» 246 » 14 (προσδοχίας) αντί προδοσίας.

» 264 » 9 (1917 - 18) αντί 197 - 18.

» 277 » 3 (και τ' άλλο) αντί κατ' τ' άλλο.

» 279 » 14 (πονηριάκαι μπαμπεσιά)

» 281 » 6 Να διαγραφούν οι λέξεις (και τους πήρε).

Σελ. 282 στίχ. 17 (παλληχαρίσια) αντί παλληχαρίστια.

Σελίδα 287 στίχ. 2 (προχρίτους) αντί πρόχιτου.

- » 287 » 30 (τα ίχνη τους).
 » 289 » 2 Να διορθωθεί (το σκυλί, σκυλί παραδομένο).
 » 290 » 11 » » (το κρυμμένο).
 » 290 » 14 » » (άγνωστοι ληστές).
 » 290 » 23 » » (τους συνόδεψαν).
 » 291 » 31 » » (διακόσιες).
 » 310 » 15 (και ο Δεσποτικός θρόνος και το δεξιό προσκυνητάρι).
 » 312 » 7 - 8 Να διορθωθεί (Βασιλική Ζήκου 400.000).
 » 314 » 17 Να διορθωθεί (τα τελευταία).

Στη σελίδα 323 μετά τον τρίτο στίχο να παρεμβληθούν τα ακόλουθα, ολοκλήρη σελίδα διέφυγε την προσοχή μας ή του τυπογράφου και χάθηκε.

Όλοι οι ιδιοκτήτες των γύρω χωραφιών: οι Νταλαίοι, Δημ. Μπάρκης, Ν. Μάστακας, Λουκ. Παρλαμπάς, Παπαδημητράιοι, Στ. Λιόλης, Παπασωτηραίοι και λοιποί, τα αφιέρωσαν στην εκκλησία για τον μεγάλο αυτόν σκοπό. Τα πρώτα θεμέλια θεώρησαν ακατάλληλα και έγιναν δεύτερα. Πέρασαν μερικά χρόνια και στα 1904 τελειώσε η οικοδομή και η στέγη. Όλοι οι βουρμπιανίτες συνέβαλαν με πρωτοφανή ζήλο στην ανέργεση της περιλαμπής εκκλησίας μας. Πρόσφεραν όλοι τον όβολό τους και με προσωπική εργασία κουβάλησαν τα υλικά: τον άμμο και ασβέστη, τα αγκωνάρια κορνίζες κ.λπ. από τα μαντένια της Πανούκλας και της Τζιούμας, την πλάκα από το Στενό, την ξυλεία από το Ντέντσιχο και Λεσκασιτικό. Ο Νικόλα Φούντος ήταν εργολάβος στο χτίσιμο και ο Δημήτρης Κατσαμάνης επιστάτης απ' την Εκκλησιαστική Επιτροπή. Πρόεδρος ήταν ο Ρίζος Ι. Ζήκος, Ταμίας ο Απόστ. Δ. Τράντας, Γραμματέας ο Παπαδημήτριος Κατσένης και μέλος ο Κων. Ζοφώλης. Οι καλύτεροι βουρμπιανίτες χτίστες, πελεκάνοι και μαραγκοί εργάστηκαν στην κατασκευή της και έγινε τόσο μεγάλη και ωραία, που είναι από τες λίγες που υπάρχουν στην Ήπειρο. Οι εξωτερικές της διαστάσεις είναι 14 X 24 μέτρα. Τη συγκρατούν πολυάριθμες σιδερένιες άρπιζες περασμένες απ' όλες τες πλευρές της....

Έτος 1940 ή 1939 Αύγουστος. Στον Άγιο Αθανάσιο, επιστρέφοντας απ' το Παλιομανάστηρο. Διακρίνονται ΚΑΘΗΜΕΝΟΙ, από αριστερά προς δεξιά. 1. αγόρι ... 2 πίσω Τασία Β. Γιάντση 3. Αλεξάνδρα Δημάρατου 6. Κατίνα Ρεμπέλη 7. πίσω Κατίνα Μπάρκη 8. Πολυξ. Παπαγεωργίου 9. Αλεξ. Ζοφώλη. 10. Τίκα Ζοφώλη 11. ... 12. Κατίνα Τσουνή 13. ... 14. Αθηνά Τζόγια 15. ... 16. Αθηνούλα Γ. Κίσκα 17. Αλεξάνδρα Γ. Κίσκα 18. Αγαθή Γ. Κίσκα 19. εμπρός Ιωάννης Οικονόμου 20. Χρ. Τράντας 21. Τάκης Δ. Ράπος 22. Μάνθος Ι. Βλάχος 23. Τάκης Τράντας 24. Παύλος Ευθυμίου 25. ... ΟΡΘΙΟΙ 1. ... 2. ... Παπασπύρου 3. Ελενίστα Τσόλη 4. ... 5 Αλεξάνδρα Οικονόμου 6. Όλγα Παπασπύρου 7. πίσω... 8. Αλεξάνδρα Ζούνη 9. Σταματ. Ράπου 10. Βασιλική Ρεμπέλη 11. ... 12. Πολυξένη Σκούφια 13. πίσω... 14 Χρυσάνθη Τράντα 15. πίσω... 16 Αναστασία Κίσκα 17. Σταματ. Παπαγιανοπούλου 18. ... 19. Ζήσης Τσόφας 20. ... 21 Χρήστος Τσούκας 22. Αντων. Τσέλεγκας.

Πημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

27580

KON